

ZALOŽENO L.P. 1825.

POŽEHNEJ

DEDICTVÍ SVĚMUA

ZPRAVUJ JE!

ODPUSTKY OBDARENO L.P. 1855.

SV. CYRILL. A METHODĚJ

SV. LUDMILA. SV. VÁCLAV.

SV. MEDVIKA. SV. ŠTĚPÁN.

Rok Mariánský.

K uctění
nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie

vzdělal

František Musil,
farář v Žitovlicích.

Odpušky.

Napsal

Josef Hůlka,
spřítuňal bisk. sem. v Budějovicích.

Podíl údů Dědictví Svatojanského
č. 78. za rok 1891.

SV. PROKOP. SV. VOJTĚCH.

Neposkvrněné Početí Marie Panny.

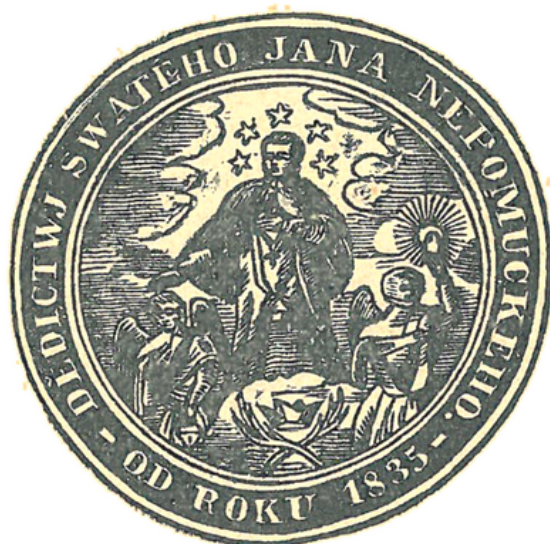
Rok Mariánský.

K uctění
nejblahoslavenější Panny a Matky Boží
M a r i e

a ku vzdělání věrných křesťanů všelikého stavu

vzdělal

František Musil,
farář v Žitovicích.

**Podílůdů Dědictví Svatojanského číslo 78.
za rok 1891.**

V Praze.

Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny (Rohlíček a Sievers).

Nákladem sv.-Janského Dědictví.

1891.

Rok Mariánský.

Předmluva.

Při slavení našeho kněžského čtvrtstoletí dne 25. července 1879 v Litoměřicích žádal mne Václav Wächtler, farář z Podbořan, abych jeho „Liebfrauenstein“ zčeštil a tiskem veřejnosti podal.

Ujav se toho jakož příjemného tak ne-
snadného díla nevázal jsem se na překlad, ný-
brž předmět ten důstojný upravoval svým smy-
slem a lecos nového přidal.¹

Jmenovaný spisovatel dílo své sestavené
k úctě nejblahoslavenější Panny pojmenoval
„Liebfrauenstein,“ že jeho čistý výtěžek věnoval
na založení a opatření okresní nemocnice v Pod-
bořanech, kteréž německé město má mnoho če-
ského obyvatelstva všelikerého povolání. Já
tomu dílu dal jsem jméno „Rok Mariánský,“
poněvadž podává na všechny slavnosti a svátky
Marie Panny v roce poučná a dojemná roz-
jímání.

Nechť prospívá hojně k rozmnožení úcty
Rodičky Boží a k naší spáse.

V Žitovlicích v září 1890.

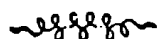
František Musil,
farář.

OBSAH

roku Mariánského.

	Str.
1. Slavnost <i>neposkvrněného Početi Panny Marie</i> :	
a) rozjímání první	1
b) „ druhé	14
c) „ třetí	31
2. Svátek <i>Očekávání Porodu P. Marie</i>	47
3. Svátek <i>Zasnoubení P. Marie se sv. Josefem</i>	63
4. Slavnost <i>Očišťování Panny Marie</i> :	
a) rozjímání první	81
b) „ druhé	96
c) „ třetí	107
5. Svátek <i>Zvěstování Panny Marie</i> :	
a) rozjímání první	114
b) „ druhé	130
c) „ třetí	149
6. Svátek Panny Marie, <i>Matky dobré rady</i>	166
7. Svátek Panny Marie, <i>Pomocnice křesťanů</i>	178
8. Svátek <i>Navštívení Panny Marie</i> :	
a) rozjímání první	198
b) „ druhé	213
c) „ třetí	223
9. Svátek Panny Marie s <i>Hory Karmelu</i>	242
10. Svátek Panny Marie <i>Sněžné</i>	260

	Str.
11. Svátek <i>Nanebevzetí</i> Panny Marie:	
a) rozjímání první	278
b) " druhé	293
c) " třetí	308
12. Svátek nejsv. <i>Srdce</i> Panny Marie	322
13. Slavnost <i>Narození</i> Panny Marie:	
a) rozjímání první	336
b) " druhé	351
c) " třetí	365
14. Slavnost nejsv. <i>Jména</i> Panny Marie:	
a) rozjímání první	375
b) " druhé	394
c) " třetí	410
15. Svátek <i>sedmera Bolestí</i> Panny Marie	425
16. Svátek Panny Marie <i>Vykoupení zajatých</i>	442
17. Slavnost <i>nejsv. Růžence</i> Panny Marie	454
18. Svátek <i>Mateřství</i> Panny Marie	467
19. Svátek <i>panenské čistoty</i> Panny Marie	481
0. Svátek <i>Ochrany</i> Panny Marie	494
21. Svátek <i>Obětování</i> bl. Panny Marie	506

Slavnost Početí Panny Marie.

Rozjímání první.

Cti matku svou: 1. pozemskou, 2. nebeskou.

„Cti matku svou.“ Effes. 6, 2.

Jedno jméno budí v každém srdci lidském city nejvroucnější, city lásky a vděčnosti; jméno to vyslovuje dítě i stařec s radostí; jméno to člověku nevytrátí se z paměti, ani když osoba toho jména již dávno nežije na této zemi; jméno to uvádí nám na mysl nejslastnější zpomínky a oko bezděky plní slzami; jméno to pojí v sobě lásku, věrnost, obětovnost, jakéž ze smrtelníků nikdo jiný schopen není. Jméno to jest *matka*.

Jistá matka seděla u svého dítěte v kolébce spícího a hleděla radostně, jak spanile ze sna se usmívá a jeho tvářičky kvetou malebnou červení jako růžičky. Při tom napadlo matku děsné pomyšlení: Kdyby to dítě se mi rozstonalo a umřelo; toho osudu bych nepřestála. Myšlénka ta se vyplňovala. V dědině zuřila ná- kaza, uchvátila i to dítě, zimnice lomcovala jím ;

ubožátko štkajíc vztahovalo bledé ručičky po matce, jako by prosilo za pomoc.

Pomoci nemohla. Ve dne v noci nehnula se od dítěte, nemoc jeho neulevovala, nýbrž se zmáhala. Již po čtrnácte dní obětovná matka skoro ani oka nezamhouřila. Lékař obával se i o její zdraví, a jen na jeho vážnou domluvu poddala se na nějakou hodinu nepokojnému spánku. Neštěstí však nepřicházívá jen jedno. V noci stal se nenadále poplach, že hoří. V nejbližším sousedství zuřil strašný požár a zachvátil již i dům, v němž bylo nemocné dítě. Matka ulekla, zhrozila se, bědujíc lomí rukama a spěchá k nemocnému dítěti, aby je zachránila. Řečeno jí, že jest již zachráněno, starší sestra prý je odnesla. Všecko spěchá z domu, neboť už šlehá z něho praskající plamen. Nenadále ozve se z hořícího domu dětský pláč a křik. Bylo přece na ně zapomenuto a ubožátko musí snad nyní bidně uhořeti; neboť kdo je vysvobodí? Nebezpečí jest přílišné, nikdo se v ně neodvážuje. Mezi lid přichvátala s náramným kvělem žena, matka toho dítěte. Hledala je a nenalezla ho nikde; v zmatku zapomnělo se na ně.

Chce se uvrci do žáru, zdržují ji; již prý nelze dítku zachrániti, sama by v plamenech zahynula. Ona však neslyší než srdcelomný křik svého zrozence. Rozhodně ovinula mokrou plachtu okolo sebe a zmužile vrhá se do domu, z něhož kouř se valí a plamen sálá. Zdá se, že

jest po ní veta, neboť již řítí se s velkým prakotem krov, ohnivé jiskry srší do výše. Ale anděl Páně chránil matku. Z kouře a plamenů vyšla šťastně s dítětem v náruči a radostný výkřik zazněl ze všech úst. Zachráněné dítě se pak uzdravilo.

Když odrostlo a dovědělo se, jak je matka tehdáž z plamenů vysvobodila, s jakou asi láskou a vděčností přilnulo k ní? Ó, nekonečně hluboká jako moře a rozsáhlá jako svět jest láska mateřská. Pročež Hospodin prohlásil slavnostně: „Cti matku svou!“

Rozmilí čtenáři! jestliže s láskou a vděkem ctíme svou pozemskou matku, s jak vroucí úctou máme velebiti tu vznešenou, svatou, nebeskou Matku, jejíž slavnost neposkvrněného Početí dnes konáme; tu svatou Matku, s jejíž očí splývá lesk nebeské slávy; tu božskou Matku, kteráž nám porodila Spásu světa, našeho spomocníka, vykupitele a dárce všelikého požehnání; tu mocnou Matku, před níž andělé z uctivosti se sklánějí; tu dobrotivou Matku, kteráž má srdce plné lásky a útrpnosti k nám, lásky to hlubší a vroucnější, než matka, která nás porodila, mítí může?

Ovšem, Nejmilejší! apoštolovo slavné vyzvání: „Cti matku svou!“ má dvojí hluboký význam; a to: křesťane,

1. Cti matku svou pozemskou!
2. Cti Matku svou nebeskou!

I.

Jednou z nejslavnějších událostí od počátku světa byla ta, když Hospodin s temene kouřící se hory Sinai při hromu a blesku dal desátero přikázání. Čtvrté znělo : „Cti otce svého i matku svou!“

Ovšem, křesťane, ctiti máš po otci nejpředněji neb stejně jako otce svou matku. Ó, kdyby matka naše nezasluhovala, abychom ji ze srdce milovali a ve vážnosti měli, kdož medle na celém světě mohl by čeho takového požadovati? Není-liž to matka milená, kteráž nás uvedla v život? Není-liž to matka laskavá, kteráž na nás pečlivě myslila, prve než jsme uzřeli světlo světa? Není-liž to matka šlechetná, kteráž nás nosila pod srdcem a po všecken čas žití svého chovala v srdci? Není-liž to matka obětivá, kteráž nás bedlivě ošetřovala, mnohou celou noc u našeho lůžka bez omrzení probděla? Není-liž to matka nábožná, kteráž nesčetně modlitob za naše blaho k Otci světel důvěrně vysílala? Není-liž to matka křesťanská, kteráž símě ctnosti slovem poučným i příkladem v naše srdce vstúpila a jejíž nejpřednější starostí a touhou bývalo, aby nás vychovala v dobré lidi? Není-liž to matka věrná, kteráž celé srdce své, vší snahu svou, vše žití své, slovem sebe samu nám věnovala, jejíž oči se zalévaly slzami radosti, když nám štěstí přálo, ale též nepřestávaly roniti hořké slzy, když nás stihla nehoda,

když jsme leželi nemocni a nebylo skoro žádné naděje, že se uzdravíme? Není-liž to matka dobrotivá, kteráž co živa pro nás pracovala, na nás pamatovala, o nás se starala? Jí nebyla ni-žádná cesta příliš daleká, nižádná lopota příliš veliká, nižádná práce příliš obtížná; chodila v chatrném oděvu a mnohé sousto ústům svým odepřela, abychom nebyli zdržováni ve svém pokroku, ke všeliké oběti byla ochotná, ano i život pro nás byla by dala.

Jistý pilný průmyslník dal syna svého výbornými schopnostmi nadaného na školy pro vyšší vzdělání. Mezi jeho studii zemřel a zůstavil truchlivou vdovu v těsné chudobě, neboť jeho nemoc strávila všecku úsporu. Syn tušil, bohužel, že musí studií se vzdáti. Ale matka těšila ho řkouc: „Jen buď hodný a pilný, s pomocí Boží budu pro tebe všemožně se přičiňovati a všecko obětovati.“ Pracovala ne-unavně ve dne v noci, šetřila, nuzovala se a sháněla, kde jak mohla, aby na konci každého měsíce výživné za syna zapravila. Bylo ji viděti každého měsíce, jak v horku i zimě s nůši na zádech často umdlená a vysílená do města putuje, po tvářích se jí valí proudy potu a nohy hnětou krvavé mozoly. Avšak pohled na dobré dítě činil, že na všecky svízele zapomínala, a dodával jí posily k další práci. Takové životí muselo konečně přece zlomiti tělo bez toho slabé; onemocněla hroznou horečkou z hladu. Když se to rozneslo po dědině, podporovali ji

se všech stran. Uzdravila se a dočkala se té radosti, že syn stal se vznešeným pánem. — I zdaž jest které dítě tak zvrhlé, že by svou matkou pohrdalo, s ní hrubě jednalo, na ni zapomínalo a ji opouštělo v bídě, chováním činilo jí hoře a žal, hrubými řečmi jí rozrývalo srdce a kopalo předčasný hrob? O takovém dítěti muselo by se říkati: „Toť ohavná nestvůra, a ne člověk.“

Ne nadarmo dal Bůh přikázání: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ Ne nadarmo praví Písmo: „Na úpění matky své nezapomínej!“ (Sir. 7, 29.) Marně nestojí v knize Přísloví: „Oko, které pohrdá plodem matky své, ať je vyklinou krkavci potoční a snědí je synové orlice.“ (Př. 30, 17.) — Ale nač uváděti slova svatého písma? Vlastní cit pudí každé dítě, aby ctilo matku svou a jí oslazovalo poslední dni života. Vždyť Kristus Spasitel ještě na kříži pečoval o svou Matku, odevzdal ji učenníkovi Janovi; i jest nemálo takových dobrých dětí, že s rodiči se dělí o poslední halíř neb sousto.

V poslední prusko-rakouské válce, když z m'íst, kde se bojovalo, všickni před nepřítelem utíkali, dobytek odháněli a všelike věci na vozích odváželi, dva chudí bratři prosili ty lidi, by vzali s sebou též jejich ubohou (nemocnou) matku. Nikdo nesmíloval se; synové přinesli nosidla, položili na ně pozorně starou chvějící se matku s peřinami a odnášeli ji. Mohli ovšem

jíti jen zvolna, i byli dostiženi od nepřátel. Su-
roví vojínové spatřivše, jak hodní synové za-
cházejí se svou matkou, oslzele, vzpomněli si na
své matky doma zůstavené, přinesli matičce
něco pro občerstvení a dopravili ji na bezpečné
místo.

Jak mnozí vojínové, mnozí řemeslní chas-
níci, mnohé služby posílají matce vydělané pe-
níze a radují se, když mohou jí aspoň na ně-
jakou dobu něčím přilepšiti. Bůh račiž takovým
dětem dáti vše dobré a dlouhý věk. Toto jeho
zaslíbení jistě se na nich vyplní.

II.

Avšak, milý křesťane, tvoje matka snad již
odpočívá v chladné zemi, a tobě jest teskno;
když tě svírá hoře, dojdeš si k jejímu hrobu
poplakat. Ó, pozvedni pak k nebesům zaslzené
zraky. Tam trůní Matka vznešená, svatá, ne-
beská. Ta hledí na tebe přívětivě, jako by chtěla
řici: Neplač a nenaříkej déle; budu ti matkou,
jen ty nezapomínej na mne. Ó, nezapomínejme
na tu nebeskou Matku! Milujme a ctěme ji.
Proč bychom nectili Marii? Vždyť sám Bůh
Trojjediný poctil ji takou měrou. Bůh Otec ji
učinil svou nejmilejší dcerou, opatřil nejdraho-
cennějšími statky, nejvyššími důstojnostmi. Bůh
Syn volil míti ji matkou a byl jako syn plných
třicet let jí poddán. Duch svatý učinil zvlášt-
ním způsobem její srdce svým chrámem a ob-

dařil ji jakožto nevěstu svou náplní milosti. Jakž bychom neuznávali, že Maria hodna jest naší zvláštní úcty, jelikož jest hohata ctnostmi a dokonalá, tak že pro veškeré lidstvo jest po Kristu nejskvělejším zrcadlem mravů? Nábožnost činí ji vznešenou nádobou pobožnosti. Čistotou srdce objevuje se jako bělostkvoucí lilie. Statečností u víře stojí pevná jako věž. Pokorou podobá se skromné fialce. Přívětivostí k lidem rovná se dennici. Pro spanilost, kterou se rozvíjela, i když trní strasti ji ranilo, zasluhuje pojmenování „růže tajemná“. A věrností, s jakou zákon Boží v srdci chovala a skutkem zachovávala, má vážnost archy úmluvy, v níž byly uloženy desky zákona.

Jakž bychom nectili nejblahoslavenější Pan-
nu, nectili velmi, když ji poctil archanděl? Hle Gabriel, nejpřednější z andělů, opouští slávu nebes a na zem se snáší; v podobě lidské vstupuje k Marii v tichou světničku a k ní se blíží s nejhlubší úctou a radostí a s nejvýznamnějším pozdravem, jakého nikomu nevysloveno, vyřizuje jí poselství ze všech nejdůstojnější. Není-liž to velmi vznešené uctění? Jakž bychom nectili Pannu Marii, nectili velmi, jako zvláštní div Boží? Velikým divem Božím jest Eva, byvši stvořena ze žebra Adamova. Skvělým divem jest Josef svým povýšením na vladařství v Egyptě. Zářným divem jest Eliáš svým nenadálým povznesením do nebe v plamenném voze. Zjevným divem jest Daniel svým neočekávaným zacho-

váním v hrozně jáměllové. Avšak jako div divů vznáší se před námi Maria, jsouc zároveň panna i matka. Z té příčiny nazývá ji *Isidor*, biskup sevilský, „divem divů“ a sv. *Efrém* „nenadálým a neslýchaným divem“. Jakž bychom Marii, nejblahoslavenější pannu, nectili, velmi nectili? Vždyť jest předmětem zvláštní úcty se strany veškeré církve. Aby Pannu Marii ctily, dává církev ráno, v poledne a večer zvoniti, ustanovila tolik Marianských slavností a svátků v roce, zasvětila jí každou sobotu, zasvěcuje jí květný měsíc máj, zdobí tolik oltářů jejím obrazem, světí tolik chrámů na její jméno, dává věřícím do rukou růženec, zřizuje mnohé pobožné jednoty Marianské. Jakž bychom nectili Marii, nejblahoslavenější Boží Rodičku, nectili nadšeně, jelikož jí od největších, nejsvětějších a nejdůmyslnějších lidí všech věků a míst velmi veliká úcta se prokazovala? Dobře vědouce, že líbí se Otci, kdo miluje dceru, líbí se Synu, kdo ctí Matku, a líbí se Ženichovi, kdo nevěstu ve vážnosti má, byli *Augustin*, tento veliký světec a učenec, *Bonaventura* se serafským srdcem, *Bernard*, učitel medetekoucí, *Dominik*, ten světohybný hlasatel své doby, *František Xaverský*, apoštol Indie, *Aloysius*, *Alfons*, biskup učený a rázný jako sv. Jan Zlatoústý, kníže náš sv. *Václav*, *Jan Nepomucký* a jiní svatí, jichž všech sčísti nelze, nejvroucnější ctitelé Marie Panny. Táži se dále: Jakž bychom nectili Marii co nejvroucněji, když tak mnohonásobně vyznamenána? Vyzname-

ráním jest jí, že hned v ráji byla prarodičům zaslíbena jako žena, která potře svůdnému hadu hlavu. Vyznamenáním jest jí, že byla v starém Zákoně zřetelně naznačena ku př. hořícím keřem na Horebu. Vyznamenáním jest jí, že byla jediná hned v svém početí prosta dědičné skvrny. Vyznamenáním jest jí, že božského Syna panna porodila a pannou zůstala. Vyznamenáním jest jí, že pod křížem svého Syna matkou všech živých byla ustanovena. Vyznamenáním jest jí, že za málo dní po úmrtí s tělem i duší na nebe vzata byla. Vyznamenáním jest jí, že jest povýšena nad všechny tvory, nad patriarchy a proroky, i nad anděly; jest královnou všeho tvorstva. Táži se ještě jednou: jakž bychom Marii Pannu nectili, jelikož tak mocně vládne v království Syna svého? Co odepře Ježíš Materi s ním v nebi oslavené, když na zemi k její přímluvě vykonal prvý zázrak v Káně? Nelze spočítati, kolik zázraků stalo se od počátku křesťanské Církvě na přímluvu královny nebeské. Neslycháno, přímo neslycháno jest, tvrdí sv. Bernard, že by kdo pomoci Marie nedošel, když ji důvěrně vzýval. Prostřednictvím Marie sestupují všechny božské milosti na zem a vystupují lidské duše na nebe. Kdož vypraví, kolik hříšníků jest jejím přispěním obráceno a kolik obrácených posvěceno! Tisíce jich dosáhlo skrze ni daru zdržlivosti, vítězství nad vášněmi, vyššího světla v duševní noci, návratu na cestu dobrou a spasnou, útěchy

v nejtěžších trápeních, naděje v tísních, pomoci ve velikých nebezpečnostech a koruny věčné slávy.

V jistém městě štyrském byl syn jakéhosi kupce. Z domova dostal dobré vychování; ale poslán byv do blízkého města, aby se vzdělal na reálné škole, brzo pozbyl křesťanského smýšlení. Zlé tovaryšstvo a zlý příklad mnohých stran působily účinně na jinocha. Oddal se veliké prostopášnosti. Čas, kdy se měl učit, mařil zahálkou a toulkou. Nemodlil se, sv. svátosti přijímal jen proto, že zákonným pro školy nařízením byl nucen. Rodiče nepostačovali mu dávat peněz, až i bylo jim vzíti jej domů. I před jejich očima nepřestával žítí lehkovážně; vše napomínání i trestání bylo nadarmo. Zármutek a starosti připravily rodiče bez mála o život, i nevěděli si rady s nezdárným synem. Matka, velmi pobožná, plakala celé noci a poroučela ho ustavičně Marii, útočišti hříšníků. Nemohla si ani na mysl připustiti, že syn, jemuž hned v mládí vštěpovala velikou důvěru k Panně Marii, a jenž do patnácti let dával na jevo pobožnost k nejblahoslavenější Panně, mohl by nyní prostopášně dále žít, aniž by Maria jeho ubohé duše se ujala.

Jednoho dne syn vydal se na cestu pro zábavu daleko přes pole a zdržel se jako obyčejně hodně dlouho až přes půlnoc. Když byl ušel kus cesty, zahřmělo, bouřka se blížila víc a více, a než došel do polou lesa, shrnula se nad

ním. Hromy a blesky se stíhaly strašně, jako by nastával soudný den. Bouřlivý víchr ohýbal i vyvracel stromy a déšť se jen lil z černých mračen. V té době bylo lehkovážnému jinochu ovšem velmi teskno; nevěděl, kde by se skryl a zachránil. Posléze maně zastavil se a pod stromem hledal ochranu. Blesk na okamžik zjasnil místo. Přichozí uzřel před sebou dřevěný sloup a na něm líbezná vypodobnění Matky Boží. Umyslil a řekl si v úzkosti srdce svého: Musím zase jednou pomodlit se „Zdravas Maria“. Popošel k sloupu a modlil se. Sotva že se domodlil, prasknutím vjel blesk do stromu, pod nímž před chvílkou stál. Třísky rozletěly se, strom byl celý rozpoltěn a roztráštěn. Nešťastník byl by zahynul, kdyby byl zůstal pod stromem. Ochrany dostalo se jeho tělu — i duši. I pocítil hned zvláštní pohnutí v duši své; litoval tak srdečně svých hříchů, že slzy proudily mu po vlhkých lících. Ustrašen pozdvihl ruce k obrazu Marie Panny a přísahal svatě, že se polepší. Ty, nebeská Matko, mne jistě neopustíš, tak vzdychal, když se obrátím.

V oné hrůzyplné noci také pozemská matka modlila se za syna; vstala a poroučela ho Útočišti všech hříšníků. Že modlitba a slzy její nebyly nadarmo, poznala hned dne druhého z chování synova, jenž byl zcela zjinačen. Odprosila rodiče s usedavým pláčem a svatě sliboval, že se polepší. V neděli na to přijal sv. svátosti tak zbožně, že všickni přítomní byli povzbu-

zeni, a od té doby byl stkvělým vzorem a příkladem ctnosti.

Takovým způsobem dvě matky toho mládence zachránily, pozemská modlitbou a nebeská mocnou přimluvou u Boha. Ó, ctěme ty obě matky! Ctěme matku svou pozemskou, kteráž pro nás všecko činila, trpěla a obětovala. Ctěme ji za živa vděčností a láskou; ctěme ji, leželi tělo její již v chladné zemi, na ni vždy pobožně pamatujíce a k následování jejího ctnostného a zbožného příkladu se povzbuzujíce.

Ctěme svou Matku nebeskou, jež jest naši radostí, naší chloubou. Onať jest největší a nejsvětější mezi svatými, nejmocnější z patronů, nejvznešenější všech tvorů. Ona, jež Božího Syna nosila pod svým nejsvětějším srdcem, chová nás v mateřském srdci, v něm nalezneme útočiště, ochranu a záštitu, pomoc, útěchu. Pozdvihujme co nejčastěji ruce k ní v nábožné modlitbě, obracejme rozjímáním co nejčastěji duchovní zraky své na krásu a zdobu její ctností, vtiskněme jméno Maria v srdce své. Provolávát k nám slovy sv. písma: „Blahoslavení, kteří ostříhají cest svých. Slyšte učení a buďte moudří a nezamítejte ho.“ (Přísl. 8, 32. 33.) Ano, ostříhejme její cest, cest svatých Božích přikázání; slyšme její učení, učení ctnosti a učme se její moudrosti, moudrosti bázně Boží, abychom někdy blahoslaveně se svou pozemskou matkou se shledali a nerozlučně živi byli tam na nebesích.

Rozjímání druhé.

Obraz neposkvrněného Početí.

„Ukázalo se znamení veliké na nebi: žena oděná sluncem a měsíc pod nohama jejíma a na hlavě její koruna dvanácti hvězd.“ (Zjev. 12, 1.)

Heřman Kohen narodil se léta Páně 1821. v Hamburku z rodičů židovských; hned šestiletý hrál na piano nejtěžší kusy operní a i pokoušel se skládati hudební produkce s prospěchem dosti zdárným. Sotva že bylo mu deset roků, chodila s ním matka po celém Německu na odív, aby se proslavil a vydělal si peněz. Roku 1834. přišel do Paříže. Tam brzo jej objali náhončí tajných spolků, svobodní zednáři a revolucionáři. Kohen sám o tom napsal: „Tlačili se ke mně, aby si ze mne udělali hlavního emisaře.“ Lehkovážné ohavné nauky vychrlené z propasti pekelné, vytekly z neřádných stok pařížských: ateism, panteism, komunism, vzpoura, porubání boháčů, pustošení, žhářství a podobné neřesti spoutaly brzo čtrnáctiletého jinoha. Byl z nejhorlivějších náhončích podvratných spolkův i procestoval Anglicko, Švýcarsko, Itálii a Německo, aby všude vyhledal a získal přívrženců jedovatých nauk. Při tom se pouštěl náruživě ve hry a vší horoucností duše hověl rozkošem a prostopášnostem, k jakým ve velikých městech příležitosti se naskytají. Nešťastný Israelita, kdy zpomínal na ten

čas, obracel na sebe pravdivě slova sv. Augustina: „Trní mých chtičů vyrostlo nad hlavu mou, a nebylo ruky, která by je vyhubila.“ Avšak spasná ruka divotvorná čekala, až keď zbudní přes míru, aby tím lépe ukázala svou božskou moc náhlou jeho proměnou v zahradu nejvybranějších květin.

Roku 1847. slavila se v jednom kostele v Paříži májová pobožnost. Večer byla tam vybraná hudba, řízená a provozovaná několika ochotnickými sbory pod správou knížete moskevského. Jednoho dne nemoha při té pobožnosti býti, prosil kníže Heřmana, aby ho zastupoval. Slovnítný Israelita přijal pozvání jen z té příčiny, aby příteli vyhověl a svému umění dodal cti. V čas bohoslužby byl roztržitý a lhostejný, ale v okamžení, kdy se dávalo lidem požehnání nejsvětější Svátostí, ucítil náhle v mysli a srdci veliký dojem. V nejbližší pátek byl jat těmi city ještě silněji, a zdálo se mu, jako by v okamžiku slavnostního požehnání nějaké břímě na jeho bedra se tlačilo a jej proti jeho vůli nutilo, aby čelo sklonil a celou svou postavu upravil v ten způsob, jakýž přísluší účtě toho posvátného výkonu. Pohnut jsa, ale nikoliv obrácen od té doby cítil v sobě touhu poznati katolické náboženství; za tou příčinou uchýlil se k jistému knězi, jenž ho utvrzoval ve svatém předsevzetí a dal mu čísti snadno pochopitelné pojednání o křesťanském učení. Čím více převracel Heřman listy katechismu, tím

více nabýval chuti státi se následovníkem Kristovým; ale nemohl se odhodlati, aby rozrazil okovy, v kterých mrzce otročil. Zatím ještě několik měsíců byl živ jako dříve, až v lázeňském místě Emsu v Německu vstoupil do chrámu, kdež se slavila mše svatá. Svaté obřady vzbudily v jeho nitru údiv dotud netušený. Konečně, když bylo pozdvihování sv. Hostie, cítil, že má srdce jako rozměklé, a vyronil proud slz. Tomuto poslednímu útoku božského milosrdenství poddal se Heřman přemožený. Bez odkladu vrátil se do Paříže a připravoval se tam v soukromí modlitbou na sv. křest; přijal jej dne 29. srpna 1847 v hlavním chrámu Páně Notredamském u přítomnosti vybraných přátel. Při patření, jak pokorně náš křtěnec šíjí jindy tak hrdou pod sladké skláněl jeho Kristovo, nebylo ani jednoho oka bez slz, jednoho srdce bez vroucí modlitby díků za div, který stal se s ním. Ale zástup nábožný vůkol něho netušil ani z daleka, jakým milostným darům těšila se ta požehnaná duše. Později uveřejnil se list Heřmanův, v němž vypravuje o svém křtu a nebeském zjevení, kteréž měl, jakmile voda spásy na jeho hlavu byla vylita. „Viděl jsem,“ tak píše, „nesmírnou, nekonečnou jasnost a myriady andělských hlav, obklíčené stříbrnými oblaky, a chvalozpěvy kouzla nevýslovného zazněly. Uprostřed světla ještě jasnějšího stál trůn slávy; na něm seděl Ježíš Kristus se svou nejmilejší Matkou po pravici. Maria

byla jako v záři sluneční, měsíc vznášel se u její nohou, a její hlavu obkličovala koruna z dvanácti hvězd.“ (Civitta Cattolica.) Není-liž toto obrácení zázračné? Vzácnou událostí jest to, když se žid opravdu obrátí na křesťanství; ještě vzácnější, když svobodný zednář vyznává katolickou víru. Ale že žid, kterýž zároveň jako zednář sloužil nejbezbožnějším snahám, od světa byl takořka zbožňován a vášněmi jako opojen, náhle se obrátil dokonale, toť jest přímo zázrak. A ten zázrak se stal na mocnou přímluvu nejsvětější Panny. Při májové pobožnosti ke cti svaté Boží Rodičky umínil si, že bude křesťanem; v Mariánském kostele předsevzetí to vykonal a měl zjevení neposkvrněně počaté Matky Boží.

Ó, kéž Maria Panna i za našich dnů tak zázračně působí! Neboť kdy byla vlažnost a lhostejnost u svatém náboženství větší než nyní? Kdy nevěra zuřila nenávistí křesťanského učení a života vztekleji než nyní? Kdy uchvacovala téměř veškeré lidstvo větší žádostivost pozemského zisku a požitku, a kdy mnedle žalostné toho následky pro život náboženský, mravní a společenský strašněji soptily, než právě nyní? Z těch také příčin sv. Otec Pius IX. o časné i věčné blaho křesťanstva pečlivý ustanovil si, že ctění pomocnice a ochrany křesťanstva, nejsvětější Matky Boží romnoží a zvýší, aby její mocnou přímluvou pomoci v tísních tehdejších sobě i věřícím vyprosil a srdce křesťan-

nův z vlažnosti probudil a k obnovené horlivosti v náboženství a uctění sv. Boží Rodičky povzbudil.

V kruhu biskupů veškerého křesťanstva dne 8. prosince 1854 prohlásil chované do té doby nábožné mínění o neposkvrněném Početí za článek víry. A když byl vysvětlil, ohlásil a stanovil, že nejblahoslavenější Panna Maria v prvním okamžiku svého početí všeliké skvrny dědičného hříchu prosta jest, rozvinul obraz Neposkvrněného Početí před vším světem, aby naň hleděl, o něm rozjímal, jemu se divil. Na ten obraz směřují také slova miláčka Páně sv. Jana, jenž napsal: „Ukázalo se na nebi znamení veliké: Žena oděná sluncem, měsíc pod nohama jejíma a na hlavě koruna dvanácti hvězd.“ Proto též objevuje se Maria na obraze neposkvrněného Početí

1. obklíčená sluneční září;
2. mající v ruce lilii a na hlavě korunu z dvanácti hvězd; a
3. pod nohama polouměsíc, zeměkouli a hada.

I.

Maria představuje se na obraze neposkvrněného Početí v sluneční záři. Všickni paprkové slunce, jež jsou božská milost, v ní se scházejí. Jestliť mnohomilovaná dcera Boha Otce, jenž přebývá ve věčném světle; jest matka Boha

Syna, jenž se nazývá slunce spravedlnosti, jest panenská choť Ducha svatého, kterýž světlem svých milostí osvěcuje všecky. V lesku spravedlnosti a svatosti vyšel člověk z ruky Stvořitelovy. Jasně a neklamně svítalo světlo jeho rozumu, blahostí oplývalo jeho srdce, a nejlibeznější lad pojil tělo s duší. Přistoupil pokušitel zakrytý hadem, člověk uvěřil mu, jedl, zhřešil, odpadl od Boha, Otce svého. Co nejhroznějšího člověka stihnouti mohlo, stalo se. Jako rachotem hromu zavřela se brána nebes; převrhlost a náklonnost k zlému zmocňuje se vůle, choroba a porušenost, smrt a hniloba učiněny jsou podílem těla; bodláčí a trní jsou plody země, lopota a pot prameny výživy; nepřátelsky staví se proti člověku skoro všecko tvorstvo, štíři a zmije, tygři a hyény oíhají naň, všickni živlové, voda a oheň a zemětřes a jed bylin spikají se proti němu. Jakož ale syn, jenž po otci dědí zadlužený dům, musí i dluhy jeho převzít, takž i dědičná vina a její následky s prvorodičů přešly na nás na všecky. Jen jedna lidská bytosť měla býti prosta toho zákona, Panna Maria. Hned když prohlašoval trestní rozsudek, řekl Bůh k hadu: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou; ona potře tobě hlavu.“ Měla-li hadu potřítí hlavu, zdaž mohla kdy třeba jen na okamžik býti pod mocí zlého ducha příčinou prvotního hříchu? Maria byla od Boha Otce ustanovena, aby se stala matkou jeho přemilého Syna; zdaž nebudeme míti za jisto, že tuto nejdražší

dceru, tu nádobu nejvznešenější, cti a oslavy nejhodnější k poctě Syna svého ozdobil všemi přednostmi a milostmi, všemi dary, krasami a poklady duševními? Jestliže Eva byla stvořena v stavu milosti, jakého bohatství nebeské milosti as obdržela Maria, matka Božího Syna? Měla-li Maria napravit, co Eva zkazila, jakž ta svatá Panna byla by chudší milostmi a přednostmi, než Eva? Na ní spočívalo otecké oko Boží se zvláštní zálibou, v ní spojily se všechny paprsky jeho milosti a oslavy, o ní vyřkla jeho svatá ústa: „Jako lilie mezi trním, tak jest přítelkyně má mezi dcerami.“ (Pís. Šal. 2, 2.) Všickni lidé byli raněni trním prvotního hříchu, ona jediná jest čistá, bílá, neposkvrněná lilie.

Maria byla určena, aby se stala matkou Syna Božího, matkou dítěte, před nímž Cherubini v uctivosti se sklánějí; měla býti matkou Syna, jenž nese svět na prstu, jenž měl zemi přinésti smír s Bohem, jenž měl jako slunce spravedlnosti světlem svého učení všechny lidi osvititi. Z ní přijati měl podobu a přirozenost člověčí, tělo a krev. Jakž smělo by se mysliti, že Boží Syn, svatosť sama, byl by vešel do domu poprášeného a pokáleného dědičným hříchem? Jestliže hned archa úmluvy, v níž spočívaly pouhé znaky budoucího Vykupitele, totiž desky zákona, manna, zelený prut Aronův, jestliže tato schrána byla ozdobena nejryzejším zlatem, zdaž asi Syn Boží nevyvolil si příbytek zcela čistý, zcela krásný, zcela nepokálený, ozdobený

a okrášlený nejstkvělejším zlatem svatosti? Maria jest vyvolená nevěsta Ducha svatého. Kdysi v pobožnost pohřžena ve své světničce se modlila, i vstoupil k ní anděl od Boha poslaný s nebeským pozdravem a přinesl jí předivné poselství. Nechápala toho tajemství; anděl vložil jí je v ten smysl: „Duch svatý sstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe.“ Stalo se tak po jejím svolení: „Hle děvka Páně, staň se mi die slova tvého.“ Tím činem zaujala moc Boží její vší podstatu; tím činem v jejím lůně Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi; tím činem stala se čistou, neposkvrněnou, panskou nevěstou Ducha svatého. Učiněna jest nevěstou toho, jenž o letnicích bouří víchrovou v podobách plamenů na apoštoly sstoupil; jenž světlem svým celý svět osvětluje a osvěžuje i zahřívá; jenž vítězoslavně prochází lidnatá města Italie a Řecka a všude poráží oltáře model a zřizuje oběti přesvaté, Německa, Francouzka a jiných národů háje modlám posvátné vymýtil a postavil oltáře, na nichž se obětuje a cti Beránek nevinný; ano nevěstou toho učitele a správce Církve, toho posvětitel a dokonatele vykoupení učiněna jest Maria.

K ní promluvil Duch sv. slova Písně Šalomounovy: „Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny na tobě není.“ (4, 7.) Všecka tedy jsi krásná, ó slávyhodná Panno, nikoli pouze částečně, nýbrž všecka naskrz; skvrny hříchu osobního ani dědičného není na tobě.

II.

Z té příčiny drží Maria v ruce lilii. Lilie jest bílá, a její sněžné, lesklé, skvrny prosté roucho bylo považováno od věků za znak čistoty. „Maria“ tak dí sv. Epifanius, „jest nejkrásnější lilie v zahradě Boží, neboť její srdce nebylo nikdy pokáleno hříchem.“ A sv. Ambrož provolává: „Kdo, spatřiv lilii, nebývá bezděky upamatován na čistotu, kteráž v Marii nejvelebněji se objevuje a nejdokonalejší vyobrazení nalezla?“ S lilii v ruce zjevuje se archanděl Gabriel Marii, v lesku liliovém září ta svatá Panna po všem svém životě, a po nábožném podání lilie vyrostly z jejího hrobu. Nejlíbeznější vůně po svěcující milosti páchnouc, liliovým třpytem neposkvrněného početí vůkol sebe září, jest Maria s úžasem od andělských sborů pozdravována jako jejich královna, s pobožností od lidí ctěna jako jejich prostřednice. Neboť nikdy nebylo takového bohatství nebeských pokladů v kterou duši vlito, nikdy takové čistoty, jasnosti a velebnosti, které duši a bytosti uděleno, nikdy takové plnosti božské laskavosti v lidské srdce vloženo. Nikdy neměl v tomto chrámě liliemi okrášleném kdo jiný přebývati, než Duch Boží a Jednorozený od Otce plný milosti a pravdy. Nikdy neměla nesvatá rozkoš a nečistá žádostivost znesvětili Bohu zasvěcený ráj, v němž měl někdy vypínati se strom života a blahodárné ovoce nésti. Nikdy neměla nějaká nesvatá

ruka dotknouti se té lilie, jež má býti chloubou a zálibou Boží.

Vždy a věčně má Maria býti čistou, svatou, bezskvrnou, panenskou, vonnou lilií. Proto drží na obraze v ruce lilii. Na hlavě její pak září koruna z dvanácti hvězd. Maria jest korunou tvorstva, korunou člověčenstva, a její ctnosti lesknou se jako tolikéž hvězd v její koruně. Jiné svaté zdobila především hvězda té neb oné ctnosti; Maria má shrnuté na sobě všecky, září přes všecky svaté; byla všem lesklým vzorem. Taž se na kteroukoli ctnost, nemá-li ji Panna Maria? Tážeš-li se na hvězdu pokory, kde svítí jasněji než na Marii, kteráž od Boha nejvyššími milostmi nadána jsouc, nazvala se toliko děvkou Páně?

Tážeš-li se na čistotu srdce, kde mnedle třpytila se tato hvězda světleji než na Marii, jejíž nevinnost byla čistá a stkvělá jako slonová kost?

Tážeš-li se na pobožnost, koho zdobila tato hvězda krásněji, než Marii, jejíž všecek život byl modlitbou?

Tážeš-li se na trpělivost, jak jasně svítala tato hvězda v noci jejích bolestí, v noci jejích měnivých osudů, v noci jejích smrtelných úzkostí podlé kříže!

Tážeš-li se na poslušnost, kdo byl Bohu oddanější, obětovnější a ochotnější k plnění božských rozkazů než ona?

Tážeš-li se na tichost, koho krášílila více

tato hvězda než Marii, jež při všelikých zevnějších překážkách a protivenstvích vždy klidnou mysl sobě zachovala?

Tážeš-li se na zlatou hvězdu spokojenosti, koho blažila víc než Marii, kteráž své štěstí nehledala vně, ve světské radosti, nýbrž v domácím kruhu, a neměla zapotřebí bažiti po nějakých bublinách světských veselostí?

Ptáš-li se na dobrotu, kdo byl kdy šlechetnější, dobrotivější a přívětivější než Maria, pomocnice všech?

Ptáš-li se na bázeň Boží, či as duše více obávala se Boha uraziti než její?

Ptáš-li se na hvězdy víry, naděje a lásky, kde mnedle zářily jasněji, než v srdci té svaté Panny, jež se nazývá matkou věroplného poznání, svaté naděje a krásného milování? Ba, jako hvězdy na nebes výsosti stkví se Maria krásná vši ctností. Jestif, jakož dí sv. *Efrém*, pro svou ctnost největším divem světa, krásnou korunou všech svatých. Všecky hvězdy ctností, všecky paprsky dokonalosti, všecky drahokamy nejlepších vlastností shrnuje ve své koruně. Jest ozdobou a okrasou všehomíra, královnou země, prostřednicí mezi nebem a zemí.

III.

Ale právě proto, že dle slov sv. *Amadéa* jest vznešenější všeho světa a po výroku sv. *Antipatera*, biskupa z Bosry, smrtelnost s bož-

stvím, zemi s nebem spojuje, stojí Maria Panna nohou na zeměkouli.

Ovšem jest Kristus pramen, původ a základ vší svatosti a blaženosti. Z Ježíšovy nejsvětější krve vypučeli všickni svatí, kteříž jako tolikéž zárných a vonných květin zahradu Boží zdobí. Z Ježíšovy nejsvětější krve pili svatí na zemi nebeskou lahodu, aby uhasili žízeň srdce svého, žár vášní uchládili a posily nabyli v slunečním vedru života. Z Ježíšovy nejsvětější krve pochází všecka síla svatých, aby boj s tělem a krví, se satanem a světem podnikli, dále vedli a dokonali.

Maria pak tuto lahodu, ten zdroj potěchy, pokoje a posily všem připravila a přinesla. Jistý sv. učitel církevní píše takto: „Prostředníkem mezi Bohem a lidmi jest jeho Syn; prostřednicí mezi Synem a lidmi jest Maria.“

Onať obdržela od Syna svého úřad a plnou moc: milosti jeho vykoupení nám přiváděti, požehnání jeho blažených ran nám udíleti a nás účastnými činiti slávy nebeské. Z její rukou září se milost, spasení a požehnání pro všecken svět. Nikdo nepřichází k prostředníkovi, než skrz prostřednici prostředníkovu. Nikdo nepřijde k Synu Božímu v jeho slávu, kdo necti jeho svatou Matku. Z té také příčiny praví sv. *Teodat*, biskup z Ancyry: „Neubírám panenské Matce Boží té cti, kterou jí zjednalo sprostředkování díla výkupního. A přece bylo by i to nesmyslné, kdybychom kříž, poněvadž jej Spasitel nesl, na

oltářích oslavovali a na průčelí chrámu pro lesk vystavovali, naproti tomu však tu, která k účelu tak velikého milostného díla Božství v sebe přijala, připravovali o úctu, která matce náleží. Neboť ta sv. Panna jest také matkou Boží.“

Učiněna jest matkou, ale zůstala pannou, praví Církev. Panna byla před narozením Kristovým, panna při porodu, panna po porodu. Jestliž to veliké tajemství. Jakou měrou jest nepochopitelné vtělení Syna Božího, takou nepochopitelně podivné mateřství Panny Marie.

Mysli si růži, jež by vydávala krásný plod a zároveň panenskou barvou dále kvetla; tať obrazem panny matky Marie. Představ si strom, vypínající se s liliově bílým květem, páchnoucím libou vůní a zároveň obtížený nejskvostnějším ovocem, růžové své líce k tobě obracejícím, a budeš míti obraz panenské matky Marie. Uchyl se v duchu na poušť, kdež Mojžíš na Horebu pase stáda Jethrova. Náhle zanítí se keř a stojí v světlých plamenech. Hoří a přece neshoří, plápolá a neubývá ho. Toť jest předobrazení panenské matky Marie. Viz, jak paprskové sluneční za jasného poledne mocně pronikají sklo a světlem i teplem naplňují světnici, a přece sklo zůstává neporušeno, neporoucháno a neposkvrněno. Podobně způsobilo slunce milosti Ducha sv. v lůně Marie člověčenství Kristovo, utvořilo jeho tělo a duši, ale ozdoba panenství zůstala neposkvrněna. Panna čistá počala syna člověka, panna jej porodila, panna trůní na

pravici Synově. Vznešená jest nade vši měnitelnost, nad vši vrtkavost. Proto stojí nohou na srpku měsíce, jež jest znakem proměn. Potírá hadu hlavu, poněvadž jakožto druhá šťastná Eva moc zlého ducha svou bezskvrností zničila a tudíž pod jeho mocí nikdy nebyla.

Takto byla Maria po všecky věky ctěna jako čistá, neposkvrněná, neporušená, nejčistotnější Panna, kteráž jest světější Cherubinů a Serafinů, vznešenější než všickni nebešťané, oslavenci Boží. Sv. *Ambrož* nazývá Marii oltářem Božím, jehož nikdy neznesvětil zlý duch prvotním hříchem. Sv. *Anselm* pozdravuje Marii pojmenováním „nebeský hrad, v němž nikdy nesídlil kníže temnosti prostředkem prvotního hříchu.“ Sv. *Arnobius* velebí Marii jako požehnanou zemi, v níž rostlo lilium čistoty, ale nikdy bodláčí prvotního hříchu. Svatý *Atanáš* velebí Marii jako nebeskou růži, která stále vydávala libovůni čistoty srdce.

Nuže co řekneme o jménech, jež svatá Církev Marii přikládá v litanii loretauské? Onať jest věž ze slonové kosti, čistotou a leskem nevinny. Jest dům zlatý, stánek Nejvyššího, panenskou spanilostí lesklý jako z ryzího zlata. Jest archa úmluvy, sklad samé svatosti. Jest zrcadlo spravedlnosti, jež ani dost málo nebylo zkaleno dechem dědičného hříchu.

Abych uvedl svaté učitele Církvě, kteří o neposkvrněném početí Panny Marie svědectví vydávají, bylo by mi projíti všecka století. Zářné

světlo Hypponské sv. *Augustin* di: „Jest třeba od všeobecného zákona, když jest řeč o hříchu, nejblahoslavenější Pannu vyjmouti.“ Sv. *Bernard*, nadšený ten ctitel Marie Panny, oslovuje ji: „Tys nevinná byla, Maria, bez hříchu prvotního i osobních hříchů.“ Sv. *Efrém* syrský modlí se k ní s vší vroucností duše své takto: „Všecka svatá Paní, jediná nejčistší duchem i tělem, jež nad všecky předčíš čistotou, stoudností a panenstvím; Ty příbytku povšechné milosti Ducha sv., nevadnoucí květino, libovonná růžičko, bělulesklá lilie — přijmi pozdrav a chválu svého pobožného sluhy, a obrať své dobrotivé oči k tomu, kterýž tě s upřímnou láskou ctí.“ A sv. *Anselm* z Kantebury, kterýž byl živ v 11. století, sepsal obšírné, znamenité pojednání, v němž vážnými důvody neposkvrněné početí Panny Marie oslavuje.

Všickni národové ctí Marii slavností Neposkvrněného Početí. Celá města zvolila si Marii Neposkvrněnou za patronku.

Španělové byli jati takým nadšením, že jmění i krev nasazovali pro tu přednost Panny Marie. Ferdinand III. postavil ve Vídni mramorový sloup se sochou neposkvrněné Boží Rodičky. Ve Vircburku stojí stará kovová socha neposkvrněné počaté Panny se znaky toho tajemství, lilií a potřeným hadem.

Rok od roku byla větší nadšenost křesťanského lidu, vroucnější zbožnost, rozsáhlejší pobožnost k tomuto tajemství. Tudíž povolil zvě-

čnělý papež Pius IX. tužbám všech věků, prosbám a vzdechům králů, měst a národů. Nadešel slavný den 8. prosince 1854.

Celé město Řím bylo toho dne v neobyčejném ruchu; ze všech stran hrnuli se zástupové k vatikanské basilice četněji, než kdy jindy bývalo viděti. Sv. Otec seděl před stolcem sv. Petra na trůně obklopen ctihodným sněmem biskupů, arcibiskupů a kardinálů sv. Církve shromážděných ze všech dílů světa. Když bylo odzpíváno latinsky a řecky evangelium, přistoupili děkan svatého sboru, nejstarší latinský arcibiskup, jeden řecký a jeden armenský arcibiskup k nohám náměstka Kristova a prosili ho ve jménu veškeré katolické Církve, aby společné prosby milostivě vyslyšel, žhoucí touhu a lkání všech věků ukojil a prohlásil, že Panna Maria jest bez poskvrny počata. Sv. Otec přijal s velikou radostí jednomyslné přání Církve; ale než vyslovil neomylný rozhod církevní, dříve se vším duchovenstvem poklekl, aby vzývali Ducha sv., při čemž od nepřehlédného množství se zapělo s největším roznicením: „Veni Creator Spiritus!“ Bylo čísti na tvářích všech úzkostné očekávání a hnutí v srdcích vzbuzené příchodem tak slavnostního okamžiku.

Po skončeném zpěvu prosebném nastalo hluboké ticho. Papež povstav ohlašoval s nevýpravným dojmem tento neomylný dogmatický dekret: „Na oslavu Svaté a nerozdílné

Trojice, na počest a ozdobu Panny Bohorodičky, k povznešení víry katolické a prospěchu křesťanského náboženství, mocí Pána našeho Ježíše Krista, svatých apoštolů Petra a Pavla a našeho úřadu prohlašujeme, oznamujeme a stanovíme: že učení, které praví, že nejblahoslavenější Panna Maria v prvotném okamžiku svého početí byla zvláštní milostí a výsadou všemohoucího Boha vzhledem k zásluhám Ježíše Krista, Spasitele lidského pokolení, od vší skvrny prvotního hříchu čista zachována, jest od Boha zjevené a pročež má se mu ode všech věrných pevně a stále věřiti.“

Tím činem sv. Otec tajuplný obraz do té doby v srdcích pravých katolíků ctěný před očima všeho světa rozvinul, aby ona Neposkvrněná, milostným sluncem trojjediného Boha zahalená, lilii čistoty v ruce a hvězdnou korunu ctností na hlavě nesoucí, své milostiplné ruce a milosrdné oči obracela k nám; aby ona, jež jedovatou hlavu svůdníka hada svatou nohou potřela, i všechny jedovaté nástrahy nepřátel Kristových a jeho Církvě zmařila; aby, jež jako Panna a Matka stojí nad vší změnou, vyvýšená jakožto nebeská královna nad celou zeměkoulí, věřící národy zemského oboru ochraňovala, žehnala a všeliké nehody uchovala.

Ty pak křesťanská duše, kdykoli klečíš před obrazem neposkvrněné Matky Boží, poruč jí své srdce a své záležitosti příznivé i protivné, poruč jí své slzy a hoře, poruč jí sebe a své

milé příbuzné a přátely, poruč jí své starosti a svou budoucnost. Její obraz ať ti neustále se vznáší před očima; její ochrana nechť nad tebou vládne po všechny dny i hodiny, milost nechť z její požehnaných rukou stále na tebe proudí, aby tě dovedla k prvoobrazu svatosti, k původu spásy, k pramenu věčného života. Neboť, kdo ji nalezne, dí korunovaný mudrc, kdo ji ctí a její cesty ostříhá, nalezne život a vyváží spasení od Hospodina.

Rozjímání třetí.

Maria — hvězda jitřní, mořská, večerní.

„Vzejde hvězda z Jakoba.“
(IV. Mojž. 24. 17.)

Když Theodorich, král italský, vítězoslavně záře nádherou a slávou v čele četného lesklého dvořanstva poprvé vjížděl do města Říma, Fulgenc, svatý biskup, jat jsa údivem zvolal: „Bratří! jak as rozkošně bude nám třpytěti se nebeský Jerusalém, když už pozemský Řím tak krásný jest?“ I my, kdykoli v noci měsícem ojasněné pohlížíme na hvězdnaté nebe a vidíme nesčetně hvězd nejpěknějším světlem se třpytěti, i my musíme rozníceni zvolati: Jestliže už toto nebe jest tak krásné, jak krásné as jest ono nad hvězdami! Tam nahoře v nebi as mnohem krásnější hvězdy se

lesknou, jsou to Svatí. Apoštol národů přirovnává světce hvězdám řka: „Hvězda od hvězdy se liší jasností“ (1. Kor. 15, 41.); svatí nad svatého předčí svatostí a slávou.

Hvězdáři učí, že hvězdy největší jsou nejkrásnější a nejjasnější; že některé hvězdy se stkvějí leskem červenavým, jiné modravým, a nejvíce jich má čistě bílé světlo. Hvězdám největším svítícím na všechny strany podobají se v nebesích as sv. apoštolové, kteří učení Ježíšovo na všechny strany světa roznesli. Červenavým hvězdám as podobají se v nebi sv. mučenníci, kteříž svou červenou krev ze srdce pro Kristovo učení obětovali. Modravým hvězdám podobají se svatí mniši a poustevníci; neboť modrá barva jest barva fialky, která v skrytu mezi kamením voní. Rovněž ti svatí v jeskyních, slujích a jizbycích vydávali libovůni svatého života. Hvězdám čistě bílého světla jsou v nebesích podobny sv. panny, kteréž bílým rouchem oděné následují Beránka.

Ale jedna hvězda nejkrásnější a největší a nejskvělejší na obloze jiskří se nejčistějším světlem démantovým. Jest ji viděti ještě ráno před samým východem slunce, když ostatní zhasly, i na večer, hned jak slunce zapadlo. Říká se jí dennice a večernice. A jest jiná hvězda, kterou se spravují plavci na moři, aby nevrátili na úskalí a písčiny.

Kdo asi v nebesích podobá se této nejkrásnější z hvězd, té hvězdě jitřní a večerní a té

hvězdě mořské? Kdo jiný, než nejkrásnější ze svatých, královna apoštolů, královna mučenníků, panen, všech svatých, královna bez hříchu prvotního počatá, jejíž tajuplný svátek dnes slavíme, nejsvětější Panna Maria? Onať jest hvězda velikostí, krásou a spanilostí nad všechny zářící; hvězda, kteráž čistá jako diamant, skvrny prostá panensky nad zemí se vznáší. Ona jest ta vzácná hvězda vzešlá z Jakuba, neboť pochází, jakož víme, z rodokmene Kristova, z královského pokolení Davidova, z domu Jakubova. Maria jest hvězda, kteráž naši vetchou lodičku převádí pomocně přes moře života; kteráž u večer našeho živobytí své potěšitelné světlo k nám obrací.

Ó zajisté, Marie Panna jest nám

1. lesklou hvězdou jitřní,
2. jasnou hvězdou mořskou a
3. dobrotivě zářící hvězdou večerní.

I.

Jest čirá noc. Černé mráčky rozprostřeny jsou po zemi. Však teď počíná se rozednívatí, na východní straně uzříš jitřní hvězdu čili dennici; nepotrvá to dlouho a světlodárné slunce vystoupí velebně nad obzor. Podobně bylo před Kristovým narozením. Kletba Boží, kterouž první lidé se zděšením vyslechli v ráji, tížila jako hustě tmavá noc veškeré lidstvo. Národové seděli ve tmě nevěry a modlářství, velikých nepravostí, v stínu smrti.

Jen někdy uslyšeli lidé jako mihavou blýskavici hlas proroků věstících Mesiáše. Hle, již vychází a vznáší se vzhůru jitřní hvězda, Maria se objevuje, nebe a země vítají ji s jásotem; onať jest druhá, šťastnější Eva. Eva přinesla na svět pokutu, Maria spasení světu; Eva bolest, Maria radost; Eva smrt, Maria život; Eva noc hříchů, Maria světlo milosti; Eva byla neblahou hvězdou zkázy pro celý svět, Maria měla býti oblažující hvězdou jitřní veškerému světu. Neboť, když řekla andělu: „Aj já děvka Páně, staniž se mi dle slova tvého“ — tenkrát zvolal Bůh podruhé: „Buď světlo!“ a učiněno světlo. Vzešlo slunce spravedlnosti, Ježíš Kristus, před nímž skláníme hlavy, a temná noc ustoupila jasnému dni, a studená noc hříchu proměnila se v teplý život milosti. Znenáhla rozbřesklo se světlo božského učení po vší zemi a přineslo nikdy netušenou ctnost, vzdělanost, umění a vědy mezi národy. Ale národové také věděli, že za to světlo víry a osvěty mají děkovati nejředněji slunci Ježíši Kristu, avšak i té, která před tím sluncem jako dennice vyšla, Panně Marii. Protož také ode dávna všecka umění a vědy se spolčily na počest té, která o sobě řekla: „Od té doby budou mne blahoslavenou nazývati všecka pokolení.“ (Luk. 1, 48.) Nadšení básníci pobožného starověku skládali a zpívali překrásné písně k Panně Marii, a dlouho neznali lidé jiných písní než Mariánských.

Nábožní malíři modlili se nejdříve růženec, potom klekli, vzali do rukou štětec a barvy, a vymalovali na plátně obraz Matky Boží tak milostný a krásný, že oko nemohlo se naň dosti vynadívati. Nábožní sochaři chopili se dláta a kladiva, a utvořili ze dřeva a kamene velebné sochy té sv. Panny, před nimiž poutníci pobožně klečívají. I penízům uloženo hlásati slávu Marie Panny, jakož učinila císařovna Marie Terenzie. Nábožní králové a knížata stavili sebe, své národy a říše pod mocnou ochranu a záštitu nebeské Královny, a dávali tím na jevo tu krásnou víru, že spása a blaho národův a států jen tehdáž může se dařiti, když mají panovníci pokoru Marie Panny, a poddaní její věrnost. A což řekneme o těch četných kostelích a velechrámech, které svými sloupy a klenbami a věžmi k nebi strmí, až dolů ke kapličkám, jež stojí v lesním temnu u cest a stezek, na pahorcích a horách, u řek a v údolích jako pomníkové vypravující, jak velice národové minulých století Pannu Marii milovali, chválili a ctili.

Byli tehdáž také lepší časové. Bylo víc víry a důvěry v Boha, víc lásky a pokoje mezi lidmi, víc blaha a požehnání ve světě. A to byl ten čas, kterému se říká temný středověk, kdy se stavěly temné kostely. Ovšem, tehdáž se stavěly temné kostely, ale bylo jasných srdcí; nyní se stavějí jiného druhu světlé prostory, ale jest mnoho tmavých srdcí. Jest nemálo lid-

ských srdcí, v nichž světlo sv. víry mdle kmitá nebo docela zhaslo; nemálo srdcí, jež se oddávají nevěře a vlažnosti v náboženství. Jsou lidé, jejichž vše myšlení a snažení míří jen na peníze a jmění, kteříž za peníze všechno mají na prodej, duši i tělo, čest a svědomí, čas i věčnost. Jsou lidé, kdož to neví, kteříž o církvi a svaté víře pronášejí řeči rouhavé. Mnozí, ač nejsou zcela bez víry, stydí se modliti a do kostela choditi, znesvěcují neděle a svátky nepotřebnou, nedovolenou prací.

Kdo u víře mdlý, slyší takové řeči a vidí takové příklady mnohých, kteréž má za učené a moudré, třeba svých představených, a pak snadno přejde v blud i myslí si: „Když i ten vzdělanec, můj představený, který musí tomu lépe rozuměti, tak smýšlí a činí, proč bych já také takový nebyl?“

Takovou měrou náboženství víc a víc hyne. Následkem toho zmáhají se ohavnosti a zločiny strašně. Ani dané slovo, ani řádná smlouva neběře se jako závazek na svědomí, po cizím majetku sahá se drze; krade a šidí se ve vyšších i nízkých třídách společnosti, podvod a tak zvaný „švindl“ stojí v nejvyšším květu, lichva jako upír ssaje blaho rodinám.

Poněvadž náboženství již nevyplňuje velikou mezeru mezi chudými a bohatými, vzplanul boj mezi oběma. Boháč víry prázdný pohlíží na chudáka jako na stroj, určený aby rychleji rozmnožoval jeho statky, stroj, který se namaže

ob čas olejem, aby se udržel v běhu, a se odhodí, jakmile už sloužiti nemůže. Chudák pak víry prázdný hledí na boháče závistivě, podvádí, okrádá a odírá ho, kde jak může. Neboť nezdržuje ho žádné nábožné pomyšlení od špatnosti, neposvěcuje mu žádná modlitba denní dílo, žádná neděle a žádný svátek se svou bohoslužbou týdenní práci, žádná vzpomínka na Boha neosvěcuje a neokrašluje jeho život. Boří se hloub a hloub v smyslnost a zhovadilost a tím způsobem zraje pro ty spolky, které si vytkly za úkol: lupem, vraždou, šalbou a žhářstvím základy lidské společnosti podvracet. Hned starověký mudrc Aristoteles, pohan, řekl: „Ctění Boha jest základem, bez něhož státu obstáti nelze“. A Cicero vyslovuje přesvědčení, že ani věrnost, ani víra, ani lidská společnost, ani konečně pojem spravedlnosti mezi lidmi obstáti nemůže bez bázně Boží. Ba, v nejnovějším čase veliký Washington takto se vyjádřil: „Náboženství a mravnost jsou nezbytné podpory lidského blahobytu. Není přítelem vlasti, kdo tyto mohutné pilíře lidského blaha podkopává“. To právě dělají tak zvaní osvícenci a nevěrci našich dnů, ti tedy jsou největší nepřátelé lidské společnosti, obecního a státního blaha.

Aby bylo lépe, aby jitřenka lepší budoucnosti nám zasvitla, jest nám nutno opět a opět pohlížeti k dennici Marii, svatou Boží Rodičku tak horlivě ctíti, jako naši předkové. Vždyť Církev hlásá o Panně Marii, že všechny bludy

přemohla po veškerém oboru zemském, ona přemůže též nynější nevěru a lhostejnost, nynější boje o pozemské věci, dovede nás k Ježíši, světlu světa; bude víc poklidu a radosti mezi námi, v tomto životě, budeme šťastnější na bouřlivém moři tohoto světa, neboť Maria jest také naší hvězdou mořskou.

II.

Když plavec vpluje na vlnité moře a kol sebe a nad sebou nevidí ničeho, než oblohu a vodu, jaká nebezpečnoství hrozí mu? Bouře může loď vymrštiti do výše a sraziti v hlubinu, loď může vraziti na úskalí nebo písčiny a ztroskotaná klesnouti na dno. Tehdáž ohlíží se lodník po své mořské hvězdě, dá lodi směr a loď zase se nese pokojně po klamném živlu.

Takovým bouřlivým mořem jest život náš. Tu burácejí vichrové pokušení, tu se zdvihají vlny strastí a utrpení, tu se valí proudy protivenství a pomluvy, tu číhají skrytá skaliska svůdnictví, klamná vnadidla světa a snaží se člověka strhnouti do víru hříchu. Čiň, milý křesťane, jako lodník činívá, pohlížej na hvězdu mořskou, Pannu Marii.

Hle, křesťanská duše, ty si příliš zakládáš na svém bohatství, na své umělosti a způsobilosti, vypínáš se hrdě nad bližního, s chudým ani nechceš mluvit. Ó, to není hvězda, která by tě vedla k nebi. Nahlédni do světničky

v Nazaretě, tam klečí panna a modlí se. Přichází anděl od Boha poslaný, pozdravuje ji milosti plnou a přináší jí nejkrásnější zvěst. A panna sklání hlavu a dí pokorně: „Aj, já děvka Páně, staň se mi dle slova tvého.“ Následuj tu Pannu, jest to Maria, matka tvá.

Nebo, křesťanská duše, bažíš velmi po cti a vyznamenání. Pohleď na Marii! Když Ježíš o Květnou neděli vítězoslavně vjížděl do Jerusalema, zůstala skromně pozadu. Když však šel z města s křížem, přiblížila se k Němu, a brala účast na jeho potupě.

Toužíš snad velice po penězích a jmění, po časném zisku, a máš málo smyslu pro věci nebeské. Není to hvězda, která by tě vedla ke spasení. Pohleď do chléva u Betléma. Tam klečí chudá matka. Nenalezla přístřeší, nýbrž synáčka svého mezi hovádka klade v jesle. A toto dítě jest král nebes i země, a tato matka jest královna andělů, Maria Panna. Nenaříkej na svou chudobu.

Snad vystupují v srdci tvém zlá myšlení, zpomínky na hřích, lákání k zlému. Pohleď na Marii, neposkvrněnou, přečistou pannu, která k lilii čistoty v ruce drží a tebe vyzývá, abys jí následoval, ó následuj jí.

Nebo máš snad přílišné zalíbení v radovánkách a rozkošech světa. Zaměstnávají tě ustavičně, zajímají tvou duši tak, že zdržují tě od modlitby a služby Boží. Toť není hvězda tebe vedoucí k nebeskému blahu. Pohleď na Marii,

kterak jako panna, matka i vdova ve svém domě obstarává, co slušného jest, a uč se více doma nežli jinde radosti vyhledávati. Snad tě ovládá vlažnost v modlitbě a bohoslužbě, nechce se ti slýchati slovo Boží, přistupovati k stolu Páně. Ó to není hvězda, za kterou bys se dostal do nebe. Patř na Marii, jak herlivě putuje s dvanáctiletým Ježíšem na slavnost do Jerusalema, nehrozí se daleké cesty a až do konce vytrvá. Anebo, křesťanská duše, pozdvihují se snad na moři tvého života vlny útrap a strastí a nad tebou se srážejí. Patři na Marii pode křížem stojící. Vidí na smrt zsinalou tvář Synovu a — stojí. Vidí, jak krev proudí z Jeho ran, a stojí. Slyší jak nepřátelé rouhají se mu, vidí, jak hlavu kloní a umírá, a — stojí, jest statečná. „Podle kříže plná žele stála Matka Spasitele, když Syn její na něm pněl, duši její přeubohou, skormoucenou pro strast mnohou přeostrý meč rozevřel.“ A jelikož ta Panna skvrny prostá tolik bolesti nesla, pod jejich tíží slzela, má útrpnost s našimi slzami a bolestmi; vždyť jest i naší matkou. A co nečiní matka pro své dítě? K vám, křesťanské matky, obracím se, a představuji vás jako mdlý obraz mateřské lásky Panny Marie. Vkročíme-li nazpět v první dny svého života, v čím náručí, komu po boku ualezneme se? V náručí a po boku upřímně milující matky. Kdo opatřil nám první radosti, než-li matka? Kdo na nás dřív a víc se usmíval, než matka? Kdo bděl ve dne v noci nad námi, když jsme

spali neb stonali, kdo seděl u nás a těšil nás a trpěl s námi? Když štěstí, blaho na nás se usmálo, kdo radoval se upřímněji, než matka, a když neštěstí nás stihlo, či srdce krvácelo víc, než matčino? A jak lopotila, starala se o nás, jak se odívala chatrně a prostě, jak sousta od úst si brala, jen aby nám ničeho nescházelo! Když jsi loučil se s domovem a přistoupil k rodičům, abys poprosil o požehnání, či slzy tekly déle a vřeleji než matčiny? A když jsme v daleké cizině, někdo stále na nás myslí a modlí se za nás v tiché komůrce. Jest to matka. Ach, křesťanské matky, zdaž přeháním? Ba povždy věrno a stále pevně zůstane srdce matčino, zůstane nám věrno v radosti i žalosti, byť nás vše opustilo. Přece však všecka láska vezdejších matek jest toliko jiskrou té lásky, kterouž má k nám Panna Maria. Může-li milující máti Maria slyšeti své děti, jak lkají, aby neměla outrpnosti s nimi? Může-li patřiti, jak trpí, aby nedbala jim spomoci? S nebe paří na nás a volá k nám: „Synu můj, dcero má! proč pláčeš? Vid', že tě rmoutí, že nemůžeš srdce své vložit v mateřské srdce, které dávno v hrobě tlí? Hle, já jsem tobě matkou, neplač a ne-trať myslí.“ Ano, doufejme ve svou matku Marii, hledme na tu líbeznou hvězdu mořskou.

Pak jistě bezpečněji, šťastněji a spokojeněji se přeplavíme bouřlivým mořem života. Až potom u večer tvého pozemského pobytu lodička duše, tělo tvé, zpukří a se zlomí, až se

přiblíží smrt a ty se ocitneš na břehu věčnosti, ani tehdaž nezmálomyslni, neboť hvězda, kteráž ti dosud ukazovala cestu, bude ti svítiti jako večernice.

III.

Jsme ve věku ještě bujarém, hledíme zdravým zrakem na jasnou oblohu a konáme v plné síle denní dílo. Avšak časem bude jinak; léta vezdejší uplynou, přikvapí čas, kdy smrt studenou rukou zaklepá nám na dvéře. Jak nám však bude u srdce tehdaž? Křesťane, jak ti bude v srdci, až nastane okamžení, kdy ti bude na vždy rozloučiti se s touto zemí, s přátely vezdejšími, se svými příbuznými, se svou rodinou? Jak ti bude v srdci, až jako otec budeš ležeti v poslední nemoci, choť a dítky budou státi kolem tvého lože, plakati a naříkati, až budeš se loučiti se svými miláčky? Bude to loučení zajisté nejtruchlivější, nejbolestnější, odchod z toho světa na věčnost. Jak ti bude v srdci, až třesavé ruce vztáhneš nad ty plačící, abys jim dal poslední požehnání, a pomyslíš, že své ubohé dítky musíš zůstaviti osiřelé? Jak ti bude v srdci, až ti bude oči na vždy zavřítí a přiblíží se dlouhá, tmavá, děsná noc, kterouž sestoupíš v chladnou zemi, v temný hrob, abys se stal potravou červů? Křesťane, jak ti bude v té době v mysli, až se ohlédneš po svém minulém životě a mnohé pokáním

neshlazené hříchy jako nějaké příšery postaví se před tebe, až procítlé svědomí bude ti důtklivě vyčítati, že často jsi zapomínal na Boha, že jsi rodiče své často zarmucoval, že jsi své dítě nedbalým vychováním vrhal ve zkázu? Jak ti bude, až pohledneš do onoho světa a spatříš trůn věčného Soudce, jenž spravedlivou vahou odvažuje činy lidské? Ó, v tu rozhodnou hodinu bude nám zapotřebí útěchy, srdnatosti, síly, pevné důvěry, abychom nezahynuli v strašné noci opuštěnosti.

Hle, tu Maria, spanilá hvězda večerní, vylévá jasné, utěšené paprsky milosti Boží na odcházející duši lidskou. Bylať naší dobrou matkou v životě, chce jí býti neméně i v smrti. Viděla svého Syna umírat, chce i nyní svým dětem umírajícím přispívati.

Ba, přesvatá Máti přivádí i na smrtelném loži mnohého velikého hříšníka nazpět k Bohu, jakož se dočítáme v životopise sv. Vincence Ferrerského. Jistý nemocný blízek jsa smrti, pro těžké své hříchy, jež spáchal, upadal v největší zoufalost. Zpečoval se svědomí své očistiti svátostí pokání; všem kněžím, kteří ho napomínali, odpovídal zoufale jako druhý Kain, že jeho hříchy jsou příliš veliké, tak že mu nemohou býti odpuštěny. Ale řízením božského milosrdenství přišel právě v ten čas sv. Vincenc Ferrerský do toho města. Ihned spěchal se vši nadějí k loži umírajícího. Když i na jeho napomínání dával zoufalé odpovědi, řekl mu světec:

„Ale, bratře milý, když víš, že Ježíš Kristus za tebe na kříži umřel, proč chceš nad jeho milosrdenstvím zoufati?“ Na to zatvrzelý hříšník rouhavě odpověděl: „Právě na vzdor Ježíši Kristu chci býti zatracen.“ Dobrý světec nedal se tím hrozným rouháním odstrašiti, nýbrž dále pravil: „A právě na vzdor sobě budeš spasen.“ Potom obrátil se k přítomným a vyzval je, aby se s ním modlili růženec na ten úmysl, aby Panna Maria přimluvou svou přispěla k obrácení zatvrzelého hříšníka. Taková důvěra světcova došla odměny. Nastojte! Sotva že se růženec domodlili, prosil obrácený a skroušený hříšník Boha a přítomné za odpuštění vyslovených rouhání, a s nejpevnější důvěrou, že mu hříchy budou odpuštěny, skonal v ruku světce, jemuž vypravoval, že když se modlili růženec, měl zázračné vidění Boží Rodičky s Ježíškem.

Jestliže Panna Maria ani nejhoršího hříšníka neopouští ve smrti, čím spíše přispěje svým pobožným ctitelům? Protož čteme i v životě mnohých svatých, že přepodivně jsouce posilnění, klidnou a ozářenou tváří odcházeli z toho světa.

Když sv. Stanislav Kostka, ten synovský ctitel Marie Panny, v Římě cítil, že se blíží konec jeho žití, přijal s příkladnou pobožností a za pláče všech přítomných sv. svátosti. Až do třetí hodiny odpolední vytrval v rozmluvách o božských věcech. Pojednou se stišil a zamlčel, měnil se patrně a jsa sám v sebe zabrán, aneb spíš zcela u vytržení odpočíval

klidně a pohyboval jen po ohvilkách rtoma, jakoby s někým mluvil; při tom oči radostně zářící obracel vzhůru, jako by viděl nějaký zjev. Potom pověděl duchovnímu otci, který u něho stál, že Královna nebeská, provázena sborem blahoslavených panen, přišla, aby ho k sobě vzala a — skonala. Ale jeho obličej zůstal tak jasný a oči podržely tak svěží lesk, že nikdo na první pohled nevěřil, že už zemřel.

Jistý bratr nekněz z řádu cisterciackého, jenž ctil Pannu Marii stále ústy i srdcem, připravoval se k poslední hodině. Po obyčejí řehole obstoupili ho bratři, modlili se a dodávali mu myslí příhodným povzbuzováním na dalekou cestu. Ale, co si myslíš, křesťanská duše, jak že se choval oproti těm nábožným a spásným napomináním? Oni stáli starostlivi o jeho spasení, a on byl vesel a plesal. Oni se modlili, a on se usmíval; opakovali modlitby, a veselý úsměv nepřestával pohrávati jeho rtoma. Divíce se tomu nevídanému chování, kteréž měli za neslušné, nemohli se přítomní zdržeti, aby mu mírně nedomlouvali. Řekli jemu: „Náš svatý otec Bernard třásl se a chvěl se v poslední své hodině, a ty jsi vesel?“ „Ach, milí bratři,“ odpověděl umírající, „proč bych nebyl vesel a neplesal, když Maria Panna jest zde a mne s jasnou tváří do žádoucího sídla radostí zve?“ To pověděv, skonala tiše a radostně.

Slyšíš-li, křesťanská duše, že Maria Panna nás zve s jasnou tváří do žádoucího sídla ra-

dostí? Panna Maria přimlouvá se za nás a oslazuje svým ctitelům hodinu smrti. Převádí nás do onoho světa, a když Soudce svrchovaný bere váhy spravedlnosti do ruky, tu aby nebylo shledáno, že jsme příliš lehcí, klade napřed na váhu své přimluvy, své vzdechy, svou mateřskou lásku, a zjednává nám šťastné skonání, milostivý soud. Pročež, ó nejsvětější Panno:

Když nevěry a hříchu chmúra
na nás se snáší jako mūra,
buď tehdáž hvězdou jitřní nám!
Bdi neustále, ať nehasne
nám v duši ono světlo jasné,
jež světu roznítil Bůh sám.

Když neštěstí na nás se hrne,
duch úzkostí a hořem trne,
buď opět hvězdou mořskou nám!
Ať nezhyne v té trudné noci,
a milostivě nám k pomoci
Pán všemocný pospíší sám.

Až života den nám se schýlí,
ach, v té nejrozhodnější chvíli
večerní hvězdou budiž nám.
Dověď nás k Soudci, svému Synu,
ať odpustí nám vši provinu,
a dědictvím jest nám Bůh sám.

Svátek Očekávání porodu Panny Marie

(18. prosince).

Nit' života lidského.

„On bude očekávání národů.“
1. Mojž. 49, 10.

Tak řekl patriarcha Jakub na smrtelném loži, dávaje synu svému Judovi požehnání a předpovídaje, že z jeho potomstva vyjde Vykupitel.

A skutečně za starodávna u všech i pohanských národův, u nichž se zachovaly nějaké stopy Božího zjevení, jevila se jistá touha po Vykupiteli. Římští dějepiscové *Sveton* a *Tacit* praví: „U všech východních národů jest víra, že bohové a modloslužba musejí pominouti a z Judska vzejde ohromný převrat a povstane mocný muž.“ Starověký pohanský mudrc *Sokrates* pohleděl s roztoužením k nebi a řekl: „Hrozný ten stav světa dá se jen tehdaž napraviti, stane-li se nějaké zakročení od Boha; musíme ho očekávati.“

Avšak u žádného národu nebyla tužba po

Vykupiteli tak veliká, jako u Israelitů. Vždyť jim byla činěna o něm božská zaslíbení, z jejich středu měl vyjít, v jejich zemi měl dokonati tajemství spásy. Všecky dobré a spravedlivé duše tedy hleděly toužebně k nebi a čekaly na Vykupitele. „Ó kéž brzo uzří oči mé Vykupitele!“ vzdychal sv. král David. A nucen jsa tužbou zvolal prorok Isaiáš: „Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové deštěte Spravedlivého, otevři se země a vpuť nám Spasitele.“ Ba v prorockém nadšení líčí Vykupitele slovy: „Vzejde prut z kořene Jesse a květ z kořene jeho vyjde, a odpočine na něm duch Hospodinův.“ (Is. 11, 1.)

Vroucněji, laskavěji a toužebněji jistě ale nepráhlo po Vykupiteli žádné srdce, než srdce královny patriarchů a proroků, nejsvětější Panny. Uslyšelať již důstojné poselství z úst andělových a obdržela vysvětlení toho velikého tajemství. Již chvatně navštívila příbuznou Alžbětu, z její úst přijala pozdrav jako matka Páně a s plesáním zvěstovala veliké skutky Boží. Též sv. Josef byl v to tajemství zasvěcen, že Maria nosí v životě Pána světa; blížila se doba, kdy očekávání národů, Vykupitel člověčenstva měl se naroditi.

V ten čas římský císař Augustus vydal rozkaz, aby všecken lid jeho žezlu poddaný byl sečten. Také Josef a Maria putovali do Betléma, města Davidova, z jehož rodu pocházeli, ač počasí pozdě na podzim bylo na tak dalekou cestu velmi nepříznivé, svaté mateři pak v její

pokročilém těhotenství velmi obtížné. Jen ještě několik dní mělo uplynouti, aby touha panského srdce Mariina byla vyplněna. Již jen za několik dní nebesa se otevrou, a Kristus sestoupí na zem při chválozpěvu andělských sborů. Již jen za několik dní Maria bude očima rozkoší oplývajícíma patřiti v obličej dítko oblažujícího, její rámě bude objímati Spasitele světa, její ústa vtisknou v to liliové čelíčko prvý polibek lásky. Již jen za několik dní v tiché noční době spadne na neplodnou, vyprahlou nivu ta čerstvá rosa milosti Boží, kteráž ji promění v luh požehnaný; vypučí ta líbezná květina z kořene Jessé, jejíž vůně okřeje obor země; vzejde ta hvězda z Jakuba, jejíž svit ukazuje na cestu života. Již jen za několik dní ten mocný panovník Israele zrodí se k životu, jehož počátek, postup a konec lidem přinese hojnost božské milosti. Již jen za několik dní Bůh Otec bude svému Synu, Bohu od věčnosti, jako člověku viti niť pozemského života. Niť ta sice jen krátká byla, avšak jsou na ni navlíkány nejkrásnější perly a drahotkamy.

Ba krátká byla niť života Kristova na zemi, jen třicet tři léta trvala. Krátká, ó křesťane, jest niť i tvého života, snad ani nedosáhne délky života Kristova, snad rychle se dovije a po krátké lhůtě bude ustřižena.

Jest tedy slušno a spasitelné, aby člověk častěji tu niť pozoroval, rozjímaje o její krát-

kosti. Spasitelný účinek toho byl by ten, že by nestala se žalostným řetězem hříchů, který by člověka tíhou svou strhl do propasti záhuby věčné.

Ale což na niti života našeho jen krátkost pozoruhodna jest? Nikoli, ona má i jiné vlastnosti, které uvážení zasluhují. Niž života lidského jest:

1. krátká,
2. tenká,
4. bezbarvá.

I.

Staří pohané bájili, že tři bohyně určují osud každého člověka: jedna že mu niť života přede, druhá ustanovuje, jak má býti dlouhá a třetí ji ustříhuje. Co tímto vypravuje pohanská báje, zdaž skutečně nepůsobí neviditelná ruka Boží? Bůh přede niť našeho života a my pozorujeme ji, musíme říci, že jestkrátká. Neboť jest připjata jedním koncem ke kolébce, a druhým k rakvi. Kolébka pak a rakev jak často stojí blízko sebe!

Pokusíme-li se měřiti niť lidského života, obdržíme velmi skrovný počet ročních loktů; 30, 50, 70 let jest celý součet. „Dnů let našich při některých jest 70, a jestli kdo při síle, 80,“ dí nejstarší kniha světa. (Žalm. 89, 10.) Jistě, milý příteli, niť života tvého nepovine se přes

polovici nejbližšího století. Za sto let budeme již všickni zapomenuti, zmizíme a zanikneme.

Nerozvineš niť svého života po celém poli věd. Buďsi člověk živ sebe déle, i kdyby dosáhl vysokého věku Methusalemova, přece ještě mnoho mu zbude, co by měl věděti a uměti.

Nerozvineš ji po celém povrchu země. Cestuj co nejdéle, cestuj bez ustání, cestuj v létě i v zimě, neužříš všech ani znamenitějších míst nesmírného zemského oboru.

Nezměříš tou nití cest, kterými chodili svatí Boží. Ach, jak dlouhého času potřeboval by člověk, aby život všech svatých dokonale poznal!

Nevystihneš tou nití délky a hloubky sv. kříže. Ach, bystrému rozumu po tolik staletí nelze vyzkoumati nejvznešenějšího tajemství výkupné smrti Ježíšovy ani do polou, ano i andělé žasnou na ně patřice.

Nedovedeš ji až na výši dokonalosti křesťanské. Ó, než dostihneš té výše, ruka smrti niť přetrhne. A pomyslíš-li na délku věčnosti, v níž i myriady let počtem se ztrácejí, tedy zkrátí se niť tvého života sotva v půl čárky.

Ba, o tom není ani nejmenší pochybnosti, že niť našeho života má neobyčejnou krátkost. A hle, přece mnohý člověk tu niť si vlastní vinou ještě značně krátí. Aneb zdaž netrhá z ní mnohou dobrou píď, kdo se oddává divokým vášním? Nedělá-li na ní skracující uzle, kdo nemírným hořem a pečováním síly těla i ducha svého podrývá? Nepřičiňuje-li, aby značně se

scvrkla, kdo ji drží nad sžíravým plápolem zlosti? Ach nikoli, krátiti nemáme tuto skvostnou niť, jejíž jediná píď má více ceny, než všechny zlaté řetězy panovníků. Spíše máme přemýšleti, kterak bychom jí přidali délky.

Vždyť čím delší jest ta niť života, tím výše sahá do přejasného oboru nebeského. Kdo dlouho živ jest, může více zásluh pro nebe nabyti a tím spíše těch blažených sídel dosáhnouti.

Čím delší jest niť života, tím více krvácejících ran může se jí ovinouti. Kdo dlouho jest živ, může mnoho neštěstí zameziti, mnoho žalostných slz setřítí a nejen jednotlivcům, nýbrž i stům trpitelů býti šlechetným spomocníkem.

Čím delší mají tu niť rodiče, tím víc vzorových nitek mohou pro své děti z ní nadělati. Kdo dlouho žije, může děti své dobře vychovati a o jejich budoucnost se postarati; může je uváděti na stezku spasení a jim býti neocenitelným vůdcem na onen lepší svět, do vlasti pokoje. Čím delší má kdo niť života, tím víc může si z ní utkati roucha blaženosti. Kdo dlouho žije, může tím víc dobrých skutků vykonati, tím víc bohatnouti Boží milostí, tím spíše vjíti do večeraďla svatby nebeské.

Úsilovně snažiti se máme, abychom si niť života co možná prodloužili. A to se nám podaří, jestliže velmi málo hodin zahálkou zmaříme, aneb raději ani jediné nečinně nestrávíme. Prodloužíme život svůj, jestliže spánku čas odměříme skrovně, a neprotáhneme ho až do svět-

lých hodin ranních. Prodloužíme život svůj, jestliže společnosti hledáme a navštěvujeme co možná málokdy a světských zábav užíváme takou měrou, jakou nemocný léku. Prodloužíme život svůj, konáme-li svá díla s horlivostí a pilností, jelikož tak za hodinu víc uděláme, než jindy s liknavostí za půl dne. Prodloužíme život svůj, jestliže vezdy zachováme slušnou střídmost, a zvláště všeho se vystříháme, čemu se říká vášeň. Prodloužíme život svůj, jestliže se zhostíme všelikých zbytečných starostí a křesťanskou důvěrou hledíme si udržeti tichou a jasnou mysl. Prodloužíme konečně život svůj, když neopomeneme Toho, z jehož ruky našeho života niť se vine, častěji vzývati, aby nám několik týdnů života přidal. A zdaliž Ježíš a matka jeho Maria nedávají nám v tom nejkrásnější příklad? Zdaž Kristus krátké dny života svého nezdvojnásoboval i nezdesateronásoboval, když od časného jitra až do pozdního večera v moudrou činnost se pohřížel, hned slovo Boží až do umdlení hlásaje, hned opět chvátaje tam, kde by nemocného uzdravil neb zarmouceného potěšil; když zachovával největší střídmost a i radostných hodování užíval jen k tomu, aby dával moudrá naučení; když jen několik hodin spánku si dopřával a v noci vstával a se modlil? Zdaž Maria Panna neprodlužovala svůj život, když obstarávala co nejpilněji svou domácnost, zdržovala se všelikých i nevinných zábav a důvěřujíc v Boha těšila se vždycky

jasnému klidu duše a nezkalenému pokoji? Dle toho vznešeného vzoru Svatí prodlužovali svou často kratičkou niť života, tak že o každém takovém platí to svědeciví: „Dokonav v krátku, vyplnil časy mnohé“ (Moudr. 4, 13.). Tak sv. Stanislav Kostka, jenž ač teprv 18 roků stár, takových zásluh si dobyl pro nebe, že papež při jeho prohlášení za blahoslavence mohl říci, že jest sice útlý mládenec, ale veliký světec. Tak sv. Aloys, ten nebeský kvítek, kterýž sice už v dvacátém třetím roce věku zvadl, ale odebral se z té země, jsa na dobré skutky bohatší, než leckdo, jenž dosáhl vysokého stáří. I zdaž přemnozí obyvatelé pouští, mniši a poustevníci, svou pracovitostí, střídmostí a duševní klidností nedosáhli vysokého věku a si nedobyli koruny vznešených zásluh?

Pročež, ó křesťane, snaž se také, abys prodloužil krátkou niť života svého, a pros Pána časů velmi často za mnoho let života, jestliže s Jeho svrchovanou moudrostí se shoduje, aby ti je poskytl, jakož Ezechiášovi přidal života patnácte let.

II.

Dále: niť lidského života jest tenká, velice tenká.

Věru o nemnoho silnější, než tyčinka polní květiny, jest našeho života niť. „Člověk vychází jako květ a setřen bývá,“ praví se

případně v knize Jobově (14, 2.). Že niť našeho žití jest náramně tenká, dokazuje patrně zkušenost; velmi snadno se přetrhne, ba v každém okamžení se přetrhnouti může. Nebo když útlé dítky očka svá hned zavírají, umírajíce, prve než je pro světlo světa otevřely; když mládenci a panny okolo dvacátého roku života svého musejí píti z kalichu smrti v té době, kdy vztahovali ruce po kalichu rozkoší vezdejších: když statní muži náhle klesají mrtvi v hrob, kteří nejdovážlivěji se chystali a připravovali, co všecko vykonají a podniknou; když bujaří mužové nezřídka pocítují, že jim berla pozemské pouti z rukou padá právě tehdáž, když jim krásné červánky na lících ještě mnoho příjemných dnů připovídaly: v těch a podobných případech věru poznáváme nejzřetelněji, že niť lidského živobytí jest neobyčejně tenká a proto každou minutu přetrhnouti se může.

Tenká niť přetrhne se, když ohnivá jiskra na ni padne. Tak i niť života; blesk nenadále vrazí do obydlí některého, a hned několik lidí leží na zemi zabitých. Tenká niť se přetrhne, když třeba o kámen ostrý se tře. Podobně niť života; kus cihly neb břidlice spadne s výše střechy a ostřím svým usmrtí toho, kdo dole bez starosti kráčí. Tenká niť se přetrhne, když drobátko silněji se napíná. Podobně niť života; jestliže člověk z pohnutky ať šlechtné neb nešlechtné nad míru napíná ducha nebo tělo, může mu destaviti se choroba a následovati smrt. Tenká

niť přetrhne se, když se na ni zavěsí těžší závaží. Týmž způsobem niť života; uchvátí-li lidské srdce najednou přílišná žalost neb i třeba radost, zarazí úplně jeho tepy, raní ho mrtvice, náhlá tu smrt nastane.

Tenká, velmi tenká jest niť našeho života; podobá se zcela niti slabé, která přebíhá po cívce tkadlcově. „Přestřížen jest jako od tkadlce život můj,“ stěžoval si skutečně těžce nemocný král Ezechiáš (Is. 38, 12.)

Niť našeho života jest tenká, velmi tenká. Nelze-li tedy vysvětliti, že mnohý pouští ji se zřetele t. j. že zcela zapomíná, jaké křehkosti jest podroben lidský život na zemi? Není-liž pochopitelno, kterak její úběh vesměs málo pozorujeme neb docela ani ho neznamujeme. Stařec, kterýž dnes břemenem roků sehnutý a téměř schoulený stojí blízko hrobu svého, ví velmi dobře a pamatuje si živě, jak někdy býval dítětem, chlapcem, kvetoucím jinochem, statným mužem; ale kterak vystupoval se stupně na stupeň věku toho, není si ani dost málo vědom. Velmi dobře tedy činili bychom, kdybychom si po desítiletích postavili nějaký pomník třeba složením generální zповědi, dobročinným nadáním neb vykonáním nějakého zvláštního dobrého skutku.

Niť našeho žití jest tenká, velmi tenká. A přece visí na ní poklady, jejichž tíha obra by utlačila, a k nimž co do skvostnosti cena všech klenotů v zlatých komnatách ani zdaleka ne-

může se přirovnati. Ty poklady jsou totiž necennitelné statky nebeské, statky to, jichž požívati částečně hned v tomto životě nám nabízeno jest, úplně pak v budoucím dopřáno býti má. Nejsou-liž to nutné pohnutky, aby nám nit našeho života byla nad vše milá a drahá a abychom chovali v sobě nejvroucnější dík k předobrotivé ruce Stvořitelově, která ji zapředla?

Nit našeho života jest tenká, neobyčejně tenká, lehounce utrhne se. Avšak jednou utržená nikdy opět nepřipne se, a druhá nit se prstem Božím nepředě. Jelikož má cenu nevypočítatelnou, jak pečlivě máme si ji opatrovati a stříci! Avšak největší pečlivostí a snahou s naší strany nikoli nelze jí pojistiti, jelikož tisíce nožů nebezpečných, nám často zcela nepovědomých jezdí pod ní a nad ní a mohou ji přeříznouti; tedy učiníme nejlépe, vložíme-li tu nit celou do ruky toho anděla, ježž nám nejdobrotivější Bůh přidružil za bdělého, věrného a mocného strážce. Každodenně tedy činně ten vzdech: „Ó andělíčku, strážce můj, před hříchem vždy mne opatruj, ať neleká se duše má, až Bůh ji k soudu zavolá!“ *)

Nit života našeho jest tenká, nad míru tenká, tak že slabý člověk jest s to sám ji přetrhnouti, jakož činí samovrah násilně ruku na sebe klada. Nikdo nemá práva nit života uříznouti než ten, kterýž ji upředl, a to jest Bůh.

*) Z Drbohlavova zpěvníku.

Opováží-li se člověk ji bezprávně přetrhnouti, pak udělá se z jedné půle zardousný provaz, kterým nešťastník do pekla jest vlečen, a z druhé řetěz, kterým spravedlnost uková samobijce k mříži věčného žaláře. Bůh račiž každého uchovati toho hrozného úmyslu!

III.

Niž života lidského jest též bezbarvá. V přírodě jsou některé předměty skutečně bez barvy. Bez barvy jest voda, jak ji dává čistý horní pramen. Bez barvy jest vzduch, kterýž nás jako jemná tekutina se všech stran objímá. Barvy prostá chce býti nazývána také niž, která se táhne po náš život. Neobjevuje se červená, ani modrá, ani bílá, aniž jakou jinou barvitost dává zřítí.

Původně měla sice svou barvu, totiž tehďáž, když po prvotním určení Hospodinovu při stvoření také nekonečně dlouhá měla býti, t. j. po celou věčnost měla se táhnouti. Jakou krásu měla ta barva, určití nelze. Vždyť přijala vši barvitost s prstu, který ji v ráji se zvláštní pilností upředl. K tomu ještě padl na ni přepodivný lesk s tváře všemocného Boha, jejž měla podržeti si, až by ji Pán k okrase ještě vyšší ve své božské zářné roucho vetkal.

Avšak ta slavná barva ztratila se. Zmizela v okamžiku, kdy pekelný zloduch jedovatou

svou rukou životní niť našeho prvotce Adama uchopil a jí barvu a nekonečnou délku uloupil.

Nyní jest životní niť, jak se vyvíjí z kolébky našeho dětství, úplně bez barvy. Avšak dobře uvažme, bez barvy nemá zůstat. Svrchovaný Bůh přede jí nyní bez vší barvy z té příčiny, abychom ji svatou dobrovolnou činností sami obarvili, a to čím krásněji, tím jemu mileji.

Mnozí lidé obarvují ovšem niť svého života, ale na jaký způsob? Bohužel na takový, že by bylo mnohem lépe, kdyby byla podržela svou prvotní nebarevnost.

Nebo jak asi vyhlíží životní niť toho křesťana, který nevěrou stojí hluboko pod nevědomým pohanem? jak niť hříšného světáka, který ji táhne skrz kal náruživosti a ohavností? lakomce, kterýž se neštítí duši svou zaprodati za několik haléřů? právníka, který své pojednání s křiklavým porušením pravdy píše krví soudících se stran? pomluvače, jenž zlou řečí zabíjí klid ve mnohých domech?

Ach, nikoli nemáme niť žití svého barviti temnotou hříchu, černí nevěry, špínou hanebnosti, nýbrž máme jí dávatí všecky ty barvy, které jsou spanilé a oko libezně baví.

Jedna část niti našeho života má se očerveniti. Červená barva jest barva lásky a znamená, že máme, dokud jsme zde živi, hleděti si té lásky, kteréž jest zaručeno nebe.

Druhá část má dostati bílou barvu. To se způsobí, odevzdáme-li ji nejblahoslavenější Panně

Marii, jinak řečeno, když tu, která se nazývá lilie čistoty, budeme vždy synovsky ctiti.

Třetí část má dostati zření modré. Modrá barva jest barva fialky kvetoucí v skrytě, a to nás poučuje, že máme se cvičiti ve vznešené ctnosti pokory a tichosti.

Čtvrtá část má se státi zelenou. V zeleň odívá Stvořitel osení, naději rolníkovu. To nás pamatuje, abychom všecky své cesty, své kročeje a šlépěje, záležitosti a žádosti s vsí nadějí a důvěrou v Boha poroučeli jeho oteckému srdci, by zařídil, co pro nás jest nejlepšího.

Pátá část má obdržeti jasný lesk zlata. Stane se to, užijeme-li nebeské alchymie, to jest budeme-li veškerá díla svého povolání křesťanského konati jediné z lásky k Bohu a pro jeho nejvyšší oslavu, neboť takový nábožný úmysl proměňuje pod pracující rukou všecko v zlato.

A ostatní částka naší životní niti má obdržeti skvostný lesk drahokamu. To se způsobí, jestliže na ni vřadíme vzácné perly dobročinnosti a křesťanské lásky k bližnímu, a štědrými dary vyloudíme z očí chudáků jasné slzy radosti, které jsou skvostnější než zářné rubíny.

Takovým způsobem má celá niť našeho žití dostati divolíbeznou barvitost. Závoditi má zároveň s červcem ranní zoře, s oslňující bělostí sněhu, se skromným modřím fialky, s čerstvou zelení luhu, z jara s jasným leskem po-

zlacených oltářův a s velebným třpytem perel a rubínů.

Ano, jako krásně duha táhne svůj pás po obloze, rovněž má niť našeho života probíhati všechen čas, kterého nám Hospodin na zemi k žití dopřává.

Kterakž ale můžeme niť svého života pěkněji ozdobiti barvami duhovými, než když za ty barvy prosíme Tu, kterou sv. Antonín nazývá duhou, Pannu Marii? „Přisluší mi,“ tak dle něho mluví nejsvětější Panna, „abych byla v oslavě u svého Syna a ustavičně za lidstvo se přimlouvala, abych, když Bůh pro lidské hříchy hrozí zemi potopou metel svých převrátiti, jako duha před jeho tváří se objevila, a On jsa pámětliv své smlouvy aby jim opět milostivým se prokázal.“ (Antonín 4, part. tit. 15.) Panna Maria jest duha, ono šťastné znamení míru na nebi, kteréž pokoj přineslo a pokoj posud vždy vyjednává. Jest lesklá duha, jelikož její ctnosti mnohem velebněji se stkvějí než všechny barvy toho zářného znamení nebeského. Ó, což jest modrá barva duhová proti nebeské pokoře, kterou Maria stále na zemi měla? Co její rudost proti ohni lásky Boží, který v jejím srdci plál? Co žlutá barva proti ryzímu zlatu její srdečné pobožnosti? Ale právě proto, že niť jejího života leskla se všemi duhovými barvami, ustanovil ji Bůh znamením smíru mezi nebem a zemí, Kristus si ji vyvolil za rodičku a vyplnil nejvroucnější touhu jejího srdce po Vykupiteli,

svatí andělé utkali z její životní niti, když ji Boží ruka ustříhla, to roucho oslavy, které s její ramenou splývá.

Po tomto vznešeném vzoru ozdobujeme také niť svého žití barvami duhovými, hledme prodloužiti tu krátkou niť moudrým užíváním času pro život nám odměřeného, střežme tu tenkou niť proti všelikému porouchání ohněm vášní! Potom také náš dobrý strážný duch společně se svatým patronem, jehož jméno máme, utvoří z ní ozdobnou tkaninu, z tkaniny zhotoví roucho, a v to roucho nás obleče, až někdy hrubý oděv těla setřeme do hrobu. A takto svatebně upravené uvedou nás na vždy do veliké komnaty radosti, kde Panna Maria a všecken sbor Svatých blahoslaveně stojí kolem milostného trůnu božského Beránka. Amen.

Svátek Zasnoubení Panny Marie se sv. Josefem.

(23. ledna.)

Myrta a prsten.

„Když Maria zasnoubena byla Josefovi, prve než se sešli, nalezena jest mající v životě z Ducha svatého.“ Mat. 1, 18.

Přiblížila se plnost času, aby věčná úrada trojjediného Boha vešla v skutek, touha všech nábožných po Vykupiteli aby byla ukojena. Již Panna, kteráž měla dáti světu Emanuela, jest z tisíců svého pohlaví vyvolena. Maria, dcera Joachima a Anny, strávila dny svého dětství v chrámě v Jerusalémě. Jako lilie dechem hříchu nedotknutá vyrostla — nejčistější mezi čistými. Čítala již čtrnáct let. Její nábožný otec již odebral se do kraje vyvolených; byla osiřelá a přilnula tím vroucněji k Bohu, otcí sirotků, ježž milovala nade všecko. Jakožto Bohu zasvěcená chtěla v úkrytu chrámovém trávit život v panenské nevině, prostá všech pozemských vazeb. Avšak příbuzní, zvláště sv. kněz

Zachariáš, obmýšleli něco jiného. Chtěli, aby jako jiné panny v chrámě vychované dána byla nějakému muži za manželku. Jsouc pamětliva svého slibu, že panenství ustavičně zachová, zdráhala se dlouho svoliti v žádost příbuzných. Sama božská Prozřetelnost vkročila v tu záležitost a učinila zařizení, aby Josef, muž chudý, ale pro své ctnosti nejpřednější a nejhodnější z lidu, o její ruku se ucházel. Maria se zachvěla v něžné duši, ale jakož praví sv. Ambrož, božským zjevem osvícena byvši poznala, že tento spravedlivý muž bude ji jen ochráncem, otcem a strážcem panenské čistoty. Zasnoubení se slavilo.

Mezi zasnoubením a sňatkem uplynulo u Israelitův obyčejně deset měsíců. Sv. Josef odebral se do Betléma, aby nějaké rodinné záležitosti spořádal. Maria pak, sv. panna, odešla k své matce Anně do Nazareta. Jak asi radovala se máti, když dítě své opět uzřela! Donesla tříleté děvčátko po slibu svém do chrámu do Jerusaléma, a ona nyní stojí před ní jako kvetoucí, pobožná, neporušená panna. Kdož vypraví blaženost, jaká hýbala srdcem mateřským, kdo vylíčí slast, jakou dcera cítila na srdci matčině spočívajíc? Jen to kalilo vespolnou radost, že otce a chotě Joachima již není. Ale Maria vůli Boží vždy oddaná nesla trpělivě ten žal. O samotě v tichém domku rodičů zabývala se jen modlitbou a domácí prací.

Takto minuly od zasnoubení dva měsíce do dne věčně památného tajemstvím Božího vtělení. Anděl zjevil se a zvěstoval Panně Marii, že má býti matkou Syna Nejvyššího. A když pamětliva jsouc svého panenství po delším váhání konečně vyslovila „Staň se,“ v té době pronikl radostný jásot nebe i zemi. Též Maria, když zmizel anděl, zůstala dlouho pohřížena v hluboké vytržení; city úžasu, radosti, pokory vlnily se v její duši. Zpomněla, co pověděl anděl, že také Alžběta, její příbuzná, počala syna; i odhodlala se, že ji brzo navštíví; od ní pak navrátila se po třech měsících do Nazareta.

Zatím i Josef navrátil se do Nazareta. Ale jak se ulekl! Mateřství Mariino už nemohlo se tajiti. Poněvadž nevěděl ničeho o tom tajemství, co trampotného nastalo ženichovi, jaké mučivé kolísání a vznášení mezi podezřením a důvěrou, jak hrozný zápas mezi ctí a láskou! Měl-li věřiti plíživé pověsti? Nikoli, to musí býti pomluva! Neměl-li věřiti svým očím? Ach, nemohlo se pochybovati!

Avšak andělská nevina, panenská spanilost, skvrny prostá duše svítila jasně a skvěle z tvářnosti, vši ušlechtilé povahy Mariiny; mohlo-li to býti klam a přetvářka? Její krásná duše, její něžná mysl, její tichá vlnadnost, její laskavý půvab poutaly jej nezbytně. Ale směl-li se s ní sňatkem spojit? Bylo-li možno, aby klesla? Takto zmítaly se pochybnost a starost

v jeho duši. Konečně rozhodl se, poněvadž byl muž spravedlivý, že ten poměr tiše přeruší a tajně od ní na vždy odejde, aby, jestli vinna, nemusil ji obžalovati, a vládne-li zde vyšší moc, aby jí nezlehčoval. Na to zjevil se mu anděl Páně ve snách a sprostil jej traplivé nesnáze řka: „Josefe, synu Davidův, neboj se Marii si vzítí za manželku, neboť co v ní splozeno jest, jest z Ducha svatého. Porodí syna, jemuž dáš jméno Ježíš, neboť On vykoupí lid svůj z hříchů jejich.“ Josef probudil se, všecko bylo mu světlé a jasné. Dík a radost s klaněním vstoupily na místo bázně a starosti; učinil, co mu anděl rozkázal. Maria podala mu panenskou ruku, aby měla pro sebe věrného ochránce a strážce, pro dítě pak pobožného vychovatele a pěstouna. Josef pak zacházel s ní jakožto s Boží nevěstou co nejuctivěji.

Po mravu té země dělo se zasnoubení důstojným způsobem. Maria Panna měla na hlavě věnec z myrty a Josef, ženich podal jí sňateční prsten. Tak vypravuje starobylá legenda neb svatopověst.

Myrta a prsten! I podnes bývá viděti tyto poučné odznaky při křesťanských oddavkách. Myrta a prsten! jaké vzpomínky a jaké naděje nevzbuzují tato slova v srdcích křesťanských žen a panen! Pamatuješ-li ještě, křesťanská choť, jak jsi jako nevěsta ustrojená s věncem květinovým na hlavě přikročila k rodičům svým a je prosila za požehnání? jak otec a matka slzíce

kladli na tebe ruce a všeho štěstí pozemského tobě přáli? jak tvůj choť tobě u oltáře podal posvěcený prsten jakožto znamení manželské věrnosti a lásky? Ach, od té doby co všechno se stalo? Křesťanská panno! také ty snad někdy s myrtou na hlavě při zvučném znění kostelních zvonů budeš činiti důležitý krok k oltáři, ten krok, který bude rozhodný pro tvé štěstí neb neštěstí, blaho neb hoře, tvou všecku budoucnost. Aby ti byl ten krok šťastným, poslyš, jaký smysl a význam mají ty znaky:

1. myrta,
2. prsten.

I.

Myrta na hlavě křesťanské nevěsty považuje se dle Hildebranda (de nuptiis) hned od nejstarších dob pro své ustavičně zelené listí a svou jako z koření vůni za znamení radosti.

A jakž by se neradovali křesťanští snoubenci, když jest naplněno nejvroucnější přání jejich srdcí, když přijímají svátost velikou, milostmi bohatou v Kristu a Církvi, když se jim otvírá budoucnost, kteráž jim květiny netušeného rodinného štěstí na cestu stele?

Myrta jest dále znamením cti. Králové bývali věnčeni myrtami. Též snoubenci slaví v den svatby svůj čestný den; příbuzní je uctívají a jim nejsrdečnější blahopřání vyjadřují. Církev je cti, vyzváněním vyznamenává a jim vyka-

zuje čestné místo; přátelé a přítelkyně je poctívají a patrným způsobem jim projevují, jak je mají ve vážnosti.

Myrta jest znamením vítězství. Vítězové bývali zdobeni myrtovými věnci. Křesťanští snoubenci vybojovali slavné vítězství, jestliže se dostavují k oltáři na oddavky s čistým srdcem a neposkvrněným tělem. Jen takovým náleží svatební věnec, on jest jejich nejkrásnější šlechtickou korunou, nejslavnějším vínkem, nejskvostnějším šperkem.

Myrta pořád zelená má ale také křesťanské snoubence pamatovati na ten stále zelený strom, který Kristus na zemi vštípil, strom svaté křesťanské víry. Jako na den oddavek nesou zelenou ratolístku myrtovou, tak mají po celé manželství nositi zelenou ratolesť křesťanské víry ve svých srdcích. To má býti jejich štěstím, z toho má jim vzkvétati požehnání. S básníkem nechť říká křesťanský ženich nevěstě: „Jak důležité jest svazek ten, v nějž nyní jest nám spolu vjíti, nijak se nedá vypravit, není to lichý lásky sen; nebeských skytati nám slastí vždy bude nábožnosti zdroj, pekelných však zkusíme strastí, v opáčný dáme-li se boj.“ Proto také vidíme, jak na mnohém manželství značně spočívá Boží požehnání, jak manželé šťastně a spokojeně putují cestou života, jak často těm, co neměli ničeho než nábožné srdce a pracovitě ruce, brzo množí se blahobyt, jak dobré děti jsou jejich svrchovaným štěstím, jim největší

radost působí, jak manželský stav stává se jim opravdu královstvím nebeským. V jejich srdcích zelená se živě myrta sv. víry, proto také Bůh dává jim požehnání, na němž všecko záleží.

Naopak ale nabýváme zkušenosti, kterak mnozí manželé život si strpčují vádou a hádkou, kterak nesvorností a nedbalostí nejpěknější živnost svou na zmar přivádějí a sebe i děti své vrhají v bídu. Zvadlá a uschlá jest v jejich srdcích ratolesť křesťanské víry, proto také jim nezelená se štěstí, nekvete požehnání.

Jistý duchovní byl zavolán k nemocnému promluvou: „Račte pospíšiti, otec probodl syna.“ Přispěchal a uviděl něco hrozného. Na posteli ležel statný mladý muž s těžkou ranou na pravé straně prsou přílepy zakrytou; matka lomila plačíc rukama a stranou stál chvěje se nelidský otec. Syn sice opět povstal, ale churavěl ustavičně, až umřel. Při jedné návštěvě později vypravovala neutěšená matka celý děj.

„Velebný pane,“ tak povídala, „nebudete mi, vida mne nyní v tom hoři, as věřiti, že jsem někdy také bývala šťastna. Můj muž byl s počátku zcela dobrý a velmi vroucně milovali jsme se. Když mne o svatbě z domu rodičů mých odváděl, klekla a prosila jsem je za požehnání. Můj dobrý otec sepnal ruce, obrátil oči k nebi jako k Božimu trůnu, a modlil se vroucně za mé štěstí. Měl oči usazené, a když mne objímal a líbal, cítila jsem, že jest to poslední otecké políbení; cítila jsem, že ho více

neuzřím. Jak smutna stála tu moje matka, tak že její slzy jako déšť padaly na mé líce. Dobří rodiče již dávno umřeli, byli by se utrápili, kdyby se byli dověděli, jak zle se vede jejich dceři. Myslíme málo na lásku rodičů, až když je navždy ztratíme.

S počátku žili jsme spolu dobře, až umřelo nám první dítě. Byla to těžká rána na mne, avšak poddala jsem se Božímu řízení. Ne tak můj muž. Chodil bez útěchy sem tam a posléz celý nevrlý vešel do hospody, aby tam při kořalce zapomněl na své hoře. Od té doby tam strávil každý večer pitím kořalky. Jak často klečela jsem před ním a prosila ho, jakož sotva kdy která žena prosila muže svého, aby ustal od opilství; ale trpké proklínání a kruté rány bývaly odpovědí na mé prosby. Když kdysi opět opilý přišel domů a já ho slkáním prosila, aby přestal pít, spustil se na mne vztekle; syn chtěl ho zadržeti, on ale dal mu tu ránu, z kteréž ubohý zemřel.“

Tak vypravovala žena plačky.

Ale přišlo něco ještě horšího. Jednou vrátil se muž domů celý potlučený v obličeji, přistoupil k ženě, zařval na ni jako dravá zvěř, popadl ji strašně, mrštil jí o zem a dokončil ďábelskou zlobu tím, že jí skočil na prsa. Na to hned odešel. Hlmoz vzbudil lidi, přišli a uviděli ženu jako mrtvou na zemi ležeti; krev jí prýštila z nosu a úst. Byla sv. svátostmi opatřena, odpustila muži ze srdce a skonala za

několik hodin smrtí spravedlivých. A opilec? Jak se dověděl, že také svou ženu o život připravil, upadl v šílenost a v hrozném řvaní vypustil duši.

Tu máte obrázek z rodinného štěstí; jest strašný a děsný, ale buď výstražnou tabulkou s nápisem: „Nespouštějte se Boha a jeho náboženství, sice budete na věky nešťastní!“

Pročež když uzavíráte manželský sňatek, o němž praví Tertulian (kn. 2., kap. 9.), že se před církví uzavírá, obětí potvrzuje, posvěcením pečeti, od andělů ohlašuje a od nebeského Otce posilňuje, ó dbejte, aby zelená myrta víry v srdci vyvolencově se zelenala a takto dávala záruku budoucího štěstí.

Hleďte na bohatství; zmůžet velmi mnoho, když jím vládne muž rozumného a šlechetného smyslu; avšak rukojemstvím štěstí není.

Hleďte na krásu; neboť ač také není vždycky s to přinést štěstí, má přec větší cenu než bohatství, jelikož plodí lásku a láska umí štěstí udržeti.

Jest však jiný poklad mnohem dražší než bohatství a krása, poněvadž manželské blaho utvrditi může, a tím pokladem jest ctnost a nábožnost.

Když Abraham vyslal služebníka svého Eliezera, aby pro jeho syna vyhledal nevěstu, modlil se Eliezer u studně: „Pane, přispěj mi! Učiň, ať dívka, ku které promluvím: Nachyl věderec svůj, abych se napil, a která mně i mým velbloudům dá píti, jest ta, kterou jsi u-

stanovil služebníku svému Isákovi, a ať po tom znamení poznám, že jsi učinil milost pánu mému.“

Starý sluha neřekl: Učiň, aby ta nejbohatší a nejkrásnější byla ta, kterou jsi pánu mému určil za choť; nýbrž za známku volby Nejvyššího vytkl čin otnostný. Nevylučuje bohatství ani krásy, chce ale, aby vše ctností bylo korunováno.

Ctnost a nábožnost, ta krása čisté duše, jsou skvostné perly, které se nikdy nepřeplatí. Takové smýšlení měl mladý Ludvík Durinský. Zasnoubil si Alžbětu uherskou a slyšel od svých dvořanů, jak na jeho budoucí nevěstě všelicos hanějí. Byl právě na honu a odpočíval v lese. Ludvík povstal s trávníku a ukazuje rukou na blízkou ostrovní horu, řekl: „Vizte tu horu! Kdyby byla od úpatí až do temene ze samého zlata, a to všecko zlato mělo by se státi mým jménem, s podmínkou, že Alžbětu odešlu domů, nikdy a nikdy bych toho neučinil. Ať si kdo myslí a říká co chce, já pravím, že ji miluji a ničeho na zemi víc nemiluji než ji. Moje Alžběta má u mne pro svou ctnost a nábožnost více ceny, než všecka bohatství světa.“ — „Smím-li toto oznámiti nevěstě?“ otázal se jeden dvořanín. „Ano,“ odvětil kníže „řekni jí to a odevzdej jí také tuto novou záruku mé stálé věrnosti.“ Na to podal mu orientálské zrcádko s podobiznou Ukřižovaného. Rytíř přinesl Alžbětě zrcádko a vyřídil rozkaz ženichův. Alžběta pohleděla na podobiznu Ukřižovaného, políbila ji a přitiskla horoucně k srdci

Mládenče a panno, div se a následuj! Snad brzo budeš na stupních oltáře klečeti a činiti přísahu závaznou na vši budoucnost. Budeš-li si bráti ženicha jen kvůli penězům neb tomu křehkému zboží, kterému se říká krása, ó pak mlč a neříkej tu přísahu, neboť by byla na tvých rtech lží. Jen jedna nehoda postačí, a štěstí, které tě svedlo, bude to tam; jen nějaký žal, nějaké utrpení, a ten hezký obličej bude zohyzděn, ty bílé zuby vypadají, ty zlaté vlasy zblednou. Hledíš-li však na ctnost a nábožnost, potom budeš vzdorovati hlodavému zubu času; neboť ctnost nestárne, ba stářím přibývá jí jako dobrému vínu dobroty. Ctnost a nábožnost ať jsou vodícími hvězdami tvého života, žehnající rukou, která by s oblakového trůnu tvé osudy řídila, zelenou myrtou, z níž by neustále tobě štěstí vykvétalo.

II.

Panna Maria přijala při zasnoubení od Josefa *prsten*. Tento oddavací prsten nejblahosla-venější Panny uložen jest jakožto vysocectěná relikvie v biskupském chrámě v Perugii v Ita-lii. Osvědčené podání vypravuje, že po smrti požehnané Bohorodičky sv. apoštol Jan její svatební prsten vzal v ochranu a při své smrti jako skvostný klenot zůstavil. Prostřednictvím sv. mučnice Mustioly dostal se do Klusium a odtud v 15. století do Perugia. Tuto se zřídila v biskupském kostele zvláštní nádherná kaple,

aby tam uložen byl ten posvátný prsten. Dne 3. srpna každého roku slavnostně se k účtě vystavuje. Veliké zástupy pobožných poutníků čekají, až biskup v průvodu městského úřadu se objeví, aby snubní prsten Panny milosti plné v skvostné křišťálové nádobě vysoko nad lidem držel a potom na oltáři vystavil. Prsten jest vykroužen z drahokamu achatu, a blahoslavená Kateřina Emmerichová měla o něm toto vidění: „Viděla jsem snubní prsten svaté Panny, není ze stříbra ani zlata, aniž z jiného kovu, jest pošmurný a mění barvy. Není to úzká tenká obroučka, nýbrž jest hezky tlustý a as na prst široký. Viděla jsem slavnost v jednom chrámě ve Vlaších, kde ten oddávací prsten se chová. Zdálo se mi, jakoby v nějaké monstranci nad takernaklem byl zavěšen. Viděla jsem, že mnoho prstenů monstrance se dotýká.“ Skutečně dávají si poutníci prsteny dotýkati od posvátného prstenu, zvláště činí tak snoubenci, také churaví a hořem sevření hledají tu pomoci a často nikoli bez výsledku.

Jako kdysi Panna Maria, tak i teď přistupují snoubenci na stupně oltářní a podávají knězi prsteny, které žehná, a z nichž ženich jeden vsadí na prst nevěstin, tato pak druhý na prst ženichův. Co medle má znamenati ten prsten? Má-li to býti pouze kousek zlata bez smyslu a života? Nikoli, jest pro ně znakem veliké myšlénky. Viz prapor, který mají pluky a pod jehož vedením táhnou v bitvu. Co jest

to o sobě jiného, než kus látky na žerdi upevněný? A přece se vidí a vlní na tom praporu sláva a hrdinství celých pokolení a dávných věků. Mužův na tisíce tou vzpomínkou nadšení jsou a odhodláni krev svou proudem prolévati, aby ten prapor obhájili a od pohany jemu způsobené očistili.

Čím vojínům prapor, tím manželům má býti posvěcený oddavací prsten, připomínkou jejich slibů, znakem dvou duší v radostech i trápeních věčnou láskou v jednu duši na vždy spojených. Prsten ten jest skut z ryzího zlata, prost vši jiné okrasy, aby svou ryzostí a pevností značil věrnost a svornost. Nosí se na čtvrtém prstě, poněvadž, jakož píše sv. biskup Isidor ze Sevily, se za to má, že tento prst jednou žílou jest spojen se srdcem; a na levé ruce nosí se, poněvadž, jakož přísloví dí, levá ruka jde od srdce.

Prsten jest okrouhlý, bez začátku a konce, a proto znakem neubývající lásky a věrnosti, kterou manželé mají sobě vespolek býti oddáni. Láska spíná manželský svazek, láska posvěcuje ten svazek, láska ovíjí ten svazek nejkrásnějšími květinami radosti. Když sobě obapolně žijí, šlechetně stezky líbeznými růžemi posypávají, blahobytu s vši radosti přejí a dobývají, vlídnou rukou pot životních zápasů laskavě s čela stírají, kapají ochlazující balsám do ran milujícímu srdci: jakž by milostný anděl míru se svým požehnáním nad takovým sňatkem se nevznášel? jakž by budoucnost nevzcházela jim

jako zlaté jarní jitro a snubní prsten nebyl poutem, jímž ruka Boží ty šťastné vyvolence vodí do příbytků pozemského ráje?

Ovšem jest ten řetěz často ovit trním, jakož bývá v životě každého člověka, mnohem pak více v stavu manželském. Pravda jest: „Kdož od zlatého prstenu si připovídá zlaté dni, jest jako chudás ubohý, jenž o zlatých pokladech sní.“ Zvlášt věřívá se od starodávna, že ztráta svatebního prstenu jest zlým znamením, že věští neštěstí. Marie Antonie, choť Ludvíka XVI., ztratila svůj svatební prsten, a kdož neví, jaké neštěstí na ni se shrnulo? Zemřela ve francouzské revoluci gilotinou. Ale nesla trpký svůj osud zmužile a s důvěrou v Boha, a stála u manžela až do jeho poslední hodiny s láskou a věrností, a zahanbila šlechetností své mysli necitlivé a krvo-lačné vrahy.

Ztrátu manželského prstenu považovati za zlé předběžné znamení jest samo o sobě pověra, ale tou zahaleno jest jádro zlaté pravdy. Když manželé pozbudou lásky a věrnosti, jichž znakem jest prsten, tehdáž ovšem jest štěstí jejich života totam. Pojí-li však láska srdce křesťanských manželů, pak přijďtež si na ně sebe těžší rány osudu, oni dovedou se potěšiti pomyslením na otecké oko Boží, jež laskavě nad nimi bdí, na Boží oteckou ruku, kteráž osudy lidské často předivně řídí, na otecké Boží srdce, kteréž i v neštěstí s láskou pro nás bije. Neboť nikoli tlak nehody, nikoli břímě starostí jest to, čím

manželství bývá nešťastné, nýbrž jen trn nespokojenosti v srdci manželů. A nikoli lesklé paláce, aniž plnost třpytného bohatství působí štěstí v manželství; štěstí dává toliko zlatá spokojenost a lahodný souzvuk dobrých srdcí. „Láska,“ dí apoštol, „trpěliva jest, dobrotiva jest; nezávidí, nejedná lehkovážně, není zisku chtivá, nezpouzí se; nemyslí nic zlého, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.“ (1. Kor. 13, 4.)

Z té příčiny mají křesťanští manželé srdce své zavřítí zvláště té náruživosti, která žárlivě vyhledává příčinu útrapy, působí nejhorší spousty v rodinách a leckde až k vraždě a samovraždě dohnala. Tou náruživostí oslepený člověk vidí v každé i nejnepatrnější okolnosti podezření; rozčilená obrazotvornost je zvětšuje a maluje nejčernějšími barvami; zlovolní lidé přinášejí klevety a štvou manžely proti sobě; přichází se na hořká slova, na pohoršlivé výstupy, a anděl blaha loučí se plačky s tím domem svárů.

Ach, křesťanský choti, snad někdy budeš klečeti u hrobu své manželky s očima zakalenýma a uslzenýma a říkati: „Odpust, že jsem tě sužoval, nemyslíl jsem to tak zle.“ Ale ona tebe neuvidí a neuslyší, a její ústa nepromluví ani slova odpuštění, jakož činívala za živa; její oči, kteréž mnohou slzu vyronily pro tebe a pro trpký s tebou život, budou spráchnivělé. Pročež čiň, co můžeš ještě činiti, dosud žije tvoje choť. Vdávajíc se vyšla z domu rodičů, vytrhla se z náručí drahého otce, od srdce milující matky,

z kruhu dobrých bratří a sester a následovala manžela, chce se jemu na celo věnovati, jen proň žíti, jen jej oblažovati, chce radosti i strasti, štěstí i neštěstí s ním nésti a děliti; chce mu domácnost pečlivě spravovati, a děti, které v smrtelných bolestech uvede na svět, jemu dobře a bohabojně vychovávat; chce mu stírati s čela řinoucí pot, který mu vyderou starosti o živobytí; chce mu, bude-li neštěstím přemožený nad budoucností zoufati, dodávati mysli a útěchy a důvěry v Boha; chce mu, až bude ležeti nemocen, býti věrnou ošetřovatelkou, která umí všecko prozírat, vše uhodnouti, vše dechem svým obživiti. Jest-li zaměstnán na poli neb v úřadovně, neb na cestách, vždycky anděl mu otírá čelo, silí mdlé oko a srdce obveseluje. Tím andělem jest vzpomínka na drahou manželku, kterouž zůstavil u domácího krbu, aby dítě kolíbala a domácnost spravovala. To dítě vztahuje k němu ručinky; manželka ho objímá laskavě, když se domů vrací. Taková také byla denní mzda sv. Josefa, když u večer se navracel, nevýslovně sladký pohled Marie, celování Ježíškovo, jakéž i andělé mohli by záviděti. Tím bylo mu hojně odměňováno za všecky lopoty, kterým se podvoloval v péči o vezdejší chléb.

Takováto láska, věrnost a obětavost manželčina musí manžela pobádati též k takové lásce, věrnosti a obětavosti, a šťastná manželství, kde jest tak na vzájem. Modlí se spolu, pracují spolu, nedají si zlého slova, usnadňují všeliké

břímě, protivenství i křehkosti vespolečnou povolností a smířlivostí; s Bohem všecko začínají a dokonávají. Těm dává milý Bůh také své požehnání, manželství to jest stavem nikoli úmorného bolu, nýbrž lidského štěstí vrcholu; a o takových manželstvích může se říkati, že jsou uzavřena v nebi.

Tak bylo u sv. Ludvíka, francouzského krále. Do svého sňatečního prstenu dal si vryti obraz Ukřižovaného, obkličovaný věncem z lilí a chudobek či sedmikrásek. Lilie značily korunu Francie; chudobky, kterýmž Francouzové říkají markéty, byly narážkou na jméno jeho milované choti. Pod tímto spanilým znakem bylo čísti tři slova, jimiž jako heslem byly znamenány všechny předměty jeho lásky: „Bůh, vlast a Markéta!“

Křesťanští manželé! heslo sv. Ludvíka buďte i vaším. Tehdáž sestoupí s Božím požehnáním také pokoj ve váš dům; tehdáž budete v rodinném kruhu požívatí radostí, jejichž slast vám nahradí veškerá namáhání; tehdáž vaše děti jako mladistvé olívoví pokvetou a budou jako milostný věnec vůkol stolu“ (Žal. 127, 3.); pod vaším dozorem budou prospívati milostí a moudrostí, a bude lze říkati o vás, co sv. Písmo praví o Jakobu a Racheli: „Léta zdála se mu býti málo dnů pro velikost lásky“ (1. Mojž. 29, 20.)

Aby se to dělo tím spíše, pozvete na svou svatbu, k svému sňatku jako ti snoubenci v Káně Ježíše a Marii. S Marií vyzývám vás: „Všecko,

cokoli vám řekne, učiňte.“ Všecko, co vám Křístus dí v svatém náboženství, zachovávejte. Jemu věnujte myrtu víry, pobožnosti a ctnosti. Plňte přikázání Boží, a budete požehnaní v domech a na polích, požehnaní v dětech a vnucích, požehnaní, když budete vcházeti a vycházeti.

Pozvete také Pannu Marii, věnujte jí prsten ze zlata nejvroucnější a nejslechetnější lásky. Potom Bůh na její přimluvu vám promění vodu starosti a strasti ve víno radosti a štěstí. Neboť sv. Bernard praví: „Líbí se otci, kdo miluje dceru; líbí se synovi, kdo miluje matku; líbí se ženichovi, kdo miluje nevěstu.“ Ctěte tedy Marii, a budete se líbiti Otci, Synu a Duchu svatému. Líbíte-li se pak trojjedinému Bohu, tehdy bude vás všemocný stále provázeti, Otec požehnáním, Syn pokojem, Duch svatý milostí. Amen.

Slavnost Očišťování Panny Marie.

(2. února.)

Rozjímání první.

Ježíšova trojí oběť.

„Přinesli Ježíše do Jerusaléma,
aby ho postavili před Pánem.“

(Luk. 2, 22.)

Maria, panenská máti, dnes, když došel zákonný čas jejího očišťování, objevuje se v chrámě v Jerusalémě. Má božské dítě na rukou a obětuje je Hospodinu. Nejčistější z panen podrobuje se zákonu o očišťování, a nejsvětější ze svatých, věčný kněz nového zákona, podává sebe sama Pánu v oběť. Velmi krásně píše o tom sv. Bernard: Čest a sláva našemu Vykupiteli, jenž plností lahodných žehnání nás živil a tajemstvími svého svatého dětství naše radosti rozmnožil. Ještě nedávno konali jsme slavnost jeho narození, jeho obřezání a jeho zjevení, a již září nám dnes slavnostní den jeho obětování. Neboť dnes v chrámě jeho obě-

tuje se Stvořiteli z panenských rukou nejvznesenější Panny novorozený Vykupitel Světa. Bůh totiž přikázal Židům, aby z vděčnosti, že prvorozencové jich byli v Egyptě zachováni, všecko prvorozené z lidí i zvířat Hospodinu bylo obětováno. Byli tedy vlastně prvorozencové z lidí zákonem tím ke službě chrámové zavázáni, mohli však určitou obětí vykoupení býti, aby službě chrámové oddati se nemusili. Tím ustanovením měla se zachovávat svěží památka, že Bůh za dávna, aby lid israelský z kruté poddanosti egyptských Faraonů vyprostil, všechny prvorozené syny Egyptanů rukou andělovou usmrtil, smrtného toho ducha ale vedle prahů Israelských převedl, aniž jim ublížil, pročez ani jeden otec jejich pro smrt prvorozence svého kvíletí nemusil. Z té příčiny musili všickni prvorozenci býti přineseni do svatyně chrámové a tam obětováni.

Totéž stalo se i s božským dítětem Ježíšem, ač pro Jednorozence věčného Otce zákon onen nemohl míti ani nejmenší závazné platnosti. Dostavila se totiž panenská Máti v určitý čas do Jerusáléma, postavila svého prvorozeného a jednorozeného Syna před nebeským Otcem, a při tom zároveň podala dvě hrdličky jakožto oběť pro chudé matky nařízenou za své očištění.

Když pak Maria stála v chrámě, maličkého Spasitele na mateřských rukou držíc, oslzené

oči dojatá k nebi pozdvihla a jemu své nejdrahocennější dítko jako dar podávala, co asi myslila a cítila v srdci svatá máti?

Jistě činilá z té oběti čtverou obět: díků, chvály, prosby a smíru. Obět díků činila Maria, ta pravá velekněžka, podávajíc z vděčnosti za své povýšení nad všecky dcery Adamovy největší poklad v odplatu; obět chvály a veleby, vysílajíc ze svého srdce posvátné žalmy na počest Toho, jenž všem národům země přežádoucí spasení seslal; obět prosby, Boha vši útěchy důvěrně vzývajíc za trpělivost, kteréž napotom velice jí bylo třeba, když její velmi citlivou duši sedmerý ostrý meč pro jejího Syna proklál; obět smíru konečně podala Maria, anaž bez pochyby hned tehdáž z pečlivosti o naše spasení Otce v nebesích prosila, aby jejího božského Syna již nyní jako obět smírnou za hříchy všeho světa milostivě přijal.

Avšak, milý příteli, dnes uváděje si na mysl, jak Panna Maria Ježíše, to outlé dítko, tenkrát v chrámě jerusalémském obětovala Bohu, nepřipomínáš-li si mimovolně, že tvá matka tebe kdysi též Hospodinu v chrámě obětovala? — Jistě i tvoje máti přišla dle církevního řádu do chrámu, držela tě, útlé dítko, na rukou a představila jakožto úděl lásky a milostný dar nebes pod jeho ochranu a záštitu. Pokorně a pokojně stála na prahu kostela a tiskla dítě své laskavě k srdci a pozvedala pobožně oči od kojence

modlíc se k nebi; myslela na budoucí osudy jeho života, jaké asi cesty a účely Bůh mu vykázal. Její duch nemohl proniknouti závoje budoucnosti, ale její srdce zůstalo pokojné a utěšené, neboť věděla, že bude nad ním vždy bdíti božská prozřetelnost, a laskavě všecko řídit na jeho dobro a blaho. S vroucí důvěrou modlila se: „Otče na nebi! Tobě věnuji, Tobě zasvěcuji toto své milené dítě. Opatruj je okem svým, vod' je rukou svou po cestách života, osvěcuji je září světla svého, naplňuj je duchem pravdy a poznání, zahřívěj je ohněm lásky své, dejž mu mírné, pobožné, učenlivé srdce. Učiň, ať šťastno jest na zemi, sešli požehnání své na jeho hlavu a pokoj svůj v jeho duši. Tobě, ó Otče, odevzdávám toto své dítě, které jsem s láskou a bolestí porodila.“

Jelikož, milý příteli, kdysi tvá matka takto za tebe se modlila a tebe potom domů nesla, o tebe se starala, k vůli tobě ve dne i v noci bděla, pro tebe všecko činila a obětovala, tebe za živa v svém milujícím srdci chovala a tisícové slzy k vůli tobě vyronila: zdaž jsi jí také tu lásku, věrnost a obětovnost vděčně splácel? Ona snad již v hrobě odpočívá; modli se za ni, nezapomínej na ni a na její lásku!

A která matka nemá štěstí, aby mohla své dítě nésti do chrámu a tam obětovati, poněvadž je milý Bůh vzal k sobě, ať říká asi takto: „Otče nebeský! Nedostalo se mi té milosti, abych

Ti dítě své zde představila. Jest Ti už představeno před trůnem Tvým, kdež v kruhu andělů se stkvěje a chvalozpěvu svatých přizvukuje. Přesadil jsi je jako něžnou květinku z drsného údolí pozemského do věčně květné zahrady nebeské. Učinil jsi je andělem, kterýž tam nahore na mne pamatuje, za mne oroduje, na mne čeká.“ Která matka tak myslí a se modlí, jakž by jí sladká útěcha nekanula v zraněné materské srdce, a je neobčerstvovala víc, než veliké lidské, marné těšení?

II.

Panna Maria své božské dítě obětuje v chrámě; kdož tu nemyslí na jeho druhou oběť na kříži? Jak však se lišila prvá oběť od druhé!

Dnes jest Ježíš jako outlý pacholíček od své panenské Matky nešen do chrámu: ale potom bude v bujarém věku mužném sám vstupovati na výšinu utrpení a obětní dřevo jako někdy Isák ponese si sám na rameně.

Dnes jest sice obětován, ale brzo bude opět vyplacen. Potom však bude jako velikonoční Beránek dokonale obětován a sám stane se výplatcem — vykupitelem tisícův a tisíců jiných.

Dnes jest obětován jako na úsvitě života svého. Ale potom bude obětován a jeho životní den bude pohlcen od děsné noci smrti.

Dnes jest Ježíš obětován leže na měkkých rukou nejlaskavější matere. Ale potom bude obětován plný muk držen jsa tvrdýma rama noma kříže.

Dnes jest obětován, a mezi obětováním vystupují ze srdcí Marie, starce Simeona a cti-hodné prorokyně Anny svaté vzdechy a modlitby vzhůru. Ale potom bude obětován a při tom slyšeti bude hrozná rouhání a divoký vražedný povyk krvežiznivých nepřátel.

Dnes jest obětován v zátíší pod krovem chrámovým u přítomnosti jednotlivých pobožných jemu žehnajících očitých svědkův. Ale potom bude obětován před obličejem celého Jerusalema a lidí na sta bude naň zříti, jako by byl nějaký lotr.

Dnes jest obětován a spočívá bez bolesti na teplých prsou matčiných. Ale potom bude obětován a v nejkřutějších mukách bude zvolna jeho krev kapati s kříže na zem.

Dnes jest obětován a pěti haléři vykoupen. Ale potom bude obětován, aby sám svět vykoupil z pekla pěti ranami, kteréž dostane pro něj.

Dnes jest Ježíš obětován a to jako ranní oběť podán; ale potom bude obětován jako oběť večerní.

Jestliže myslíme na tuto druhou oběť Ježíšovu a uvažujeme, že se božský Spasitel pro nás obětoval, obětoval se ze samé lásky, oběto-

val se na nevýslovná muka v nejnižší potupu, obětoval se jako Pán a Stvořitel, obětoval se až do poslední krůpěje krve pro naše spasení, ba jestliže to jen poněkud uvažujeme, nemáme-li býti ochotni, jemu podati co možná největší zápalnou oběť?

A hle! největší zápalnou oběť můžeme jemu podati, aniž bychom jaký křížový trám na ramena si vzali, aniž bychom jedinou kapku krve své vycedili, aniž bychom jako Kristus na kříži ocet a hořkou žluč pili, aniž bychom všecka roucha svá až do posledního vydali, aniž bychom se vzdali všeho užívání počestné radosti, aniž bychom niť svého života o píď skrátili.

A ta největší zápalná oběť božskému Spasiteli tak milá a nám tak záslužná, že i nebe nám získá, ta oběť záleží toliko v tom, abychom oddali svůj rozum pravdě jeho učení a svou vůli jeho zákonu lásky, t. j. záleží ve víře a plnění našich křesťanských povinností. Kdo bude se rozmýšleti, zdaž podati má tu oběť či nic?

III.

Třetí oběť konečně se koná, když kněz Ježíše při mši svaté podává nebeskému Otci.

Jest-li prvá oběť Ježíšova prostřednictvím Panny Marie od jeho druhé oběti na Kalvarii

způsobem svým velice rozdílná, tedy má jeho oběť mše svaté s prvou mnoho podoby.

Tam při první oběti byl Jednorozenec Otcův od své panenské Matky obětován; zde mší svatou obětován jest od svého učeníka k panictví povinného, od kněze. Tam byl Ježíš obětován v nepatrné dětské postavě, zde děje se obětování jeho v záhalu ještě neshlednějším chleba a vína. Tam byl Ježíš v svatyni chrámové Bohu podán, zde děje se to podání též na posvátném místě, na oltáři v chrámě. Tam byl Ježíš obětován, aniž co trpěl, zde opětuje se oběť křížová rovněž nekrvavým způsobem a bez bolesti. Tam dělo se obětování u přítomnosti nábožných lidí, kteříž Pána vroucně chválili a velebili; zde když svatá hostie od pomazaného sluhu Páně se pozdvihuje, klečí často na sta pobožných duší jemu se klanějících. Dále tam nejen Maria, matka, božské dítě věčnému Otcí podala, nýbrž po ní také Simeon je na ruce vzal: i zde při mši svaté nejen kněz má to štěstí, že velesvatou oběť požívá, nýbrž s ním požívá nejsvětější Svátost nemenší měrou mnohá jiná kající a pobožná duše. Konečně tam Panna Maria Ježíše jako oběť díků, prosby, chvály a smíru Nejvyššímu podala; zde mší svatou děje se totéž. Neboť kolikrátkoli sv. Církev svého posvěceného sluhu s měsíním kalichem k oltáři vede, klade mu pokaždé do úst slova vroucích díků za Boží požehnání a nadělení a vřelé prosby za časné a věčné

blaho věřících, na rty vznešené chvalo zpěvy Boží velebnosti a moci a konečně v srdce pokorné vzdechy za prominutí všech provin lidských.

Mše svatá jest nejdůstojnější oběť díků, prosby, veleby a smíru. Leží-li nám na srdci, abychom důstojným způsobem za nějaké veliké dobrodiní Bohu díky vzdávali — a kdož není toho dlužen Bohu? — ó, pojďme na mši svatou, tuť zdroj všech milostí, Kristus sám, se obětuje. Máme-li jaký žal, — a kdož by neměl žádného? — ó, tedy jděme na mši svatou, a Vykupitel ukřižovaný, jehož tajemství zde se slaví, jistě nás potěší a vysvobodí. Máme-li jakou milost si vyprositi, úpěnlivě žádejme si ji na nejdobrotivějším Bohu ve mši svaté, s ní sjednocení právě modlíme se ve jménu Ježíšovu a po jeho ujištění u Otce v nebesích vyslyšení dojdeme. Kdykoli máme nějakou provinu shladiti a milosrdenství božského pro sebe i jiné dosáhnouti, beřme ve mši svaté útočiště své k Bohu. Kdykoli srdce naše nás pudí, abychom Boží moc a dobrotu velebili, ó, tedy jděme na mši svatou, jejím prostřednictvím k Církvi se připojujeme a jejím hlasem Boha oslavujeme.

Který křesťan jen poněkud rozumí vznešeným obřadům mše svaté, uvádí si v paměť předdůstojné tajemství nepochopitelné lásky Boží k nám. Učí zkušenost, že málokdy se stává, aby někdo, jenž pilně chodí na mši svatou, nebyl

srdcem neodolatelně puzen také k svatému přijímání, a toto jest milost nad všechny milosti.

Z té příčiny také napsal sv. František Saleský: „Nejsvětější obět mešní jest srdcem křesťanského náboženství, duší našich pobožností, nevypravitelným Božím tajemstvím, nejhlubším lásky Boží základem, jímž on sám s námi životně se spojuje a nás nejpodstatnější milostí svou a nejznamenitějším požehnáním obdařuje.“ Čím více užíváme toho prostředku, jež nám Boží dobrota vystavila, tím více nás Bůh žehná a miluje. Sv. Teresie jednoho dne cítíc, že jest hojností božských milostí téměř utlačena, zvolala: „Bože můj! co mohu já ubohá osoba činiti, abych důstojným způsobem za Tvé milosrdenství uznalou se prokázala?“ I slyšela hned odpověď s nebes: „Slyš mši svatou!“

S jakou horlivostí tedy má každý křesťan na mši svatou choditi, s jakou pobožností při ní býti, nedati se žádnou prací a žádným špatným jiných příkladem od ní zdržovati! Kdo jest ostatně pilen, návštěvou mše svaté na práci neutrčí, nýbrž získá; práce tím lépe jde mu od ruky, poněvadž na ní spočívá Boží požehnání.

Dva mistři stejného řemesla zůstávali vedle sebe. Jeden byl dobrý křesťan, druhý ale naskrz netečný a nedbalý v náboženství. Jeden své denní dílo vždycky mši svatou začal; druhý nešel na ni nikdy, ani v neděli a svátek, aby mohl víc pracovati a vydělávati. Oba byli dobří

dělníci, oba ženatí, nábožný měl čtyři děti, druhý neměl ani jednoho. Přece však majetnost onoho byla lepší než tohoto. „Kterak pak si asi počínáš?“ otázal se ho ten kdysi; „já pracuji celý den déle než ty, i v neděli; ty máš víc vydání než já, a přece daří se ti lépe nežli mně; u mne čím dál jen ubývá.“ — „Mé tajemství jest velmi jednoduché“, odpověděl mu druh s úsměvem; „žádáš-li si, ukáži ti je.“ — „Nu toť jsem žádostiv; kde jest to tvé tajemství?“ — „Přijď v neděli ráno ke mně a dovedu tě k svému zlatodolu.“

V neděli vedl společníka zcela tiše na mši svatou. Po obědě opět ho vybídl, aby s ním šel do kostela na odpolední služby Boží. Potom řekl mu, aby šel jen domů, po celý týden pilně pracoval, v druhou neděli ale opět přišel. V příští neděli opět se odbyla návštěva chrámu Páně bez všelikého dalšího vysvětlení. V třetí neděli byl druh již netrpěliv a řekl mu: „Děláš si ze mne blázný; chci-li jíti na mši, nepotřebuji tebe, abys mne tam vedl. Chci toliko věděti, jak si počínáš, abys více peněz vydělal, než já. Připověděl jsi mi, že mi odkryješ své tajemství, a dosavad jsi mi z něho ničeho neukázal.“ — „Mé tajemství?“ odpověděl na to řemeslník, pravý křesťan. „To jest právě mé tajemství, že v neděli a svátek chodím na mši svatou a pilnou návštěvou dopoledních služeb Božích požehnání nebes stahuji na své práce a rodinu svou. Vždyť

On řekl: „Hledejte přede vším království Božího a jeho spravedlnosti, a vše ostatní bude vám přidáno.“

O jiném užitku ze mše svaté svědčí tento příběh v životě veliké světice portugalské.

Alžběta velmi nábožná
a stavem paní zámožná
za rozkoš měla jedině
pomáhat z nouze chudině.

Z dvořanstva chotě, knížete,
oblíbila si pážete,
jenž slynul mravů čistotou
a velkou srdce dobrotou.
Prostředkem pážete panin
vykonán mnohý dobročin.

Druh, závistivý nepřítel,
v hruď královu zlé símě vsel,
by z těch pažete pohybů
bral věrnost choti v pochybu.

Panovník přísný, vášnivý
na jazyk dával jizlivý,
až v nitru žhoucí žárlivost
v nejprudší splála prchlivost;
usoudil v srdci: „Zlosyn ten
buď bez milosti usmrcen!“

Rozčilen přijel koňmo král,
aniž se toho byl nadál,
k železné huti; zavolá
dozorce a mu povel dá:

„Až zejtra přijde sem páže
 a u tebe se otáže:
 Jest králův rozkaz vyplněn?
 buď do peci hned uvržen.
 Ať žár celého zahalí
 až na popel se upálí.“

Dne druhého se páže bral
 k huti, by úkol vykonal.
 Tu jest mu vedle chrámu jít,
 zaslechne zvonek libě znít,
 jak všecky věrné duše zve
 k oběti nejvyšš důstojné.

Pomyslí zbožný mládenec:
 „Toť ovšem velmi dobrá věc
 rozkazy krále plniti,
 však lepší Bohu sloužiti.“

Jak kročí přes posvátný práh
 duchem zatone v šťastných snách,
 v pobožnost sebe pohříží,
 svůj život vděčně přehlíží,
 jak hojně štěstí, milosti
 mu dáno s nebes výsosti.

Na zemské věci nemyslí,
 když mezi nebeskými dlí.
 Nehnutě klečí zadumán,
 když obřad dávno dokonán.

Konečně páže vzbopí se
 a chvatným krokem k huti jde;
 potom se vrátiv zvěstoval,
 že stalo se, co velel král.

Užasl vládce, poněvadž
 tím zvěděl, že ten utrhač
 tu usouzenou zkázu vzal;
 tohož král spěšně odeslal
 nedlouho po tom pážeti
 do huti, chtěje zvěděti,
 jsa v duši velmi rozerván,
 zdaž jeho rozkaz vykonán.
 Posel, jak vyřkl dotaz ten,
 jest do plamenů uvržen.

Král prohlásil: „Tuť věru div,
 jak jest Bůh v soudě spravedliv!“
 A z neobvyklé dobroty
 zbožného sluhy ruku vzal,
 naň věrné choti ukázal:
 „Vzor ten andělské čistoty
 nechť dále bez vší odměry
 požívá Vaši důvěry.“

Slyšení mše sv. zachovalo tomu šlechtickému jinochovi život. Touž měrou mše sv. člověku často zachovává život duševní. Onať jest nebeský zdroj na zemi, z něhož řinou živé vody milosti, klidu a pravého blaha. Blažen tedy, kdo cestu do chrámu Páně zná a miluje! blah, kdo s vroucí pobožností tajemstvím mše sv. přítomen bývá.

Stříbrošedý kmet Simeon maje Krista, Spasitele, na rukou, zvolal radostí z toho převelikého štěstí v tom smyslu: „Nyní rád umru, neboť viděly oči mé spasení světa.“ Při mši sv. vidí oči naše rovněž Spasitele světa; i více

než abychom jej vzali na ruce, přijímáme jej podstatně jakožto nebeského hosta do svého srdce. Rozmilí přátelé! abychom byli hodni na Ježíše každodenně hleděti, posvěcujme oči své a neupírejme jich na marné věci; abychom byli hodni kobětnímu výkonu do svatyně vstoupiti, posvěcujme nohy své a všecken prach země s nich setřeme. A abychom byli hodni Ježíše přijati v srdce své, upravujme je opravdově v libezný příbytek pro něj, vynasnažme se ozdobiti je všelikou ctností, jeho nejsvětější jméno plamennými písmenami do něho napíšme a obraz jeho milované Matky v něm zavěsme.

Ó Maria, panno čistá!
 pros za nás Ježíše Krista,
 by nám dal milosti hojné
 z oběti své předústojné,
 jež se koná na oltáři;
 zbožně ať při ní býváme
 a jej v srdce přijímáme,
 v nebi pak naň zříme tváří.

Rozjímání druhé.

Hořící svíce na oltáři věrným obrazem křesťanovým,

„Světlo k zjevení.“ Luk. 2, 32.

V křesťansko-katolickém chrámě spatřujeme rozličné předměty, oltář, kříž, obraz Matky božské milosti, zavřený svatostánek, posvátnou křtitelnicí a lecos jiného. U každého toho cti-hodného předmětu můžeme učiniti otázku, kterouž kdysi božský Spasitel dal fariseům, když mu podali peníz daně, totiž: „Čí jest to obraz?“

Ovšem, pohlédneme-li na oltář, můžeme se ptáti: Čí jest to obraz? a odpověď bude zníti: Jest to nejvěrnější vyobrazení hory Kalvarie. Podíváme-li se na sv. kříž a otázeme-li se: Čí jest to obraz? tedy jest odvětiti: Jest to obraz lásky Kristovy v jejím povšechném obětování. Obrátíme-li pak zrak svůj na svíci oltářní, jichž dnes veliké množství se světí a s nimiž se koná slavnostní průvod kolem chrámu, a ptáme-li se: Čí jest ten obraz? jistě nepotřebujeme odpověď hledati daleko, jestiž: Svíce ta jest obraz Kristův, jenž slove světlo světa, neboť učením svým lidem rozum osvětil a láskou srdce roze-hřál. Pročež i stařec Simeon drže dítko Ježíše na ruku radostně rozčilený zvolal: „Nyní, Pane, propouštíš sluhu svého dle slova svého v pokoji (to jest: rád umru), neboť viděly oči mé spase-ní tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo k zjevení pohanů.“

Když však sv. máti Církev dnešního dne svátečního svým shromážděným dětem tolik světel před oči staví, ba když každého dne po celý rok při slavení přesvatého mešního tajemství více hořících voskovic na oltáři před jejich zraky vztyčuje: jakž by nechtěla jim dáti ještě jiného poučení?

Hořící svíce na oltáři jest křesťanu zvláštní mravoukou, značí věrný obraz pravého křesťana. Věru popotáme-li se s Kuistem: Čí jest to obraz? tedy jest odpověditi: Jest to křesťanův obraz, neboť

1. svíce svítí,
2. svíce hoří nahoru,
3. svíce jest z vosku,
4. svíce zdobí oltář,
5. svíce jest čistě bílá, a
6. svíce stráví se sama.

I.

Hořící svíce na oltáři jest věrným obrazem pravého křesťana. Hle, voskovic jest rozžehnutá na oltáři, aby svítila. Ano svítiti má svíce, svítiti, dokud trvá posvátná služba Páně.

Zvoneček na stupních oltářních má zníti pohybován jsa rukou ministrantovou. Kadidlo kladené na uhelník kaditelnice má vysýlati libou vůni a značiti vystupující vzhůru modlitbu. Varhany na kůru s množstvím souhlasně nalaďených kovových a dřevěných rour jsou v domě

Božím k tomu, aby pod umělými prsty činily ozvěnu chválozpěvů nebeských duchů. Svíce pak má ten účel, aby svítila. Dokud se koná nejsvětější oběť, dokud jest nejsvětější Svátost v zářné monstranci vystavena, dokud trvá kterákoli jiná církevní pobožnost, svítí a ukazuje svou světlou hvězdičku. A ta hvězdička září velmi libezně, zvláště když služby Boží se konají časně ráno neb pozdě večer, kdy temnota noční naplňuje posvátné prostory.

Není-li pak v té příčině svíce věrným obrazem křesťanovým? Vždyť on jest z těch jimž řečeno od božského Mistra: „Svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a oslavovali Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 5, 16.) Křesťanům zní provolání velikého učitele národů sv. Pavla: Buďte synové světla.

Opravdový křesťan má svítiti světlem víry nepohnutě držeti se jí. Má svítiti jasnými paprsky moudrosti, aby z jeho jak náleží křesťanského a rozumného chování kmitaly. Má svítiti třpytem ctnosti, ji při každé vhodné příležitosti konati.

Prvotní křesťané byli křesťané na slovo vzatí; jak ale také svítili?! Svou vírou v učení Kristovo rozptýlili jako světlí sloupové příšernou mlhu pohanských bludů. Prostředkem své moudrosti v činění a opomíjení osvěcovali druhy tou měrou, že tito vzdávali se cest tmy a následovali světla. A mocí své lásky stávali se prvotní vyznávající Ježíšovi hvězdami, jejichž

leskem lidstvo podnes podivně se zušlechťuje. Obrátili více lidí svatým životem svým než řečmi svými. „Krev mučovníků jest símě, z něhož pučí víc a více křesťanů,“ praví hned Tertulian. A když v Kartagu v čas moru pohané z města prchali a i své příslušníky bez pomoci nechávali, křesťané ale všem nemocným i pohanským pomáhat spěchali, provolávali tito celí udivení: „He, jak křesťané milují!“

Ze všech svatých však svatá Bohorodička dala nám nejskvělejší příklad ctnosti. Jestli takřka odlesk, odsvit, v němž jest viděti život Ježíšův, toho slunce spravedlnosti, jako v zrcadle. A jakož po svědectví nábožné legendy Bůhčověk Ježíš Kristus co do své nejsvětější lidské přirozenosti byl zcela podoben své panské Matce, rovněž život Panny Marie ukazuje ve všech jednotlivých světlych paprscích jejího obcování mezi lidmi nejkrásnější příklad všech ctností.

Ó, knězi Boží, nechať nějaký paprsek těch ctností padne i v tvé srdce, a nebuď světlem postaveným pod kůlelec, abys jiným káže sám nebyl zavrž n. Ó, křesťanská panno, budiž světlaplým úkazem v okolí svém, aby andělská nevinnost nikdy nemizela z tvých očí, Bůh se svým požehnáním nikdy neustupoval z tvého srdce. Křesťanský manžel, ať tvé světlo svítí před lidmi, představuj se za vzor domácího míru, bázně Boží a svědomitosti, pilnosti a šetrnosti. Křesťanský otec, ať tvé světlo svítí před

lidmi, věnuj dětem svým vši lásku a péči vychovávaje je nikoli pro svět, nýbrž pro nebe. Křesťanská matko, svěť světlem svým před lidmi, vštěpuj jeho oživujícím paprskem v něžná srdce dětí svých kvítka ctností a nábožných mravů a můžeš býti ujištěna, že ti budou za vezdejšího života i po něm děkovati, že i až budeš dávno odpočívati v hrobě, budou ještě tvé památce žehnati, tobě slzy díků zasvěcovati a následováním tvého dobrého příkladu své blaho utvrzovati. Ó milí rodiče! dobrým příkladem spořídíte víc než vším mluvením a napomínáním, poněvadž děti spíše činí to, co vidí, než co slyší. Pořídíte víc, než duchovní kázáním a školním vyučováním. Vaše kázání jsou nesmrtelná, přecházejí dědičně s dětí na děti. Hledte za kamenem hozeným do vody; činí nejprve jeden kruh, potom druhý, třetí, desátý, stý. Spočítej ty kruhy, můžeš-li, a sečti následky, jaké má dobrý příklad dávaný dětem.

Ano svítiti máme dobrým příkladem, a toho obraz dává nám hořící svíce na oltáři.

Svíce, ana hoří, povznáší plamen svůj ustavičně přímo vzhůru. I v tom jest věrným obrazem křesťanovým; hoříc nahoru neukazuje-li sama, že svítí pro Toho, jenž na výsostech trůní, pro Boha, k Boží cti? Chce-li která třeba nejprostší matička z osady nějakou úctu prokázati Stvořiteli, rozsvítí ve svatyni jednu neb více svící, — dostatečný to důkaz, že svíce má hoříc rozmnožovati oslavu Boží.

Svíce na oltáři jedině pro Boha jest, jen pro jeho uctění svítí; tak též jest opravdový křesťan pro svého Stvořitele. Jeho ústa mají se otvírati kuctívání Toho, jež veškeré tvorstvo velebí; jeho srdce má s láskou bítí pro svého Stvořitele; jeho duch má modlitbou vznášeti se k Otci nad hvězdami; jeho srdce a nohy, ba všechny síly mají pracovati pro Toho, v němž všickni žijeme, hýbeme se a trváme. Aby každá žilka jeho byla láskou k Bohu proniknuta, toho si žádá se sv. biskupem Františkem Saleským. V Bohu odpočívá, v Bohu dýše, v Bohu raduje se. „Všecko k větší cti a chvále Boží!“ jest jeho heslo. Při všem, co činí, při každém pohybu ruky, při všech kročejích svých, při všelikém podniku svém nemá na zřeteli ničeho, než Boží oslavu.

Tak činila Panna Maria, zvolajíc: „Velebí duše má Hospodina!“ (Luk. 1, 46.) Tak má činiti každý křesťan, zachovávaje výrok sv. apoštola: „Cokoli činíte, všecko číňte ke cti Boží!“ (1. Kor. 10.)

Milý příteli! jest-li tvé jednání takovéto? Není-li, tedy jsi velice vzdálen toho, co činí pravého křesťana, — svíci na oltáři jsi podnes sice vídal, ale nikdy neohlídal, neboť jsi nepojal jejího významu.

II.

Svíce, o níž mluvíme, jest z vosku. Ovšem, ježto ostatní předměty v chrámě z pevné hmoty jsou utvořeny, z kamene vytesány, z dřeva uděláný, z kovu vyrobeny, jest svíce ulita z vosku přírodně tak jemného, měkkého a povolného; z vosku, jenž právě proto, že jest tak měkký a povolný, přijímá snadno každý vtisk naň učiněný. Vtiskni na voskovou plochu nahřátou podobiznu Spasitelovu, ona ti ji hned věrně vrátí.

Ale v čem záleží podstatný rozdíl mezi dobrým a špatným křesťanem? Zdaž ne v tom, že dobrý křesťan ochotně a snadně přijímá všeliká dobrá naučení a působení? Působí-li naň Duch svatý vnitřními vnuknutími — dobrý křesťan na ně dbá. Zaklepá-li hlas dobrého pastýře prostředkem evangelia na jeho uši — on otevře mu je s dychtivostí. Ukazuje-li Hospodin v dívech svého tvorstva jemu velikost svou, — on o ní rozjímá. Učí-li ho nábožná věda pravé moudrosti — on jest pozorným žákem. Vykazuje-li se nynější doba zvláštními známkami pravdy — on o nich přemýšlí vážně. Dává-li mu jeho duševní lékař neb jiný přítel jaký spasný pokyn, on si ho všímá. A chce-li Otec nebeský trápením ho dobromyslně zkoumati a zdokonaliti, on si hledí toho co nejlépe využití. Věru, povaha dobrého křesťana jest jako vosk, dojemlivá pro všecko dobré působení; naproti tomu srdce

zlého jest tvrdé jako kámen, jenž spíše vydá jiskry, než by se dal obměkčiti.

Svíce, která na oltáři jasně hoří, jest zjevně též nějakou ozdobou svatyně a ta ozdoba jest tím značnější, když, jakož nezřídka se stává, najednou mnoho svící se rozsvítí. Chrámu slouží k okrase nejen zlato, kteréž tu a tam se leskne, nejen výběr velebných obrazů, jimiž stěny jsou oděny, nejen svícen řečený lustr, jenž o koliku ramenách podobný koruně s vysokého klenutí visí: nýbrž pravou okrasou chrámu Páně jest také svíce se svou přívětivou světluškou. Ba, nestává-li se posvátný dům předsíní nebeskou, když v něm k. p. o večeru vzkříšení Páně hodně mnoho svící plápolá?

A hle! jakož hořící svíce kráslí chrám, rovněž dobrý křesťan zdobí chrám Boží, jejž všemocný Pán vystavěl ve viditelné přírodě. Nebo co mnedle líbí se tomu nebeskému staviteli nejvíc ze slavných útvarů, jimiž ten velechrám jest opatřen? Může-li to býti jiný tvor než ten, jejž na díla stvoření svého vlastní rukou vsadil jako korunu? Ó, bez vší pochyby víc než zářná koule sluneční, víc než purpurová ranní zoře, víc než velebná duha, víc než květný koberec luhů, víc než sbory zpěvného ptactva, ba víc než všecko líbí se nejsvětějšímu Bohu člověk, ale jen když jest dobrých mravů. Vždyť jest ten člověk obraz Ježíšův, jeho jednorozeného Syna, a o něm prohlásil věčný Otec slavně dvakrát, že má v něm zalíbení. Duše křesťanská!

snaž se, ať víc a více se podobáš Kristu, a učiníš svému velikému Bohu víc radosti, než veškeré krásné, rozsáhlé, avšak mrtvé a nerozumné tvorstvo.

O svíci na oltáři zmínili jsme se, že jest učiněna z vosku. Jelikož ten pravidelně bývá učištěn, nemůže svíce vyhlížeti jinak než bíle. Viz tu novou její jakost hodnou úvahy. Jest totiž bílá, líbezně bílá. Vypůjčuje si barvu od sněženky nivy, neb z rouna beránkova neb z pláten na oltářním stole.

Jest-li třeba v té příčině teprv dovozovati, kterak svíce nám před očistaví dokonalý obraz křesťanův? Bílá barva pokládala se od pradávna za vzor čistoty mravů, ta pak křesťana vyznamenává, nutně vyznamenává. Aby byl člověk dobrý, opravdu dobrý, t. j. spravedlivý a svatý, musí býti čisto jeho oko, totiž nesmí šilhati po nekalých předmětech; čist jeho jazyk, totiž nijakým slovem licoměrnosti poskvrněn; čistá jeho ruka, nikoli znesvěcena saháním po cizím majetku; čisto jeho srdce, totiž nijak žádostivo užívati světa; čist jeho smysl, totiž nebažící po marné cti; čistá jeho duše, totiž nikoli obtížena vinou hříchů; čisto jeho veškeré chování, totiž úplně shodné s božským zákonem.

Křesťanská duše, zkoumej se, podobáš-li se čistotou spanilé voskovici. Ach! kdyby byla tvá bytosť s té neb oné strany znesvěcena, tehdy byla bys podobna pochodni černé a kouřící,

jakž se potřebuje při pohřbech, značíc žalostnou smrt duše.

Mluvili jsme chvíli o svíci hořící na oltáři, abychom ji vyličili jako obraz dobrého křesťana. Co však o ní mluvili jsme, nezůstala, jaká byla, ano zmenšila se značně.

Arciť, svíce hoří a hoříc tráví se sama, stráví se pro Toho, pro jehož úctu hoří, stává se pravou, vlastní obětí pro Hospodina. Něco velmi vznešeného jest tedy i s té stránky na svíci chváliti.

V domě Božím mnohé předměty posvátnou službou se opotřebují; ale na žádném z nich nemůže se snadno co podobného chváliti. Čeho pozbývá mešní ornát, když se ho častěji k bohoslužbě užívá? Čeho oželi varhany, když zpěv věřících při bohoslužbách provázejí? Jak se opotřebí křestní mísa, když po nějaký čas přechovává vodu svátostního znovuzrození? Ale o svíci platí vlastně, že se pro Boha stravuje, zcela stravuje, bez zbytku stravuje.

Ale nelze-li i o pravém křesťanu tvrditi, že se v službě Boha svého stravuje, znenáhla stravuje? Ať nemluvíme o mnohých mučenicích, kteří skrze smrt plamene stali se pravou zápalnou obětí Bohu; ať se nezmiňujeme o svatých věrověstech, kteříž pokračovali v díle pro království Kristovo, až jejich síla se zlomila; ať nic neříkáme o četných poustevnících, kteříž ustavičným postem zvolna chřadli: touž měrou vynakládá spravedlivý křesťan vůbec všechn

čas žití svého pro Hospodina, napíná pro čest Boží všechny své síly, namáhá se až do umdlení pro Boží nejsvětější vůli, prolévá v službě Nejvyššího za tisíce krůpějí potu a zdrcuje se snášením všelikerých utrpení na celo pro Toho, kdo je seslal.

Ó kéž jako Panna Maria stále se podobáme hořící svíci na oltáři! Jako svíce svítí, svítila i Maria září ctností. Jako svíce hoří vzhůru na počest Boží, hořelo i srdce Panny Marie nejvroucnější láskou k Bohu, a její heslo bylo: Bohu samému sláva! Jakož svíce jest z měkkého vosku, byla její duše měkká a dojemná pro vše slovo Boží, neboť o ní praveno jest, že všechna slova jeho skládala v srdci svém. Jakož svíce zdobí oltář, jest i Panna Maria po výroku sv. Řehoře ozdobou nebes a země. Jakož svíce se stkvěje bílou barvou, stkvěla se i Maria nevinností a čistotou srdce. A jakož svíce hoříc sebe sama tráví, obětovala se Maria pro Ježíše. Jemu obětovala svůj čas, svou práci, vši myšlenku duše, všeliký cit srdce. Ó, též tak světme neustále světlem dobrého příkladu, mějme ve všech svých řečích a činech za účel oslavu Boží, přijímejme ochotně v srdce své všechno dobré, čiňme ctnostmi příjemnou ozdobu stavu svého, zachovávejme svědomí své čisté a obětujme se věrně v službu Boží. Tehdáž nadějme se, že až Pán přijde na svadbu, my s Pannou Marií a všemi svatými vejdemo do nebeské komnaty, že vejdemo v Boží světlo a v oslavě zářiti se budeme na věky věkův.

Rozjímání třetí.

Proroctví Simeonovo o Ježíši a Marii.

„Ele, položen jest tento za znamení, kterémuž bude odpíráno, a tvou vlastní duši pronikne meč.“
(Luk. 2, 34.)

Když křesťanská matka brzo po porodu s dítětem svým přijde do chrámu k úvodu, podává jí kněz hned na prahu hořící svíci na znamení božské osvěty, aby povinnosti mateřské plnila horlivě, to dítě v světle svatého náboženství bohabojně vychovávala, a světlem svého dobrého příkladu před ním svítila. Kněz ji pokropí svěcenou vodou, aby Bůh její prvnímu kroku z domu do chrámu požehnal. Říká nad ní modlitbu, potom klade na dítě stolu a uvádí matku s dítětem do kostela, aby před oltářem Všemohoucímu modlitbou vzdávala díky a jej prosila za milost, by to novorozené dítě vzal v svou ochranu a po cestě pozemského života otecky vodil.

Když křesťanská máti takto před oltářem klečí dítě své na rukou držíc, tehdáž asi vystupují z její hrudi nejvroucnější modlitby k Bohu za jeho blaho a štěstí; a jakož příbuzní při narození sv. Jana Křestitele se tázali: „Kým asi bude dítě to?“ takž i mnohá matka ráda by věděla, jak se jejímu dítěti povede. Však není nikoho, kdo by odhalil hustý závoj budoucnosti.

Dle dnešního evangelického vypravování

vstupuje pobožná, ba svatá máť se svým božským dítětem do chrámu, aby je s žhoucí pobožností Bohu představila a obětovala. Jest to Maria, matka Boží.

A právě v tu dobu objevuje se z vnuknutí Ducha sv. pobožný muž Simeon; jemu zjevil Bůh, že neumře, dokud neuzří Spasitele světa. Spravedlivý kmet přistupuje, poznává hned božské dítě, bere je na lokty své, a tiskne je celý opojen jsa slastí k zbožnému srdci. Jakž letný muž takovým způsobem požil toho svrchovaného štěstí, vrací nejdrahocennější ze všech pokladů, Ježíška, panenské Matce a povídá jí zároveň prorockým duchem nejpamátnější slova: „Aj, položen jest tento za znamení, kterémuž bude odpíráno, a tvou vlastní duši pronikne meč.“

Toto proroctví Simeonovo týká se

1. Ježíše, božského dítěte, a
2. Marie, panenské matky.

I.

Simeon, nábožný kmet, uživ toho štěstí, že Spasitele světa držel na rukou, propověděl nejvyšší památná slova o Ježíši: „Hle, položen jest tento k pádu a k povstání mnohým v Israeli a za znamení, kterémuž bude odpíráno.“

Co chtěl říci Simeon slovy: „Položen jest tento k pádu a k povstání mnohým v Israeli,“ snadno se pochopí. Chtěl říci: Toto dítě jest zaslíbený spasitel světa. Bude učiti slovu Bo-

žimu, ale mnozí nebudou v něj věřiti. On umře pro naše spasení na kříži, ale pro mnohé bude jeho nejsvětější krev nadarmo prolita, setrvají v svých hříších.

A těm jest Ježíš položen nevyhnutelně k pádu, t. j. k zahynutí, k zkáze. Ale mnozí budou v něj věřiti, k němu přilnou celým srdcem, milosti výkupu způsobeného jeho obětní smrtí budou užívatí ve svůj prospěch: a těm jest Ježíš položen k povstání, t. j. k povstání zde z hrobu hříchu a někdy k slavnému povstání z hrobu v den posledního soudu. Ano, tento smysl tkví v slovech Simeonových: „Položen jest tento k pádu a povstání mnohým v Israeli.“

Ale co znamenají další slova: „Položen jest tento za znamení, kterémuž bude odpíráno?“ Znamením se rozumí podivný zjev, jako když ku př. na nebi kometa se ukáže. Obyčejně vznikají o tom všelikeré řeči a úsudky příznivé i protivné. Oči všech obracejí se po kometě. Podobně, chtěl říci Simeon, bude i toto dítě podivným úkazem; všech oči budou po něm se obracetí, někteří budou v něj věřiti, ale mnozí budou se jemu protiviti.

Ó, jak pravdivě mluvil sv. věštec. Ježíš byl stále znamením, jemuž se odpíralo. To potvrzují děje minulé, tomu učí přítomnost a budoucnost též sotva zůstane důkaz dlužna.

Bez ustání zkoušel Ježíš odpor. Ježíš narodil se, ale sotva že jest mu několik dní, Herodes již usiluje o jeho bezživotí. Ježíš vstoupil na

poušt, aby na svůj svatý úřad se připravoval, a zlý duch třikráte přistupuje, aby ho pokoušel. Ježíš vystupuje veřejně jako učitel, horlí proti pokrytství, káže pravou spravedlnost, a fariseové jsou jeho zapřísáhlí nepřátelé. Ježíš uzdravuje nejlépe některé churavé v sobotu, a prý zne-
svěcuje ten den. Ježíš pracuje ve dne v noci o vykoupení Israele, a vysoká rada prohlašuje ho za buřiče. Ježíš těší s největší přívětivostí zarmoucené, sytí lačné, uzdravuje nemocné, a co mu činí židé? Strojí mu vražedné úklady. Tedy samý odpor, samé nepřátelství zkouší božský Spasitel. A ten odpor nepřestává, ani když Ježíš již na nebesa vstoupil. Po všechny časy až do našich dnů trpěl Ježíš protivy, pronásledování a odpory všelikeré.

Rozličné bludy povstale v mnohých stoletích nebyly-li odpory, jež utrpěl Ježíš? Prudké útisky ohněm a mečem, jimiž hleděl svět v prvotním čase vyhubiti křesťanství, nebyly-liž nejkrutější odpory proti Kristu, božskému původci? Hanelivé knihy, které kdy od nevěrců byly sepsány proti sv. Církví, jejím stanovám a obřadům, nebyly-li křiklavé protivy činěné Kristu?

I podnes nemůže se upírat, že proroctví Simeonovo splňuje se. Zdaž nezkoušejí Kristus a jeho Církev, jeho služebníci odpory nad odpory, nepřátelství nad nepřátelství? Jak mnozí nyní prohlašují: Ježíš jest arciť světodějný muž, byl nevšední mudrc, ale že jest opravdu syn Boží, to jest smyšlenka. Jak mnozí zavrhuji

jednotlivě velmi závažné pravdy naší víry, tupí příkázání církevní, upírají dokonce i onen život a nesmrtelnost i duše!

Jest však i mnoho, velmi mnoho těch, kteří své svaté víře celým srdcem jsou oddáni, za největší statek, nejdražší poklad považují náboženství svých otců, v něm chtějí žít i umřít. A takových řádných křesťanů jest ve všech stavech mezi císaři a králi, mezi nejvyššími učiteli, mezi úředníky a lékaři, mezi řemeslníky a rolníky, mezi pány a služebníky. Jestliže ale Kristu Pánu neodpíráme slovy, snažme se také, abychom mu i svými skutky neodpírali, čímž řečeno, abychom dle sv. náboženství živi byli.

Tak se naplnilo skutečně proroctví Simeonovo: „Položen jest tento za znamení, jemuž bude odpíráno.“ Však i o Marii, božské matce, věstil Simeon.

II.

K Marii obrácený řekl Simeon: „Tvou duši pronikne meč.“ Jak velice naplnila se ta slova Panně Marii! Skutečně s mečem v srdci byla živa. Zvláště ctíme sedmero bolestí Panny Marie, z té příčiny představuje se obrazně Bolestná Máť se sedmi meči v srdci. Nedá se vyjmenovati, co všecko trpěla. Ať nemluvíme o její kruté chudobě a nuzné skrýši v chlévě betlémském; ať se nezmiňujeme o hlodavé bázni z vraha dítek Heródesa; neoznamujeme ničeho o děsné úzkosti

při půlnočním útěku do Egypta; ba ani té úzkosti duševní připomínati nechci, kterou její srdce cítilo, když své dítě v Jerusalemě ztracené dlouho nadarmo hledala. Poukáži jen na ta utrpení, která Maria při boluplném mučení a umírání Syna svého spolu s ním cítila. Věru, podle kříže stojíc mohla provolati k nám slovy církevními: „Vy všickni, kdož jdete tou cestou, pohleďte, jest-li ōí bolest jako bolest má!“ Každé slovo posměchu, potupy, rouhání, kteréž se metalo na Ježíše, bylo sedmeronásobným bodem, dýkou v její cituplnou hrud. Políčky a šlehy jemu dávané, jeho ukrutná trnová koruna a hřeby, krev kapající z ran jeho rukou a nohou, také její soucitné mateřské srdce rozedraly, zbičovaly, zbodaly, pronikly. A to byla matka svatá, nevinná, jejíž žití bylo prosto skvrny hřichu.

Ejhle, rozmilí, to ať nás těší, jestliže i na nás božská prozřetelnost klade břímě nezaviněných utrpení. Otec nebeský ještě dobře smýšlí o nás, jest žádostiv naší spásy; vždyť i nejcitnostnější Matku Kristovu navštěvoval takovými útrapami.

Ba, milý křesťane, jenž musíš zde lecjaké trápení zkoušeti, chudobu, neb nemoc, neb pomluvu, a mníš, že jsi opuštěn na zemi, a s plačky rukama lomíš, pohleď vzhůru k sv. materi Marii; onať jest i naše matka, sama mnoho vytrpěla a proto má srdečnou útrpnost se svými trpícími dětmi; hledí s nebe na tebe a volá k tobě: „Ó, neplač, budu tobě matkou!“

Takto skutečně zevrubně se naplnilo pro-
roctví Simeonovo o Ježíši a o Marii; o Ježíši,
když řekl: „Položen jest k pádu a k povstání
mnohým v Israeli a za znamení, jemuž bude
odpíráno“; a o Marii, když pravil: „Tvou duši
pronikne meč.“ Neodpírejme nikdy Spasiteli a
jeho božskému učení ani slovem ani skutkem,
aby jeho božská milost a vykoupení nám nikdy
nebyly k pádu, nýbrž k povstání, k blahu v tomto
a k oslavě v onom životě. Ctěme vroucně bo-
lestnou Matku Boží, prokazujme se jí dobrými
dětmi, a ona bude nám stále útrpnou a pomocnou
matkou se prokazovati.

Ježíši, dejž, ať v každé době
na celo náležíme Tobě,
a pod Tvé Matky ochranou
konáme vezdejší pouť svou,
pak došedše nebeské vlasti,
Tvé věčné požíváme slasti! Amen.

Svátek Zvěstování Panny Marie.

(25. března.)

Rozjímání prvé.

Roucho Panny Marie pro nebe.

„Nalezla jsi milost u Boha.“
(Luk. 1, 30.)

Při církevním shromáždění v Antiochii kázal biskup Nonus před chrámem sv. Juliana. Mezi kázáním šla tudy Pelagie, pověstná divadelní herečka. Byla oděna skvostnou zlatou hmotou, na níž se třpytily diamanty jako hvězdy, a její mrzké oči těkaly nestoudně po shromážděném zástupu. Všickni se odvraceli od té osoby marnivé a svůdné. Jen biskup Nonus neodvrátil zraku od ní, ale ukázal na ni řka: „Tato osoba, jež se tolik přičiňuje, aby se líbila světu, poslouží nám někdy k ztracení, že tak málo se snažíme, abychom se líbili Bohu.“ Jako chromena stanula Pelagie a vmísila se mezi posluchačstvo. Milost Boží hnula jí, oči její naplnily se slzami; po kázání odebrala se k biskupovi otázat se ho, co má činiti, aby py-

kala za své hříchy. Skvostná svá roucha a bohatství své všecko rozdala chudým, přijala milostné roucho svatého křtu a strávila ostatní čas života modlitbou a přísnou kajicností na hoře Olivetské. Její jediná péče byla, aby duši svou ozdobila těmi skvostnými rouchy, perlami a démanty, jimiž nyní se skvěje v nebeském svadebním večeřadle. Ctíme tu kajicnici jakožto světici, svatou Pelagii.

Tím nebeským rouchem stkvěje se obzvláště Královna nebeská, jejíž svátek Zvěstování dnes slavíme, královna všech svatých, královna, kteréž řekl anděl s nejvřelejší uctivostí: „Nalezla jsi milost u Boha.“

V pobožnost pohřížena byla ta svatá Panna, když posel nebeský přinesl jí zvěst o mateřství Božím. A majíc srdce plné pokory a vroucí víry sklonila hlavu svou a poddala se poslušně vůli Boží pro spásu lidstva. A právě proto, že na zemi leskla se rouchem ctnosti, udělil jí Hospodin v nebi roucho věčné slávy.

I my, rozmilí přátelé, chceme někdy dostat se do bytu věčného pokoje; tudíž musíme pilně dbáti o ten oděv, v němž Panna Maria na zemi chodila. Který neb jaký mnedle jest ten oděv? Jest tak důležitý, mnohocenný a drahý, že bez něho nikdo nebude vpuštěn do království nebeského. Necht přicházejí králové se zlatými korunami na hlavě a v nachových šatech, jež dlouze za sebou vlekou, nemají-li onoho roucha na sobě, nevejdou do nebeského

království. Necht přicházejí velezasloužili státníci majíce prsa ozdobená řády všelikých druhů, bez onoho roucha do království nebeského nebudou vpuštění. Necht přijdou vznešené dámy hedvábnými šaty šustíce a šperkem ze zlata a perel se lesknouce, brána nebeská jistě zůstane jim zavřena, nedostává-li se jim zmíněného roucha. Které tedy jest to nebeské roucho neb šatstvo tak vzácné, jímž Panna Maria oděna jest? Musíme o něm věděti, abychom mohli v čas o ně se postarati a si je opatřiti. Panna Maria má

1. na sobě bílou řízu,
2. modrý plášť kolem ramenou,
3. zelenou ratolesť v ruce,
4. řetěz z perel kolem hrdla,
5. věnec z růží na hlavě.

I.

Všickni zajisté žádáme si někdy vkročiti do nebes, abychom uzřeli své zemřelé přátele, na Boha, Otce svého, patřili tváří v tvář, věčně se radovali. Kterak ale musíme býti ustrojeni, abychom té milosti byli hodni?

Přede vším jest to bílá říza, tou musíme býti celí oděni.

Nad vše vylíčení veliká a krásná jest nebeská svatební síň. Pěkná a velebná jest hned brána, kterouž se vchází; avšak vážná a dojemná jsou slova, kteráž Hospodin vlastním prstem na

ni napsal: „Sem nevejde nic nečistého.“ Kdo tedy chce vjít, musí být čist, čist od viny hříchu, musí mít na sobě bílé roucho nevin.

Tomu velmi snadno porozumíme. V tom svatebním večeřadle přebývá Bůh Hospodin sám. Ničemná jest oslňující bělost čerstvě padlého sněhu oproti čistotě podnožky, na níž jeho nejsvětější nohy spočívají; a lesk nejjasnějších hvězd mizí jsa přirovnán třpytu jeho svatosti, jako soumrak přirovnáný proudu světla slunečního za jasného poledne.

A jak jsou ustrojeny ty šťastné bytosti, jež blízko něho blaze dlejí a na stupních trůnu jeho spočívají? Mají na sobě bílá roucha. Neboť sv. Jan, apoštol a evangelista, byl poctěn kdysi nahlédnouti do těch přeblahých sídel nebeských, a co uviděl? Viděl trůn Beránka Božího vyvýšený a tisíce oslavených svatých, kteří zpívající stáli vůkol něho; všickni měli na sobě sněhobílá roucha.

Tím rouchem září se přede všemi Maria Panna. Čista jako lilie vykvetla, čista jako sluneční paprsek leskla se za vezdejšího života, čisto jako zlato bylo její srdce. Ona jest ta, o níž dí sv. písmo: „Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a skvrny na tobě není.“ (Pís. Šal. 4, 7.) Ona jest lilie mezi trním, jediná lidského rodu, kterou neranil trn hříchu, která chodila v sněhobílém rouchu nevinnosti, které nedotkla se skvrna ani prvotního ani osobního hříchu. Milostí božskou a následováním jejího ctnostného příkladu

svatých na sta, knížata, císařové a králové, vznešení i prostí ze všech stavů zachovali si to bílé roucho čisté, jelikož pobožně a bohabojně žili v povolání svém.

Můžeš-li, milý křestane, chlubit se tím rouchem, abys někdy, až překročíš, necht dříve nebo později, do věčnosti, branou nebeskou vpuštěn byl? Roucho to neviny bylo nám dáno, když jsme jako útlé dítky čisté jak andělé z milostné koupele křestní byli vyzvednuti. Tehdáž položila na nás sv. Církev bílou roušku a řekla: „Přijmi roucho bílé, kteréž ať neposkvrněné doneseš až před soudnou stolicí Pána Ježíše Krista, abys vešel do života věčného.“ Dá-li ti, křestane, svědomí tvé svědectví, že jsi dosavad v stavu té posvěcující milosti Boží? Anebo-li jsi to roucho poskvrnil a roztrhal hříchem? Anebo-li jsi dbal raději o jiná roucha, o šperk a nádheru, jen ne o svaté roucho duše své? Jest-li tomu tak, tedy neváhej vyhledati to posvátné místo, kde lze toho roucha milostného zase nabyti. Jest to zpovědnice. Tam dej se bez odkladu dovésti svatým andělem strážcem a potom přičiňuj se, a bílé roucho oplývající božskou milostí sobě zachováš neporušené. Panna Maria stkvěla se tím bílým rouchem. Ale po její ramenou také splýval

2. modrý plášť.

Modrá barva jest barva fialky; fialka pak, skrytě kvetouc a voníc, jest obrazem pokory. Pokora tedy musí zdobiti každého, kdo chce

vjíti do nebe. Božský Spasitel sám učí tomu nejzřetelněji. Kdysi přistoupili učeníci k němu a otázali se: „Kdo medle jest největší v království nebeském?“ Pán na tu otázku neodpověděl přímo, nýbrž zavolal pacholátko a postavil uprostřed nich. Zraky učeníků všech obráceny byly na to dítko, i řekl Pán významně: „Pravdivě pravím vám, jestliže se neobráte a nebudete jak dítky, nevejdete do království nebeského. Kdo se ale poníží jako toto dítko, ten bude největší v království nebeském.“ (Mat. 18, 1.) Nepraví-li zde Kristus zřejmě, že pokora jest klíčem ke království nebeskému? Protož také Pán na hoře blahoslavenství nejprve promluvil: „Blahoslavení chudí duchem“ — k těm náležejí pokorní — „neboť jejich jest království nebeské.“

Ano, pokorní skutečně zaujali království nebeské. Neboť pozvedneme-li jen jedenkrát zraky své vzhůru a nahlédneme-li do nebes, koho tam uzříme? Spatříme Marii, matku Boží. Maria pak jest vzor pokory. Pocházela z pokolení Davidova, nejstaršího tehdáž královského domu. Zdaž pak také užila vyznamenání, důstojnosti, bohatství, jaké příslušely rodu tak vznešenému? Jest přidružena řemeslníku a vůbec známa jen jako choť tesařova. Slyšme, co o tom praví sv. Bernard: „Anděl Gabriel poslán jest od Boha, ke komu? K panně zasnoubené muži, jehož jméno Josef. Kdo jest panna tak ctihodná, že od anděla jest pozdravena? tak prostá, že

zasnoubena jest tesaři? Ó, překrásná směs panenství a prostoty! Nemálo líbí se Bobu ta duše, v které pokora odpcroučí panenství, a panenství zdobí pokoru.“ Anděl, vyslanec nebeský, Marii pozdravuje plnou milosti, jmenuje požehnanou, přináší jí důstojné poselství, že má se státi matkou Boží, a ona nazývá se z pokory toliko děvkou Páně.

Když Kristus, její božský Syn, učil a zázraky činil, až lid žasl, tak že jméno jeho znělo slavně po vší zemi, tehdáž Maria z pokory pozadu zůstávala. Když ale trpě stoupal na Kalvarii, přišla k němu a snášela s ním všecky úkory a bolesti a potupy, tísně a hoře s duší srdnatou; toť vlastně přináleží duši opravdově pokorné, že žádným neštěstím nedá se překonati. Jelikož trpěla s božským Synem a pro něj, našla v něm vší útěchu. Avšak byla jí božskou prozřetelností ještě jiná mnohem vyšší zkouška usouzena. A jaká? Právě ten způsob, jakým božský Vykupitel zdánlivě choval se k ní někdy.

Ani jednou ji veřejně nepojmenoval rozkošným slovem „matka.“ Kdysi, když obklíčen jsa zástupy mluvil o království Božím, hledali ho jeho matka a příbuzní, v řeči písmá nazývání „bratři,“ a žádali si s ním mluvit. Co medle učiní Vykupitel? Lidé rozpomenou se, co učinil při podobné příležitosti, když přišli učeníci Jana Křtitele, aby na rozkaz mistra svého se ho otázali, upamatují se, že tenkrát nejen spěchal božské kázání své přerušiti, aby

zodpověděl otázku předchůdce svého, ale i té příležitosti se uchopil, aby o něm řečnil chvalně. Zdaž nyní Kristus dá Marii podobného vysvědčení? Ó sladké tajemství! Sotva že se mu povědělo, že jeho matka a bratři očekávají ho, pozvedá hlasu svého a provolává, jako by byla řeč o lidech jemu cizích a neznámých: „Kdo jest matka má, a kdo jsou bratři moji.“ Potom vztáhl ruku po učenicích a doložil: „Hle matka má a bratři moji!“ (Mat. 12, 48. 49.). Ó, Panno, jež jsi jej nosila v životě, nadála-li jsi se, že takovým způsobem budeš ctěna od Syna svého? Rovněž tak zachoval se k ní v chrámě, když ho po tři dni s bolestí hledavši, našla; dal jí za odpověď: „Zdaliž jste nevěděli, že v těch věcech, které jsou Otce mého, býti rausím?“ (Luk. 2, 49.) A když jej o svatbě v Káně matka prosila, aby potěšil zarmoucené, jimž se nedostávalo vína, proč, než její prosbě vyhověl, dal jí odpověď: „Co jest mně a tobě, ženo?“ A když jistá žena mu blahoslavila tu, která ho nosila v životě a kojila, obrátil tu chválu i na jiné řka: „Ovšem blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostrihají ho.“ I v posledním okamžiku žití svého, když s kříže promluvil k Marii, nepojmenoval ji matkou, nýbrž prostě ženou: „Ženo, hle syn tvůj!“

Ale všecko to pokořování a všecky bolesti byly základem a příčinou jejího velikého povýšení. Ona jest, jakož dokládá sv. Bonaventura, to „údolí dobrořečení,“ o němž mluví písmo

(2. Paralip. 20, 26.), údolí, kteréž po výroku Isaiášovu jest povýšeno (40, 4.). Povýšena jest jsouc učiněna matkou Boží, matkou božské milosti, královnou nebes. Pročež i sv. Augustin dí: „O opravdu blažená pokora Panny Marie, kteráž Pána všech lidí porodila, život smrtelníků na svět přinesla, nebe obnovila, zemi očistila, ráj otevřela.“

Ó, snažme se, abychom do toho ráje se dostali, dbejme pilně pokory. Brána nebeská jest nízká, jen kdo vchází skloněnou hlavou, projde. Pyšný, který čelo své vysoko staví, narazí se a nemůže projíti. I s anděly, kteří již byli v nebi, co se stalo, když vznikla v nich prvá vysokomyslná myšlénka? Uchopilo je silné rámě rozhněvaného Boha, a mrštilo jimi do propasti hrůzy tak hluboko, že cesty do ztraceného ráje nikdy a na věky nenaleznou.

Jest-li, rozmilí, ještě čím dokazovati, že třeba jest nám, abychom byli zahaleni modrým pláštěm pokory? Opatřme si ten plášť uvažující, že nemáme nejmenší příčiny, abychom byli pyšní; vždyť lpí na nás zla tak mnoho a dobra tak málo neb docela nic, a to málo jest nám darováno rukou Boží. Opatřme si ten plášť rozjímající, jak Kristus, Boží Syn, opustil trůn své slávy, kdež milionové blažených duchů jemu se klanějí, a sestoupil v jesle, aby spočíval mezi hovádky. Dobývejme si toho pláště, pohlížejíce na Pannu Marii, kteráž, poněvadž

ji kráslil modrý plášť pokory, povýšena byla do světlých komnat nebeských.

Však mimo tuto nebeskou okrasu nosila nejsvětější Panna také

3. zelenou ratolešť v ruce.

Uprostřed zahrady naší sv. Církve stojí strom — veliký a silný. Daleko široko rozkládá své větve a jest tak pevně zakořeněn, že tisícileté bouře nebyly s to jím hnouti. Velmi líbezný stín dávají jeho ratolesti, a nebeskou lahodnost má ovoce, které na něm neustále zraje. Jest to strom křesťanského náboženství. S toho stromu máme my křesťané nositi zelenou ratolešť, t. j. na Kristově svatém učení máme *živou věrou* lpěti a je považovati za své svrchované štěstí. Jedno staré přísloví praví: „Na zemi i v nebi k štěstí slovo Boží cestu klestí.“ Kdysi řekl jistý nábožný lékař: „Milé děti! za sedmdesát let života svého zažil jsem všelikých radostí, ale žádné nebylo čistější a stálejší těch, jež jsem nalezal v svaté víře. Sedmdesát let jsem žil a rozličná trápení přestál, ale nikde jsem nenalezl víc světla v tmách, víc útěchy a síly, než u pramene víry. Sedmdesát let byl jsem živ a stál jsem na stokrát u úmrtního lože a viděl jsem na křesťanech i nevěřících a židech hrůzy smrti a zkusil jsem, že ty hrůzy nemůže nic překonati, než víra v Spasitele a Vykupitele našeho. To dosvědčuji před Bohem na své svědomí.“

Pročež i Kristus, náš pán a učitel, dokud

viditelně chodil po zemi, ničemu nedával víc ceny, než víře. Když mu kdysi učenci ukazovali krásu a slávu chrámu v Jerusalémě, neprojevoval ani nejmenšího údivu; když ale uslyšel živou víru pohanského setníka, tehdáž udivením vyjádřil se: „Opravdu, takové víry nenalezl jsem v Israeli.“ A ihned uzdravil služebníka setníkova. Ba, Spasitel prokazování milostí a dobrodiní často pojil k věřící mysli. Jsa žádán, aby uzdravil nemocného, přede vším tázal se prosebníka, zdaž věří. Když kterému hříšníkovi v duši vlíval útěchu, že se mu odpouští, prohlásil mu významně: „Víra tvá tě spasila.“ A že v Nazaretě, své otčině, nechtěl nižádného zázraku vykonati, byla toho příčinou jen nevěra Nazaretských. Jelikož Syn Boží hned na zemi výhradně věřícím synům lidským požehnání poskytoval, může-li se očekávati, že Bůh Otec svrchovaný milodar, život věčný, udělí kterému nevěrci? Nikoli, nevěřící království Božího děditi nikdy nebudou. „Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen; kdo ale neuvěří, bude zatracen,“ řekl Kristus Pán.

Kdo pak nosil zelenou ratolesť víry pevněji v rukou, než Panna Maria? Onať jest matka víry, učitelka víry, ochranitelka víry. Pastýřům, když přišli k jeslím a s dětinnou sprostností vypravovali všechno, co slyšeli od andělů, dala Panna Maria poučení a výklad o všech tajemstvích lidského vykoupení. Svatým mudrcům přišlým od východu byla učitelkou, podivná ta-

jemství království Božího zjevila. Apoštolé a učenníci Páně čerpali z pospolitosti s ní poučení, potěšení, srduatosť a stálost. Od ní zvěděli dojemná tajemství o mládí Ježíšovu, uslyšeli z její úst mnohá slova Ježíšova, jelikož byla po 33 léta nejbliž jeho srdce, pročez i v tajemství království Božího nejdůvěrněji byla zasvěcena.

Panna Maria po všecy věky chránila největší měrou naši svatou víru. Vždyť o ní hlásá Církev, že všecy bludy ve světě přemohla. Již mnoho tisíc lidí uvedla ku pravé víře, mnoho tisíc ve víře utvrdila. Sv. František Saleský byl jako studující jinoch častěji trápen pochybnostmi u víře. I vrhl sebou před obraz Marie Panny, slze a lkaje slovy sv. Bernarda: „Pomni ó nejdobrotivější Panno!“ — prosil za milosť víry. Po modlitbě bylo mu hned tak, vypravuje sám, jako by byly spadly s jeho srdce kámen a s jeho oči šupiny. Pročez i my volejme k nejsvětější Matce:

Maria, pros, ať jsme u víře stáli,
v naději pevní, lásky činně dbalí!

4. Na to ukazují i *perly*, které Pannu Marii ozdobují. Kolem jejího srdce stkvějí se v zlatých sponách — perly *modlitby*.

Nikdy žádná lidská duše nemodlila se tak pobožně, žádný anděl neskláněl se tak hluboce před Bohem, jako Panna Maria ve své jizbě v Boha se pchřížila. Modlíc se přijala anděla, modlíc se stala se matkou Boží, modlíc se po-

rodila Syna, modlíc se sloužila mu v Nazaretě a následovala kroků jeho, když káže evangelium chodil po Palestině. Modlíc se vstoupala v Ježíšových krvavých šlépějích na Golgotu a stála pod křížem. Modlíc se dlela po na nebe vstoupení Kristovu v středu apoštolův a přijala Ducha svatého. Modlíc se složila hlavu k úmrtí, a modlíc se byla vzata na nebe.

A co myslíš, milý křesťane, jakou pobožností bylo uchváčeno srdce Panny Marie, když každého rána po vstoupení Páně při nejsvětější oběti mešní bývala, a patříc na ni viděla krev Kristovu v svátostní způsobě pro vykoupení, spasení a život světa na oltáři znova téci. Jakou zbožnost, jaký žár lásky cítilo asi její srdce, když přijímala tělo Páně a Jemu v Svátosti oltářní se klaněla tak vroucně, jakož žádný seraf s to není? Ó, rozmilí, učme se od Panny Marie modliti se. Prosme ji za ducha modlitby, za požehnání modlitby, za vyslyšení modlitby. Když bouře života vůkol nás zuří, kdož může nás lépe stříci, než mocná pomoc Boží na přímluvu Panny Marie?

Chateaubriand (čti: Šatobrian) vypravuje o cestě své do Jerusaléma, že v Středozemním moři byl přepaden prudkou bouří. „Stáhli plachty a rozžehli světýlko před obrazem Panny Marie v kajitě kapitánově. Jak dojemná, myslel jsem si v tom okamžení, jest ta nábožná víra, kteráž panování nad bouří a moc jí ukrotiti udílí přímluvě pokorné Panny. Námořníci mohou na

pevné zemi státi se svobodomyšlníky jako každý jiný, kdo se dá svěsti nevěrou a nemravností; ale na kolisavé lodi při bouřlivém jeku mořském naučí se člověk modliti se. V takových dobách stává se člověk nábožným, a u prostřed hrůz bouře dává mu pochodeň filosofie méně upokojení, než hořící světýlko před obrazem Marie Panny. O sedmé hodině večer zuřila bouře nejlítěji. Kapitán jal se modliti, při čemž déšť v proudech se lil a hrom burácel. Modlili jsme se za spasení svých duší a poručili jsme se v mocnou přímlovu Panny Marie. Lodníci s odkrytými hlavami někteří přímo stojíce, jiní na dělech klečíce odpovídali kapitánovi. Nikdy za živobytí svého nemodlil jsem se tak pobožně loretánskou litanii, jako zde na hučícím moři. Bouře potrvala ještě nějakou dobu noční, potom zase nastalo ticho, a ráno měli jsme plavbu utěšenou. Panna Maria i nám se prokázala pomocnicí křesťanův a mocnou přímlovou u Boha v bouři nás zachovala.“

Ó modleme se k ní též pilně, aby na bouřlivém moří tohoto života nás chránila, nás šťastně doprovodila do přístavu blaženosti, a tím způsobem aby perly modlitby někdy staly se nám perlami věčné slávy.

5. K tomu ale také náleží, abychom jako Panna Maria na hlavě měli *věnec z růží*.

Růže svou spanilou červení jest věrným znakem svaté lásky. Tudíž věnec růžový na hlavě Panny Marie znamená lásku k Bohu a

k bližnímu, pro kterouž byla hodna nebes. Láskou k Bohu byl každý pohled její nevinných očí, každý zvuk z její svatých rtů, všecken tlukot a cit jejího dobrého srdce, všecken vzdech její zbožné duše; láskou k Bohu planouc nejpokorněji klaněla se mu a jeho řízení poslušně se podrobovala. „Její rozum ustavičně se shodující s jejím srdcem nikdy nepustil se zřetele Toho, jež milovala vroucněji, než všickni serafini mohou jej milovati,“ dí učitel církevní svatý Ambrož. A jakou žhavou láskou bylo naplněno její srdce, když na své nebeské dítě pohlížela, je na rukou chovala, k srdci tiskla! Pro to dítě žila, pracovala, ráda daleko cesty konala, o to dítě byla pečlivá ve dne v noci. Všechno její myšlení, přání a hnutí k němu směřovalo, všechny pohyby rukou a nohou její děly se jen pro ně, krátce řečeno, její vše žití a snažení bylo láskou k Pánu, jehož milosti plnou matkou byla. Za to také byla hodnou shledána, aby byla učiněna královnou nebeskou, aby pila z pramenů rozkoší věčného ráje a spočívala na původním zdroji blaha, na srdci Božím. Chceme-li též někdy býti blaženými měšťany nebeskými, tedy ovšem musíme býti jako Maria Panna rozníceni láskou k Bohu. Ano, kdo chce býti spasen, musí se všemožně snažiti, aby vyplnil přikázání největší v zákoně: „Miluj Boha nade všecko!“

Abychom však v nebesích byli ozdobeni zářnou korunou, jest nám třeba i druhé přikázání plniti: „Miluj bližního jako sebe sama!“

Neboť co vypravoval kdysi Spasitel? Byl nějaký boháč, ten odíval se šarlatem a kmentem, všickni dnové byli mu jako sváteční, sedal u stolu pokrytého skvostnými pokrmy a nápoji, a čehokoli žádalo srdce jeho, opatroval si ze svého bohatství. Živ byl zároveň chudšas Lazar. Ten neměl ani čím by si hlad ukojil, aniž čím by si obvázal rány na těle krvácející. Ubožák posetý vředy dovlekl se namáhavě k prahu bohatcovu a byl by rád za vděk přijal drobčky, které s jeho stolu padaly. Avšak necitlivec nedopřál mu jich. Útrpnější ukazovali se jeho psi, neboť přicházeli a lízáním chladili ubožáku palčivé rány.

Ale co se stalo brzo? Oba umřeli. Chudáka donesli andělé do lůna Abrahamova, boháč pak byl pochován do pekla. Kam že se dostal ten nemilosrdný, lásky prázdný hejřil? Byl pohřben do pekla, ujišťuje zřejmě Kristus Pán. Nelaskavost k bližnímu jest tedy závorou k dveřím nebeským, a týmž řádem laskavé zacházení s bližním jest klíčem k nebi.

Kdo byl naplněn vroucnější láskou k bližnímu, než Panna Maria? Nevíme-liž, že kdysi útrpností hnuta přistoupila k Ježíši a za chudé svatebníky se přimlouvala? Neznámo-li nám, že se prokazovala lidem dobrotivou, laskavou, věrnou matkou? Nevypravují-li dějiny všech věků, že byla vždycky těšitelkou zarmoucených, pomocnicí křesťanů a útočištěm nuzných?

Pročež, rozmilí, ctěme též svatou matku

Boží Pannu Marii nejvroucněji, ctěme jí jejími ctnostmi, přičiňujíce se o to nebeské roucho, kterýmž ta sv. Panna na zemi se stkvěla a nyní v nebi se stkvěje. Oblecme se v bílý šat milosti Boží a budme ujištěni, že nikoli peníze, lány, domy neoblažují, nýbrž toliko čisté svědomí. Zahalme se modrým pláštěm pokory, nikdy nad nikoho ani nejnižšího se nevyuášejíce. Vezměme si do ruky zelenou ratolesť živé víry, jsouce dobrými dětmi sv. Církvě, jež nás mateřskou rukou vodi a žehná. Ozdobme srdce své perlami modlitby, hlavu svou růžemi lásky k Bohu a bližnímu.

Ó, šťasten ten člověk, jehož duše tímto oděvem jest okrášlena, byť byl sebe chudší, a v nejprostších šatech choditi musil.

Ničeho ze všeho svého oděvu, boháči, nevezmeš s sebou na onen svět, ničeho ze zlatého šperku, ničeho ze třpytných drahokamů; toliko roucho ctnosti a dobrých skutků půjde s tebou na věčnost, kdež andělé, jako Panně Marii podali, kéž i nám podají roucho slávy.

Rozjímání druhé.

Oči, ústa, ruce a srdce Panny Marie.

„Všecka jsi krásná, přítelkyně má.“
Pís. Šal. 4, 7.

Spěšný posel vypravuje se. Kdo posílá jej?
Zdaž nějaké kníže, nějaký král toho světa?
Nikoli, Bůh sám, všemocný, na jehož pokyn

hvězdy mizejí, země se krouží, vesmír mu slouží. Posílá anděla, a hle! nebe se otvírá a s leskem snáší se Gabriel na zem. Kam jest poslán? Snad do Jerusaléma, jehož cimbuří daleko po Jůdsku se třpytí, neb do Babylona, kdež panuje přepych východních zemí, nebo do Říma, kterýž polovici světa velí? Nikoli, do Nazareta má anděl zavítati, do toho nepat. ného městečka galilejského. Jak že? zdaž přebývá zde nějaká dcera krále Herodesa a dlí ve skvostném paláci lesklá perlami a hedvábím, obsluhovaná davem pochlebujícího dvořanstva? Nikoli; v Nazaretě stojí skrovně vystavěný domek, v tom domku zůstává nevšímaná panna, žije v samé chudobě a jest právě hluboce v pobožnost pohřížena.

Prívětivé slunce jde jako jindy tiše svou drahou, a svět ničeho netuší o tom, co hned bude se dít v Nazaretě.

V modlitbu a rozjímání neustále jsouc zabrána a vroucí touhou po Mesiáši úpíc klečí Panna v osamělé světničce svého skrovného příbytku. Aj, náhle osvětluje nadpozemská záře jizbu; posel nebeský, Moc Boží nazvaný, vchází s uctivostí, jakáž náleží budoucí Bohomateři, kloní se před ní, pozdravuje ji jakožto milosti plnou a zvěstuje pokorné služce Páně, že věčný Pán vyvolil ji, aby byla matkou Syna jeho, že Duch sv. chce v jejím panenském lůně způsobiti tajemství jeho vtělení, že má z ní se naroditi Syn Boží.

Ó, jak as toužebně čekal anděl na její rozhodné slovo, jak asi praotcové v lůně Abrahamově strnulí očekáváním naslouchali prvému zvuku, kterým Maria odpoví, jak asi nebe, andělé a Bůh čekají na slovo její čistých rtů? Vždyť na tom záleželo, zdaž Syn Boží na zem vstoupí a světu požehnání a spasení se dostane.

A hle, — ó díky tobě, drahá, milovaná, veleberá Matko lidstva! Nejpokorněji se uklání, řkouc: „Fiat! Staň se mi dle slova tvého!“ A jako hromová rána se stonásobnou ozvěnou rozléhá se to slovo nepočetným sborem andělů, a jako nějaká nebeská hudba proniká kouzelně celé předpekli, a radost a ples ozývá se po všech nebesích. Neboť v tom okamžiku Slovo tělem učiněno jest, aby přebývalo mezi námi; v tom okamžení stoupil Kristus, Spasitel náš, na zem a přinesl milost a požehnání světu; v témž okamžení stal se největší zázrak světa, tajemství vtělení Syna Božího. A anděl jása je radostí, hluboce se koře královně nebeské, klaněje se vtělenému Synu Božímu, odešel od ní. A Maria? — Slzy radosti roní její svaté, nevinné oči; slova díků šeptají její čisté rtové; modlitbou pozvedají se její ruce k nebi a její srdce naplnila rozkoš, jakéž ještě žádný člověk nepocítil. Kdo byl by ji viděl v tom nadšení, byl by jistě dosvědčil pravdu toho, co se praví v Písni Šal.: „Všecka jsi krásná, přítelkyně má.“ Pročež zastavme se před tímto spanilým vzezřením Marie Panny, a pozorujme její *oči, ústa, ruce a srdce.*

I.

Krásné a velebné jsou obrazy, jimiž svaté písmo a Církev chce vyznačiti líbeznot Panny Marie. Všecky skvosty a klenoty přírody se vyzývají, aby důstojnost, milostnost a krásu Panny Marie vyjádřily. Hned nebe se svými hvězdami a ohnivými tělesy musí svou velebnost a krásu propůjčiti, aby nám podobu Panny Marie poněkud před oči postavilo. Hned zase země se svým květinstvím a obrovským i nádherným stromovím má z nich to nejpěknější a nejzajímavější k úpravě obrazu Mariánského postoupiti. Zlato, stříbro, mramor a drahokamy my upotřebují se nejhojnější měrou a umělostí, aby vzezření Panny Marie znázornily důstojně. A cō řekneme o překrásných obrazech Boží Rodičky, jež nadšení malíři barevnými rysy na plátno vykouzlují? Z té příčiny Duch svatý k Panně Marii provolává: „Všecka jsi krásná, přítelkyně má!“ Nemůžeme si mysliti nejblahoslavenější Pannu jináče, než náramně líbeznotou a krásnou. Diviš, Kartusian, dí: „Jakož Kristus byl nejkrásnější z synů lidských, takž Panna Maria byla nejkrásnější z lidských dcer.“ Krása duše svítila z jejího těla a ozařovala je.

Zrcadlem duše ale jest přede vším *oko*. Jaká to krása, spanilost a milostnost asi zářily z očí Marie Panny! Krásná jest hvězda, jež večer s výše nebes hledí na zemi; avšak krásnější

jest oko, jež zírá od země vzhůru k nebi a tam nahoře hledá Otce, od něhož pochází všeliký dar dobrý. A které medle oko pohřížovalo se hloub v Boha, klanějíc se jemu, které oko pozvedalo se toužebněji k Bohu, které oko zářilo vroucnějším díkem k Bohu, které oko svítilo více chválou a velebou, než světlé oko Panny Marie? Pročež, milý křesťane:

By tvé oko krásné bylo
a se předivně zářilo,
musíš často ve svém žití
s modlitbou k nebesům zřítí.

Avšak netoliko oči mají se modlití, nýbrž i duch, ústa, ruka a srdce, abychom se nepodobali jistému vyslanectví římskému. Římané totiž kdysi vypravili tři vyslance do cizí říše; jeden byl na polo blbý, druhý koktal a třetí příčinou pakostnice jen bídně choditi mohl. O tom se vyjádřil jistý vtipkář takto: „Římané sebrali vyslanectví bezhlavé, bezústé a beznohé.“

Když se modlíme, také vypravujeme jako vyslanectví k trůnu Božímu. Aby však modlitba naše vyslyšení došla, musí míti hlavu, ústa a nohy. Hlavu má, když ducha svého k Bohu zvedáme a pobožně modlíme se. Ústa má, když i zevnějškem vykonáváti pobožnost nezanedbáváme. Kdyby kdo řekl: „Já uctívám Boha vnitřně, ač na zevnějšek, s jakým křesťané pobožnosti konávají, nic nedbám“, — tedy byl by to samý klam a mam. Člověk, v jehož srdci

sídlí víra, láska a pobožnost, bývá puzen, aby tyto ctnosti i zevnitřně dával na jevo. Pobožností jest vnitřek, vykonáváním pobožnosti zevnějšek. Pobožnost jest duše, konání pobožnosti tělo. Obé patří k sobě. Kde není zevnějšího konání pobožnosti, tam není žádné pobožnosti, není náboženství.

Naopak ale pobožnost, modlitba a bohoslužba nemají záležitosti pouze ve zevnitřnostech. Schází-li duše, co prospěje tělo? Schází-li jádro, co se skořepinou? „Bůh jest duch,“ řekl Kristus Pán. Co z toho jde? Pán sám doložil: „Kdož se mu klanějí, v *duchu* a pravdě musejí se klaněti.“ Pročež pověděli jsme podobenstvím, že naše modlitba musí míti hlavu a ústa. Avšak i nohy. Nohama chodíme. Náležitá pobožnost musí se přičiňovati, aby cestou svatých přikázání chodila, aby těm pobožným se nemohlo říkati: Vy jste jen pobožnůstkáři a pobožnůstkářky, jen pokrytci a nejste živi dle modlitby. Nikoli, v *pravdě* jest třeba se modliti, náš život musí se shodovati s modlitbou. Takto se modlila Panna Maria. Z její očí zářila srdečná, důvěrná a zvláště činná pobožnost.

Bylať samá dobrota, vlídnost a milosrdnost. Když který chudák s pláčem před ní nařikal si na svou nouzi, když jej viděla, jak chatrně oděný zimou se třese; když navštěvovala ubohé nemocné, kteří bez pomoci v bolestech leželi; když spatřila sirotky, kteříž vystrčení ze světa neměli nikoho, kdo by se jich ujal: tehdáž vždy

vstoupily slzy nejvřelejší útrpnosti v její oči, těšila a dobrodiní prokazovala, kde a jak jen mohla.

Krásná jest lilie, na níž slunečním paprskem perly rosy velmi velebně se blýskají. Avšak krásnější jest oko, v němž se bleskotá slzavá perla útrpnosti. Pročež všickni ctitelé Marie Panny projevovali stále vroucí lásku k trpícím lidem.

Císařovna Marie Teresie, kteráž uměla býti laskavou a starostlivou matkou všech svých poddaných, vyšla si kdysi za krásného jarního dne na květný venek. Cesta ji vedla úzkou uličkou podle nuzného domku. Na prahu sedělo dítě, plakalo a prosilo velmi úpěnlivě paní tudy jdoucí za pomoc pro svou nemocnou matku, Vznešená kněžna vstoupila bez prodlení do nuzné chaty. Co tam uviděla? Živá bída až k zoufalosti se všech stran na ni se šklebila. Zde seděly děti bledé a vyzáblé a smutné, a tamto v koutě ležela nemocná jejich matka, samá strast. Třesutým hlasem vypravovala ubohá, že otec, živitel rodiny, několik měsíců je mrtev, že ve dne i v noci pracovala, aby v zimě opatřila nejpotřebnějšími věcmi ubohé děti, až přílišné trmácení uvrhlo ji nemocnou na lože; že s krvácejícím srdcem musí viděti, jak děti po celé dni nemají ani sousto chleba. Z hloubi duše pohnutá panovnice spěšně hodí nemocné hrst těžkých zlatníků na lože a chce ústa otevřítí a říci: „Buď upokojena, vaše nouze se zmírní!“ Avšak

nemůže promluvíti, horký proud slzi vyronil se jí z očí.

Ó, kněžno, jak krásné jest oko tvé! Opravdu! tvé zlatníky mají slavný lesk, ale tvé oči lesknou se ještě pěkněji. Perly na řetízku kolem hrdla tvého zdobí tě velice, ale ještě víc oči, jež do brota smáčí. Čarolibě svítí se hvězdičky v tvé knížecí roucho vetkané, ale líbezněji září hvězdy tvých očí, jelikož se stkvějí slzami útrpnosti. Protož, milý křesťane:

Tvé oko aby krásné bylo,
se velmi líbezně zářilo,
s trpícím každým soustrast měj,
a mu, seč jsi, k pomoci spěj.

V očích Marie, nejsvětější Panny, leskly se slzy soustrasti a dodávaly jí krásy, že zajisté svatí andělé sestupovali, aby ty slzy sbírali a je jako nějaké démanty ukládali pro korunu, která světici té byla v nebesích udělena.

A opět, jaký půvab panenské nevinoty svítí k nám z těch přesvatých očí, jako bychom hleděli do květného kalíška v lilii časné ráno. Ty svaté oči hledí na nás tak důvěrně s nevinou holubičí, s tichostí beránčí. Z té příčiny k ní provolává Duch sv. v Písni Šalomounově (4, 1.): „Oči tvé jsou holubičí.“ Ty svaté oči nikdy se nekoulely divoce zlostí, nikdy hrdě na jiné neshlížely, nikdy závistivě nešílhalo po blahu bližního, nikdy se nezakalily jedovatým dechem hříchu. Krásněji než růžová poupata časné

z rána se stkvějí, krásněji než hvězdy se lesknou na blankytné obloze, krásněji než Boží slunce se zrcadlí v pramenu, zří na nás laskavé, nevinné, milosrdné oči Panny Marie. O, nebe přebývá v těch očích; jestiž, jako by dva andělé seděli za těma očima a tázali se nás: Jsi-li též tak čistý, nevinný a ctnostný? Pročež, křesťane:

By vlídné, krásné bylo oko tvé,
hled, ať jest veždy ctnostné, nevinné.

II.

Anděl Páně přistoupil k Panně Marie s radostným poselstvím. Ona otvírá *ústa* — uslyšíš-li mluviti ji? Ó, jaký to libozvuk, jak čistá a bohatá řeč! „Jako šarlatový pásek jsou rtové tvoji, a řeč tvá sladká.“ (Pís. Šal. 4, 3.) Jako zvuk líbezného zvonce po údolí nahoru i dolů pastýřům „Zdravas“ u večer provolávajícího, takž sladce a čistě, tak jasně a zvučně zní z milostných rtů Marie: „Hle, já děvka Páně, staň se mi dle slova tvého.“ Slyšíš-li tu řeč pokory a poslušnosti?

Odstup od nás, abychom pýchou nad někoho se vypínali, abychom svůj jazyk činili ostnem pomluvy neb poskvrnili jedem posměchu. Odstup od dětí, aby rozkazům rodičů nevrle odpovídaly, od poddaných, aby v neposlušnosti a vzpouře vrátkou chloubu hledali. Ždibec poslušnosti, praví jistý mudre, jest lepší, než centnýř

domýslivosti. „Poslušnost lepší jest, než obět.“
(1. Král. 15, 22.)

Panna Maria přijala přeradostné zvěstování andělovo. City v její hrudi se dmoucí doháněly ji, aby své štěstí oznámila nějakému láskou spřízněnému srdci. Ale kam měla se obrátiti? Neměla již matky, neměla žádné sestry, žádné přítelkyně. Ale v dále zůstávala soucitná příbuzná. Tam si zamířila, a jsouc pozdravena od Alžběty, k nejvroucnějšímu plesu a díky otvírá ústa a pěje s jasným hledem: „Velebí duše má Hospodina a plesá duch můj v Bohu, spasiteli mém.“ Chvalozpěv vstoupil na nebesa a s plesáním přizvukovali mu andělové.

I ty křesťane máš říkati s Davidem: „Dobrořečiti budu Hospodinu každého času, vždy chvála jeho buď v ústech mých.“ (Žalm 33, 1.) Jakmile ráno vstaneš s lože, otevři rty díky vzdávaje za noc ukončenou. Kdykoli dáváš se do práce, obětuj ji Bohu pobožnými slovy. Kdykoli dlíš v chrámu Páně, souzvukuj s andělskými sbory. Kdykoli se jedná o svaté náboženství, nebuď němý, nýbrž otvírej ústa, abys co svatého jest zastával, jakož sluší na každého šlechetného a rázného křesťana.

Po třetí otevřela Panna Maria ústa svá a promluvila. Šla s dvanáctiletým Ježíšem do Jerusalema, tam jej ztratila a po tři dni hledala. Posléz našla ho v chrámě a rozpomněvši se na přestálou velikou úzkost, řekla s láskyplnou pečlivostí: „Synu! proč jsi nám tak učinil?

Hle otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.“ Rovněž mají rodiče svým dětem, největším svým pokladům, největší lásku a pečlivost věnovati, je k Bohu do chrámu voditi a posýlati, nábožně a bohabojně vychovávati, starostlivýma očima stříci, laskavými ústy po dráze všeho dobra voditi.

A po čtvrté otevřela Panna Maria ústa svá. Víš-li kdy? Nahlédni do svatební síně v Káně. Chudým hostitelům víno došlo. Nikdo ještě toho neviděl; ještě nezastihlo chudáků zahánění, ale palčivá jest jejich nesnáze, veliká jejich nouze. Ale jen důvěru! Vždyť máti Ježíšova jest přítomna. Již spozorovala jejich tíseň a než ubozí byli by ji za pomoc vzývali, spěchá s materskou starostlivostí k všemocnému Synovi a přimlouvá se řkouc: „Vína nemají.“ A zdánlivě oslyšena jsouc jak nevýslovně laskavou ukazuje se, ana se vší důvěrou vlídně se usmívajíc praví k služebníkům: „Cokoli vám řekne, učíňte!“ Jaká asi dobrota při těch očích zářila z její očí, z její rtů, z její tváří. Jak asi roznítili se ti z nouze vytržení lidé v nitru svém vděčností, dojmem, láskou, oddaností a důvěrou k milostí bohaté pomocnici své!

Ale zdaž nyní jest méně laskavá, dobrotivá a milostivá? Zdaž má nyní menší péči o chudé a pomoci potřebné, byvši u kříže samého nám ustanovena matkou, přebývajíc již v nebesích, kdež svatými ústy za nás oroduje? Ó jistě

kdykoli svatá Bohomáti u trůnu Božího nebeským hlasem jméno Synovo vzývá, aby ho prosila za nějakého ubohého hříšníka, za nějaké ubohé dítě, za nějakou bídnou matku, za nějakého zbídněného nuzáka a nešťastníka toho světa, jakou as hudbou jest ten zvuk z úst Marie pro sbory oslavenců, a kterak as Ježíš při libopěvném znění hlasu, který jej tak často jeho nejlahodnějším jménem volal, ihned vyslyšení její prosby a pomoci a požehnání poskytně! Pročež i pěje se o ní:

Není možno, aby tvoje
vroucí vzdechy oslyšel,
Ten, jenž přišel v zdejší boje,
tělo z tvého těla měl. *)

Pravdivě říkáme jí :

Na tisíce duší zbožných
ze zásoby nevyberné
došlo milostí všemožných
skrz tvé ruce ke všem věrné.

III.

Svaté *ruce* Panny Marie měly to veliké štěstí na zemi, že přerozkošné dítě Ježíše přijaly, ochraňovaly a objímaly. Ty svaté ruce Ježíška s úzkostí starostlivou nesly ve tmách půlnočních po drsných a neznámých cestách do

*) Z Drbohlavova zpěvníku.

ciziny, aby jej ochránily proti vrahu Herodesovi. Ty svaté ruce Ježíška vodily, když začínal choditi. Ty svaté ruce podávaly mu pokrm a nápoj a utkaly mu teplý šat. Celistvě utkaná sukně Ježíšova, o niž žoldnéři při ukřižování jeho metali los, byla po nábožné pověsti udělána rukama jeho matky Marie. Ty svaté ruce ve dne v noci pro něj pracovaly a jemu tisícové služby lásky prokazovaly. Ty svaté ruce často z materské lásky ovíjely se okolo srdce Ježíšova, objímaly jej, když přežalostně s ním se setkala na křížové cestě, jeho zsinárou mrtvolu k srdci svému tiskla a uctivě pohřbila. Ty svaté ruce se hned k pobožné modlitbě k Bohu spínaly, hned zase tiše a nábožně bližnímu dobrodiní udílely. Ty svaté ruce ještě když umírala, se vztahovaly na apoštoly, žehnajíce je; sepjaté stuhly, ale brzo se slavně proměnily, aby u trůnu Božího prosily a úpěly za spásu lidstva.

Pročež i Bůh všecku milost vložil v její ruce. Kristus jest zdrojem milostí, Maria pak udělitelkou milostí. Z té také příčiny Panna Maria se zhusta vyobrazuje, jak mohutné paprsky z její rukou dolů svítí. Ti paprskové jsou znakem milostí, kteréž Maria lidem vyprošuje. Důkazem těch rukou milostí zářících Marie Panny jsou všecky říše a země, které jí si zvolily patronkou; důkazem jsou všecky pomníky, kteréž se vypínají na náměstích, pro památku na ochranu, již Panna Maria těm městům po-

skytla; důkazem jsou všickni věkové, jež Pannu Marii vroucně milovali, chválili a ctili; důkazem jsou ty mnohé kostely, kaple a scchy, kteréž byly vystavěny na počest Panny Marie; důkazem jest množství památních desk a medalií, důkazem jsou zavěšené berly a podpory na milostných místech; důkazem jsou všickni ctitelé Panny Marie, kteříž milování hodnýmá, milostnýmá, materskýmá rukama jejíma byli z nebezpečnosti a béd vytrženi.

Ve Švýcařích před několika léty, jistí zámožní manželé putovali do Marianských Einsiedlů. Jejich jediné dítě, všecka útěcha a radost bylo s nimi. Byli velmi horliví katolíci a hlavním účelem jejich pouti bylo, aby na tom proslaveném milostném místě dítě své postavili na celo pod ochranu nebeské Královny. Když rodiče byli přijali s velikou pobožností sv. svátosti a děvčátko mezi tím časem ruce sepjaté mělo, odešli z Einsiedlu poručivše opětně dítě své v ochranné ruce Boží rodičky. Jejich tklivá důvěra však měla přestáti krutou zkoušku. Nic zlého netušíce jeli po dráze z Curychu, čilé děvčátko dívalo se radostně a vesele oknem ven. Stálo u dvířek vagonu a drželo se jich pevně. Na neštěstí byla dvířka nedbale zavřena; prudkým nárazem otevřela se pojednou, a co vlak dále hučel, spadlo dítě a okamžitě zmizelo v příkopě. Můžeme si mysliti, jak se ulekli ubozí rodiče. Doba, kdy vlak se měl zastaviti, připadala jim jako věčnost, byla jim krutou

mukou, pravou pekelnou útrapou; ta hrozná nejistota, to trapné kolísání mezi bázní a nadějí o smrt neb život dítěte.

Otec běžel za dítětem, matka pak se modlila zvolna a s vřelou pobožností znamenitou modlitbu sv. Bernarda: „Rozpomeň se, o nejblahoslavenější Panno, že není slýcháno od věků“ atd. Než vlak opět se hnul, otec se navrátil s dítětem. Hned z daleka volal: „Díky Bohu, raduj se, milovaná ženo, ruce svaté Bohomáteře ochránily nám dítě. Radostné volání otcovo provázal křik dítěte velice rozradovaného, když uzřelo matku. Za málo okamžiků držela matka v náruči dítě své, neutrpělo než nějaké pohmoždění na hlavě; velebila hlasitě milostnou pomoc Boží a milosrdnou lásku Panny Marie.

Poručme se též v ruce milostmi bohaté Panny Marie, budou nás ostříhati na dráze života.

IV.

Ty ruce milostí zářící pamatují nás na divotvornou medaili nejsvětějšího srdce Panny Marie.

Léta Páně 1830 jistá nábožná milosrdná sestra v Paříži v klášterní kapli před nejsvětější Svátostí klečíc a se modlíc uzřela obrazné zjevení; představovalo neposkvrněnou Pannu stojící na zeměkouli s měsícem a hadem pod

nohama. Její ruce byly nad zem vztažené a z dlaní plynuly světlé paprsky. Okolo obrazu táhl se v polokruhu zlatý nápis: „Ó Maria počatá bez poskvrny, oroduj za nás, jenž k tobě útočiště béřeme!“ Za chvíli obrátil se obraz a na rubu spozorovala sestra písmeno M, z jehož středu vystupoval kříž a pod tímto bylo viděti nejsvětější srdce Pána Ježíše a Panny Marie. To vše pozorně rozjímajíc uslyšela hlas řkoucí: „Dle tohoto obrazu dej ukouti medalii; kdokoli bude ji posvěcenou nositi a slova nápisu srdečně říkati, bude účasten zvláštní ochrany Matky Boží.“

Po dvě léta zkoumal klášterní zpovědník vypravování řeholní panny a nechtěl ji věřiti. Konečně odhalil celý příběh arcibiskupovi, ten schválil, aby se shotovila taková medalie, jelikož neodporuje církevnímu učení, alebrž jest vhodná, aby pobožnost k svaté Matce Boží zvýšila. Nyní jest jednota nejsvětějšího Srdce Panny Marie po celé zemi rozšířena; údové její nosí medalii na šňůře kolem krku, modlejí se každodenně uloženou modlitbu, a mnohonásobné jsou zdary, jichž se pobožným těm ctitelům dostává.

Za německo-francouzské války šlo za vojskem mnoho milosrdných sester, aby ubohé nemocné a raněné ošetřovaly. Jednoho dne byl nějaké milosrdné sestře z Německa odevzdán těžce raněný voják. Měl náramný nepokoj a zdálo se, že něco s velikou úzkostí hledá; nechtěl živou mocí dáti se doněsti do železničního vozu

k dopravě, dokud nějaký drahý předmět, který ztratil, nenalezne. Šeptmo ale s nevýslovnou žalostí prosil sestru, aby na místě, kde ležel, hledala medaili Matky Boží, na níž prý mu nesmírně záleží.

Dojata jsouc vroucností u víře toho hodného vojína odskočila sestra rychle na poznamenané místo a měla skutečně tu radost, že medaili našla. Se slzami radosti přijal voják drahou podobiznu Matky Boží, políbil ji s vroucí pobožností a vypravoval sestře, že mu matka medaili při loučení dala s podotknutím, že pod její ochranou nikdy se mu zle nepovede a že se spolu jistě zas uvidí. Přišed do nemocnice přijal sv. svátosti s pobožností, jaká nepopíratelně svědčila o působení nejblahoslavenější Panny. S podivuhodnou klidností a odhodlaností hleděl vstříc operaci, toliko milosrdnou sestru prosil, aby medaili proti němu zavěsila tak, aby obraz Matky Boží mohl míti na očích. Nebezpečná operace se začala a skončila rychle a šťastně, při čemž lékaři nemohli se dosti vynadiviti rekovné trpělivosti zraněného; on ale věděl, že za to vše má děkovati zvlášť svatému srdci, přímluvě Panny Marie. Na to ubíral se domů. Dopisem milosrdné sestry byla matka o příchodu synovu napřed zpravena. Jaké to shledání! Nebylo žádného oka bez slzy, žádného srdce bez dojmu. S radostí ukázal syn matce medaili a vypravoval, jak ho Panna Maria podivně chránila. „Ach, dítě,“ stvrzovala matka,

„já jsem pro tebe smrtelné úzkosti vystála. V minulý pondělek náhle přišlo mi těžko u srdce o tebe, náramná úzkost, nechápala jsem, oč, napadla mne. Nechala jsem všeho ležeti a státi a chvátala jsem na horu Marianskou. Před milostným obrazem modlila jsem se s vřelou pobožností za tvou spásu a poručila tě na novo mateřské ochraně Panny Marie.“ — „Co že, milá matičko, v minulý pondělek?“ vpadl jí syn do řeči, „toho dne právě byl jsem operován. Nyní vím již, proč to dílo dařilo se tak dobře, Ty na zemi a Maria v nebi, dvě matky za mne prosily. Ó díky, tisícere díky!“

Pročež my též uctívejme nejsvětější srdce Panny Marie. Na obraze té medalie jest ovinuto růžemi. Srdce Panny Marie nazývá se zahradou uzavřenou, v níž květy nejpěknější růže ctností. Srdce Panny Marie jest zrcadlem spravedlnosti, v němž jest viděti nejkrásnější obrazy k následování pro každého. Srdce Panny Marie jest stolicí moudrosti, kteráž nás učí Boha hledati a jemu sloužiti. Srdce Panny Marie jest trůnem milosrdenství, u jehož stupňů všickni chudí a nuzní pomoc nalézají. Srdce Panny Marie jest archou úmluvy, jež v sobě nosila Toho, skrze nějž Bůh Otec novou úmluvu výkupnou s lidmi uzavřel. Srdce Panny Marie jest bránou nebeskou, kterou Ježíš k nám sestoupil a my k němu máme vstupovati. Srdce Panny Marie jest hvězdou jitřní, jež přinesla po noci pohanství světlo, vzdělanost a pokrok.

Srdce Panny Marie na medailii objevuje se probodeno mečem, neboť nevýslovné byly strasti, jež to svaté, nevinné srdce zranily. Jelikož ta Panna nejsvětější, nejčistější, viny prostá bolesti trpěla a slzy ronila, má soustrast s našimi bolestmi a slzami, jestiž i naše matka. Láskou mateřskou plápolá její srdce pro nás. A čeho nečiní srdce matčino pro dítě? Raduje se s dítětem, pláče s dítětem, obětuje všecko pro dítě. A přihodí-li se dítěti co radostného neb žalostného, kam jde to dítě? K láskyplnému srdci matčinu, aby si radost zvýšilo, anebo si poplakalo, nalezlo útěchu a pomoc. Tvoje matka snad už dávno leží v chladném hrobě a s pláčem klečíš často u něho. Hle, s nebe volá k tobě Maria: Budu i dále tobě matkou, nenaříkej a netrať mysli!

Ó modleme se při všem, jakkoli se máme a nám se děje, k Panně Marii, kterouž smíme vzývati lahodným, líbezným, utěšeným a blahotčinným jménem matky. Sv. Bernard dí: „Materské má vše Panna Maria: materské oči, materská ústa, materské ruce, materské srdce.“ Vzdychejme k ní, aby ty milosrdné oči k nám se obrátily, ta svatá ústa ve všeliké potřebě u Bobka za nás orodovala, ty milostmi bohaté ruce nás chránily, to láskou planoucí srdce pro nás bilo, abychom hodni učinění byli někdy na srdci Božím přijati radosti nebeské. Toho vypros nám, ó dobrotivá, ó přívětivá, ó přesladká, Panno a Matko Maria!

Rozjímání třetí.

Zvonění: „Anděl Páně.“

„Zdrávas Maria!“ (Luk. 1, 28.)

Roku 1832. klečel v kostele Zvěstování Panny Marie v Nazaretě pobožný poutník Maria Josef z Gerambů. Muž ten měl rozmanitý život. Puzen ctižádostí sloužil ve francouzských válkách a postoupil až na generála, ale čeho jedině třeba, pečovati o spasení duše své, na to nepomyslel nikdy. Avšak milost Boží chodila za ním, hledala a našla ho. Pro nějaký přečin byl uvězněn. Ticho a samota žalátní působila naň tou měrou, že poznal ohavnost své nevěry a prostopášnosti a změnil život svůj v nábožný a tuhý. Lesklá uniforma generalská na něm ustoupila hábitu chudého řeholníka, v tom vydal se na pouť do Jerusalema, do svaté země. Od pradávna ta země srdce věřících k sobě vábila, od pradávna ovládala lidské mysli touha uviděti ta posvátná místa, kde Kristovy nohy chodily, kde jeho svatá ústa hlásala slova života, kde jeho milostné ruce udílely požehnání; uviděti cestu utrpení, kterou Pán krví svou smáčel, když ulicemi Jerusalemskými vstupoval na Golgotu; uviděti tu posvátnou jeskyni v Betlémě, kde v hadcovém kamenu na zlaté hvězdě stojí slova: „Zde z Panny Marie Ježíš Kristus se narodil;“ uviděti chrám v Nazaretě vystavěný nad domem, kde anděl Páně Paně Marii při-

nesl radostné poselství. Po jedněch schodech z bílého mramoru sestupuje tam poutník pod hlavním oltářem do malé kaple, kdež jsou do mramorové desky po latinsky vrytá slova: „Zde Slovo tělem učiněno jest!“ Zde, zvolal nábožně dojatý poutník, zde veliké tajemství vtělení Božího se naplnilo; zde osvětlil nebeský lesk panenskou jizbu; zde archanděl Gabriel, od Boha poslaný, uklonil se před milostí Boží plnou Pannou a pozdravil ji oplývaje nebeskou radostí: „Zdrávas Maria!“ zde zdroj vši milosti na zem se snížil, aby nám přinesl největší milost, vykopení; zde byl pozemský tvor na nejvyšší důstojnost požehnaného mateřství Božího povznešen; zde naplnila se čtyřtisíciletá touha patriarchův a proroků, kterouž vyjádřil Isaiáš slovy: „Hle panna počne;“ zde vyslovila Panna Maria slovo, na něž Bůh Otec, Syn a Duch svatý, na něž andělé a veškeré nebe dychtivě čekali, to slovo, přiněmž dle svědectví sv. Vavřince Justiniana celé nebe radostí zajásalo, země potěchou zaplesala a peklo hrůzou se zachvělo, když Maria z poddané pokory promluvila: „Aj, já děvka Páně, staň se mi dle slova tvého.“

„A když toto řekla Maria, hle v tu dobu otevřela se obloha nebeská, Syn Boží sstoupil z lůna věčného Otce, aby v lůně nejčistší panny naším tělem se oděl a naším učitelem, vůdcem, bratrem, vykupitelem a spasitelem se stal.“ Dojat jsa těmito city pobožný poutník klekl a modlil

se „Zdravas Maria“ pobožně, jakož as nikdy jindy.

Rozmilí, nám ovšem není dopřáno jako onomu poutníku klečeti na tom posvátném místě, kdež se stalo zázračné vtělení. Ale sv. Církev připomíná nám ten zázrak často, zvláště dnes, na svátek Zvěstování Panny Marie; ba pamatuje nás každého dne na tu velikou milost, když ráno, v poledne a večer dává k modlitbě zvoniti. A jak líbezně zní ten zvon s věže! Vždyť zvony mají též svou mluvu. Vážně a smutně klinká umíráček, temně a děsně hučí zvon na poplach, ale zvon ku „klekání“ neb „Anděl Páně“ zní tak radostně, tak vesele a plesavě, jako by k nám provolával andělské poselství. A kterak medle zní to provolání? Nasloucháme-li mu pozorně, připadá nám, jako bychom slyšeli:

1. „Anděl Páně“ zvonění — nese nám od Boha pozdravení.

2. „Anděl Páně“ zvonění — pamatuje všechny na spasení.

3. „Anděl Páně“ zvonění — věští věrným nebes odměnění.

I.

Jest noc. V spánek pohříženi leží lidé a tma prostírá se po zemi. Konečně ustupují chmury noční, svitá a libá zoře barví nebe růžově. Lidé procitují. Zvon zvučí s věže. Slyš,

jak volá: „Anděl Páně“ zvonění, nese nám od Boha pozdravení. Křesťan sepne ruce a modlí se: „Anděl Páně zvěstoval Panně Marii.“ Ba, jak jasně zní ten zvon čistým ovzduším; jestiž, jako by nějaký anděl se vznášel neviditelně nad zemí a i nám přinášel radostnou zvěst, ranní pozdrav pokoje od Boha; jestiž, jako by zvon kovovými ústy k nám mluvil slova svatého apoštola: „Hodina jest, abychom ze sna povstali, noc minula, den pak se přiblížil; odložme skutky temnosti a oblecme se v odění světla.“ (Řím. 13, 11.)

Ano, noc minula, noc pohanství, noc nevědomosti, pověry, otroctví, vražedné msty, ukrutnosti, nelidskosti, jakož panovala u pohanů, poněkud i v evropejských našich zemích. Jen ukrutně prolévati krev bylo jejich radostí, a píti z lebek pobitých nepřátel jejich svrohanou rozkoší, pročež i ty lebky zavěšovaly se po řadě na stěny. Padl-li kdo v boji, byl jeho příbuzný povinností zavázán vraha co nejdřív zabiti. A když vykonal ten krvavý čin, mohl se připravovati na svou poslední hodinu. Tím řáděním hrozná msta „krvíza krev“ celé rodiny za krátký čas vyhubila. Otec měl na vůli narozené dítě si podržeti anebo mu hlavu roztříštiti neb je upáliti neb do vody hoditi; totéž směl učiniti své ženě, s kterou se nakládalo jako s otrokyní. Sestárlý otec neb letná matka, byli-li synovi již obtížní, musili vystoupiti na hranici, aby byli upáleni. Tomu se říkalo, že jdou do Valhaly. Když po dlouhém hašteření

se ujednalo, kolik otroků a psů starý otec smí vzít s sebou, aby jich mohl ve Valhale hned potřebovati, strhl se mezi shromážděnými divoký válečný hluk; k smrti ustanoveným podali opojného nápoje, potom je vlekli na hranici z polen, a kladivem jistému bůžku posvátným rozbili třesoucím se starcům a stařenám hlavy. Na to zapálili hranici, často ještě přihodili na ni děcka a zasedli k opojné úmrtní hostině, ježto vedle nich plameny s odporným zápachem vysoko šlehaly.

Tak husté tmy po vlastech se rozprostíraly. Posléz objevilo se světlo křesťanského náboženství a přineslo mravnost, vzdělanost, ctnost, svobodu a vážnost lidské důstojnosti. Ba za všecko, čím křesťanské státy až podnes se liší od pohanských a tureckých, máme děkovati jen křesťanskému náboženství. Tedy lidé, kteří o náboženství a křesťanský život nic nedbají, kteří jsou neteční neb nevěřící, projevují tím, že nerozumějí, čemu učí letopisové, nevědí, z jakého stavu křesťanství pozvedlo lidstvo, a nepoznávají, že bez křesťanství lidská společnost musila by upadnouti zpět v tu surovost, krutovládu a porobu. Toť stvrzuje i zkušenost.

Proč nyní naříká se na rostoucí zdivočilost a spustlost mládeže? proč na vzrůstající se nemravnost, proč na klam, lichvu a podvod, proč na pohrdání vši vrchností duchovní i světskou, proč na tolik samovražd a úkladných vražd a loupeží? Protože náboženství, ten zá-

klad křesťanského státu, ze srdcí mnohých lidí jest vyrváno. Tehdy všecko se trhá a viklá a boří. Zdaž za času první francouzské revoluce, když byli náboženství a křesťanství ze země vypověděli a dekretem vyhlásili, že Boha není, nezuřili lidé ti proti sobě jako hyény, vraždy hromadně nepáchali a lidskou krev v proudech neprolévali? Zdaž za času francouzské komuny roku 1871. jako Vandalové všecko netříštili, petrolejem nepolévali a nepálili a neuzavřeli spolek, který by podnikl boj proti všemu majetku? Proto, kdo dobře smýšlí o sebe, o své děti, o svou rodinu, o blaho obce a státu, snaž se, ať náboženství svatě se zachovává a v srdci se uvažují slova apoštola národů: „Čas jest, aby-chom povstali ze sna (vlačnosti v náboženství). Odložme skutky temnosti a oblecme se v zbroj světla.“ Uctívejme obzvláště Tu, kteráž nám přinesla světlo světa, Pannu Marii, a modleme se k ní s čistým, synovským, milujícím a důvěry plným srdcem „Zdravas Maria“; ona pak bude též stále nám laskavou, ochrannou a pomocnou matkou.

Za největší hrůzy francouzské revoluce děla se v Paříži dražba na pozůstalost jistého guilottinou popraveného bohatého přívržence králova. Mezi jinými cennými a necennými předměty byla vyvolána soška Matky Boží s Ježíškem na ruce, as osm palců vysoká a celá červeně olejovou barvou natřená. Nevázaná rota při pohledu na tu podobiznu vypukla v divoký křik

a chrčila nejhroznější rouhání proti Ježíši a Matce jeho. Nikdo se neodvážil něco podati, neboť Jakobíni to vyobrazení nenáviděli, a byl-li snad který{věřící křesťan v zástupu, musil se obávat, že podáním ceny upadne v podezření, že ještě poněkud dbá o náboženství, a to často stačilo, aby byl člověk ten hned uchopen a vlečen na popravu. Mezi bezbožnou spřeží byl nějaký chudý obuvník, to rouhavé tupení Ježíše a Marie urazilo a rozjitřilo ho. V posvátném rozhorlení učinil smělé předsevzetí, že sám s nasazením své hlavy Pána Ježíše a Pannu Marii z pohany a posměchu těch pokřtěných pohanů vyrve. Hlasitě podal za podobiznu několik sous. Hnedle se mu kleplo a soška posměšně hodila. Zástup zevloval po chudém řemeslníku a posmíval se mu, on ale bral se pevným krokem odtud. Přišel se soškou domů, skryl ji pečlivě do přístěnku, každého pak večera vyndal ji z úkrytu, klekl před ní s ženou a dětmi a modlil se s nimi andělské pozdravení. Sluší nám se domýšleti, že Ježíš a Maria chudákovi velmi značně za jeho šlechetný čin se odměnili? Ale zdálo se, že se děje přímo naopak. Chudoba a nouze u něho den ode dne se rozmáhala a posléz nevěděl v tísní, co si počítí a jak si pomoci. V největší nouzi kdysi vyndal podobiznu Matky Boží, rozsvítil před ní, padl vzlíkaje před Ježíše a Marii a s pláčem naříkal si jim na svou nouzi, na hlad svých dětí a opuštěnost celé své rodiny. Zdaž by byli Pán Ježíš a Panna Maria těch slz neviděli, těch

vzdechů neslyšeli? „Když nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší,“ říká přísloví, a zde mělo se potvrditi. Chudý muž, jak v nevýslovném žalu vztahoval ruce k podobizně Matky Boží, vrazil do stolu, soška se naklonila a spadla na zem. Spěšně zdvihne ji obuvník, ale co spatřil? Olejové barvy drobet se odlíplo a — ryzí zlato se zablesklo. S radostnou dychtivostí a chvěje se blaženou nadějí stírá olejovou barvu a za chvíli stojí před ním Panna Maria, celá zlatá, překrásně se třpytící a zářící. Za mnoho peněz prodal chudý řemeslník skvostnou podobiznu Matky Boží. Zavražděný bohatý šlechtic nějaký čas před smrtí dal sošku natřítí neúhlednou olejovou barvou, aby ji ochránil proti penězochtivým zrakům krvežíznivých jakobínů. Bylo po bídě a nouzi, Panna Maria spomohla a přehojně odměnila se za rekovnost a nábožnost, za vzývání a ctění sebe samé pilným modlením „Zdrávas Maria“.

Věru, „Anděl Páně“ zvonění nese nám od Boha pozdravení.

II.

Časně ráno jde člověk po své práci, dělá a shání doma a na poli, stará se s neúnavnou pilností o svou milou rodinu, nese břímě dne a námahu života. Přijde poledne. Hospodin, k němuž oči všech živočichů důvěrně zří a on dává jim pokrm v čas příhodný, také na lidi neza-

pomíná. V tu dobu opět zazní zvon a ohlašuje křesťanu slova nejblahoslavenější Pauny: „Hle děvka Páně, staň se mi dle slova tvého.“ A zas mu připadá, že zvon volá mu přívětivě v srdce: „Anděl Páně“ zvonění pamatuje všecky na spasení.

Hle, volá zvon, tělo své občerstvuješ jídlem a pitím; ó nezapomínej na spásu duše své, nezapomínej i duši svou pokrmiti. A který že jest ten pokrm duše? Kristus dí: „Ne samým chlebem živ jest člověk, ale i každým slovem, kteréž vychází z úst Božích.“ (Mat. 4, 4.) Chlebem duše tedy jest slovo Boží.

Z té právě příčiny máme šest dní k pracování, sedmého ale máme odpočívati a světiti jej, chrám Páně navštěvovati, sebe slovem Božím vzdělávati a posilňovati a na svůj věčný účel mysliti. Avšak i co do časného života jest člověk šťastnější, slyší-li slovo Boží, neboť mu říká, aby byl pilný, šetrný, věrný, poctivý a správný, na čemž se zakládá každého člověka štěstí. Jistý zločinec na smrt odsouzený dostal od duchovního modlitební knížku. Modlil se z ní pilně, šel odhodlaně na popraviště a promluvil k shromážděnému lidu ukazuje na modlitební knížku: „Kdybych byl vždy zachovával, co v této knize stojí, nestál bych teď, kde stojím.“ A kdyby byli mnozí křesťané zachovávali, co jim praví slovo Boží, také by nikdy nestáli, kde nyní stojí; byli by šťastnější a spokojenější, měli by ještě své domy a pole, měli by lépe zvedené

děti a nepotřebovali by se kormoutiti hořem a starostmi. Proto zůstane věčně pravda, že „na zemi i v nebi k štěstí slovo Boží cestu klestí.“

Druhým chlebem pro duši jest milost Boží, kteréž nabýváme přijímáním svatých svátostí, zvláště pokání a nejsv. sv. oltářní. Pokáním býváme očištěni od svých pokleskův a hříchů, a sv. přijímáním přichází Kristus, Pán sám, k nám. Ó, jaké blaho dává každému věřícímu srdci pomyslení: Ten Ježíš, jehož slávu hvězdy nebeské hlásají, jehož velebnosti andělé nebeští se klanějí; ten Ježíš, o jehož životě a skutcích každé evangelium zprávu dává a jehož jméno oblažně po vší zemi zní; ten Ježíš, jenž na pravici Otce nebeského trůní a někdy jako soudce s oblaků nebeských opět přijde, tentýž Ježíš přichází do srdce mého! „Ó milostí bohatá hostino!“ provolává sv. Augustin. Ovšem, milostí bohato jest sv. přijímání, neboť kdo jest chudobný, zbohatne, jelikož přijímá Krista a Kristem získá víc než všecken svět. Bohato milostí jest sv. přijímání, neboť kdo jest opovržen a opuštěn, dosahuje nejvyšší cti, jelikož Krista přijímá a s Králem nebes i země v nejužší spolek vchází. Bohato milostmi jest sv. přijímání, neboť kdo se bojí blížící se smrti, tomu podává Ježíš mocnou ruku a vede ho do života věčného.

Když nemocný leží na smrtelném loži a stojí u brány věčnosti, jakž by se nezachvěl? Okolo sebe vidí truchlivé své děti neb přátely, jak s pláčem loučí se s ním; pod sebou vidí hrob,

jak hluboký a chladný a tmavý před ním se otvírá; nad sebou spatřuje Soudce světa s váhou, kterouž přísně jeho činy váží. V tom však vstoupí kněz s nejsvětější Svátostí přes práh, nemocného těší slovem Božím a rozhřešením a podává mu Nejsvětějšího Pána. Smrtný zápas nastává; studený pot vyráží se na čelo, hluboký dech dme prsa! ještě jednou vydechne, a skoná. Ještě neschladlo tělo, ještě se zvoní umíráčkem, a již stojí duše před soudnou stolicí Boží. Avšak poněvadž Kristus ji doprovází, otvírají se jí brány nebeské; vždyť řekl: „Kdo jí tělo mé a pije krev mou, má život věčný.“ Hle, jak vysokou cenu má pro nás sv. přijímání v životě i smrti! Poslyštež o tom pravdivý příběh.

Opětně vtrhli Turci vše pleníce do Uhcr, dobyli hlavního města a zajali i náčelníka křesťanského hrdinu Petra Szaparyho. „Už tě mám, křesťanský pse!“ křičel naň vůdce Turků, „hned s ním do nejhlubšího žaláře!“ Tam kázal ho mořiti hladem, bičovati a mučiti, potom dal jej na kostru vymořeného vyvésti a zapráhnouti do pluhu, honiti a bít, jakž se zvířetem hůř se nenakládá. Uhrům zpráva o té ukrutnosti rozrývala srdce, činili sbírky po vší zemi, aby množstvím peněz hrdinného vůdce vykoupili. Nabídka jejich však byla marná. Teprv když Balthiany v šťastném boji zajal jednoho náčelníka Janičarů, byl za tohoto Szapary vyměněn. S mdlým pohledem, s bledýma lícema, opíraje se o hůl přišel Szapary jako kostlivec mezi své.

Ale znenáhla roste rekova síla a děje se zbrojení na nový boj. Před bitvou přijal sv. Tělo Páně, a se zvoláním: „Maria, patronko Uherska!“ s plnou důvěrou v Boha vrhl se v bitvu. Dobyl stkvělého vítězství; několik tisíc Turků bylo zajato, mezi zajatci byl jeho úhlavní nepřítel, ten trýznitel. Dal jej před sebe přivésti a promluvil k němu: „Znáš-li mne? Pamatuješ-li ještě, jak jsi zle se mnou nakládal? Pomstím se na tobě, splatím ti, jakož splácí křesťan. Svobodu i život daruji tobě.“ Zuře vzkřikl Turek: „Neposmívej se mi a nech mne umřít.“ A Szapary odvětil: „Na sv. jméno Toho, jenž dal veliké naučení: Křesťané, milujte nepřátely své, a na jeho nejsvětější Tělo, kteréž jsem před bitvou přijal, přísahám, že mluvím pravdu.“ K nohám Szaparyho plazil se moslemín, i vzkřikl: „Věz, že tvá dobrota mi nic neprospěje, neboť pohřichu již požil jsem jedu. Avšak tvého šlechtného svatého náboženství dejž mi získati, v něm ať umru.“ Kněz přistoupil a uvedl Turka křtem do církve, načež týž věrně v Pánu zesnul.

Nebylo-liž to sv. přijímání, co uherského reka zmužilostí a důvěrou v Boha naplnilo? co mu vložilo v srdce křesťanskou mysl, aby svému nepříteli odpustil? Takž vždy sv. přijímání nás sílí a těší a žehná, nám Boží milost zjednává, spasení duše pojišťuje. A na to spasení každodenně v poledne zvonem jsme pamatováni.

„Anděl Páně“ zvonění pamatuje všecky na spasení.

III.

V poledne, milý křesťane, posilnil jsi se pokrmem a jdeš čile opět po své práci. Po té přijde čas odpočinku, klidný večer nastává. Po třetí zahlaholí zvon hlásaje: „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.“ Křesťan odkryje hlavu a koří se velikému tajemství vtělení Božího. Na blankytné obloze vystupují jiskrné hvězdy v nesmírném počtu a s divuplným leskem. Křesťané rozmilí, kdykoli z večera jdeme pod širým nebem, a hned tu hned tam nám zvonek zní, a my pohlédneme vzhůru k tichým tajemným hvězdám, zdaliž nám není, jako by nám zvučelo do srdce: „Anděl Páně zvonění věští věrným nebes odměnění?“ Tam nahoře nad hvězdami jsou ti, již od nás úmrtím se odebrali. Tam nahoře jest tvůj otec, který pro tebe pracoval a o tebe se staral, pro tebe mnoho potu vycedil a třeba až do posledního krejcaru pro tebe se vydal. Tam nahoře jest tvoje matka, která tě milovala jako nižádný člověk na zemi; nebyla jí žádná práce příliš těžká, žádná cesta příliš dlouhá, žádná oběť příliš veliká, když mohla co takového učiniti laskavě pro tebe; její oči se plnily slzami, když jsi s ní se loučil, její srdce na tebe nikdy nezapomínalo, její ústa za tebe se modlila v tiché noci. Tam nahoře jest tvé dítě, kteréž bývalo tvým štěstím, tvou radostí, tvou nadějí, bylo ti vším, v nemoci ruce k tobě vztahovalo o

pomoc, a ty nemohl jsi spomoci ubohému červíčkovi, neuprosná smrt vyrvala ti je z náručí. Tam nahoře jest tvoje choť, tvá věrná družka života, kteráž jako dobrý anděl stávala ti po boku, štěstí a neštěstí s tebou účastně nesouc a tvé dítky nábožně vychovávajíc. Ó, kdyby mohla podívati se na ty své děti, jak šťastná byla by, zajisté slzy radosti proudily by z tvých i její očí!

Velmi potěšitelně však volá k nám apoštol: „Nermutte se pro ty, kteří zesnuli.“ (1. Tess. 4, 12.) Dobojovali boj života, a poněvadž věrně zachovali víru a zemřeli opatření byvše sv. svátostmi, otvírá jim anděl smrti zlatým klíčem příbytky věčného pokoje, kdež není bolesti, ani nářku, ani smutku, ani slzy, aby tam na otcovském srdci Božím věčných radostí požívali, přijali odměnu za vše dobré, co na zemi učinili, za modlitby, kteréž z pobožných srdcí k dobrotivému nebi vysílali, za všecky kroky a šlépěje, kteréž činili z lásky k nám, za všecky slzy, kteréž ze srdečné soucitnosti po jejich lících kanuly; mzdu za všecky dary, které útrpně do třesoucí se ruky nuzákovy vložili; za všecky hodiny, které v noci u lože churavcova ošetřováním probděli, za všecky oběti, kteréž šlechtně blahu trpících lidí přinesli, za všecku lásku a věrnost, s kterouž k nám lnuli, odplatu za všecky ctnosti, jimiž své žití zdobili a dobré jméno po sobě zůstavili. Naši zemřelí miláčkové vešli do bytů nebeských. Podobají

se dělníkům, jimž po parném denním díle zvon zvěstuje libý klidný večer; podobají se plesajícím bojovníkům, jež po dobytém vítězství kráší zlatý věnec oslavy; podobají se šťastnému plavci, jenž po bouřlivé plavbě přes divé vlny zakotví bezpečně do žádoucího přístavu k odpočinku. Oni vidí, čeho ještě ni žádná smrtelná oko neuzřelo, lesklé luhy nebeské; slyší, čeho žádná lidská ucho nezaslechlo, chvalozpěvy andělské; cítí, čeho ještě žádná lidská srdce nepocítilo, nebeských radostí, které připravil Bůh těm, kdož jej milují.

Toliko tělo, zemský prach, smrt kosou svou uchvátila. Duši, kteráž jest vdech Boží, uvedl anděl míru do příbytku nesmrtelnosti. Naši zemřelí miláčkové nepropadli záhubě, žijí a vznášejí se vůkol nás střehouce nás v tomto životě, zůstávají pamětlivi nás láskou, shlížejí na nás s lepších světů žehnajíce nás, prosí Boha za nás a vyprošují nám hojné poklady milostí u nadhvězdého trůnu. Někdy ale až po hrobní zimě nastane Boží jaro, a všude procitne nový život, až ranní zoře všeobecného vzkříšení zářným nachem nové nebe zbarví, až ples slavně proměněných vzkříšenců po novém nebi se rozléhati bude, a rodiče a děti a přátelé do náručí si poletí: tehdaž i my své zemřelé zase spatříme a s nimi se budeme radovati věčně.

Ale jak pak, jestliže nebožtíci nám milí ještě v očištěm pykají? Modleme se za ně! Každá pobožná modlitba jest nebeskou rosou, kteráž

jejich žár ochlazuje. Každá pobožná myšlénka při mši sv. jest balsámem, kterýmž jejich mysl okřívá. Každý dobrý čin, kterýž pro ně konáme, jest andělem, jenž pouta jejich muk uvolňuje. Jestliže, jak dí sv. písmo, „mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených,“ tedy jistě ještě o mnoho méně bude těch, kteří vcházejí hned do nebe. Mnozí mají ještě za poklesk a hříchy pykati v očistci. Ó, pomáhejme jim modlitbou. Oni sami si pomáhati nemohou, jim nastala noc, kdež už nikdo nemůže co působiti. Z té příčiny jest obyčej, že po zvonění „klekání“ u večer dává se znamení menším zvonem, neb zvonkem se trhne. To nás pobízí k modlitbě za milé zemřelé, aby brzo došli věčného odpočinutí a světlo věčné svítalo jim, a aby se spravdilo, že „Anděl Páně zvonění věští věrným nebes odměnění.“

Ó, zajisté velmi významnou a poučnou řeč má zvonění „Anděl Páně“ neb „klekání.“ Když ráno, v poledne a večer zvoní se s věže, připadá nám, jako by se rozléhlo po vzdušném oboru: „Anděl Páně“ zvonění nese nám od Boha pozdravení; „Anděl Páně“ zvonění pamatuje všechny na spasení; „Anděl Páně“ zvonění věští nebes odměnění.

Jest to u pravověrných křesťanů velmi pěkný mrav a spasitelný obyčej, kdekoli jsou, na poli, na cestě, ve společnosti nebo doma, modliti se „Anděl Páně,“ když se dá znamení zvonem. Jest to krásný mrav a obyčej, poně-

vadž křesťan tím dobrovolně a veřejně vyznává svou víru a ukazuje, že není zbabělý a křesťanské náboženství nezamyká doma do skříně. Jest to mrav spasitelný, poněvadž křesťan při všelikých lopotách, starostech a roztržitostech života na Boha nezapomíná, Vykupiteli za převelikou milost vtělení děkuje a sebe veleslavné Matce Boží poručena činí. Pročež, ó křesťane, drž se toho nábožného, krásného a spasitelného obyčeje, zachovávej jej v domě svém, jakož činívali tvoji rodiče, a napomínej své děti, svou čeleď a pořízené své, aby jej zachovávali.

Kdykoli v kruhu rodiny láskou spojení jako jedněmi ústy se modlíte pozdravení andělské, tenkrát jest Ježíš uprostřed vás a s ním jeho Máti; modlí se s vámi andělé, modlí se svatí, modlí se veškerá katolická Církev, milionové na zemi. Taková modlitba proniká nebesa a snáší nám z nich vyslyšení.

Svátek Panny Marie, matky dobré rady.

(Dne 15. května).

Panna Maria sloup vedoucí nás na pouť života.

„Trún můj jest na sloupě obla-
kovém.“ (Sir. 24, 7.)

Blíže Skadaru, hlavního města Albánie, strmí trosky bývalého kostelíčka, jenž choval nad hlavním oltářem na zdi malovaný překrásný obraz Panny Marie od lidu vroucně ctěný a nazývaný „Maria dobré služby.“ Časem však lid ochaboval v té úctě a nábožnosti, dopouštěl se nepravostí, až byl zachvácen řeckým rozkolem a posléz podroben kruté moci turecké. Kteří zůstali věrni katolické víře, hledali spásu útekem do jiných zemí, nejvíce do Italie. K tomu kroku odhodlali se po mnohém rozmyslu a vnitřním povzbuzení též muži pověřeni dozorem nad chrámečkem : Jiří ze Skadaru a jakýsi Slovan z Dalmácie neb Hercegoviny vůbec nazývaný Slovanec (Desclavis). Šli se rozloučit se svatyní a milostným obrazem Klečíce před oltářem a hledíce na obraz pozorují, že tento se odlučuje od

stěny, v bělavý oblak halí a ven nese. S údivem jdou za ním, oblak ten jako sloup ve dne temný a v noci světlý vede je až k Jaderskému moři; přes moře dostali se oba na Italské břehy, došli až do Říma, a tam oblak s obrazem jejich zrakům zmizel. Hledají jej ve všech chrámech, poptávají se po něm, ale vše nadarmo.

Genazzano (čti Ženazáno), městečko v Itálii v státě papežském, mělo starodávný chrám Panny Marie, při němž otcové řádu sv. Augustina zastávali duchovní správu. Postupem času byl prostorem nedostatečný a velmi sešlý, téměř na rozpadnutí; opravití jej nebylo zač. Žalostně zřeli na ty vady všickni nábožní věřící, zvlášt Petruča (Petrucia), staříčká bezdětná vdova po panu Janu z Nocera, člen třetího řádu sv. Augustina. Po mnohých modlitbách tajemným ponuknutím puzena a důvěrou v božské přispění nadšena jsouc zasadila se úsilovně o pomoc. Měla patronát na kapli sv. Blažeje v tom kostele a vedle ní svůj dům. Tento a ostatní jmění své obětovala na rozšíření a obnovu celého kostela. V stavbě pokračovalo se, ale as uprostřed musilo se ustati pro nedostatek peněz. Místo soucitu a podpory dostávalo se nábožné podnikatelce od mnohých posměchu a útržek. Ona však říkala klidně: „Jistě, než umru, budou míti nejblahoslavenější Panna a sv. Augustin chrám ten dostavěný.“ To proctví vyplnilo se.

Dne 25. dubna 1467 konala se v zmíněném kostele slavnost sv. Marka a zároveň v městě

odbyval se výroční trh. Po odpolední bohoslužbě někteří pozůstali pobožně v chrámě, jiní těkali po městě mezi krámy neb dívali se na kratochvilné hry neb naslouchali zábavným zpěvům a jiní obcházeli a prohlíželi nedokončenou stavbu. Pojednou všecken lid byl jako u vytržení. Bylo slyšeti blíž a blíže přelíbezné hlaholy jako s nebes přicházející, zvony samy sebou se rozzvučely a zářně bílý obláček vnášel se do rozestaveného kostelíčka až na oltář kaple sv. Blažeje, rozptýlil se, a místo něho bylo viděti na neomítnuté zdi přelíbezný obraz Panny Marie s Ježíškem na ruce. S údivem a jásotem všeccken zástup provolával: „Zázrak, zázrak!“ „Sláva Panně Marii, sláva naší Matce!“

Zázraků nesčetně stalo se u toho obrazu, kterému říkali „Panna Maria zázračná“ neb „Panna Maria rajská“, poněvadž se mělo za jisto, že obraz přišel přímo z nebe.

Pověst o tom, co se stalo v Genazzaně, roznesla se brzo daleko široko a došla i do Říma. Jak to uslyšeli ti dva příchozí ze Skadaru, padlo jim hned na mysl: Není-li to ten obraz, který nás sem dovedl? Spěchají do Genazzana, prodírají se skrze zástup až k obrazu a radostí unesení poznávají, že to ten ze Skadaru a vypravují o něm všemu lidu. Nevěří se jim, až přišlo víc vystěhovalců z Albánie a potvrdili, že to skutečně obraz ze Skadaru zmizelý.

Po zázračném objevení milostného obrazu

scházely se dobročinné příspěvky hojně, tak že se nejen kostel velikolepě dostavěl, ale i při něm klášter otcův Augustianů znova zřídil. Jelikož v chrámě byl obraz Panny Marie od pradávna velmi ctěný pod jménem „*Matky dobré rady*“ a po něm klášter byl nazýván „kouvent Panny Marie dobré rady,“ přešlo to pojmenování na milostný obraz zázračně přenesený a zůstalo mu.

Dle milostného obrazu v Genazzaně dělalo se mnoho jiných a jimi se rozmáhala úcta „*Matky dobré rady*“ i v jiných zemích, také v Čechách. Obraz s původním docela stejným, jen menší, vymalovala na jemném atlase roku 1722. výtečná umělkyně Teresie Symonetti. Horlivý kněz augustianský Fr. Antonín Succini konal s tím obrazem o původní dotknutým misie po Itálii. Valný duševní úspěch a mnoho dobročinných skutků i zázraků bylo úrodou jeho apoštolské setby.

Po jeho úmrtí r. 1730. byl obraz chován v klášteře genazannském. Provincial augustianský P. Michael Marešl r. 1736. vyžádal si ten obraz a přinesl ho do Prahy a vystavil na hlavním oltáři svého klášterního chrámu svaté Kateřiny na Novém městě, kdež zůstal až do zrušení kláštera r. 1787. Nato byl přechováván v klášteře téhož řádu u sv. Tomáše na Malé straně, odtud neznámým způsobem se ztratil, přišel do světských rukou, až r. 1882. byl nalezen a odevzdán klášteru Milosrdných sester

pod Petřínem na Malé straně pražské, kdež jest vystaven na pobočném oltáři Srdce Pána Ježíše.

Obraz Panny Marie přenesený ze Skadaru do Genazzana nazván jest „Matky dobré rady,“ a to vhodně. Komu nestává se často, že neví si rady, aby nechybil? Dobře jest poraditi se s někým moudřejším a zkušenějším, jakož napomíná sv. písmo: „Synu, bez rady nic nečiň, a po účinku nebudeš želeť“ (Sir. 32, 24.); ale mnohdy neví člověk o nikom takovém, neb nezbývá mu času.

Nejjistějším rádcem jest Duch svatý, „otec světél, od něhož jest všeliké dáni výborné a každý dar dokonalý“ (Jak. 1, 17.). Avšak Panna Maria jest plna milosti Ducha svatého, aby ze své plnosti nám ve všech potřebách udílela, tedy i dobré rady. Proto se nazývá „stolice moudrosti“ a dí: „Ve mně jest všeliká milost cesty a pravdy“ (Sir. 24, 25.). „Má jest rada a pravost, má jest opatrnost, má jest síla. Skrze mne králové králují a zákonodárcové spravedlivé věci ustanovují.“ (Přísl. 8, 14. 16.). Matka ta krásného milování jest též matkou dobré rady a volá: „Synu můj! ostříhej zákona a rady a bude to životem duši tvé.“ (Přísl. 3, 21. 22.).

Poutníci ze Skadaru byli za obrazem vedeni oblakem jako sloupem za dne tmavým a v noci světlým. My také putujeme, neboť „nemáme zde města zůstávajícího, ale budoucího

hledáme“ (Žid. 13, 14.) Cestou do toho nebeského domova vede nás také sloup oblakový, Maria, matka dobré rady. Onať praví: „Trůn můj jest na sloupě oblakovém.“ (Sir. 24, 7.)

Sloup ten jest:

1. tmavý ve dnech štěstí,
2. světlý v noci protivenství.

I.

Člověk jde někam, ale cesty až tam nezná. Přejde na rozcestí, neví na kterou cestu má se dáti, zeptati se nemá koho; jaká to nesnáz! Ale tu padne zrak jeho na sloup u cesty a na něm ruka s nápisy: Cesta do . . . Cesta do . . . Všecka rozpačitost odpadla, i jde dále bezpečně k cíli, k němuž mu ukázala ruka.

Mnohý člověk koná pouť života za denního světla, totiž v okolnostech příjemných, v štěstí. Ale tu jest rozcestí. Jedna cesta jej nabádá, aby Bohu vděčně sloužil, darů jeho užíval na konání dobročinnosti, a tou si dobýval nehynoucích pokladů nebeských. Druhá cesta pobízí ho, aby na Boha nedbal, ale užíval rozkoší do syta a po chuti, aby pyšně se vypínal, k trpitelům byl necitlivý. Snadno dá se svést na tuto cestu, kteráž jest široká a prostrannou branou vede v zahynutí. Saul, když byl učiněn králem a nad nepřátely vítězil, zpyšněl a odstoupil od zákona Božího. I jeho nástupce David, nazvaný muž dle srdce Božího, když jsa

sproštěn nepřátelského pronásledování a pokojně se procházel, zlou žádostí byl stržen v cizoložství a vraždu. Jeho syn Šalomoun, nejhlubší moudrostí nadaný, když byl na vrcholu všeho štěstí, zadal se chlipným ženštinám a k vůli nim až i modlám obětoval. Nabuchodonosor v své královské moci v hrdosti pokročil tou měrou, že chtěl sám jediný býti považován od všech národů za Boha. Císař Napoleon I., když pokračoval u vítězstvích, ustal od své nábožnosti, až i nejvyššího náměstka Kristova Pia VII. uvězniti se opovážil.

Pravda jest, co pověděl David nepochybně ze svého zkušení, když byl povstal z nepravosti: „Člověk, když byl ve cti, nesrozuměl, přirovnán jest hovadům nemoudrým a učiněn podoběn jim“ (Žalm 48, 13.). Kterak tedy jest zachovati se, aby každý plnil to napomenutí: „Nebudte jako kůň a mezek, kteří nemají rozumu.“ (Žalm 31, 9.) Jest to nesnadno, zapotřebí dobrého návodu.

Avšak i dobře užívati štěstí není snadno. Člověk smí radostí světských užívati, ale mírně a střídmě; nemá pyšněti, ani se zahazovati pod svůj stav a hodnost lidskou, má konati dobročinnost, ale nikoli podporovati daremnosti; má dávat tak, aby nevěděla levice, co činí pravice, i svítiti dobrými skutky před lidmi, aby oslavovali Otce v nebesích. Jest jíti prostřední cestou; avšak kdož ji nalezne? Tuť dobrá rada drahá.

A kdo ji dá spíš, než Panna Maria, která žádnou šťastnou příhodou nedala se svěsti s cesty etnosti a uměla choditi cestou střední? Když přijala od anděla zvěst, že má býti matkou Syna Božího, nazvala se děvkou Páně. Když ji Alžběta přivítala vychvalováním jakožto po-
žehnanou mezi ženami a matku Páně, ona ve-
lebila Hospodina. Když jejímu Synovi hned po
narození přichvátali pastýři se klanět a vypra-
vovali, jak slavně bylo jim jeho narození zvě-
stováno, zachovávala všechna ta slova skládajíc
je v srdci svém; taktéž, když přijeli z dalekého
východu vznešení mudrci na velbloudích s mno-
hým zbožím a služebnictvem klanět se a po-
klady obětovat jejímu chudičkému Synovi a vy-
pravovali, jak byli hvězdou k němu přivedeni,
nestyděla se za svou chudobu, ani tou slavnou
návštěvou se nevypínala. Když jakási žena ze
zástupu ji nazvala blahoslavenou, že takového
syna v životě nosila a u prsou kojila, brala si
k srdci odpověď Synovu, že opravdu blahosla-
vená jest, když slovo Boží slyší a ostříhá ho.
Když Ježíš v slávě z mrtvých vstal a na ne-
besa vstoupil, Maria nevyházela se honosit
jako jeho matka, ale soukromí přebývala s uče-
níky očekávajíc Ducha svatého.

Panna Maria jdouc před námi jako sloup
oblakový, jenž stínem zabraňuje lesku štěstí
oslniti ducha, způsobí, abychom prošli skrze
statky časné tím způsobem, abychom věčných
neztratili, nýbrž získali.

II.

Člověk jde v tmavé noci cestou klikatou, úzkou, sráznou, drsnatou, snadno sejde a zabloudí, neb se smekne a padne, neb na něco vrazí a utrpí pohromu. Tu se shání po nějakém světle. Proto leckde bývá na nebezpečných místech světlo vystaveno na sloupě.

Nocí na pouti našeho života jest všelikeré trápení, bludem a úrazem pak hřích. Jako noční tma dává příležitost k páchání skutků zlých, rovněž utrpení k mnohým nepravostem svádí. David o svém soužení vyznal: „Bázeň a třesení přišlo na mne a přikryla mne temnost.“ (Žalm 54, 6.)

Chudoba jest noc děsná a svůdná. Má to krušné postavení chudák, když se pachtí celé dny i dlouho do noci a vydělá si sotva na nejnnutnější potřeby, jednu nuzně ukojí a na jiné nedostává se mu, musí leckomu se podkládati a plaziti, bývá odstrkován a opovržen. Pravdivě napsal posvátný mudrc: „Všickni dnové chudého jsou zlí.“ (Přísl. 15, 15.) Proto k mnohé nepravosti navádí člověka chudoba, aby proti Bohu reptal, zámožnějším záviděl a kradl, z malomyšlnosti i život si vzal. Opět pravdivě napsáno jest: „Pro chudobu mnozí zhřešili.“ (Sir. 27, 1.)

Jaká děsná tma jest nemoc. Nemocného neupokojí všelike bohatství, kterým oplývá, ani

pohodlí, které se mu činí, ani návštěvy milých přátel a sousedů, kteří mu vyslovují soustrast a přání, aby brzo se uzdravil. Z netrpělivosti churavec snadno zlořečí a rouhá se Bohu.

A jakou to tmou obestřen jest, komu nepřítel na cti utrhá, majetek poškozuje, všelikeré příkoří činí. To unaví trpitele a navádí jej k hněvu a mstivosti.

Mnohý utrpením, jakékoli naň padlo, učiněn jest horším, sveden k skutkům temnosti, neobstál v té zkoušce jako Job, Tobiáš a jiní. Jest to chůze cestou nebezpečnou po tmě, jejíž konec vede v záhubu.

Kdo provede chůdce šťastně skrze tmy, kdo mu podá dostatečného světla, aby bez poblouzení s cesty ctnosti a bez úrazu hříchu došel cíle, nebeského domova? Nejpředněji Bůh, otec světél. Naň spoléhaje vzdychal žalmista: „Bože můj, osvět temnosti mé, neboť Tebou vytržen budu z pokušení“. (Žalm 17, 29. 30.) Jest to také Maria, matka dobré rady. Vždyť sama tou tmavou cestou prošla a provolává: „Ó, vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li či bolest jako bolest má.“ (Pláč Jer. 1, 21.) Jakož „Kristus trpěl za nás nám pozůstaviv příklad, abychom následovali šlépějí jeho“ (1. Petr. 2, 21.), rovněž jeho matka šla před námi cestou útrap, aby nás po té cestě vodila radou, ochranou a pomocí. Kdo jí dá se vésti, nezbloudí a neurazí se v nejhustší tmě, dovede všecko nále-

žitě trpěti, k dobrému užívati, dochází občerstvení a posily, aby neklesal, nýbrž zmužile pokračoval a konečně došel cíle, věčné slávy a radosti, kteréž nejsou rovna veškerá utrpení vezdejšího života.

Panna Maria jest nám sloupem vedoucím za dne dob šťastných i v noci útrap. Jakožto matka dobré rady praví všem: „Synové, slyšte mne, blahoslavení, kteří ostříhají cest svých.“ (Přisl. 8, 32.) Držme se neodchylně cest, kterými chodila na zemi, cest to ctnosti ve dnech šťastných a v nocích strastných. V každé neznázi utíkejme se k ní o radu, a ona nám ji dá, ovšem jen dobrou, vždyť to jako panna nej-moudřejší umí, jako panna mocná může a jako panna dobrotivá, matka milosrdenství a božské milosti chce, jest matka dobré rady.

Ó, Matko! dávej dobré rady všem šťastně postaveným, jak by užívali štěstí svého na Boží oslavu a blaho bližních; všem trpícím, jak by nesli kříže své trpělivě, aby jim obrátily se v blaženost. Dávej dobré rady rodičům, jak by vychovávali děti své nábožně a bohabojně, dětem pak, jak by rodičům se zavděčovali a vůbec mládí svého užívali na setbu vzdělávání sebe a prospěchu v ctnosti; představeným a vrchnostem, jak by nařizovali a zařizovali, co jest pravého a prospěšného, služebníkům a poddaným pak, jak by řádně sloužili a přispívali k všeobecnému blahobytu. Převed' nás přes moře světa

na břehy nebeské vlasti, abychom tebe uzřeli
v plnosti svatých u trůnu Božího.

Matko dobré rady!
přispěj, ať bez vady
za světla dnů šťastných
i za tmy dob strastných
konáme svou cestu
k nebeskému městu;
tam nechť po tom čase
v neskonalém jase
sláva Tvá a Boží
námi se rozmnoží!

Svátek Panny Marie Pomocnice křesťanů.

(24. května.)

Přátelé a nepřátelé poutí.

„Blahoslavený život, který tě
nosil.“ (Luk. 11, 27.)

Léta Páně 1571. dal Selim II., sultan cařihradský, vypraviti na moře nejčtetnější a nejstrašnější loďstvo, jaké kdy bylo viděti, aby jeho pomocí se zmocnil italských pobřeží a celou Itálii vybojoval. Veliký strach pojal veškeré křesťanstvo; spěšně sehnalo se loďstvo, ale počtem lodí o mnoho slabší než turecké. Z nařízení sv. otce Pia V. bylo zasvěceno Marii Panně a vyploulo pod velením Dona Juana (Žuana—Jana) rakouského, aby s nepřátelským loďstvem ve vodách u Lepanta v boj vešlo. Když Turci spoléhající na převahu svých válečných sil uviděli skrovné loďstvo se blížiti, pokládali to za znamení jistého vítězství a dali se radostí do divokého křiku; křesťané pak odpověděli hlasitým voláním o pomoc k Panně Marii, jako by tím chtěli opakovati krásnou odpověď jinoš-

ského pastýře Davida danou obru Goliášovi: „Ty přicházíš na mne s velikou zbrojí, já ale přicházím ve jménu Hospodina zástupů.“ Bylo to divadlo opravdu hodné obdivu andělů, viděti všecky vůdce a vojíny, ani klečí před posvěceným práporem a Boha za milost vítězství na přímluvu Panny Marie úpěnlivě vzývají!

Již hřímá a blýská se s obou stran po mnoho hodin, již se boj rozzuřil, již se srazily lodi, již přicházejí bojovné šiky v zmatek, moře vyhlíží jako v strašném ohni, země duní, jako by hrozným hromobitím dělovým se pukala a v trosky rozpadala; ještě jedno prosebné zvolání od křesťanů, jedno opětované zahřmění děl, a — Panna Maria spomohla. Hrůza a zmatek rozmáhá se na palubě tureckého loďstva. Část ho sžirají plamenové, jiná část ponořuje se do moře a 180 nepřátelských lodí s bohatou kořistí padlo vítězům do rukou. Každý velebí ten zázrak, každý uznává, že Panna Maria je chránila, a na její obraz zavěsili turecké prápory jakožto znamení vítězství pravdy a spravedlnosti. Na věčnou památku toho slavného vítězství dal Pius V. nejsvětější Panně krásný čestný název: „Pomocnice křesťanů.“

A jak často osvědčila se ta pomoc Boží Rodičky za všech věků! Na začátku nynějšího století pobožný papež Pius VII., jakož vypravuje římský breviř, byl nástrahami a zbraněmi bezbožníků ze svého sídla vytlačen, v kruté zajetí uvržen a v něm dlouho, zvláště v městě

Savoně pět let držán. Všecky cesty, jimiž by řídil Církev Boží, byly uzavřeny; byl neslýchaným příkořím utiskován, avšak proti nadání a se všeobecným plesem téměř rukama celého světa do svého papežského sídla zpět uveden. Ale za nedlouho po druhé jsa vypuzen musil se utéci do Janova. Avšak i tehdáž vkročila „Pomocnice křesťanů“ jako prostředkyně, a papež k všeobecné radosti národů do Říma se navrátil. Aby vydal všemu světu svědectví, že Maria Panna svatě Církvi spomohla, vykonal pouť do Savony, okrášlil tam obraz Matky Boží zlatou korunou a na počest nejblahoslavenější Panny ustanovil svátek „Marie Pomocnice křesťanů“ pro veškerou Církev.

Také v novějším čase těžce zkoušený papež Pius IX. pocítil mocnou pomoc Panny Marie. Hned v mládí putoval do Loreta a na přímluvu naší milé Paní z padoucnice se uzdravil, tak že od té doby ta zlá nemoc nikdy se mu nevrátila. Roku 1855. podlaha sálu, v němž Pius IX. s množstvím lidí dle, s hrozným praskotem prolomila se, a všickni spadli do hloubi dvaceti stop. Ale Maria přispěla tomu, jenž důstojnost jejího neposkvrněného Početí před všemi pokoleními země prohlásil, a nikdo nepřišel k úrazu. Za to slíbil sv. Otec, že opět vykoná pouť na milostné místo v Loretě, a vyplnil také ten slib v roce 1857.

Což, abychom též uchopili poutnickou berlu a putovali na místa milostí Panny Marie pro-

slulá, bychom tam dosáhli pomoci v mnohých potřebách, vyplnili slib učiněný, Bohu díky vzdali za pomoc ve svízelných prokázanou?

Leč když modlíce se a zpívající někam putujeme, bude leckdo as na takový poutní průvod posměšně pohlížeti a ledaos proti tomu namítati. Skutečně bývá slyšeti všelijaké křivé úsudky o poutích a nešvarech, jež při nich se dějí. Mnozí jdou na pouť, chválí a velebí Marii Pannu souhlasně s ženou Pánu Ježíši pro jeho zázraky a řeči veřejně provolavší: „Blahoslavený život, který Tebe nosil!“ ale nepovažují, že Pán odpověděl: „Ovšem blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho“; neuvažují, že nejlepší úcta Panny Marie záleží v následování jejího ctnostného příkladu. Pročež vidí se býti vhodné, abychom nestranně pozorovali, čím pouti se schvalují a čím se zavrhují, abychom prohlédli přátely i nepřátely poutí.

I.

Pouti na světě nejsou věci novou. Nalézáme je u národů pohanských, mohamedánských, židovských, jakož i u křesťanských. Řekové putovali na místa, kdež dle domnění bohové zvěstovali věci budoucí v Delfích, Dodoně, Epidauru, Thebách, k proslaveným chrámům, hájům a pramenům. Mohamedáni putují do Mekky v Arabii, do Káby, jejich skrovné svatyně tamtéž. Tam se modlejí a obětují a líbají černý kámen, na němž prý

Abraham chtěl syna svého obětovati. Židé putovali z Božího nařízení třikráte za rok do Jerusaléma do chrámu a při tom zpívali na patnácti stupních žalmy stupňové. I Kristus Pán účastnil se, když mu bylo dvanáct let, té pouti, a chodil později s učeníky svými na slavnosti do Jerusaléma, čímž putování schválil a posvětil.

Od té doby pak, co Pán na kříži umřel, pudila každého katolického křesťana touha vkročit na posvátná a milostná místa, kdež Spasitel světa se narodil, žil a trpěl; byla tu posvátná jeskyně v Betlémě, kdež se stala největší událost z dějin světa; posvátná řeka, kdež byl pokřtěn a Trojice božská se zjevila; zahrada v Getsemane, křížová cesta v Jerusalémě, hora Kalvárie, ta místa předrahou krví Kristovou posvěcená. Četně byly podnikány poutní průvody do svaté země a poutníci bývali náramně rozniceni věrou a důvěrou v Boha. Či komu jsou neznámy křížácké výpravy po tři století do svaté země konané? Věřící počtem na sta tisíců obětovali v nábožném nadšení jmění a krev, aby milostná místa Palestiny vyrvali z rukou nevěřících. Mimo Palestinu byl zvláště *Řím*, střed jednoty, kamž křesťané putovali. Vždyť tam vykrváceli knížata apoštolská, tam dalo tisíce svatých mučovníků život svůj rekovně pro Krista, tam jest nalézt v katakombách hroby svatých, slavné to pomníky jejich síly u víře, jejich statečných bojů a stkvělých vítězství. Tam nalézali poutníci potěšení v trápeních, pomoci

v potřebách a byli vzpomínkou na ty hrdiny ve víře posilnění, mocně pohnuti, uchvácení, nadšení.

Sv. Lucie připutovala se svou matkou Eutychií, aby poctily ostatky sv. Háty, a pouť jejich setkala se s dobrým výsledkem; Eutychie byla tam sprostěna nevyléčitelné nemoci, a Lucie naučila se tam státí se svatou. Konstancie, dcera císařova, vykonala pouť k hrobu sv. Anežky v Římě a nabyla tam zdraví těla i duše. Sv. Jeronym putoval na svatá místa v Palestině, sv. Jan Zlatouústý k okovům sv. Petra v Římě. Císařové a králové, biskupové a učenci všech křesťanských věků a ze všech zemí světa podnikali poutě do svaté země, k hrobům knížat apoštolských, k sv. Jakubu v Španělsku, do Marianských Einsiedlů ve Svýcařích, do Marianských Cel v Štýrsku, do St. Boleslavi, na Sv. Horu atd.

Co tedy národové všech náboženství, zemí a časů činívali a posud činí, toho základem nutně jest přirozený požadavek lidského srdce. Putujeme rádi k hrobům svých milých zemřelých. Manželka, matka, dítě, které oplakávají drahé své nebožtíky, vyhledávají jejich rovy, sázejí na ně květiny a konají u nich za ty zemřelé vroucí modlitby. Všecky vzpomínky na ně v srdci se probuzují, živě vstupuje nám jejich podoba před oči, rozpomínáme se na jejich lásku, věrnost a obětavost, oči se zarosí a mysl se povznáší k vroucí modlitbě. Jestliže světské místnosti a hroby jímají tak mysl lidskou, má-li býti hodno zavržení navštěvovati *posvátné* místnosti a hroby?

Sv. Augustin praví: „Ctíme svaté, když navštívujeme místa, která Bůh k jejich úctě vyznačil; tam dojmem místa svatého se rozněcuje naše láska. Víme, že tam Hospodin činí mnoho zázraků uzdravováním nemocných, kterých jinde nechce činiti, neboť udílí své milosti, jak chce.“

Ký div, jestliže ubohý churavec, jemuž ni žádné lidské umění pomoci s to není, dověděl se o tom neb onom milostném místě, jest puzen, aby slíbil vykonati pouť, ráčí-li mu Pán na přímluvu Panny Marie zdraví navrátiti, jest-li puzen, aby po dosaženém uzdravení slib vyplnil a Bohu a Pomocnici křesťanů dík svůj k nohám složil? Olověné závaží starostí často tlačí tělo i ducha. Mimo to tíží srdce mnohé potřeby, pro něž není v okolí snad ani potěchy ani pomoci. Ký div, jestliže člověk jest puzen hledati upokojení srdce, pomoc v bídě, a ten pud jej táhne z domova na některé posvátné místo milostné, kdež přidruživ se k jiným též tak smýšlejícím věří a doufá, že toho všeho tam dosáhne? Setřese se sebe všechny starosti a ouz-kosti, oddechne si volně a náleží po čas pouti jen sobě. Jaké blaho nalezá tu jeho srdce! Může snadno se modliti a perutěmi pobožnosti duchovně k Bohu se vznášeti.

Na poutním místě samém všecko ho pobádá k modlitbě. Tisíce putujících scházejí se jako proudem. Přicházejí zdaleka obtíženi všelikými záležitostmi, se zpěvem a modlitbou vcházejí do svatyně, klekají před milostným obrazem

a pronášejí s usazenýma očima, co mají na srdci. Taková pobožnost, taká důvěra může-li koho nechat chladného? Poutní chrám sám svou obyčejně velikolepou stavbou a úpravou též velice dojíká; po stěnách rozvěšeny jsou votivní obrazy na zjevné svědectví, že Bůh zde zvláště všemohoucnost svou ukázal. Slovo Boží blásá se výmluvnýma rtoma mocně a úchvatně, oltář v třpytu svící jest jako v záři nebeské; slavnostní služby se začínají, kněží se objevují v skvostných církevních rouchách a zvuky hudby rozléhají se po širých prostorách chrámových. Vše to povznáší poutníka k pobožnosti, a když se navrátí domů, vypravuje v kruhu svých domácích i sousedů všecko, co viděl a slyšel, a říká často: Byl jsem jako v jiném světě. Tak jest dobrá pouť mohutným prostředkem, aby se víra oživila, pobožnost roznítla a důvěra v Boží pomoc a v mocnou přímluvu Panny Marie zvýšila.

Dále když pobožní poutníci s křížem a krouhvemi modlíce se a zpívajíce jdou přes hory a doly, skrz města a vesnice, zdaliž nevyznávají slavně a veřejně svou víru? Když v bouři a dešti, a v nejpálčivějším slunečním vedru cestu tam a zpět konají, často jen chlebem a vodou se spokojují, třeba i posměch a hanu od těch, podlé nichž jdou, zkoušeti musejí, nejsou-li to veliké oběti, které se Bohu podávají a jistě nezůstanou bez odměny? Když na poutním místě chvála Panny Marie v rozličných řečích zní a jest viděti lidi všelikerých národností a

krojí, nenabývá-liž tu člověk radostného a povznášejícího vědomí, že katolická víra obsahuje celý svět? Když kdo na poutním místě vykoná skroušeně sv. zpověď a sv. přijímání, zpovědníkovi jakožto neznámý všechny záhyby své duše upřímuě vyjví a s tím větší odhodlaností pokání uložené vykonati může, zdaž tím mnohá duše se nezíská pro Boha, pro ctnost, pro blaho lidské společnosti? Ó, kdož může spočítati všechny blahé výsledky, jež tato pomůcka ctnosti i ctnost sama v mnohých způsobila? Kdo sečte slzy pravé lítosti, kteréž jsou prolity v poutních chrámech, kdo slzy svatého dojmu, které se tam ronily? Jak mnohá prosba jest zde vyslyšena, jak mnohé srdce zde otřeseno, jak mnohé dobré předsevzetí zde učiněno!

Jistý francouzský důstojník a lodní správce věhlasný bystrým duchem i udatností navštívil kdysi ze zvědavosti poutní chrám „Naší milé Paní la Salette“ ve Francouzích. Měl prý úmysl jen hodinu tam pozdržeti se. Ale spatření zářačného milostného obrazu jakož i pobožnost četných poutníků dójaly jeho srdce tou měrou, že vyznal svým přátelům: „Nemohl jsem si vysvětliti, co ve mně se dělo.“ On, jenž často smrti v boji vzdoroval, nemohl se udržeti slz. „Musím zde učiniti, co jsem po 20 let neučinil.“ Druhého dne vykonal skroušeně zpověď a přijal s dojemnou pobožností Tělo Páně.

Nejsou-li tedy nábožné pouti velmi prospěšné každému křesťanu?

Marie Egyptská hned v dvanáctém roce věku svého oddala se velkým hanebnostem a páchala je sedmnáct let. Vidouc, že mnozí z města putují do Jerusaléma uctit svatý kříž, též vydala se po lodi na tu pout. V Jerusalémě chtěla vkročiti do chrámu, byla na prahu neviditelnou mocí zadržena. Uznala, že se jí stalo tak za její ohavnosti; s pláčem a bijíc se v prsa vrhla sebou před obraz Panny Marie, štkala k Boží Rodičce, aby jí vyprosila odpuštění hříchův a přístup k sv. Kříži, slibovala svatě, že se vzdá světa a bude živa čistotně. Na to vešla bez překážky do chrámu a uslyšela hlas: „Půjdeš-li za Jordán, spasena budeš.“ Přešla Jordán, byla živa na poušti o samotě a vedla život co nejtěžší čtyřicet sedm let. Nejtěžší pokušení přemohla, až konečně byla sprostěna všelikého boje s tělem svým. Tam ji našel staříčkový opat Zózimas; duchem prorockým poznala hned, že jest kněz, vyzpovídala se mu a prosila jej, aby v příštím roce na Zelený čtvrtek přinesl jí Tělo Páně, jehož po čas přebývání svého na poušti ještě nepřijala. Sluha Boží přišel v ten den, Maria učinivši znamení kříže přišla k němu za Jordán po vodě a po svatém přijímání opět týmž způsobem se vrátila. Za rok Zózimas po slibu svém přišel našel Marii mrtvou a křesťanským obřadem ji pochoval. Z jejího na zemi písma shledal, že skonala toho dne, kdy leni jí podal Tělo Páně.

Hle, jaký to obrat se stal u příležitosti

pouti na přímluvu Panny Marie! Z veliké hříšnice učiněna slavná světice.

Jistý pacholíček nemohl mluvit. Pomoci a prostředky od lékařů podávané zůstaly bez účinku. Když bylo chlapci na 7. rok, poradila rodičům nějaká nábožná duše, aby s ním putovali do Marie Celly, aby tam vykonali sv. zpověď a sv. přijímání, obětovali nějaké svíce a dali sloužiti mši svatou. Na tu dalekou pouť dílem šli, dílem jeli, jak kdy mohli. Šťastně dostali se do Marie Celly a tam vykonali všecko, jak jim raděno. Při mši sv. všickni tři poklekli; při pozdvihování promluvil hošík: „Vidíte Pauenku Marii?“ Rodiče rozplakali se radostí z uzdravení dítěte. (Čas. „Ludmila“ 1879.)

Nějaký duchovní vypravuje (v „Čechu“ ze dne 7. listop. 1883.), co následuje.

V Obořišti rozuemohla se těžce manželka jistého Bl... Byla několikráte zaopatřena, neboť nemoc zdlouhavá nebrala konce a lékař pomoci nesliboval žádné. Hlavní nemoc byla nezhojitelný otok a výtok pravé nohy docela umrtvené. Hnis tekł z kolika ran. Na radu několika moudrých hlav dala se zavésti k zázračnému „doktorovi“ kamsi u Prahy. Ten tak dovedně „napravoval“ nohu, že ji zlomil; a když policie jeho zázračné klinice učinila přítrž, byla ubohá v ještě bídnejším stavu dovezena domů. Stav její byl beznadějný, přála si raději zemřít. Teprve v létě 1882.

mohla pomocí dvou berlí trochu belhati. Když pak z osady svato-polské konati se měl průvod o Navštívení Panny Marie na Svatou Horu a nemocná o tom zvěděla, pronesla slova: Toho já nevydržím pro lítost, že také spolu nemohu. I vytratila se rodičům, u nichž byla v ošetřování, a namáhavě půl třetí hodiny vlekla se po silnici v sobotu před slavností. Jak jí bylo u „nové hospody,“ když uviděla Svatou Horu před sebou, ale také kroku více učiniti nemohla. Klesla k zemi. Dopravili ji do hostince u „Sebastopolu.“ Srdce jí pukalo vidoucí všecky své známé jíti kolem na sv. Horu, sama musila zůstatí dole, ač tak blízko byla. — Bez vlády nejen nohou ale i rukou naložena od strápených rodičů na vůz. Doma činila si výčitky, že ji Rodička Boží proto nepřijala, že neposlechla rodičů; ba že se neměla po druhé vdávat. Bědovala, že před tím aspoň měla ruce k práci, nyní že jí i jídlo do úst podávati musejí. Pohled na ni rozrýval srdce. Nevěrec by řekl: „Toť ten zázračný účinek pouti a úcty Marianské?!“ My sami nevěděli rady ani útěchy. — Nemocná se brzy vzpamatovala a plna důvěry a kajicnosti zvolala: „Však já si to přece vyprosím, že budu vidět Pannu Marii svato-horskou.“ — Oči se jí zaleskly, my ji poručili Bohu. — V lednu m. r. o zábavě uspořádané ve prospěch chóru kostelního přinesla nám táž žena piva ve sklenicích, na jednu nohu trochu napadajíc. — Která je to? To není možno,

aby ona to byla, zvolali mnozí ze sousedů. Tak divil se i správce, jenž úsudek doktorův v loni byl slyšel. — Jest to ona skutečně, chodí docela bez berly, ano běhá a šuká vesele a dnes, v sobotu 3. listopadu 1883, jsem ji uváděl jako šťastnou matku, plnou zdraví, s nově narozenou dceruškou na rukou k oltáři.

II.

Však i protivníci poutí stojí pohotově s kameny, totiž námitkami, kterými házejí po poutích.

Prvý kámen jest hodně špičatý. Říká se: „Pouti jsou větším dílem pouhé zábavné výlety. Mnoho se času maří a peněz utrácí. Lid má pracovati a nikoli zahálet.“

Divno, musím na to odpovědět, mnozí boháči jezdívají do rozkošných lázní, ač jim toho není třeba, cestují na průmyslné výstavy a do jiných schůzí. Táhnou se tam v houfech, muži a ženy, hejřeji tam, mnoho času a peněz promrhají, a leckdo hrou u zeleného stolu připraví se o jmění i život. Proč pak ti lidé nepracují? Proč pak jest jejich všechno žití a bažení jen kratochvilná zahálka, jen nesvědomité ukrádání dne, jen neomluvitelné lenošení, jako by byli na světě jen k tomu, aby užívali a trávili a utráceli, kdežto jiní za ně pracují, i v neděle a svátky pro ně pracovati musí? A rolníku, řemeslníku a nádenníku, který v potu tváři chleba si dobývá, bolné mozoly na rukou má od těžké

práce, nemá býti dopřáno dvou neb tří dnů, aby se zhostil svých lopot a starosti a volně Boží přírodou kráčel na některé milostné místo, kdež by duchovně i tělesně okřál a nové síly k plnění svých těžkých povinností nabyl? A čeho vlastně požívá lid o těch poutích? Vlekou lopotně potravu s sebou; a z peněz, které trpce a poctivě si vydělali, nemělo-li by jim býti dopřáno, aby ten nějaký krejcar vydali na čest a chválu Boží a své potěšení? Dokud tedy nevěrci cestují a peníze vyhazují pro zábavy, ať jsou aspoň tolik liberální neb svobodomyšlní, aby i chudákům dopřávali jejich svobody a nevinného potěšení.

„Ale,“ namítá se, „často tím trpí důležitá zaměstnání, jež ukládá povolání. Jakási žena opustila svou domácnost, své děti, a šla na pouť; muž nevěděl si pomoci a musil dětem i čeládce pustit uzdu.“ Toť učinila arcit' pošetile. Každý katolický křesťan má věděti, že nesmí opomíjeti povinnosti své k vůli něčemu, k čemu není zavázán. Nemají k vůli pouti zanedbávati rodiče péči o své děti, hospodáři o své podniky, a raději mají doma zůstat, než nějakou povinnost omeškati.

Letí už zase druhý kámen porostlý trochu mechem pokrytství. Říká se: „Vždyť může každý i doma se modliti.“

Ba ovšem, kdo pak to může upírati? Bůh není žádným místem omezen; jestiž duch, a kdož se mu klanějí, mohou všude v duchu a

pravdě se mu klaněti. Ale právě ti, kteří jsou proti poutím, doma nejméně se modlejí a málo kdy navštěvují farní služby Boží. Poutník ví velmi dobře, že v kostele svého domova má svrchovaný poklad milostí, a že v cizím poutním kostele není jiného Boha, jiného pokladu milosti, jiných svátostí, jiné Panny Marie. Ale děje se mu, jak se děje vůbec člověku: co jest všední, obyčejné, stává se mu poněkud zastaralým a on k tomu lhostejným, ale co jest nové a neobyčejné, dojíhá ho; a tu novota místa, krása chrámu, množství věřících — vše přispívá k zvýšení jeho pobožnosti. Kdo ale takového dojmu nepotřebuje, zůstaň si doma a hodně pilně se modli ve chrámě svého domova.

Třetí kámen námitky blýská se líčeným stříbrem mravního rozhorlení. Tvrdí se: „Ach, o poutích děje se mnoho nešvar a rozpustilosti, pověra se plodí, modlářství milostnými obrazy se provádí, víra v nepravé zázraky se množí.“

Avšak, táži se, jest-li na světě jaké jen jediné zřízení, kteréž by nepodlehlo žádnému zneužívání a nahodilostmi škodným státi se nemohlo, místo aby užitek dávalo? Ptáme se, zdaž nějaké nehody, k nimž některý ústav příležitost dává, ale jeho účel a povaha neschvaluje, mohou jemu za vinu se klásti? Ptáme se, nemusilo-li by se lecos v světě zrušiti, poněvadž jednou se toho zneužilo? Tážeme se, zdaž o světských slavnostech a schůzích nestává se víc nepo-

řádkův a nemravností, rvaček ba i zabití, a ty slavnosti přece se nezrušují? Tážeme se, zdaž ten, kdo zamýšlí hřešiti, všude, doma i jinde, nenalezne k tomu příležitosti; ten ale, kdo chce Bohu sloužiti, nemůže se těch nějakých nebezpečností uvarovati? Tážeme se, zdaž moudrá dohlídka většího množství lidí, jakož se shledává na poutích, nemůže leckterou neplechu zameziti a překaziti? Ptáme se, zdaž Církev sama od jakživa vši mocí proti těm nešvarům nehorlila a se nesnažila je všelikými jí po rukou jsoucími prostředky vymýtiti? Takto píše Inocenc III.: „Mínění, jako by duch blahoslavené Matky Boží v nějakém obraze bydlel, byť i obraz ten od sv. Lukáše malován byl, jest mylné.“ Provincialní synoda Mohučská r. 1540. dí v 40. kanonu: „Budiž toho docíleno, aby prostý člověk nad obrazem se nezastavoval. Nesmí mysliti, že moc Boží a přímluva Svatých jest pouhá na obraz.“

Církevní sněm Tridentský praví (25. sez.), že obrazy Matky Boží mají se ctíti, nikoli jako by v nich božská bytost neb božská moc přebývala, neb jako by všechna důvěra jen v obrazy měla se klásti, jakož pohané činili se svými modlami. Pražská provincialní synoda 1860 nařizuje: „ať se nevystavují vyobrazení, které obsahují něco bludného neb pověřivého neb urážlivého, nýbrž toliko takové, které slouží k vzdělání věřících a jejich srdce k Bohu povznášejí.“

Skutečně, obrazy velmi jímají srdce lidské; člověku jest téměř, jakoby byl u těch milovaných osob samých, upamatuje se živě na jejich ctnosti a bývá mocně k následování jich pobádán. Z té příčiny zavěšujeme v obydlích svých obrazy rodičů, přátel, obraz císařův a papežův, obrazy věhlasných básníkův a umělců. Proč bychom neměli rovněž ctíti obrazy Svatých? Vždyť získali si mnohonásobné zásluhy o Církev a stát, byli rekové ctnosti, slávou korunovaní vítězové nad mocnostmi zloby, praví učenci ve vědě spásy, pravá knížata v říši milosti. Panna Maria jest královna všech Svatých, její obrazy od pradávna srdce věřících nejsladšími pocity naplňovaly. Kdož uviděv sixtinskou Madonnu od Rafaela v obrazárně Drážďanské, nechová živě v paměti, jak byl mile dojat? Čím déle dívá se člověk na ten obraz, tím víc zdá se mu, že Maria Panna s plátna k němu přistupuje, že v každém okamžení oči otvírá, ruce laskavě rozpíná a ústy milostiplnými praví: „Neopustím tebe.“

Bůh také často pomáhá divně i zázračně k mocné přimluvě Panny Marie. Nesmíme býti pověreční a zázrakuchtiví a míti hned za zázrak všecko, co leckteří lidé o tom neb onom obraze zázračného vypravují. Máme věřiti teprv, až jsme se sami přesvědčili, neb až po důkladném vyšetření od církevního úřadu příběh ten za zázračný prohlášen byl. Nemáme býti pověreční, ale také nikoli nevěřící; oboje jest proti nábo-

ženství a rozumu. Ruka Boží není zkrácena. On, jenž mrtvého dotknutím kostí proroka Elisea v život zpět zavolal; jenž uzdravil nemocné, na něž padl stín Petra podlé nich jdoucího; jenž uzdravil ženu, když dotkla se odolku roucha jeho: On často v rozechvěných a žalostných dobách sám zasahá mocnou rukou, aby lid u víře utvrdil.

Toho času, když Turci Evropu pustošili, byl živ na ostrově Kretě kupec, zvláštní ctitel nejblahoslavenější Panny. Měl obraz Královny nebeské, před ním často a rád se modlil. Boje se, že Turci do vlasti jeho vtrhnou, dal se na útěk, vzal s sebou ten obraz, vstoupil na loď aby se přeplavil do Italie. Sotva že se octla loď na širém moři, strhla se náramná bouře a všickni na lodi v největším nebezpečení trnuli strachem o život.

V té hrůze vzal nábožný kupec útočiště k Mariánskému obrazu, postavil jej na lodi, klekl před ním a pobízel všecky, aby totéž učinili. Sotva že pozvedli úpěnlivě srdce k Marii, hvězdě mořské, ustala bouře, vlny se utišily a nebe se vyjasnilo. Kupec v důvěře v Marii Pannu znova utvrzený přibyl do Říma. Umíraje odkázal ten obraz, nazvaný „Naše milá Paní ustavičné pomoci“, jednomu kostelu v Římě; tam zůstal 300 let, oslavovaný zázraky, ctěný od poutníků všech stavův a národů.

Za válek tohoto století byl ten kostel zbořen, a nevědělo se, kam obraz se poděl. Jistý

klášterní bratr ale zachránil a ukryl jej tajně u sebe a odevzdal chrámu sv. Alfonse. Za jáso tu a veselí celého města byl tam přenesen roku 1866. V jednom domě, vedle něhož šlo procesí, leželo čtyřleté dítě těžce nemocno. Hluboce zarmoucená matka zdvihla umírající dítě z lůžka, donesla je k oknu a volala k mocné Panně: „Ó, naše milá Paní ustavičné pomoci, uzdrav to ubohé dítě, nebo vezmi je k sobě do nebe!“ Takovou důvěry plnou prosbu nemohla Maria oslyšeti. Dítě vyvázlo z nebezpečí a za několik dní přišlo samo s matkou nebeské pomocnici poděkovat.

Též Jeho Svatost papež Pius IX. navštívil ten obraz Marianský, dal jeho otisk v pokoji svém zavěsiti a denně před ním klečel, aby za záležitosti svaté Cirkve se modlil. Římané pak nadšení slavnými divy, které neustále přímluvou Panny Marie se děly, podali písemně prosbu, aby ten milostný obraz ozdoben byl zlatou korunou. Dne 23. června 1867 konala se ta slavnost. Když se zapěla a od tisíců hlasů shromážděného zástupu odzpívána byla antifona: „Raduj se, nebes Královno,“ vystoupil patriarcha cařhradský, dvě korunky v rukou nesa, nastupně oltáře a vsadil jednu korunku na hlavu Ježíškovu, druhou na hlavu panenské Matky. Ihned zavzněly po celém chrámě radostné zpěvy diků a plesu, děla z andělského hradu hřměla a zvony všech chrámů zvěstovaly městu Římu novou vítězoslávu požehnané Boží Mateře.

Nuže, kdykoli nám čas zbývá a příležitost se nahodí, putujme k některému milostnému obrazu Panny Marie. Pouti mají mnoho světlých stránek a stinných lze snadno se uvarovati. Konáme-li pouť z pravého úmyslu pro Boží a Marie Panny oslavu, nikoli však pouze pro ukojení své zvědavosti; jdeme-li samotni neb v společnosti takových osob, které taktéž z pravého úmyslu tu nábožnou cestu podnikají; varujeme-li se na cestě tam i zpět všelikých zbytečných a světských rozprávek a myslí jen k Bohu mluvíme; přijmeme-li na místě milostném hodně sv. svátosti a snažíme-li se abychom po pouti byli čím dál nábožnější, svědomitější, pilnější, tišší a trpělivější: tehdáž jest naše pouť dílo Bohu a Marii Panně milé, od sv. Církve schválené a nám samým spasitelné. Osvědčujeme svou důvěru v Pannu Marii, povznášíme ducha svého zvýšenou pobožností k Bohu, dáváme se na cestu do nebe, kterou šli Kristus, všickni Svatí, všickni nejpobožnější muži i ženy všech časů, na cestu, kteráž nás jistojistě dovede na horu věčné blaženosti, na cestu k Bohu a milostnému trůnu Panny Marie. —

Svátek Navštívení Panny Marie.

(2. července.)

Rozjímání prvé.

Cesta Panny Marie věrným obrazem našeho pozemského života.

„Odešla Maria na hory s chvátáním“.
Luk. 1, 39.

Dnes chvátá Maria, požehnaná panna, z Nazareta přes hory k příbuzné své Alžbětě. Co hnedle urychluje kroky její? Radost, srdečná, svatá radost.

Archanděl Gabriel přinesl Marii nejslavnější s nebes zvěst, že má být matkou Toho, v němž budou požehnána všechna pokolení země.

Maria, jež v pokoře své v prvním okamžiku převelikou milost Hospodinovu sotva pochopiti mohla, znenáhla pojala hluboký smysl a význam tajuplného pozdravení. Nyní ale srdce její radostí oplývalo, i žádala si toužebně někoho o tom zpraviti — nikoli aby se chlubila štěstím svým, nýbrž aby velebila Boha, že tak milostivým se prokázal služebnici své.

Ale koho? Kde nalezne vhodné pro to srdce? Zdaž u rodičů? Ti nepochybně již odebrali se z toho světa. U snoubence svého Josefa? Jemu to tajemství vyjeví její pokora a panenská ostýchavost bránila. Snad u okolních sousedů? Jak by ti třeba jen zdaleka uvěřili největšímu ze všech zázraků, kterýmž Pán vyznamenal skromnou pannu? Tedy snad jiných přátel? Panna Maria byla chudobná, a chudoba nenalezá snadno přátel.

Komu tedy měla se svěřiti Maria? V dáli za horami judskými žila v domě kněze Zachariáše její nábožná teta Alžběta, a té chtěla radost svou projevíti. Rychle odhodlala se na cestu; bez odkladu na cestu se vydává, neštítí se její délky, nebojí se její obtíží, neleká se vysokých hor. Jde a spěchá a došla šťastně k tetě. Ale ta stařena jest Duchem sv. již zpravena o tom velikém tajemství, klade se uctivě a laskavě v její náručí a pozdravuje ji významnými slovy: „Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého.“

Maria putuje z Nazareta přes hory k přítelkyni své Alžbětě. Pozorujme tu její pouť bedlivým zrakem a seznáme, že má mnoho podobnosti s naším vedlejším životem, jest jeho věrným obrazem; podobný jemu má

1. východ,
2. postup,
3. konec.

I.

Cesta Panny Marie přes hory k přítelkyni Alžbětě jest věrným obrazem lidského života, má mu podobný východ.

Panna Maria na cestu svou vyšla z Nazareta. Nazaret byl nepatrné město v Galilei, v světě nijakou zvláštností známé, od cizinců málo navštěvované. Nevynikalo nádhernými chrámy, kteréž svými sloupy a báními vysoko do vzduchu by strměly, ani lesklými paláci, jejichž cimbuří by daleko se třpytilo, ani vábnými luhy, kteréž by bavily oči toho, kdo jest milovníkem přírody; neúhledné městečko bylo vystavěno na pahorku. Jeho jméno nebylo oslavováno v knize dějin jako jména Jerusalém, Tyrus, Babylon; souvěcí mluvili o něm málokdy, a i židé o něm mluvivali jen s posměchem a potupou, aneb aspoň s opovržením. Z Nazareta tedy vyšla Panna Maria.

Člověk, jehož život jest rovněž cestování, odkud vychází?

Člověk na cestu toho života vychází z kolébky. Mnohý se narodil v domě, který stojí na místě světa velmi ukrytém, v samotě tmavého lesa, v hloubi údolí, kamž zřídka kdo vkročí, na úpatí hory, jejíž jméno málo dosud známo. A ten dům vlastně není ani dům, jest to baráček toliko o jedné světličce, a v tmavém koutě té světničky tam stojí kolébka, kterouž třesavá ruka staré babičky houpá, ta kolébka,

do níž člověk po svém narození byl položen, a z níž se začalo jeho života cestování.

Panna Maria vyšla z Nazareta.

Když tak šla, spanilá panna, jednoduše oděná, zevnějškem chudá a nuzná, bez vší okrasy, od pocestných sotva kdy povšimnutá: ó, kdož byl by si tehdáž pomyslíl o ní, čím někdy, čím brzo bude, ba na jakou důstojnost jest již povýšena!

Kdož mohl tušiti, že již sestoupil k ní do tichého bytu posel nebeský s nejkrásnějším zvěstováním; že ze všech dcer Adamových jest nejvyšš počtěna; že jest skvostnou lilií Israele a dennicí, jejíž východ ohlašuje světu vykoupení; že jako matka bude chovati na rukou Syna Božího; že od všechněch pokolení na zemi bude blahoslavně velebena; že bude branou nebes, plesáním oboru zemského a královnou patriarchův, útcčištěm hříšníkův a potěchou všech trpících?

Podobně i my, jdouce podle kolébky, odkud dítko hledí spanilýma očima, nemůžeme věděti, co časem bude z toho dítěte.

Dítě to, které nyní ještě neumí ani žvatlati jméno „matka,“ bude snad někdy státi na křesťanské kazatelně jako proslavený řečník. Dítě to, které jest zavínuto nuzně v hrubé plénky, bude snad choditi jako veliký státník ozdobený vznešenými řády. Dítě to, kteréž teď namáhavě vztahuje ručičky po matce, dost možná, že bude někdy tisícům hladových dá-

vati vezdejší chléb. Dítě to, kteréž teď tak žalostně naříká, bude snad kdysi veleti jako vrchní vůdce válečným vojskům celé veleríše.

Avšak z téhož dítěte může se státi přímo žalostný opak všeho, co tuto řečeno. Může býti hanbou rodičům, kletbou sourozencům, pohoršením obci, hrůzou celé zemi, metlou lidstva.

K jistému vznešenému úředníkovi přišel tulák, otrhaný a ošumělý, žebřal u něho o almužnu a hlásil se mu jako jeho krajan, bývalý druh a přítel v studiích. Byl jím skutečně. Oba pocházeli z jedné vesnice, chodili spolu do školy. Úředník byl syn chudého řemeslníka, jenž záhy umřel, ničema syn bohatého rolníka. Při veřejné zkoušce školní ve vsi chudý žák svou pilností obrátil na sebe pozornost přítomného majitele panství a patrona, a ten dal ho na studie. Též syn boháčův studoval. Oba spolu šli na nejbližší latinské školy. S neunavnou pilností chudý hoch zabýval se svými školními úkoly, a ač byl podporován od svého příznivce, musil přece mnoho dobrého si odepřítí a zlého přestátí. Aby mohl stravu, oděv, byt a knihy si opatřovati, byl nucen v bohatých domech ve dne vyučovati a pozdě do noci seděti při svém učení. Ta neochablá pilnost spojená s vzornými mravy získala mu brzo přátely a příznivce, a posléz, když byl na sta překážek překonal, došel žádoucího šťastného cíle.

Synek boháčův ale spolehal na své jmění, honil se po zábavách, zanedbával učení, tropil

i politické rejdy, zabředal v dluhy hloub a hloub, až byl z města domů postrkem dohnán. Hořem z toho starý otec chřádl, až zemřel. Zkažený študent stal se teď pánem oteckého jmění a jal se nevázaně hýřiti. Za několik let promrhal všecko až do posledního halíře, a jsa neschopen vsí práce a na duchu i těle zničen, stal se břemenem obecnstva.

Dvě děvčata z jedné dědiny jdou do hlavního města na službu. Jedna, dítě bohabojných rodičů, jde dříve k sv. zpovědi a díky vzdává duchovnímu otci za všecka dobrá naučení. Ten ji odporoučí Marianskému ústavu ve Vídni, kterýž se zanáší opatřováním a opatrováním dobré čeládky. Prostřednictvím toho ústavu přijde do vrchnostenského domu a vyznamenává se učenlivostí, pilností, věrností a mravností, tak že osmnáct let u toho panstva setrvala a posléz jeho přičiněním se velmi dobře provdala. Jest nyní vídeňskou měšťankou a mistrovou a má se velmi dobře. Její družka, lehkomyšlná a vlašná v náboženství, jakož doma byla, vandrovala pro svou neposlušnost, lenost a nevěrnost ze služby do služby. Tou ustavičnou změnou byla uvržena v nouzi, byla pro krádež uvězněna, pak žila jako poběhlice, a konečně byla pro nemravné chování do obce svého domova postrkem dopravena.

A takou měrou můžeme často nabývat zkušenosti, že děti z nižšího stavu pilností daleko dospějí, protože nezapomínají na Boha a tím

jeho požehnání nabývají. Naproti tomu vidíme, kterak často boháči za krátký čas přicházejí o dům a živnost, o všecko, protože jsou hejřiví a oddávají se náruživostem, na Boha a svaté náboženství nedbají.

Ó tedy, rozmilí rodiče, dávejte svým dětem, které máte tak rádi, co nejpečlivěji nábožné, bohabojné vychování, poroučejte je mocné ochraňtě sv. Boží Mateře, aby byly šťastny na cestách svého života, aby milost Boží jim žehna!a, a aby dospívaly na oslavu Boží a blaho lidské.

II.

Cesta Panny Marie přes pohoří k příbuzné Alžbětě, našemu životu podobá se svým postupem.

Maria vyšedši z Nazareta, rodiště svého, musila, aby přišla k Alžbětě, přede vším projíti Galilei, na to krajinu Samařskou, a naposledy vniknouti hodně hluboko do území Judska. Opravdu daleká, značná to cesta pro slabou, útlou pannu, jejíž nohy delšímu cestování nebyly zvyklé.

Ale i život lidský jest mnohdy cestou dlouhou. Ovšem kdo uvadne v květu mladosti své, sotva z kolébky zdvižený klade se hned do druhé kolébky, do rakve, té kolébky pro věčnost; kdo oči hned opět na vždy zavře dříve, než je náležitě otevřel pro světlo toho světa: toho cestování není nikterak dlouhé. Ale kdo pomalu

dospívá z dítěte v mládence, léta mužství prožije v starostech a lopotách; kdo vidí po šedesáté až sedmdesáté, jak zima sněhové vločky sype, až konečně vysoké stáří naň přikvačí, aby zvolna kráčel s bílou hlavou, s holí a slabým zrakem; kdo už každým dnem očekává odpočinek v hrobě, ale smrt ještě dlouho mu nepřichází, — ó toho každého cesta životem jest hodně dlouhá a daleká.

Panna Maria šla tou dalekou cestou, šla samotna, dle některých vykladatelů písma toliko služkou doprovázena. Nikdo z příbuzných jí neposkytoval ochranného průvodu, nešel s ní žádný bratr, ani otec, ani matka. Přece však měla dobrého průvodce, samého Boha, kterýž v jejím srdci bydlel; dobrými průvodci byli jí andělé, kteříž vznášeli se jako ochránci vůkol ní. Ale zdaliž v lidském živobytí též tak nestává se často? Jak mnoho dětí velmi záhy osiří a musí žítí bez rodičů, bez pečlivého otce, bez milující matky! Co jest manželů, kteříž brzo jsouce rozloučení musejí cestu dále samotni konati! Co jest bratří, kteří nepoznali toho štěstí, po boku milující sestry kráčetí údolím mladosti! Co jest lidí, kteříž v štěstí i neštěstí stojí bez soucitného přítele, podle nichž každý přejde chladně a lhostejně!

Ale i ty, jenž musíš osamělý konati cestu vzdějším životem, měj jen dobré svědomí a dávej se vždycky na přímou a úzkou cestu spravedlnosti, a budeš cestovati lépe než přemnozí s ve-

selými průvody; budouť tobě průvodci, jako tam Panně Marii, Hospodin a nebeští duchové. Cesta Panny Marie byla netoliko smutná pro osamělost, nýbrž i obtížná. Byla obtížná; neboť vedla jí nikoli pořád skrz zelené doliny, ani po květných rovinách, nýbrž i přes vysoké hory bylo jí kráčet, projíti pusté krajiny. Parné slunce sálalo žhoucí paprsky, a podnoží pálil žhavý písek. Chudá jsouc mohla si Maria jen skrovnického pohodlí na cestě opatřiti; a jelikož byla slabá a outlá, musilo se jí zhusta dostaviti unavení a vysílení.

Avšak jest-li živobyť lidské bez obtíží? Není-liž bohato strastmi jako moře vodou? Ó, jest to také cestování — nikoli květnými nivami, nýbrž přes vysoké nepřívětivé hory. Pohledni se jen zběžně okolo sebe a viz ty mnohé oči, jak tonou v slzách, — líce hořem zbledlé, — hlavy starostmi kzemi skloněné, — sevřená srdce, z nichž stále vystupují jen vzdechy — to vše bude ti povídati, že život lidský jest bohat utrpením, jest cestou přes hory.

Jistý kmet procházel se v parku jednoho města a sedl si stranou; nějaký mladý člověk, kterýž neviděl starce, zuřivě se přihnál, chrtil zlostná slova, a vytrhnuv z kapsy bambitku nabil ji. Potom vyndal z kapsy nějaké psaní; přečetl je s pláčem a roztrhl s klením. Na to popadl bambitku, a — v tom okamžení zachytil mu stařec pevně ruku. „Kdo vám dává právo mou svobodu omezovati?“ otázal se cizinec

vzdorně, a divoce koulel očima na starce. „Křesťanská povinnost, neb chcete-li, soucitnost,“ odvětil kmet. „Dobrý příteli, hleďte na mne jako na svého soutrpitele. I mne před léty neštěstí porazilo, chtěl jsem si zoufatí jako vy. Poslyšte, jak se mi dělo. Byl jsem zaměstnáním kupec, ženat a šťastně živ. Mé špekulace dařily se výborně, sehnal jsem si za krátký čas jmění za 200.000 zlatých. Štěstí mne svedlo v nedbanlivost, skoro zpupnost. Nenačalou bouří na moři přišel jsem o polovici svého jmění, druhou polovici pohltil úpadek jistého obchodního domu. Těmi nehodami byl jsem svržen z bohatství na žebrotu i s ženou a dítětem. Bez mála byl bych zšlél a zoufal si. Ale přece jsem se udržel a děkuji za to jisté dobré přítelkyni, kteráž mi dodávala útěchy a zmužilosti. Přítelkyně ta byla svatá víra. Říkala mi: „Ůlověče, pamatuj, že dobrotivý a moudrý Otec v nebesích řídí osudy lidské, a že bez jeho vědomí ani vlas s hlavy nepadne. Doufej v Boha, jest dosti bohat a mocen, aby ti dal víc a něco lepšího.“ Ta domluva potěšila mne. Vždyť jsem měl ještě svou dobrou manželku a své milé dítě; všickni jsme byli zdraví a měli chuť do práce. Dostal jsem se do jistého závodu za účetního a přesvědčil jsem se, že člověk může i bez 200.000 zl. šťasten býti. Za několik let přiblížilo se neštěstí znova tichým krokem, aby mi zasadilo ještě hroznější ránu. Krutá hlavnička zuřila v městě a vedrala se i do mého obydlí. Ach, ženu i dítě vyrvala

mi do osmi dnů neuprosná smrt. Choť, kteráž mi obětovala všechno, se mnou snášela žalost i radost, dítě, dobré jako anděl, své jediné potěšení, svou radost, své štěstí, musil jsem doprovodit k hrobu. Tehdáž stál jsem osamělý s krvácejícím srdcem, život mne omrzel, bouřil a zuřil jsem jako vy, nešťastný příteli! Tu opět dobrá přítelkyně, svatá víra, nedala mi klesnouti, zdržela mne od strašného úmyslu vzíti si život a navrátila mi klid a spokojenost. Rána znenáhla se zahojila. Šel jsem zase po svých zaměstnáních a byl jsem živ tiše jako samotář.

Avšak můj tichý klid netrval dlouho. V domě kde jsem bydlel, byl starý pán v noci zavražděn a o peníze oloupen. Při soudním vyšetřování našli na psacím stole zavražděného perořízek, kterým bez pochyby vrah rozřezával vazadla na balíčkách s penězi. Ale jak se zděsili, když na nožičku uviděli vryté mé jméno.

Sám soud zpěchoval se pro ten perořízek mne podezřívati z loupežné vraždy, vždyť mě, bezúhonnost byla po celém městě známa. Muselo se však vyhověti zákonu, byl jsem zatknut. Nadarmo jsem ujišťoval, že jsem nevinný, nadarmo jsem udával pravdivě, že jsem ten nožiček hned před rokem ztratil; nic mi to nepomohlo.

Seděl jsem v žaláři, mé nejdražší jmění na zemi, mé dobré jméno bylo ztraceno, moje čest byla veřejně zohavena; v zoufalosti měl jsem pokušení, abych si hlavu o zdě žalářní roztrí-

štil. V té době opět přistoupila ke mně má dobrá přítelkyně, svatá víra, osvěžila mou naději, posilnila mou mysl, osušila mé slzy tou měrou, že jsem opět trpělivě očekával, jak ta záležitost dopadne. A skutečně, po půl létě byl loupežný vrah vypátrán; já byl propuštěn a dostalo se mi se všech stran tím víc vážnosti, dobrých přátel a dalšího opatření. Vidíte, milý příteli, tak mne svatá víra ve všech okolnostech života zachovávala, sílila a těšila.“

Slova starcova dojala jinocha tou měrou, že s důvěrou v Boha obrátil svůj život; skutečně napotom dařilo se mu všecko dobře a byl posléz zcela šťasten.

Nuže budiž i každému z nás svatá víra neustále tou těšící přítelkyní, kteráž by nám na obtížné pouti života s pomocnou rukou po boku stála, pot starostí a lopot s čela stírala, svatým prstem ukazovala na Otce nejvyšší dobroživého a moudrého a v době strastí provolávala: „I noc dostává světlo od nesčetných hvězd, a není opuštěn, kdo Bohu věren jest.“

III.

Cesta Panny Marie přes hory k tetě Alžbětě má našemu pozemskému životu podobný konec.

Maria konala cestu svou po několik dní bez oddechu, cíl putování svého chovajíc neustále na zřeteli. Ačkoli často nastalé

umdlení ji nutí odpočinouti si, touha po milé přítelkyni dodává jí nové síly. „Brzo uvidím věrnou přítelkyni po tak dlouhém čase“ — tou myšlénkou krátí si přes tu chvíli dlouhou cestu. Ale cíl její již nemůže býti daleký. Jen ještě malou hodinku, a vkročí do údolí, kde stojí ten klidný byt její milé přítelkyně. Mocně počíná jí srdce bušiti, každým krokem stoupá její radost a jest jí, jako by měla uzříti svou vlastní matku. Všecka udivená stojí Alžběta a věří sotva svým očím. Rychle padají si na srdce nejlepší ze všech přítelkyň, co jich na světě kdy bylo, dojaté a oplývající radostí; v tu chvíli jsouc naplněna Duchem svatým provolává Alžběta spanilé panně na uvítanou: „Zdrávas Maria, požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého.“

Maria byla co nejlépe přijata a obdržela přátelské pohostění. Nebeský ples a andělská rozkoš rozhostily se v tom příbytku tiché zbožnosti.

Cesta Panny Marie tedy skončila se nejsrdečnější radostí, blahým shledáním s věrnou, mnoho milovanou přítelkyní!

Kdy a kterak medle skončí člověk cestu života svého? Člověk skončí putování své, když čas jeho pobytu ve zdejšího dojde, když jeho hodiny se zastaví, když umře. Úmrtím odloží svou poutní berlu, svleče své pocestné roucho a složí své umdlené tělo do tichého bytu hrobního k odpočinku. Když toho pozemského poutníka

do země spouštějí, jemu truchlozpěvy pějí a slzy bolestného dojmu proň roní, tehdy ovšem zdá se, že konec jeho životní pouti není tak radostný, jako konec pouti Panny Marie. Avšak to se jen tak zdá.

Neboť jen bezcitné z prachu stvořené tělo odevzdá se zemi k porušení; ale duše, vznešenější část člověka, vznese se nad smrt a hrob, vzlétne do věčnosti. A jestliže člověk ten pouť svou dokonal dobře, t. j. na cestě ctnosti setrval, na širokou dráhu hříchu nikdy se nedal, cíle svého a toho, co jest pravé a dobré, s očí nikdy nespustil, tehdy jest též šťasten, jako Maria Panna, nevýslovně šťasten.

Vchází totiž do velikého domu radosti, do nebes, a shledává se s nejlepšími, nejvznešenějšími a nejsvětějšími přátely. Přichází k Bohu Otci, jenž jej jako své věrné dítě přijímá a činí dědicem všech nebeských statků. Dostává se k Ježíši, Spasiteli svému, jenž mu podává věnec slávy, aby věčně jako vyvolenec se stkvěl. Nalézá tam Marii, královnu nebes, a ona jej tiskne jako dítě své laskavě k mateřskému srdci. Přistupuje k andělům, a ti dobří duchové uvádějí jej na čestné místo, kteréž zaujme na vždy u svatebního stolu božského Beránka jakožto blažený host. Posléz setkává se se všemi svatými, a tito mu ihned podávají ruku na šťastné sbratření a provádějí ho po nebeském ráji, aby mu ukázali všecku velebnost, jejížto patřením bude se radovati po všecky věky.

Ó zajisté, roznmilý křesťane, není pochyby, že cesta Panny Marie přes hory k Alžbětě jest věrným obrazem našeho života na zemi. Dejž Bůh, abychom všickni pouť svého života dobře dokonali, abychom u jejího konce šťastně vešli do nebeského domova věčné radosti.

Rozjímání druhé.

Řeči Panny Marie.

„Hlas tvůj jest sladký.“
Pís. Šal. 2, 14.

Jisté chudé děvče smrtí rodičů staló se opuštěným a osamělým sirotkem. Po matčině smrti bylo pozůstalého jmění sotva tolik, co by mohla nuzně asi měsíc býti živa. Neměla příbuzných a žádný soused neprojevoval chuti milosrdně ujmouti se opuštěné; i měla tu hroznou vyhlídku, že bude brzo se toulati a žebrati, dokud si někde nenajde práci a výdělek.

V zármutku a úzkosti kdysi večer velmi vroucně se modlila k Matce Boží, jejíž obraz visel nad jejím ložem, a zvolavši: „Potěšení zarmoucených, matko sirotek, pomoz také mně!“ klesla v dřimotu. Měla pak předivný sen. Viděla před sebou ve velebně krásném lesku Bohorodičku, jež hlasem podobným hlasu její nebožky matky přívětivě k ní promluvila: „Neplač, ale jdi zejtra do lesa, a tam, kde nalezneš můj obraz, klekni a modli se.“

Dívka probudila se brzo a byla velmi dojata tím snem. Dlouho nemohla vzpamatovati se; konečně se vzchopila a šla na úsvitě do lesa; po dlouhém hledání našla starý dub a na něm obraz bolestné Matky Boží v kapličce vydiabané. S vřelou pobožností poklekla před obraz a modlila se ze vší duše dlouho a vroucně. Ale jakkoli vřele vzdychala a tesklivě na Boží Matku hleděla, — nic v celém okolí se nehýbalo. Mrtvé ticho bylo v háji a zdálo se, že lhostejně si pohrává ranní větérek listím dubů a bříz.

Tak ušla skoro hodina. Dívka zaplakala konečně nahlas: „Tedy mne můj sen sklamal, a i ty, nejsvětější matko Maria, opustila jsi mne, jako mne celý svět opustil! Co má nyní býti ze mne, ubohé sirotky? Jest mi snad určeno v bídě zahynouti? Však nikoli! to nemůže býti vůle Boží. Nasadím všecky své síly a poddám se nejhořčejším svizelům a podvolím se nejtěžším pracem, až se milému Bohu zalíbí jinak se mnou naložiti. Snad mi potom sešle nějaké srdce soucitné a slitovné.“

Sotva že domluvila, zašelestilo listí za obrazem Matky Boží, a pozvedši oči, uzřela před sebou nadlesního. Přišel maně na to místo; když uslyšel děvče hlasitě se modliti, postavil se za dub a vyslechl každé její slovo. „Kdo jsi?“ otázal se soustrastným hlasem.

Osiřelá vyjevila mu své postavení, svou úzkost o budoucnost, i svůj sen. Se zalíbením rostoucím poslouchal ten muž každé její slovo, a

když dopověděla, pravil: „Tvůj sen nesklamal tebe. Matka Boží poslala ti ve mně spomocníka Ujmu se tebe, budu ti otcem. Nebe darovalo mi syna -- dceru odepřelo mi — ty budiž mou dcerou! Budu se starati o tebe jako o své vlastní dítě. Pojď se mnou do mého obydlí.“

Osiřelá dívka činila pěstounovi svému radost, rostla v kázni, pokoře a věrnosti, a když dospěla dvacátého roku života, syn hodného lesního pojal ji za manželku. Panna Maria zjevila se osiřelé ve snách oděná zářným pláštěm. — Ale nikoli sen, nýbrž pravda svatého náboženství učí nás, že Panna Maria prostírá svůj ochranný plášť na všechny své věrné ctitele. Svatá Panna promluvila k tomu děvčeti lahodným hlasem, jako by to byla řeč její matky; táž Maria jest i naší matkou. K trůnu Božímu přistupuje a oroduje laskavě za nás jako sladkou řečí matčinou. Z té také příčiny praví se o Marii v písni Salomounově: „Hlas tvůj jest sladký.“

Panna Maria mluvila jen málo za živobytí svého, avšak co mluvila, bylo vždy šlechetné a svaté. O ní mohlo se říkati, co svaté Písmo svědčí chvalně o hluchoněmém od Krista zázračně uzdraveném, že mluvila právě.

Ale jaké řeči mluvívají lidé? Může-li se také o nich vždycky říkati, že mluví právě? Hle, tuto někdo si dovoluje bezbožně mluvití proti svaté víře a říká, že všecko na zemi jest jen pouhou náhodou, že člověk nemá duše, ale

že jako zvíře jest, žije a pojde. Může-li se o takovém říci, že mluví právě? Tu druhý vyslovuje jméno Boží neuctivě, zneužívá svatých jmen i k ohavnému proklínání lidí a zvířat. Může-li se říci o něm, že mluví právě? Tuto třetí naplňuje ústa svá lží a pomluvou a utrháním dobrého jména bližního. Může-li se o něm říci, že mluví právě? Tamto čtvrtý se opovažuje nestydatě mluvit a žertovati; pátý má zvláštní zalíbení v tom, že chyby bližního roznáší od domu k domu; šestý oklamává jiné lstivou řečí a třeba ani křivé přísahy neděsí se; sedmý vypíná se nad jiné pyšným mluvením. Ba, může-li o všech těchto říkati se, že mluví právě?

Jelikož tedy jest to velikým hříchem, když křesťanu vzácného daru mluvy k zlému zneužívá, jak pak máme mluvit, abychom následovali vznešeného příkladu Panny Marie, aby se mohlo i o nás říkati, že mluvíme právě? Které pak vůbec jsou to řeči, jimiž Maria mluvila a každý křesťan mluvit má?

Panna Maria paterou řečí mluvila a to musí uměti každý křesťan, aby vešel do království nebeského. Ale tolik umí málo který učenec; mnozí lidé neznají než milou mateřštinu a chtějí také se dostat do nebe. Nechtě, my zůstaneme při svém: Paterou řečí mluvila Panna Maria a došla si tím nebe; a paterou řečí musí mluvit křesťan, chce-li dojít toho sídla blaženosti. Nuže, která jest ta řeč?

I.

Panna Maria mluvila řečí *andělů*, klanějíc se Bohu.

Na miliony blahoslavených duchů stojí před trůnem Božím, hledí s úžasem na stkvělou tvář trojjediného Boha, klekají a volají: Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů! Kdykoli andělé zjevili se viditelně lidem na ochranu neb k pomoci jako kdysi Lotovi, Jakobovi, Tobiášovi, a otvírali ústa, aby jich potěšili, pokaždé přede vším promluvili: „Veleben budiž Bůh, jenž stvořil nebe i zemi.“ A když Kristus Pán v oné nejsvětější noci se narodil, kdož neví, že v zástupech andělé se snesli a radostně zpívali: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle?“ Tedy k velebení, chvále a uctění Boha otvírají andělé ústa svá svatá. Oslava Boží, klanění se Bohu jest jejich ustavičná mluva.

Kdo však mluvil řečí andělskou více a lépe, nežli ta, která se nazývá královna andělů, sv. Panna Maria? Vzkročivši do domu Alžbětina zvolala nadšeně: „Velebí duše má Hospodina, a plesá duch můj v Bohu, spasiteli mém.“ Její každá modlitba, každé pomyšlení, každé slovo, každý skutek, každý kročej, slovem vše směřovalo k cti, chvále a oslavě Boží, tak že nejušlechtlejším způsobem plnila výrok apoštola národů: „Cokoli činíte v slovu neb skutku, všecko číňte ve jménu Pána Ježíše Krista díky činíce Bohu a Otcí skrze něho.“ (Kol. 3, 17.) Pročež i Boží

požehnání nejhojněji spočívalo na ní, andělé pozdravovali ji milostiplnou, chránili ji přepodivně na cestě jejího života.

Rozmilý křesťane! mluv také co nejčastěji, čím bys Boha velebil a jemu se klaněl, jako činí andělé Boží, nejsvětější Panna, ba i většina tvorstva. Hvězdy, když v noci zdobí nebeskou klenbu, zdaž nevolají hlasitě: Veliký jest Hospodin!? Slunce, každého jitra vlévající nové světlo, teplo a žití v žíly tvorstva, nevolá-li na hlas: Dobrý jest Hospodin!? Duha na obloze jako znamení míru sedmerobarevně se klenoucí nevolá-li: Pravdomluvný a věrný jest Hospodin!? A člověk nadaný rozumem, koruna tvorstva, nemá-li se míti k tomu, aby chválil Boha a k němu pobožně se modlil, jako činí andělé v nebesích?

Když tedy ráno a večer konáme své modlitby, prosebně a vděčně ruce své k Bohu zvedáme, tehdáž mluvíme řečí andělskou. Když před jídlem a po jídle na Boha nezapomínáme, nýbrž pamatujeme na Toho, jenž dává všem pokrm v čas příhodný, mluvíme řečí andělů. Když jdeme pod širým nebem a žasneme nad skutky všemohoucnosti, dobroty a moudrosti božské a žasnouce rty své rozvíráme, abychom velebili Boha, mluvíme řečí andělů. Když navštěvujeme pilně služby Boží a při mši svaté pobožně uvažujeme vše, co Pán na kříži pro nás učinil a vytrpěl, mluvíme řečí andělskou. Když pobožně klečíme u hrobu svých milých přátel,

a modlíme se k Bohu za ně, mluvíme řečí andělskou. Ó, čiňme to velmi často, mluvmе co nejčastěji řečí andělů, jakož nejsvětější Panna činívala! Tehdáž svatí andělé i okolo nás budou stále se vznášeti, aby nás ostříhali, budou naše modlitby k Bohu donášeti a nám milost a vyslyšení s nebe srašeti.

S řečí andělskou pojila Panna Maria řeč *svatých*, řeč díků.

Tisícové tisíců svatých v nebesích se shromažďují, oblečeni v slavnostní roucha a s kvetoucími ratolestmi palmovými v ruce přistupují k nejvznešenějšímu oltáři božského Beránka, snímají koruny své s hlav a modlí se: Chvála a dík Tobě, božský Spasiteli, že jsi pro nás přepodivně se vtělil, nás obětováním sebe vykoupil, bez naší zásluhy vyvolil, milostí hojnou posvětil a nekonečně oblažil.

Avšak není-liž to Panna Maria, královna všech svatých, jejíž ústa pronášejí z hlubiny srdce dík Nejvyššímu? Vždyť na ni vylil troj-jediný Bůh plnost všech milostí; ji pozdravil anděl milosti plnou; ona jest matka božské milosti, poněvadž porodila Boha samého, Ježíše Krista, jenž jest původní zdroj všelikých milostí. On jest „jednorozený od Otce, plný milosti a pravdy“; „v něm jsou skryti všickni pokladové moudrosti a vědomosti“; „v něm a skrze něj Bůh nám dal všecko“. Z jeho srdce prýští se pramen „vody živé, kteráž teče do života věčného“, proud milosti, jenž nás před Bohem ospra-

vedlňuje a blaží a činí z nás syny života věčného. Panna Maria jest ale ten požehnaný ráj, jenž v sobě chová pravý strom života, milostný proud světa výkupné krve, původní zdroj všeho světla, potěšení, pokoje a života.

Jakž tedy by nebyla Maria milostí všechna osvětlena a proniknuta v době vtělení Syna Božího, když moc Nejvyššího ji zastínila, v době jeho narození, když poprvé popatřila v jeho spanilé oči; v době očistění Jana Křtitele od hříchu prvotního, kteréž se stalo při jejím navštívení; v době Ježíšovy nebeské oslavy při křtu v Jordáně; v době, kdy duše jeho na kříži od těla se odloučila; v době, kdy po jeho vstoupení na nebe s nevýpravnými city nebeské radosti a rozkoše svaté tělo jeho svátostně přijala; v době, kdy byla na nebe vzata a za plesání všech andělův a svatých za královnu nebeskou korunována?

Žasna nad tím divem božské milosti volá sv. Vavřinec Justiniani (Ser. 10. in Annunt. Deiparae): „Veliká skutečně byla milost, hojná a úplná, jelikož nebi jeho slávu dala, zemi Boha porodila, andělům radost přinesla, a na zem pokoj vylila!“ Jakž by Maria nebyla po výroku Gabrielovu milostí plná, stavši se matkou Boží, žebříkem do ráje, branou nebes, potěšením světa, zlých duchů hrůzou, hříšníků nadějí, nejmocnější prostřednicí mezi Bohem a lidmi? Všech milostí náplň nebeský posel

skrz na skrz cítil, poznal a zjevil, když promluvil: „Milosti jsi plná.“

Avšak, duše křesťanská, nemáme-li i my, ne-li za takové tedy aspoň za podobné milosti Bohu děkovati? Maria byla matkou Boží, ale nemáme-li i my štěstí, že jsme syny Božími, dědici Božími a spoludědici Kristovými? Maria okoušela slast Krista nositi na rukou svých; my těšíme se té milosti, že téhož Pána nosíme v srdci svém, když ho v Svátosti oltářní přijímáme. Maria byla od Boha zvláštní milostí střežena na cestě ctnosti, na cestě trápení; na cestě jejího pozemského života byl Pán stále s ní. Ale zdaž i nás na cestě našeho života Pán milostivě nechránil, nežehnal, nespravoval a nevodil?

Křesťane, tobě dopřává Bůh zdraví a síly, jiní ale po celý život churaví, nebo po mnoho let na lože jsouce upoutáni nemocí v bolestech se svíjejí a úpí: nemáš-li Bohu děkovati za veliký dar zdraví?

Rolníče, pohlížíš na štědré požehnání, kteréž ti Pán dává hojnými žněmi, nemají-li tvoji rtové kypěti díkem dárci všeho dobra?

Hospodáři, zpomínáš si, jak tu a tam strašlivé požáry strávily domy se vším jměním, tvé obydlí ale dosud zůstalo od toho dravého živlu ušetřeno; ty, starče, mnohokráte slyšíš zvoniti umíráčkem, a při tom zpomínáš, jak mnozí před tebou již do hrobu klesli, tobě ale Pán život prodlužuje; ty, boháči, vidíš, jak nouze a chu-

doba lidem mnohou slzu vynucuje, ty ale jsi obdařen hojností; ty, šťastný otče, vidíš, jak leckteré děti rodičům svým jen zármutek působí, ty ale na svých dětech se dočkáváš mnohých radostí — ano my všickni od dobrého Otce v nebesích béřeme dary jeho dobroty, jeho požehnání a jeho milosti: nemá-li za to v nás vznikati cit nejvroucnějších díků, a ten cit se projevovati slovem i skutkem, abychom těch darů Božích nezneužívali, nýbrž moudře jich užívali k svému a bližních prospěchu? Ó, čiňme tak, tehdy budeme mluvíti jako Panna Maria řečí svatých, řečí díků.

II.

Dále mluvila ústa Panny Marie řečí *Kristovou*, řečí *lásky*.

Všechno Ježíšovo počínání a jednání bylo láska, vřelá, božská láska k lidstvu. Láska jej snesla na zem a učiní ho člověkem, láska vložila mu těžký kříž na ramena; láska svítila z jeho očí, ozařovala jeho tvář, řídila jeho kroky; láska byla v jeho myšlení, činění, mluvení. Slova, jež vycházela z jeho rtů, byla vždy mírná, potěšná, povzbuzovací, útrpná, poučná, pomocná, — slovem, jeho řeč byla řeč lásky. Tou řečí mluvil, když zvolal: „Nechte maličkých přijít ke mně, neboť takových jest království nebeské.“ Řečí lásky mluvil, když řekl osiřelé matce: „Neplač!“ Řečí lásky mluvil, když řekl sténajícím u

churavci: „Vezmi lože své a chod!“ Řečí lásky mluvil, když na kříži pně řekl k plačící Matce, aby ji potěšil: „Ženo hle, syn tvůj!“ Řečí lásky mluvil, když posledně modlil se k Otci za své vrahy. Není-liž tedy řeč Ježíšova vesměs mluvou lásky?

A kdož by byl mluvil tou řečí častěji, vroucněji a srdečněji, než Maria, Kristova matka? Vždyť dlelo láskyplné srdce Ježíšovo u ní nejbliže. Vždyť z jeho milených očí zářila na ni nejvřelejší láska. A co jiného čítala v jeho tvářnosti, než svrchovanou dobrotu? Čemu učily jesle, sláma, tma a zima v jeskyni, kterouž si vyvolil pro narození své? Čemu každé poučné slovo jeho rtů, čemu každý pohled jeho očí, každé žehnání jeho ruky, každý čin jeho všehomoucnosti? Nehlásalo to vše nekonečnou lásku jeho božského srdce? A jakž by byla ta láska její mateřské srdce nerozněcovala, neozařovala a takměř nepronikala? Proto nazývá ji Církev „matkou krásného milování,“ proto jest její srdce ustavičně naplněno láskou k nám, proto ústa její mluví neustále řečí lásky.

Řečí lásky mluvila, když obětujíc se svolila v úradu Boží a řekla andělovi: „Staň se mi dle slova tvého.“ Řečí lásky mluvila, když svou přítelkyni Alžbětu napřed pozdravila; řečí lásky mluvila, když za chudáky při svatbě v Káně se přimlouvala. A kdož vypoví, která slova lásky mluvila k svému božskému Synu, která slova potěchy k nuzným, která dobré rady

k svým známým? Kdo může vyměřiti, která slova přímluvy Bohu za nás přednáší, kdykoli v svých starostech, slzách a potřebách ji za pomoc vzýváme? Její proseb sladký hlas k trůnu božskému se vine; a zač prosí kdy pro nás, to nám hojným proudem plyne.

Ano Maria, matka naše, mluví řečí lásky; zdaž i my, děti její, toutéž řečí mluvíme?

Když manželé vespolek se proklínají a si nadávají zlořečice dnu, kdy se poprvé uviděli, a není téhodne, v němž by se nevadili, jest-li to řeč lásky?

Když děti na rodiče krutě si vyjíždějí, hrubými slovy je oslovují a jim odpovídají a skrovný výměnek jim leckdy nedávají, nijak toho netajíce, že jejich brzké smrti jsou žádostivi, — jest-li to řeč lásky?

Když sousedé spolu žijí ve vádě a rozepři, věčnou pomstu si přísahají a hromy shůry ohavným jazykem proklínajíce na sebe vespolečně svolávají, — jest-li pak to řeč lásky?

Když lidé zemřelého doprovázejí k hrobu, a místo aby na jeho duši pamatovali nábožnými modlitbami, jeho chyby odkrývají a lži a útržky za ním do hrobu házejí, — zdaliž to jest mluva lásky?

Ó, odstup od nás, abychom kdy nelaskavě mluvili. Mluvme jako křesťané stále řečí Kristovou, řečí lásky, vlídnosti, úslužnosti, laskavé útěchy, soustrasti, dobré rady, pokoje a smířlivosti, jako Maria, naše svatá matka mluvívala.

Neboť láska činí ze světa síň radosti, neláska mění jej v dům slz a žalosti.

Panna Maria též řečí *Šalomounovou*, řečí moudrosti mluvila.

Bůh vyzval Šalomouna, ujímajícího vládu, aby si něco od něho po libosti vyprosil: slávu a důstojnost, peníze a bohatství, zdraví a dlouhý život. Ale z toho všeho za nic neprosil Šalomoun, nýbrž vyžádal si toliko srdce moudré a rozumné. Ta prosba zalíbila se Hospodinu tou měrou, že mu dal moudrost, jakéž před ním neměl nikdo. Od té doby neplynula z úst slovutného krále než moudrá slova, významná přísloví spásné řeči. „Co zlaté jablko na stříbrné míse, to jest slovo řečené v pravý čas.“ „Pýcha předchází pád.“ „Kdo seje křivdu, klidí bídu.“ „Všecko jest marné, leč báti se Boha.“ Takovým způsobem mluvil Šalomoun.

Avšak plynula kdy z úst lidských vyšší moudrost, než z úst Marie, kteráž od Církve se nazývá „stolice moudrosti,“ „panna nejmoudřejší?“

Lahodným hlasem mateřským volá knám: „Nyní tedy, synové, slyšte mne: Blahoslavení, kteří ostříhají cest mých; slyštež naučení a buďte moudří a nezamítejte ho. Blahoslavený člověk, kterýž slyší mne a kterýž bdí u dveří mých každodenně a střeže u veřejí vrat mých. Kdo by mne našel, nalezne život a vyváží spasení od Hospodina.“ (Přisl. 8, 32—35.) Tak mluví Matka naše: „Blahoslavení, kteří ostří-

hají cest mých.“ Její cesty jsou cesty moudrosti a ctnosti.

U prvé cesty jest viděti nápis: „Věř!“ Maria Panna věřila slovu Božímu. Uvěřila, když archanděl Gabriel jí zvěstoval, že bude matkou Boží. Uvěřila slovu Božímu, kteréž jí velelo utíkat do Egypta; věřila tomu, co Simeon Duchem sv. osvěcený jí předpovídal; věřila ve vznešené poslání Syna svého a zachovávala si všecka slova jeho v srdci. Ó, věřme též pevně a nepochybně slovu Božímu, neboť slovo to jest věčná, neklamná pravda; slovo to činí, že se stáváme opravdu moudrými, a dává nám jasné odpovědi na nejdůležitější otázky strany minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Čeho nej- učenější muži u Řeků a Římanů po množství let vybádati nemohli neb toliko částečně vy- bádali, to nám dává jasně poznati naše nábo- ženství. A pravá, důkladná věda také dotvrdí, že to náboženství od Boha zjevené jest pravé. Proto také praví veliký učenec Bako z Veru- lamu: „Povrchní učenost vede k ateismu, t. j. k upírání Boha, důkladná naproti tomu k ná- boženství.“

Druhá cesta Panny Marie má moudrý ná- pis: „Boj se!“ Boj se Boha! boj se ho uraziti hříchem. Praviť svaté písmo: „Počátek mou- drosti jest bázeň Boží.“ (Přísl. 1, 7.) Kdo se bojí Boha, nemusí ničeho na světě se obávat, ni nemoci, ni chudoby, ni zloby lidské, ni krutosti živlů, ni přítomnosti ani budoucnosti, neboť ví,

že nejvyšš dobrotivý Otec osudy lidské spravuje, a těm, kdož ho milují, všechno řídí k dobru. Kdo však nebojí se Boha, musí se přímo všeho báti, poněvadž jest si vědom, že zasluhuje od nejvyšš Spravedlivého nikoli odměnu, nýbrž trest. Vede se mu jako za dávna pochlebníku Damoklesovi. Ten vychvaloval stále štěstí pána svého, krále, tyrana syrakuského, a ničeho si nepřál víc, než býti na jeho místě. Tyran chtěl mu dáti okusiti toho štěstí, dal ho obléci v královský oděv a uvésti do komnaty plné nádhery a skvostů; tam u tabule jídlm a pitím bohatě opatřené čekalo mnoho otroků, aby plnili vše, čeho bude žádati. Ale uprostřed požívání pohleděv vzhůru, uviděl Damokles nad hlavou svou ostře nabroušený meč; visel na slabé žíní ohonu koňského a v každém okamžení mohl spadnouti. Uleknutý Damokles uhnul se a utíkal z místa. Rovněž musí zlosyn báti se stále Damoklova meče, budoucnosti. Ale všeho se báti, býti ustavičně v strachu, a strachem se pořád a pořád chvěti, není-liž to smutný život? Pravou moudrostí tedy jest báti se Boha. Z té příčiny dí sv. písmo: „Blahoslavený člověk, který se bojí Hospodina.“ (Žalm 111, 1.)

Kdo pak měl tu bázeň Boží, tu synovskou úctu a svatou ostýchavost Boha uraziti větší měrou než právě Panna Maria? Ó, choďme cestou moudrosti, kterou chodila Panna Maria, — buďme všickni v pravdě bohabojní. Ta bázeň Boží bude nás stále chrániti hříchu, posvěcovati

a přiváděti blíž k srdci Otcovu a přejde znenáhla v sladkou lásku synovskou. Neboť jestliže počátek moudrosti jest bázeň Boží, tedy konec moudrosti jest láska Boží.

Třetí cesta moudrosti, kterouž chodila Panna Maria, má nápis: „Uvažuj!“ — *uvažuj konec!* To již pohanští Římané měli za vysokou moudrost. Tedy nikoli hříšně bažiti a toužiti po klamných penězích a statecích, poněvadž to vše někdy vyrve nám smrt; ani pořád jen se pachtiti a sháněti po svůdných radovánkách světských, poněvadž tyto zhusta jsou pouhé bubliny, kteréž chvílku se lesknou a potom ošklivý kal zůstávají; ani závoditi a lakotiti o přízeň a čest u lidí, kteří jsou vrtkaví a nevěrní; nýbrž na Boha všemocného a věrného spoléhati a u něho po cti toužiti: to jest pravá moudrost.

Tu moudrost měla Panna Maria u výtečné míře. Její všecken život byl tichý, skrytý v Bohu; neshromažďovala pozemských pokladů, kteréž rez a mol kazí; uvažovala konec a měla stále na zřeteli vznešený, svatý účel života a šťastně ho dostihla. Následujmež té nejmoudřejší Panny! Kdo ji ctí, kdo ji nalezne, nalezne život milosti v Kristu, a spasení na věčnosti.

Není-liž to tedy řeč Šalomounova, řeč moudrosti, kterou Panna Maria mluvila?

Posléz u. a měla Panna Maria řeč *Jobovu*, řeč *trpělivosti*.

Byla to řeč neobyčejné trpělivosti, když Job, dříve bohatý zeman a nyní učiněný žebrák, dříve šťastný otec kvetoucích sedmi synů a nyní je všechny jednoho dne pohřbivší, dříve úplně zdrav a teď churavec osypaný palčivými vředy, zvolal: „Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Hospodinovo pochváleno!“

Avšak zdaž Panna Maria netrpěla takové, ba co pravím takové, mnohem větší bolesti, ztrativši svého božského Syna a s ním všecko? Křesťanská matko! když máš dítě, na němž lpíš celým srdcem, a ono jest ti se vší láskou oddáno; tu pak bylo by ti viděti, jak to dítě před tvýma očima jest vražděno, jak krev z jeho zraněných ran teče; jak tvé dítě v nevypravitelných bolestech se třese a svíjí a úpí, a jak umírajíc oči po tobě obrací a tebe za pomoc vzývá, a jak potom zbledne a skoná a jako tuhá mrtvola leží: zdaliž bys bolesti nehynula a neomdlévala? Maria všecko to viděla; viděla Syna svého na kříži pníti, viděla jeho krev kapat, viděla jej, jak hlavu kloní a umírá, a zůstala státi. Neklesla na zem, nelomila rukama zoufale, nekřičela naříkavě, až by vůkol se rozléhalo. Bolestí se chvějíc ronila slzy, zvedala zraky žalostně k nebi, vydávala tiché vzdechy z krvácejícího srdce. Ale ty vzdechy, pohledy a slzy zdaž nevyjadřují výmluvněji než tisíce slov řeč trpělivosti a stálosti?

I každý z nás bývá za živa častěji postaven pod kříž. Často odtrhuje neuprosná smrt nadějně

dítky v květu života od srdce rodičů; odděluje dobré rodiče od plačících nezaopatřených dítek, kteréž teprv později budou cítiti, co jest to býti bez rodičů, bez jejich lásky a sdílnosti odrůstat; odlučuje starostlivého manžela od srdce věrné manželky. Plačíc chodí se svými ubohými sirotky k hrobu a neví, jak by z bolesti se vzpamatovala. Duše křesťanská! když tě podobně osud stíhá, sluší-li ti, abys zoufale klesala a hynula? Nevíš-li, že Bůh jest otec vdov a sirotků, a nikoho neopouští, kdo v něj doufá? Nevíš-li, že ta, kteráž trpělivě bolesti nesla a slzy prolévala, má soustrast s našimi bolestmi a slzami? Nevíš-li, že Maria jest naše dobrotivá, věrná, pomocná matka? a jako starostlivá matka na dítě své nezapomíná, ani ona na nás nezapomene a nás neopustí. K ní tedy modli se důvěrně takto: Ó Maria, dejž, ať mohu ve všem oddán býti Bohu, a jako ty, božská Máti, v strastech trpělivě státi!

Hle, duše křesťanská, to jest těch pět řečí, jimiž mluvila Panna Maria, řeč andělů, řeč svatých, řeč Kristova, řeč Šalomounova, řeč Jobova. Cvičme se v té pateré řeči. Tím se rozumí: modleme se pilně k Bohu, děkujme jemu za vše dobro, prokazujme pravou lásku k Bohu a bližnímu, snažme se o pravou moudrost života, mějme stálou trpělivost v protivenstvích. Nebož kdo mluví těmi řečmi, přijde jistě do nebe, byť neuměl rtořit a jazykem jiné mluvy než mateřštiny. A naopak kdyby který učenec uměl

mluviti všemi jazyky světa, těmto pateru svatých řečí ale by se nenaučil: jistě by nedošel věčné blaženosti. Tyto svaté řeči zjednají nám vstup do příbytků věčného pokoje, abychom po všechny věky mluvili řečí svrchované blaženosti, rozkoše a radosti.

Rozjímání třetí.

Jak sluší pozdravovati.

„Maria všedši do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu.“

Luk. 1, 40,

Maria, matka Pána našeho, pospíchá přes hory s tím úmyslem, aby přítelkyni svou Alžbětu navštívila. Již došla cíle, již vstupuje do domu Zachariášova a přináší Alžbětě svůj pozdrav. Není-li to dostatečným důkazem, že máme lidi pozdravovati? Maria, vzor dokonalosti, pozdravuje; nemáme-liž i v této šlechtné stránce jí následovati? Maria, naše milovaná a požehnaná matka, pozdravuje; nemáme-liž my, děti její, totéž činiti? A co nám nábožné podání hlásá o Ježíši, našem božském vzoru? Kdykoli s učeníky svými na nějaký čas se rozloučil a pak s nimi opět se sešel, vždy je přívětivě pozdravil; a netoliko to, nýbrž i že měl obyčej jim při opětném shledání zvláštními známkami lásku a přívětivost na jevo dávat. Skladatelé svatého písma Nového Zákona neopomenuli nikdy

v svých listech věřící křesťany velmi srdečně pozdraviti; a kdykoli prvotní křesťané se scházeli k bohoslužebným výkonům, sebe vzájemně nejen vlídně pozdravovali, ale i bratrsky objímali.

Ale nač to a podobné vynášeti? Nejedná se tu o důkaz, že pozdravovati jest věc chvalitebná, šlechetná, kterou opomíjeti nesluší. Toť požadavek našeho přirozeného citu, a proto koná se velmi často. Pozdravují se lidé, když se vzájemně navštěvují, když se na cestě potkávají, když si dopisují, když někde za některou příležitosti se shledávají. Zdali pak pozdravy, kteréž lidé ve všedním obcování dávají, jsou vždycky náležitého způsobu? O tom jistě lze jest pochybovati. Zhusta jest to pozdravení pouze planý obyčej.

Tedy nastává otázka: Kterak pak jest vůbec pozdravovati, aby to pozdravení dělo se dobrým, náležitým, svatým, záslužným, jedním slovem řečeno, *křesťanským způsobem*?

Jistý nábožný muž a moudrý učitel církve praví: Abychom pozdravovali náležitým způsobem, pozdravujme bližní:

1. napřed,
2. napořád,
3. upřímně,
4. nábožně.

I.

Máme lidi pozdravovati: tak žádá obvyklý mrav a svatá povinnost. Aby ale dělo se to náležitým způsobem, musíme pozdravovati *napřed*.

Pozdravení jest znamením přichylnosti, lásky. Láska pak každému úctu napřed vzdává. Vždyť láska nemá nic pyšného, nýbrž jest samá pokora. „Láska nejedná lehkovážně, nenadýmá se,“ praví apoštol. (1. Kor. 13, 4.)

Maria pozdravuje Alžbětu. „Vznešenější přichází k nižší,“ dí sv. Ambrož. Matka Ježíšova, matka Boží, kloní se před matkou pouhého člověka, před matkou Janovou. Nevěsta Ducha sv. uctívá manželku kněze Zachariáše. Svatých od Boha zvláštní milostí nadaných duší vlastností jest, bližního předstihati. Také anděl Marii Pannu pozdravil napřed. Ba sám Bůh každého dne nás pozdravem předstihá. Jakmile časně ráno probudíme se, padne nám jeho zlaté světlo do očí. Ten paprsek světla není-liž pravé pozdravení lásky nás zachovávajícího Boha. A nedává-li nám Pán po celý den sto-krát napřed pozdravení udílením milosti? Zdaž tou milostí nás nepředstihá ve všem činění a opomíjení? „On prve miloval nás,“ píše sv. Jan (1. Jan 4, 19.), a my smíme doložiti: Bůh nás stále prve miluje.

Nevybízí-li nás to vše, abychom se též vespolek láskou a úctou předstihali? Chybou

by bylo a známkou hrdosti pozdravení své zadržovati a vždy čekati, až druh pozdraví. Sv. Jan Zlatouústý praví: „Pyšní a směšní jsou ti, kteří nechtějí pozdraviti, leč když se jim pozdravení dříve dá. Moudří a skromní s pozdravením svým předcházejí, poněvadž vyhledávají toho, co jest věcí ctnosti a pokory, poněvadž svou i jiných pýchu potlačují, poněvadž chtějí záští, rozepře a nepřátelství přerušiti.“ Jen marniví lidé se vypínají nad chudšího, minou jej nevšímavě, stydí se s ním promluvit. Opravdu šlechtí, moudří lidé uznávají v každém, i nejnižším, bratra sobě rovného, pozdravují ho přívětivě, dávají se s ním v rozprávku. Když některý vznešený muž místní obce dá chudákovi u cesty sedícímu a kamení tlukoucímu napřed vlídné pozdravení, jistě má tento z toho třeba celý den takovou radost, že ještě večer svým druhům o tom vypravuje a přívětivost a blahosklonnost boháčovu vychvaluje, čímž tento docela žádné újmy na své dobré pověsti netrpí. Vypravuje se o císaři Ferdinandu Dobrotivém, že na svých procházkách venkovany tu a tam na poli pracující nejpřívětivěji pozdravoval a s nimi v důvěrné hovory se pouštěl. S náramnou radostí vypravovali o tom ti šťastní lidé doma, na pmátku pro své děti to zapsali a poznamenali si to místo, kde císař stál. Když Jeho Veličenství činil své denní projíždky po ulicích pražských, bylo často pozorovati, jak zcela neznámé, chudé lidi co nej-

vlídněji pozdravuje. Také ale všickni s láskou a úctou k němu Inuli, a při jeho smrti bylo, jako by byl zemřel otec všech.

Pozdravení jest znamením lásky. Lásku pak po zákonu dokonalosti máme míti ke všem lidem. Z toho jde, že pozdravení své nesmíme nikomu zůstatí dlužni. Abychom tedy náležitě pozdravovali, musíme pozdravovati také *napořád*, t. j. každého.

Všickni jsme lidé, bytosti stejného druhu, tudíž musíme vespolek přívětivě se setkávati. Každý člověk má svatou povinnost býti lidumilným. Té povinnosti ale nikoli nevyhovuje, kdo pozdravuje toliko své představené, své přátely a příslušníky. Ano chybuje, kdo myslí, že máme pozdravovati jen své přátely, příbuzné, příznivce a dobrodince, vůbec ty osoby, s nimiž nás přirozenost neb život v užší poměr uvedly. Nikoli, i cizinci, jejichž jména nám nikdy nebyla pověděna, mají právo na nás žádati zdvořilost. Ba i nepřátelům a škůdcům svým nesmíme odpírati svého pozdravu. Božský Spasitel sám na to zřejmě odkazuje, řka: „Milujete-li toliko ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete? zdaliž i publikáni téhož nečiní? A budete-li pozdravovati toliko bratři svých, co více činíte? Zdaliž i pohané toho nečiní.“ (Mat. 6, 46).

Když Panna Maria šla z Nazareta, tedy z Galilee, přes hory judské, vedla ji cesta skrze Samařsko. Samaritáni ale byli zapřísáhlí ne-

přátelé Židů. Když tedy Maria na cestě potkala některou Samaritánku, což pro ni neměla slova vlídné promluvy? Ba jako později Ježíš sám k té samařské ženě u studnice Jakubovy přívětivě promluvil, tak jistě i Maria, kteráž božskému svému Synu ve všem podobna byla, dcery Samařska sestersky pozdravovala.

Svět ovšem nazývá to zbabělostí, zahazováním sebe a nevhodnou povolností, aby člověk pozdravoval lidi, kteří stojí pod ním, lidi, kteří jsou z nejnižší třídy, neb dokonce lidi, kteří mu hořce ublížili a jeho zjevní nepřátelé jsou. Svět proto chladně se má k svým nepřátelům a ubližovatelům, vyhýbá se jim s opovržením a hledí škaredě stranou.

Avšak jest-li to křesťanské, lidské, ba i opatrné jednání? Nelze-li často právě vlídným pozdravením staré nepřátelství zrušiti, nebo aby se zrušilo, dáti podnět? Ó jistě, vlídný pozdrav rozhněvanému bratrovi daný jest jiskrou, kteráž padá do jeho nepřátelského srdce a v něm uhaslý oheň lásky znova rozněcuje.

Historie vyhlašuje za velmi znamenitý ten příběh, kdež dva nejslavnější vojvůdcové, Scipio a Hanibal, nenadále se potkali. Oba rekové podívali se na sebe vespolek cizácky, žádný z nich nepromluvil slova, a tak mlčky zase se rozešli. Jak pak, kdyby tito muži byli se pozdravili, podali si ruce na smíření a tím způsobem zabránili ty proudy krve, v níž dva velicí národové i později hrozně se brodili: zdaž by jejich

jména ještě krásněji se nestkvěla v dějinách? Ale na něco takového nemohli se zmoci. Proč nemohli, vysvětlíme si snadno pomyslením: byli to pohané, nikoli křesťané.

Jestliže ale křesťan nemůže se tou měrou přemoci, aby každého, buď si jeho přítel neb nepřítel, pozdravil, to opravdu nedá se vysvětliti.

II.

Kdo hledí pozdravením druhého předstihnouti a nikomu nezůstává dlužen přívětivou promluvu, činí ovšem dobře; ale nikoli již úplně dobře. Aby bylo pozdravení dokonalé, jest mu třeba také *upřímnosti*.

Nepřepínáme podotýkajíce: Největší část pozdravů, které se v světě dávají, má tu chybu, že nepochází z upřímného srdce. Jsou pouze lichá pořekadla, libozvučné formule, novověká hesla. Slova, jimiž se lidé vzájemně pozdravují, nezřídka příkře odporují vnitřnímu smýšlení, jsou tedy vlastně lži.

Někdo někoho pozdravuje a vyjadřuje mu radost, že jej opět vidí, a zatím byl by rád, kdyby byl s ním se nesešel. Někdo někoho pozdravuje a přeje mu vše dobro ústy, a v srdci se raduje, když jemu něco zlého se přihodilo. Jeden pozdravuje druhá a ujišťuje, že si ho ze srdce váží, a při tom cítí největší lhostejnost a chladnost k němu. Někdo pozdravuje jiného a snižuje se jistými pořekadly hluboko pod něj,

a zatím v srdci vysoko se nad něj staví. Někdo pozdravuje jiného a nabízí mu vši svou úslužnost, skutečně však nemá k němu ani tolik přichylnosti, aby k vůli němu kamínek s cesty uklidil.

Ano, takového způsobu pozdravy skutečně nejsou nic, než lichá, prázdná, lživá slova.

Zcela jiné bylo pozdravení, jež Panna Maria dala Alžbětě. Když ta svatá panna vstoupila do dveří, aby staříčkou tetu po delším čase opět navštívila, když jí chvějíc se klesla do náručí a jí přála všelikého požehnání nebeského: jak as zalesklo se její duchaplné oko slzami radosti, jak as bilo rozkoší její andělsky čisté srdce, jak asi planula vytržením její zbožná tvář, a jak as libě zněla slova z její úst! Byl-li starý kněz Zachariáš právě při tom, byl zajisté v hloubi duše své dojat, když slyšel takým způsobem pozdravení vyslovovati a viděl živý obraz pravé upřímnosti před sebou. Věru upřímnost jest velmi podstatná vlastnost pozdravu. Schází-li tato, přestává pozdrav býti věcí vzácnou, stává se posměchem a pokrytstvím.

Byl to výstup velmi žalostný, ba nejvýš odporný, trestu hodný, když suroví žoldnéři božského Spasitele v soudním domě u Piláta vzali mezi sebe, zavěsili naň šarlatový plášť, trnovou spleť jako korunu vsadili mu na hlavu, vetrou třtinovou hůl za žezlo vložili mu do ruky, kolena před ním ohýbali a říkali: „Zdráv buď králi židovský!“ Ti lidé také pozdravovali Je-

žíše, ale jak pozdravovali Toho, jemuž se měli v prachu klaněti?

Jelikož však Ježíš všecko to, co činíme bratru svému, tak považuje, jako by jemu bylo učiněno, jelikož když ctíme bratra, Ježíše otíme, jehož obrazem jest; jelikož ale také posmívající se bratru posmíváme se Ježíšovi: tudíž ten, kdo bližního pozdravuje bez upřímnosti, tedy s přetvářkou, stává se patrně druhem těch surových vojínův a přizvukuje v jejich potupné: „Zdráv buď, králi židovský!“

Když se lidé potkávají neb scházejí, přejí si „dobré jitro“, „dobrý den“, „dobrý večer.“ Když pozdravují toho, jenž má sednouti k stolu, aby jedl, přávají mu „dobré chutnání.“ Pozdravují-li jiného, jenž se ubírá do společnosti, přejí mu příjemnou zábavu. Pozdravují-li třetího, jenž se vydává na cestu, přejí mu šťastnou cestu. A čtvrtého pozdravující, kterýž chorobně vyhlíží, přejí mu brzké uzdravení. Třeba byly ty pozdravy často dobře míněny, přece neobsahují ničeho, než lichá slova, prázdná všeho vnitřního obsahu. Křesťanu tedy sluší, aby jiného způsobu pozdravy z úst vypouštěl, totiž takové, které mají mravní cenu, a to jsou *nábožné* pozdravy.

Pravíme tuto, aby se pozdravovalo dobře a náležitě, že musí se to dít *nábožným* způsobem.

„Mcudří“, podotýká sv. Zlatoústec, „touží i při svých pozdravech po tom, co jest věci

ctnosti,“ co tedy jest svatého, božského, nábožného.

Oč krásněji zní pozdravení: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ než: „Dobré jitro!“ Oč významnější jest při vstoupení do domu neb při odchodu říci: „Pokoj budiž domu tomuto!“ „S Bohem!“ než jeho obyvatele ujišťovati svou oddaností slovem: „Má úcta!“ „Poroučím se.“ Oč správněji řekne se průmyslníkovi a dělníkovi: „Pomáhej Bůh!“ nežli: „Nazdar!“

Když božský Spasitel po vzkříšení apoštolům k jejich největšímu překvapení opět se ukázal, dal jim blahé pozdravení: „Pokoj vám!“ Kdykoli apoštolé psali listy rozličným křesťanským osadám, pozdravovali je skoro pokaždé slovy: „Milost vám a pokoj!“ Kdykoli svatá Církev v chrámě děti své pozdravuje, jaké promluvy užívá? Víme, jest to: „Dominus vobiscum — Pán s vámi!“

Ejhle, přátelé, samé to svaté, nábožné zazdravy!

A jakého způsobu bylo pozdravení, jež nejblahoslavenější Panna Maria dala Alžbětě, jest snadno uhodnouti. Neboť jakmile řečená stařena uslyšela pozdravení Mariino, byla naplněna Duchem svatým, a také Jan ještě nenarozený poplesal radostně v životě mateřském.

I protestanté bývají krásou nábožných katolických pozdravů dojata. „Pamatuji se,“ píše básník Klopštok, „jak velice byl jsem kdysi na

své cestě po Švýcařích katolickým pozdravem v srdci dojat. Jednoho pěkného dne jsme vystoupili z vozu a šli. Zůstal jsem o nějaký krok za společností; několik dobrých horalů potkalo mne a každý z nich řekl ke mně: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ Nevěděl jsem ještě, že by to bylo pozdravení a tím méně uměl jsem na pozdravení odpovědět. Nemohu vypraviti, jak velice mne to pozdravení dojalo. Odpověď: „Na věky. Amen,“ kterou jsem potom často slyšel, přicházela mi tak přirozenou, že jsem se divil, jak jsem nemohl na tak prostou a správnou odpověď přijíti.“

Jistá nábožná stará matička připravovala se k poslední hodině. Zpovědník jí přispíval a těšil ji, že bude brzo požívati nebeských radostí. Umírající byla také zcela upokojena a Bohu oddána. „Jen jedna věc ještě tíží mi srdce,“ pravila ve vší prostomyslnosti své. „Až v nebi před Bohem se ukáži, ach co pak já ubohá tam řeknu?“ „Ó babičko!“ odpověděl zpovědník, „buďte bez starosti; až přijdete v nebi před trůn Boží, řekněte jen: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ a všecken nebeský zástup odpoví vám: „Až na věky — na věky — na věky.“ Jistě, není krásnějšího pozdravení ani na nebi, ani na zemi, nad to: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“

Jsme již poučeni, kterak má křesťan lidi pozdravovati. Má se to dít napřed, napořád, upřímně a nábožně. Ó, nebudiž ta nabytá

vědomost v nás bez užitku ; ꝛ ozdravujeme bližní, jak na pravého křestana sluší. Neboť náležitě t. j. tuto naznačeným způsobem dávané pozdravení jest věcí velmi šlechtnou, svatou, záslužnou, BoLu milou. Pozdravujíce náležitým způsobem velebíme tím Hospodina, konáme ctnost pokory, nabýváme důvěry u lidí, vykouváme čin lásky a jsme jiným lidem důstojným vzorem lidu-milnosti.

Nevyjde mi z paměti, píše jistý nábožný muž, co jednou prostomyslná protestantka mi řekla : „Opravdu, katoličtí duchovní jsou hodni vážnosti a lásky větší měrou, než naši pastoři.“ A proč tak soudila ? Že katolický místní farář ji vždycky přívětivě pozdravil a k ní srdečně promluvil, kdykoli s ní se sešel.

Avšak jelikož pozdravování je věc šlechtná, přeužitečná, nesluší-li nám vděčně se obracet k Té, která nás učila pozdravovati ? Panna Maria zasluhuje náš úplný vděk a ten jí vzdáváme zjevně a nejlépe, když velmi často nebeskou Matku pozdravujeme a pobožně s Gabrielem, Alžbětou a církví říkáme: Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná tys mezi ženami, a požehnaný plod života tvého, Ježíš. Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

Rozjímání na svátek svaté Panny Marie s Hory Karmelu.

Panny Marie cesty na nebe.

„Kdo bude odpočívati na
hoře svaté tvé?“

Žalm 14, 1.

V svaté zemi vypíná se hora Karmel s utěšenou vyhlídkou na blízké moře a úrodnou rovinu; na jejím úpatí zelená se stromoví vavřínové a olivové, její úbočí zdobí vinná réva, na temeně rostou šedověké duby; půda je okrášlena svěží zelení bujné trávy a vonnými kališky byacintův a narcisů. Z těch příčin hora Karmel chválí se v sv. písmě jako znak půvabnosti a úrodnosti.

Zde za starodávna proroci Eliáš a Eliseus živi byli a Boha v chrámě přírody uctívali zde Eliáš konal oběť, kterouž zapálil oheň s nebe. Tam za prvotních křesťanských dob uchylovali se nábožní poustevníci, kteříž zvláštní pobožností ctíli nejblahoslavenější Pannu Marii. Neboť jakož Eliáš po té oběti viděl vystupovati oblak, z něhož po dlouhém suchu spustil se úrodný déšť.

tak nazývá sv. Epifan Pannu Marii světlym oblakem, kterýž nejjasnější světlo na osvětlení světa, Krista, vyslal; oblakem nebeským, kterýž mohutný déšť Ducha sv. na vší zemi vylil, aby způsobil úrodu víry. Císařovna Helena dala na tom místě vystavěti chrám, a roku 1180. nábožní mnichové zřídili při něm klášter, kterýž pojmenovali klášter Eliášův. Jerusalemský patriarcha dal jim řeholní pravidlo, kteréž také papež Honorius III. potvrdil, a po němž se nazývali Karmelitáni neb Karmelité.

Později ale jsouce ustavičně pronásledováni od Saracenů, usnesli se, že se odstěhují na západ, a rozhostili se v mnohých zemích, zvláště pak v Anglicku. Tam řídil řád karmelitský general Šimon Skot velmi moudře. Obzvláště bylo jeho nejhorlivější snahou, aby úctu nejblahoslavenější Panny zvláštními pobožnostmi rozmnožil. Jakož vypravuje kronika Karmelitánského řádu, zjevila sa mu Královna nebeská a podávajíc mu škapulíř, pravila: „Vezmi tento škapulíř řádu svého, jest to známka spásy, záruka pokoje a věčného závazku; — kdo s tím rouchem zemře, nebude trpěti věčného ohně.“ Škapulíř jest složen z dvou malých kousků hedvábí neb vlněné látky, kteréž jako znamení zvláštní úcty k Panně Marii a naděje v její ochranu se nosí pod obyčejným oděvem na stužce neb tkanici, a má vtisknutý obraz Panny Marie.

Vyskytli se ovšem protivníci škapulíře, zavrhovali a prohlašovali jej za dětskou hříčku,

pobožnůstkářství, za blud, který člověka v klamnou bezpečnost konejší a vši snahu o ctnost ničí. Ač by to byla pověra, kdyby kdo myslel, že to vyobrazení a roucho samo může někoho ochránit věčného ohně. Ale to jest úplná pravda: kdo roucho Mariánské nosí nejen *na* prsou, nýbrž i *v* prsou svých, kdo jest oděn rouchem Marie, její panenskou myslí, její nábožnou láskou, její synovskou oddaností do vůle Boží, ten jistě dojde spasení. Církev proto dovolila nositi škapulíř, vznešení i prostí vstoupili v to bratrstvo, velcí svatí vyšli z něho, a Benedikt XIII. ustanovil pro veškerou Církev výroční svátek nazvaný „Blahoslavené Panny Marie s hory Karmelu.“ Podnes stojí klášter ten na té hoře východní země; nábožní poutníci vstupují na její zajímavé výšiny a dostává se jim tam pohostinného přijetí a opatření.

Avšak netoliko tento chrám, ale i mnohé jiné poutní kostely jsou vystavěny na horách, jako na Svaté hoře u Příbrami v Čechách, na sv. Kopečku u Olomouce na Moravě. Svými věžmi a báněmi rozhlížejí se daleko po zemi a zvou nábožné obyvatele na pouť. V stínu košatých stromů stoupají poutníci s křížem a korouhvemi zpívajíce a modlíce se a došedším cíle jest takměř, že jsou blíže milého Boha, modlí se pobožněji a nalézají, čeho se srdcem věřícím hledali: potěchu a pomoc. To znenáhlé vystupování, to namáhavé zápasení s obtížemi, aby se dostali na horu, to toužebné očekávání nadějného cíle:

— není-liž to obraz života lidského, kterýž jest též namáhavé putování na svatou horu spásy, na tu svatou horu, kam směřuje tužba křesťanského srdce?

Takou tužbou jsa uchvácen jistý nábožný muž ze stesku po nebi zvolal:

Ach, po svém domovu
duše má vroucně touží,
a jak se velmi souží,
než v náruč Otcovu
dopadne přesvatou,
nejvyšší rozkoš svou!
Ten domov nebe jest,
tam kéž mi lze se vznést!

Na to měl znamenitý sen: Zdálo se mu, že vidí v duchu vysokou horu a na její temeni velebný hrad. Čtyři cesty vedly na tu horu, jedna od východu, druhá od poledne, třetí od západu, čtvrtá od půlnoci. Na začátku první cesty byl stojan s tabulkou a nápisem: „*Modli se!*“ Mnoho lidí šlo tou cestou, modlili se a zpívali; anděl nad nimi se vznášel a modlitby jejich zapisoval dle toho, jak která byla dobrá neb špatná, zlatem, stříbrem, inkoustem neb vodou. Na druhé cestě uviděl tabulku s nápisem: „*Pracuj!*“ Lidé ze všech stavů byli na té cestě: rolníci a řemeslníci, úředníci a duchovní, všickni pracovali a anděl jejich práce do knihy zapisoval. Na třetí cestě spozoroval tabulku s nápisem: „*Kupuj!*“ Jako na výročním trhu byly po obou stranách rozložené krámy a lidé si

kapovali všelijaké věci. Na čtvrté cestě leskla se tabulka s nápisem: „*Bojuj!*“ Dravá zvířata vystupovala proti těm, kteří chtěli stoupati na horu; lidé s nimi zápasili a pomocní andělé stříleli šípy na šelmy. Náhře stkvěl se hrad jako z ryzího zlata, ozdobený drahokamy, a anděl prohlašoval: „Hle, svaté město, obydlí Boží! ale ještě musíš se modliti a pracovati a kupovati a bojovati, abys toho šťastného cíle dosáhl.“

Tu se probudil nábožný muž a poznal, že toto jest úkol člověka, dokud žije na zemi: s úplnou oddaností do vůle Boží všemi silami těla i ducha se namáhati, aby vystoupil na svatou horu spasení. Muž ten již, jakož doufáme, došel toho blahého cíle. Jeho oči vidí jasně, co jim zde bylo temnem zahaleno; jeho srdce oplývá radostmi, kterýchž mu skytá milostný pohled Páně; jeho ústa velebí Pannu Marii, kterouž na této zemi velice ctíval.

Kdo z nás nechtěl by též po lopotách života odpočívati na otcovském srdci Božím, po drsném cestování pozemském dojíti na svatou horu nebeskou? Zajisté není nikoho mezi námi, v jehož srdci by nebylo této touhy. Avšak těžeme-li se s královským pěvcem: „Hospodine, kdo bude přebývati v stanu Tvém, kdo odpočívati na hoře svaté Tvé?“ odpovídají nám svatí učitelové církevní Bernard a Bonaventura: „Ten bude odpočívati na svaté hoře Boží, kdo

jde čtverou cestou, která vede do nebe.“ Již ty cesty známe.

Prvá cesta: „*Modli se!*“

Druhá: „*Pracuj!*“

Třetí: „*Kupuj!*“

Čtvrtá: „*Bojuj!*“

I.

Prvá cesta na horu nebeskou má heslo: „*Modli se!*“

Tou cestou chodila velmi horlivě Maria Panna. Sv. Epifán praví o Marii: „Její všecken život byl ustavičnou modlitbou.“ Hned jako dítě cvičila se v té ctnosti a v pannu dospěvši zabývala se prací a modlibou. V kruhu domácím jako v síních chrámových, za dnů radosti i na cestách utrpení nalézala v modlitbě ochranu a záštitu, pomoc a útěchu.

Tou cestou kráčeji i poběžní členové řádu karmelitánského. Uchylují se v klášterní samotě, aby mohli bez výtržnosti s Bohem rozmlouvati. Světské radosti opouštějí, aby nalézali na stupních oltáře v modlitbě svou rozkoš, v rozjímání svůj ráj, v obcování s Bohem své svrchované blaho. Když jiní si hoví v lahodném spánku, oni vstávají na zavolání zvonkem v půlnoční hodině a spěchají před trůn božské milosti. Když jiní chodí po cestách veselosti, majíce srdce naplněné starostmi světskými, jest jim

modlitba svatým ohněm, jenž jejich horlivost o Boží oslavu rozněcuje.

My ovšem nemůžeme všickni vstoupiti do kláštera, musíme též ve světě působiti; ale to působení vezdejší nesmí člověka v té míře zaujati, že by pro to na Boha zapomínal; to působení a jednání musí býti modlitbou posvěcováno a žehnáno; sice jednáme a stavíme na darmo.

Kdy medle více se pracovalo, působilo, shánělo a stavělo, než za dnů našich? Jděte do dílen řemeslníků a umělcův, do továren, na pole, do kancelářů úředníků, pozorujte železné dráhy, které tisíce rukou zaměstnávají, všude se pracuje, všechno se žene parou a parní síla stroje pohybující i ducha lidského až do krajnosti napíná. Bohužel však přechasto jen ziskuchtivost a požitkářství jsou ty pružiny, jež uvádějí svět v pohyb. Boháč býří, chudáka považuje za stroj, který musí proň pracovati. Chudý vidí špatný příklad pána, nechodí také do kostela, nemodlí se, znesvěcuje neděli, mrhá výdělek, upadá v nouzi a bídu.

Není-li proto ta netečnost k náboženství, ten život bez modlitby, to pracování bez bázně Boží, veliká ohavnost oproti společnosti lidské? Jest to ale také ohavnost oproti Bohu. Něžněji, než který otec na zemi, Bůh od věků nás miloval. Naše oči utvořil, abychom mohli jeho velikost v tom světě jako v zrcadle spatřovati. Uši naše otevřel, abychom jeho hlas slyšeli. Rty

naše upravil, abychom byli sto jimi promlou-
vati. V umělecký útvar, jímž naše tělo jest,
vdechł duši jako živé světlo, jehož paprskové
mají příbuzenství se světlem Božím, a kteréž
určeno jest, aby k věčnému světlu se dostalo.
Ba ještě víc! Jednorozelého Syna svého poslal,
aby nám byl učitelem pravdy a na kříži smazal
dluh našich hříchův. Aby jeho učení a milostí do-
stávalo se všem lidem, založil církev svatou a jí se-
slal Ducha sv., jenž nad ní s ochranou se vznáší až
do konce světa. Netečnost k náboženství jak tedy
velikým nevděkem jest k Bohu Trojjedinému!
„Jakou omluvu budeme míti,“ volá svatý Jan
Zlatouústý, „jak odpuštění obdržíme, když Syn
Boží k vůli nám sestoupil s příbytků nebeských
a my si pokládáme za těžko činit několik kroků
do chrámu Božího.“

Dejme tomu, že bys nějaké žebravé děti
na cestě byl zdvihl a do domu svého vzal, je přijal
za své a vychoval, mu prokázal všemožně svou
lásku; co bys říkal a co bys činil, kdyby to
dítě chovalo se k tobě chladně a lhostejně? Co
bys říkal a činil, když ráno bys vstal a ono by
tě nepozdravilo, kdyby šlo vedle tebe a nevšimlo
si tebe, kdyby sedalo k tvému stolu a neděko-
valo by ti? Co bys říkal a dělal, kdybys to-
muto dítěti činil výčitky, napomínal je, i vášně
domlouval mu a ono k tomu všemu by se smálo
a odpovídalo: Co je mně do toho? Zdaž by tvá
láska se nezvrátila v opovržení? Zdaž bys ne-
říkal: Toť rezdárné, nevděčné dítě?

Ale neprokazuje-li se netečný křesťan ještě nevděčnějším Pánu a Bohu svému? Neocenitelných důkazů lásky přijal od něho, a všemi pohrdá. Ráno vstává a nemyslí na Boha, nepozdravuje ho, nemodlí se k němu. Sedá k jeho stolu a neděkuje jemu. Zvoní se do chrámu, a on toho nedbá.

Ale přijde den a musí přijíti, kdež věc se obrátí. Dlouho Bůh na dveře tluče, napomíná a volá; člověk zůstává hluchý, necitelný, nenapravitelný. Někdy ale bude Boha hledati, úpěnlivě prositi za milosrdenství, za milost a pomoc v nouzi, oprostěnosti, v hodinu smrti, ale Pán mu promluví slovo spravedlivé odplaty: „Neznám tě!“

Naopak kdo na Boha nezapomíná a s pobožným srdcem k němu se modlí, na toho Bůh též nezapomene. Boháč, který se modlí, jest přívětivější, náchylnější a dobročinnější k chudému. Chudák, který se modlí, jest věrnější, poctivější a svědomitější, při své těžké práci pomyšlením na Boží všemoudrou prozřetelnost, v chudobě a nouzi pomyšlením na božskou dobrotu otcovskou se potěší. Představený, který se modlí, pokládá obor svých povinností za svatý úřad, kterýž musí zastávati svědomitě. Poddaný, který se modlí, jest poslušnější světské vrchnosti, oddanější císaři a králi. Tou měrou modlitba stává se cestou, kteráž nás vede již zde na zemi k štěstí a klidu, a pak nás dovede na horu věčné blaženosti. Pročež stojí na prvé cestě tabulka s nápisem: „Modli se!“

Avšak přísloví dí: „Modli se a pracuj!“ Proto jest druhá cesta k nebi opatřena nápisem: „*Pracuj!*“

Jak horlivě chodili všickni mužští i ženští členové řádu karmelitánského tou cestou! Marii Pannu zvláště ctíce a její nábožné činnosti následujícíce rozdělili čas svůj mezi práci a modlitbu, spínali hned ruce k nebi, hned je vztahovali k užitečné práci. Mýtili lesy, půdu orali a osívali obilím a zeleninou. Vystavěli školy, shromáždili dítky vůkol sebe a učili je náboženství a jiným vědomostem. Stěhovali se z východních zemí do západních, přinesli nové druhy obilní, vzácné ovocné stromy a zeliny, opisovali knihy a šířili vzdělanost a vědu mezi národy tehdáž ještě surovými, tak že jejich kláštery byly známy jako vzorné ústavy pro rolnictví, průmysl, umění a vědy.

Co všecko sv. Teresie, ta nábožná karmelitka, za živobyetí svého učinila a pořídila! Sama jsouc ustavičně churavá založila neméně než 31 klášterů pro mužské i ženské, zařídila je, opatřila vším, čeho třeba, starala se o lepší ošetřování a obsluhu nemocných, psala na vše strany přátelům a příznivcům klášterů, sepsala mnoho knih, podnikala daleké cesty z největší části pěšky s nevýpravnými trampotami a obtížemi. Týrání a pronásledování, bezbožnost a zatvrzelost, předsudky a nerozum stavěly se jí v cestu. Ale nedala se másti v horlivosti pro čest Boží a spásu lidských duší. Neunavně a

odhodlaně kráčela cestou práce a došla žádoucího cíle na svaté hoře spásy.

Z toho vidíme, že dobré kláštery nikdy nebyly útulky lenosti a zahálky, hlouposti a pověry, jak říkají nevěřcové, nýbrž že se prokazovaly jako shromáždění nejšlechetnějších, proctnost nadšených lidí, jako školy pro umění a řemesla, jako opatrovny pro trpící lidstvo, jako útočiště pro všelikou tělesnou i duševní bídu, jako vychovatelný pro národy; že na všechny strany dobročinně, spasitelně a požehnaně působily a tudíž pokroku v nejušlechtilejším toho slova smyslu sloužily.

Takovému pokroku máme také my sloužiti, pracovati a přičiňovati se, abychom potřebných k svému povolání vědomostí nabyli a neustále je rozmnožovali. Umění a vědy mají stále pokračovati, aby tajnosti všehomíra rozlušťovaly. Pokrok ve všech oborech umění a vědy budiž heslem doby naší. Náboženství naše není nikterak proti tomu; přeje vědám, dává železnice a továrny světiti a udílí jim výkonem tím své mateřské požehnání. Tedy jen ku předu ve všelikém lidském poznání, v obchodě a průmyslu, v uměních a vědách, ale také ku předu v nebeské vědě, v nábožnosti a milosti Boží. „Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest,“ volá k nám Spasitel. Narodili jsme se, abychom pokračovali v dokonalosti, až bychom se stali syny Božími a dědici nebes. Ta jest cesta, vedoucí k časnému i věčnému blahobytu. Tu cestu nám

Ježíš Kristus ukázal učením, kteréž hlásal, milostmi, kteréž s nebe přinesl, církvi, kterouž na zemi založil. Světlo víry prorazilo tmy pohan­ské a ozářilo život jednotlivcův, život ro­diny, život státu. Křesťanství zrušilo otroctví a naučilo nás ctnostem lásky k Bohu a bližnímu. Křesťanství posvětilo život rodinný tím, že u­stanovením svátosti stavu manželského ženu z otro­ctví pozdvihlo ku svobodě, manžely naučilo obaplné lásce a věrnosti, péči a horlivosti u vychování dítek; dětem pak vštíplilo poslušnost, uctivost a vděčnost k rodičům. Křesťanství za­ložilo školy, aby v nich láska a pečlivost rodičů pokračovala, a netoliko rozum vědomostmi se obohacoval, nýbrž i srdce se zahřívalo pro u­čení spásy. Křesťanství posvětilo život státní a uvedlo na pravou cestu tím, že zlomilo neomezenou zvěli a tyranství pohanských pa­novníků, králům ukázalo na nejvyššího Krále nebes a země, od něhož mají korunu a žezlo a jemuž musejí z obého vydati účet; poddané pak naučilo poslušnosti k zákonům státním a nařídilo jim, aby dávali císaři, co jest císařova, a co Božího, Bohu.

Vidíme z toho, že Církev přeje ze srdce pravému pokroku, a čím víc kdo její učení zná a zachovává, tím více k dokonalosti pokračuje : ale čím více kdo se vzdaluje její žehnající ruky, tím hlouběji klesá v bezcitnost starého pohanství.

III.

Třetí cesta na horu nebeskou má nápis:
„Kupuj!“

Kup si nebe! Tedy i nebe lze koupiti, míti na zemi? Zač pak jest? Zeptejme se velikého mudrce krále Šalomouna. Vizme, jak jednal Salomoun. Činil pokus nejprve s *lakotou*. Zlata a stříbra hojnost byla v jeho pokladnicích. Měl jen sám 12000 koní jezdeckých a 80000 koní tažných, a lázně a letohrádky a rozkošné zahrady; a přece řekl: Ach, všecko se mi oškliví, nenalézám v těch věcech pokoje, všecko jest marnost a bláznovství a trápení ducha. Učinil pokus s *ctižádstí*, pýchou. Vystavěl si trůn ze zlata a slonové kosti; měl na sobě nádherný oblek, sláva a lesk paláce jeho byly tak skvělé, že knížata a králové přicházeli k němu se podívat. A přece vyznal při vši nádheře a slávě: Všecko se mi hnusí, nenalézám v tom pokoje, všecko jest marnost, pošetilost a trápení ducha. Oddal se též *rozkošnictví*. Všech rozkoší užil do syta a přece pravil: Protiví se mi všecko, nemám v tom upokojení, všecko jest marnost a trápení ducha. I Bůh, Hospodin, rozhněval se na Šalomouna, že byv prve tak moudrý jednal tak zpozdile. Tedy špatným počtářem byl Šalomoun, když chtěl *lakotou*, *ctižádstí* a *rozkošnictvím* zde na zemi nebe si zakoupiti. Náramně se přepočítal. A též tak se přepočítají všickni, jejichž smýšlení a snažení jde jen po penězích

a jmění. Takovéhoho člověka všechno žití a myšlení a snažení směřuje výhradně k tomu, kterak by rozmnožil statek svůj. Přemýšlí a počítá ve dne v noci, jak by více peněz získal, jak by jistinu dal na vyšší úroky, jak by nouzi bližního pro sebe využil, jak by z někoho podvodem zisku nabyl. Hlava a srdce jeho jsou tak plny mamonu, že v nich není ani místečka pro jeden Otčenáš. Ó kéž nám možno ku všem lidem takovým zvolati mocným hlasem slova: „Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?“ Co prospívá vše bohatství lakomci? Více štěstí a spokojenosti, víc dobrého svědomí a důvěry v Boha, víc náboženství a poctivosti přebývá začasť v chýžích chudáků než v palácích necitných boháčů. Ty, příteli, musíš ovšem v potu tváři své chleba si dobývati, ale buď rád, že jsi s to si ho dobývati, že jsi zdrav; mnohý boháč dal by polovici jmění svého za zdraví tvé. Tím pak méně může sobě člověk za vše své bohatství nebe koupiti. Za peníze žádný pán nekoupí si nebes stan. Povím ti, rozmilý křesťane, co si musíš zde na zemi koupiti, čím bys nebe zakoupil. Kup si dobrého *přítele*, za nějž po smrti nebe vyměníš. Vždyť praví Spasitel sám: „Čiňte si přátely z mamony nepravosti, aby když zhynete, přijali vás do stanů věčných.“ (Luk. 16, 9.) Jaké přátely máme si kupovati, ukáže tento příklad.

Jistý služebník nadělal u krále velikých dluhů. Nestaraje se, jak někdy dopadne s účtem, byl

živ lehkomyšlně den co den, rok jak rok. Pojednou, kdy se nejméně nadál, dostal rozkaz: Zejtra se dostav s účtem ke králi! Jako blesk z čista jasna ohromila ho ta slova. Náhle vidí před sebou svůj dluh, jak jest veliký, soudce jak jest přísný, trest jak bude hrozný. Téměř zoufaje přemýšlí, čím by trestu ušel. Konečně napadlo mu: Vždyť máš přátely, ti se budou za tebe přimlouvati.

Pomyslíl a učinil. Se vši důvěrou jde k pravému příteli a dí: „Viš, s jakou láskou lnul jsem k tobě. Tys byl mi nejpřednějším statkem na zemi. Obětoval jsem ti všechn svůj čas, zdraví své, ba i život svůj byl bych pro tebe dal. Hle, jsem u krále těžce obžalován. Pojď se mnou a vyjednej mi přimluvou svou milostivý rozsudek.“ Chladně vyslechl ho přítel, potřásá hlavou a praví: „Přicházíš mi velmi nevhod, pamatuješ mne na věci, na něž dávno jsem zapomněl. Jítí s tebou nemohu, ale vidím, že nemáš příslušného oděvu; tu máš roucho, v němž můžeš před králem se ukázati.“ To pověděv, obrátil se k němu zády. Zaražen jsa popadne ten člověk skrovný dar a smutně odchází.

Koje se nadějí, že u druhého přítele lépe pochodí, jde k němu a mluví k němu týmž způsobem: „Příteli, známó ti, jak vřele byl jsem ti oddán. Mé srdce bije pro tebe. Odsluž se mi. Vidíš, musím před králem účty skládati, ale on jest přísný. Pojď se mnou a buď mi zástupcem a přimlůvcem.“

„Mlčky vyslechl ho přítel a odpověděl: „Pravda jest, že jsi mi lecos prokázal. Ale jíti s tebou nemohu, cesta jest příliš daleká a mně neznámá.“ Dovedl přítele ke dveřím a kázal mu odejíti.

Lkaje stojí opuštěnec, i dí u sebe: „Co učiním? Půjdu-li ještě k třetímu příteli? Ach, toho jsem nikdy si nevšímal a nevážil, ten mi nepomůže.“ Avšak nouze dohání; bázlivě zaklepá na dveře třetího přítele a praví: „Příteli, odpusť mi, že jsem tě tak málo miloval. Ale nesplácej mi touž měrou. Viz, musím jíti ke králi a nemám nikoho, kdo by za mne se přimluvil, prosím tě, učiň tak.“

Ale přítel nedal mu ani domluviti a řekl: „Buď dobré mysli, doprovodím tě ke králi, a jelikož u něho mnoho zmohu, kojím se nejlepší nadějí.“ A skutečně doprovodil jej ke králi a vyjednal mu milost.

Tři přátely má také člověk za vezdejšího života. Ale jak se choťají, když Bůh, král nebes a země, člověka toho smrtí volá k soudu? Prvý přítel, pro nějž nejvíc činí a obětuje, jsou *peníze*. Ten ho opustí nejdřív, dá mu leda rubáš do hrobu, ale nejde s ním. Druhý přítel, pro nějž člověk mnoho činívá, jsou *příbuzní a domácí lidé*. Doprovodí jej až k hrobu a potom se navrátí do domů svých. Třetí pak přítel, na nějž za živa nejvíc zapomínal, jsou *dobří skutkové*, ti ho doprovodí až k trůnu Božímu a přimlouvají se za milosrdenství pro něho.

Takových dobrých přátel shánujme si, budou nám pomáhati nebe koupiti. V jejich průvodu dostavila se Maria Panna před trůn Boží a přijala korunu slávy, jimi provázeni dostavili se ti nábožní členové řádu karmelitánského, kteří obětovali všechn svůj život službě lidstva a uslyšeli lahodná slova Kristova: „Cokoli jste učinili ubohým, mně jste učinili.“ V tom průvodu i my po klopotách vezdejšího života bezpečně vystoupíme na horu blaženosti věčné.

Život lidský jesti bojování. Pročež také stojí na čtvrté tabulce slovo: „*Bojuj!*“ Jaké boje bylo přestáti sv. Boží Materě, jakými krvavými cestami musela choditi, jaké ostré trní ranilo její nohy, jaké meče bolestí zbodaly její srdce!

Těž lidé na zemi mají mnohý krutý boj s utrpením. Vstupte třeba tamto do té nízké chatrče; co tam uvidíte? Nouze a chudoba hledí ze všech koutů, a bída ukazuje se nám v postavách nejděsnějších. Tuto jsou děti, roztrhaný šat jim sotva zakrývá nahotu, a tamto leží na trošce slámy jejich matka s výrazem hoře v chorém obličejí. Děti prosí s pláčem o chléb, matka nemůže jim dáti sousta, otec odpočívá dávno v hrobě. Nebo jdi do jiného domu. Uvidíš tam člověka ležícího po mnoho let na loži trpícího nemocí, která se skončí jistě smrtí. Přejde noc a přinese všem umdleným občerstvení, potěchu a klid, jen jemu nic takového, nýbrž nové bolesti a útrapy, kterých zmírniti a ukojiti ni-

žádný člověk s to není. Život jeho zmírání zvolna a zdlouhavě.

Také to není nic nepatrného, když hrozná krupobití s rachotem padá na nadějně nivy a posmívá se potu rolníkovu; tento spěchá ven a vidí zmařené všecky své naděje a bolesti ani zaplakati nemůže. Též to není nic malého a povšimnutí nehodného, když rozžutý plamen za nějakou hodinu stráví vše, co v něm bylo; jen trochu popele a několik kouřících oharků zbylo ze všeho majetku. Rovněž to není nic maličerného, když nezaopatřené děti přijdou o rodiče, u jejich hrobů klečí a od všech opuštěné do světa jsou vystrkovány. Trápení vezdejší jsou tak veliká, že za šťastné prohlašujeme ty, kdož před námi předešli na onen svět v pokoji. Dobojovali boj života, a zachovavše si víru, přijali od Pána korunu spravedlnosti.

Jsou pak i jiné boje s nepřátely, proti jejichž prudkým útokům bezpečen není nikdo a nikdy. Jsou to „žádost těla, žádost očí a pýcha života“ (1. Jan, 2, 16.), prameny všech nepravostí. Žádost těla člověka navádí k lenosti a zahálce protivné prvotnímu jeho úkolu, práci; láká k obžerství a opilství, kterým břicho své za boha má; ponouká ku smilství, kterým nejvíce se poskvřňuje obraz Boží na duši a chrám Boží, kterýmž jest tělo křesťanské, pročež té chavnosti říká se nečistota. Žádost očí budí lakomství a jeho spojence: závist, krádež a všelikou nespravedlivost a nelaskavost k bližnímu. Pýcha

člověka nadýmá, aby nechtěl svůj rozum podrobiti věrou božskému zjevení, aby své vady a hříchy neuznával a své dobré vlastnosti třeba jen domnělé přeceňoval, jimi se chlubil a nad jiné vynášel, přednosti a cti vyhledával, pohrdal nižšími než jest sám, vzpíral se proti vyšším a představeným, jim uctivost a poslušnost prokazovati se zpěchoval, a jakkoli ještě jinak se projevuje ta nepravost, pro kterouž jest člověk odporný Bohu i lidem. Ty nepřátely dráždí proti nám naše přirozená povaha, k zlému náchylnější než k dobrému, svět neb lidé svůdnými řečmi a příklady, a nejvíce ďábel, kterýž protivník obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.

Musíme, abychom nezahlynuli, proti těm nepřátelům brániti se rozhodně, statečně a vytrvale. Ale takovýmto bojem jistě přemůžeme je a zvítězíme s pomocí Boží, jenž „nedopustí, abychom byli pokoušeni nad své síly.“ (1. Kor. 10, 13.) Pomůže nám vítěziti Pán Ježíš, jenž přemohl žádost těla, an se vydal na nejhroznější muka a nejbolestnější smrt; přemohl žádost očí, zvoliv si naroditi se v nejnuznější chudobě a po celý život nemíti ani, kam by hlavu položil; přemohl pýchu života, jelikož „jsa v způsobě Boží sebe sama zmařil, přijal způsobu služebníka, ponížil se, stav se poslušným až k smrti, smrti pak kříže.“ (Filip. 2, 6—8.) Pomůže nám vítěziti nejblahoslavenější Panna Maria, kteráž rovněž přemohla tělo, svět a ďá-

bla, a tomuto odvěkému vrahu duší lidských potřela hlavu.

Ó, kéž na nás se vyplní to ujištění apoštolovo: „Blahoslavený, kdo snáší pokušení, neboť když bude zkušén, přijme korunu života, kterouž zaslíbil Bůh těm, kdož ho milují.“ (Jak. 1, 12.).

Abychom neztratili té koruny, uvažovali jsme čtverou cestu s nápisem: Modli se, pracuj, kupuj, bojuj! Na všech těch čtyřech cestách Panna Maria jde před námi, ježto konala cestu života, modlíc se, pracujíc, dobré činíc a bojujíc. Ji následovali mládenci a panny, muži a ženy ze všech stavů. Ji následovali poustevníci a mniši, kteří přebývajíce v klášterních celách ve dne i v noci se modlili a rozjímalí. Ji následovali ti nábožní světší lidé, kteří jako otcové rodin, jako lékaři, jako státníci pracovali svědomitě v oboru svých povinností. Ji následovali velicí dobrodincové člověčenstva, jako sv. Karel Boromejský, jenž všecken svůj důchod vydal na chudé, sv. Patrik, kterýž své jmění věnoval, aby na počest Královny nebeské vystavěl skvostný chrám. Následovali ji všickni svatí, kteří nesli kříž svůj trpělivě jako sv. Jan z Kříže, kterýž vše utrpení, pronásledování, nesnáze a neuhy snášel rekovně.

Zdaž nebudeme též jich následovati? Ale na kterou cestu se dáme, kterakým způsobem bychom nejlépe získali nebe, zdaž modlitbou, neb prací, koupí neb bojem? Ale nač dlouho

se rozřakovati? Chopme se všeho toho, toť nej-
jistější, jde při tom o blaženost věčnou. Mod-
leme se bez přestání, plňme povinnosti stavu
svého, konejme seč jsme dobročinnost, nosme
trpělivě kříž starosti své a přemáhejme všecka
pokušení.

Nuže s neunavnou snahou
kráčeje tou čtverou drahou
na přejasnou nebes horu;
tam všech oslavenců v sboru,
dokonavše všecky svoje
práce, útrapy a boje,
budeme u Boha věčně
odpočívati bezpečně,
na Marii v slávě zřítí
a s ní Boha velebiti.

Rozjímání na svátek Panny Marie Sněžné.

(5. srpna.)

V zahradě Panny Marie není zimy.

„Zima již pominula.“
(Pís. Sal. 2, 12.)

Za panování papeže Libería v čtvrtém století žili v Římě nábožní manželé: Jan, římský patricius neb šlechtic a jeho bohabojná manželka. Byli velmi bohatí a bezdětní, i usnesli se na tom, že vše své jmění věnují nejblaho-slavenější Panně Marii. Vzájali ji nejvroucnější modlitbou, aby jim dala poznati, jakým způsobem nejlépe by upotřebili svého majetku k její úctě. Oběma se zjevila nejsvětější Panna ve snách a vyjádřila, že má zálibu v jejich nábožném odkaze a vykákala pahorek pro vystavění chrámu na místě, které z rána toho dne nalezuou pokryté sněhem. Ráno obapolně si vypravovali ten sen a s velikým potěšením oznámili jej papeži Liberiovi, jenž viděl týž zjev. Užasnuv kázal papež ihned kněžstvo svolati a šel s nimi i Janem a jeho chotí k vytknutému

pahrčku; tam s údivem uzřeli za dnů největšího parna — byloť 5. srpna — místo sněhem pokryté, i jali se velebiti Boha a požehnanou Pannu.

Brzo byl chrám vystavěn a později za papeže Sixta III. opětně upraven. Pro tu zázračnou příčinu obdržel jméno *Panny Marie Sněžné*; každého roku dne 5. srpna slavil se tam svátek Panny Marie Sněžné, ten den byl od Pia V. povýšen a ustanoven za svátek pro veškerou církev.

Doslovně vyplnila se zde slova, kteráž Církev klade v ústa Panně Marii: „V městě posvěceném odpočinula jsem.“ (Sir. 24, 15.) Svatyně byla vystavěna v tom svatém městě, kteréž Petrem bylo povýšeno za hlavní město křesťanstva, sídlo jednoty, střediště celého světa; v tom svatém městě, odkud světlo křesťanského náboženství ustavičně se šíří do temných zemí pohanských; v tom svatém městě, jehož půda byla posvěcena prolitou krví mučovníků, ctnostmi svatých papežů, slavnými činy velikých svatých; v tom svatém městě, kde sníh a mráz jest vzácným hostem, kde panuje ustavičné jaro, kde požehnáním nadaná země oku se jeví jako květná zahrada. Panna Maria také nazývá se od sv. Efrema Syrského „zahradou uzavřenou,“ „pramenem nikdy nevysychajícím,“ „nejkrásnějším květem“. V zahradě té nepanuje nikdy zima. Píseň Šalomounova o ní dí: „Zima pomi-

nula, kvítí se ukázalo na zemi naší, hlas hrdličky slyšán jest.“

Ano, v zahradě Panny Marie není zimy, neboť v ní nikdy

1. není sněhu ani chladna;
2. nezamrzne pramen;
3. nevadnou květiny; z ní
4. neodcházejí opeření pěvci.

I.

Zimu zimou činí vlastně sníh a mráz. Když v širé přírodě všeliké teplo zmizelo, když studený severní vítr vane po pustých stepích, když příroda halí se v bílý háv, když ušlapaný sníh pod nohama jdoucího sténá a mrazem oudy křehnou — ano tehdáž víme, že jest zima. Sotva věříme, že jest to tvorstvo totéž, jako když před několika měsíci slunce tak mírně nás se dotýkalo, nejlíbeznější teplo blahoděnně po celém ovzduší se rozlévalo a člověk rád si vyhledal stinný strom, aby se proti vedru slunečnímu chránil.

Ale v zahradě Panny Marie není žádné zimy. Jestliť tou zahradou její srdce, a v tom jsou studeno a mráz věci neznámé; srdce to bylo rozžhaveno plameny lásky roznícenými od slunce spravedlnosti. Vidíme tu lásku v chlěvě betlemském, jak dítko své něžně objímá, pečlivě střeží a halí v plénky, v něž dle slov sv. Bernarda zavínuje všecku svou mateřskou lásku,

Spatřujeme tu lásku, která spěchá nedbajíc noci a mlhy, pouště a lesův, aby dítě své zachránila před vrahem Herodesem. Žasneme nad tou láskou věrnou až do smrti, která pod křížem stála, od Syna neodstoupila, i když všickni jej opustili. Lásku, kteráž byla vždy tak vroucí a plamenná, dlužno opravdu jmenovati *věrnou* láskou. Pročež nazývá církev Marii pannou dobrotivou a „věrnou.“

Ó, kéž Maria Panna sdělí se s námi o jiskru té plamenné lásky, aby naše srdce v nichž často tuhne led bezcitnosti, — aby naše lásky prázdná srdce láskou k Bohu a bližnímu se roznítla. Pak by lidé déle nestáli proti sobě tak chladně a cizácky, nenávisť a závistí neztrpčovali by si život, jenž po slovech sv. Antonína pravou láskou stal by se nebem. Neboť láska ráda pomáhá, ráda dává, zapomíná na utrpené bezpráví, nesplácí zlé zlým, odvažuje se na všecko, přemáhá všecko, všecko usmiřuje.

Jistý muž umřel a zůstavil chudou vdovu s dvěma nezaopatřenými dětmi. Aby je uživila, musila po celé dni a polovice nocí při svitu skrovné lampičky pracovati. Když jí unavené oči se zamhuřovaly a umdlené ruce sloužití se zpěchovaly, když sevřená prsa bolest cítila a suchý kašel ji trápil, tehdaž myslila na své ubohé dítě, kteréž vpravila hladové na lože, a ony spaly pokojně neznajíce zápasu o životy. V této nouzi utekla se k bratru muže

svého, bohatému ale bezcennému člověku. Třesouc se vstoupila k němu a prosila ho snažně za podporu pro sirotky po jeho bratru. Pohrdavě řekl jí: „Což jsem povinen starati se o děti bratra svého?“ Po té se obrátil, zabručel cosi o žebračce a hodil vdově zlatku. Ubohá zdvihla ji a s němou bolestí odešla. Sotva domů došedši mdlobou klesla. Za několik dní věrné mateřské srdce dotrpělo. Ani na pohřeb její nepřispěl lakomec. Dobří lidé ujali se sirotků, hoch dostal se k hodnému mistru a pilností svou později i blahobytu se dodělal. Ale v domě lakomcově bylo čím dál hůř. Měl lehkovážného syna, všem jeho rozmarům a žádostem hověl. Jinoch býval hojně penězi opatřen. Peníze však mocně jako magnet přitahují přátely. Celé dni a noci s druhy hýřil při karbanu a pití. Otec byl jako oslepen a přijímal ještě s jakousi hrdostí zprávy, jak syn jeho jest všude oslavován. Konečně prohlédl a nechtěl za marnotratníka dále platiti. Co učinil zhýralec? V tmavé noci vrazil do otcovy pokladny, sebral všecko jmění a chtěl odkvapiti. V tom objevila se ve dveřích jako duch zbledlá tvář, otec překvapil jej. Syn vrhne se naň a chopil ho za hrdlo. „Otcovrahu!“ zachroptěl starý a skllesl raněn mrtvicí. Byl pohřben, nikdo o tom nevěděl, co v té noci se bylo událo.

Teď opět nastalo hýření a trvalo, dokud poslední halíř nebyl utracen. Syn boháčův musil pak choditi žebrotou. Vyhledal bratrance, kte-

rýž jako vzorný křesťan jej podporoval. Když však jednou zhýralci nechtěl dáti tolik, co se mu líbilo, ohrožoval bídník svého dobrodince nožem. Zbraň byla mu vymknuta, týž na laskavou domluvu odpověděl klením a spěšně odešel. Cesta vedla jej přes řeku i skočil s mostu do vody. V tom někdo skočil za ním, uchopil ho silnou rukou a vyploval s ním na břeh. Byl to jeho bratranec, kterýž zlý úmysl jeho byl pozoroval. Dal ho donésti do svého domu, a když nešťastník k vědomí opět procitlý viděl, jak laskavě se s ním zachází, viděl všude přívětivé tváře a ruce k pomoci vztažené, bylo mu, jako by slunce zlatými teplými paprsky naň zasvitilo; proud horkých slz vyhrkl mu z očí, nejvroucněji prosil bratrance za odpuštění a co v tu chvíli svatě sliboval, také plnil. Z lehkomyšlného mladíka stal se vážný, ve škole života osvědčený muž.

Ó, kéž jiskra takové lásky i v našich srdcích vzplane, abychom láskou za nenávisť se odměňovali. Tak činila Maria Panna, jejíž láskyplné srdce neznalo chladna, mrazu.

V zahradě Panny Marie není zimy, neboť v ní nikdy nezamrzne *pramen*.

Zima v přírodě vládne často s krutým hněvem. Zvláštní moc vykonává na vodě. Pohlédne na pramen a on vyschne. Vstoupí na břehy potoků a tyto stanou se pevnými mosty. Vztáhne žezlo na plné rybníky a pokryjí se ledovými štíty. Ponoří plášť do vln a zamrznou,

Žle často bývá a nastává veliká nouze o vodu, když mrazu hněv dlouho trvá. Pracně musejí lidé ledovou kůru prosekati a bývají i nuceni snih v teple ve vodu rozpouštěti.

Taková nehoda v zahradě Panny Marie nikdy se nestane neboť nikdy nevysychají její prameny, nezamrzají její vody. Bezpečně bez přestávky tekou prameny potěšení a pokoje z její milosrdných očí. Bez přestávek proudí potcky pomoci a požehnání z její dobročinných rukou. Nikdy netuhna perlí se svatý tok milosti Boží z jejího lásky plného srdce. Nikdy nezamrzajíce vylévají se proudy spasení ze svatých pěti ran, jež jí jsou svěřeny. Jako vodotrysk paprsky své na všechny strany vylévající a všemi duhovými barvami se lesknoucí stojí Maria v zahradě Boží a různými jejími paprsky jsou milosti, které rozdává. Jestliť matkou a rozdatelkou božské milosti. Ji nazývá sv. *Jan Damascenský* „zcela čistým pramenem vody milosti,“ sv. *Petr Damian* „pramenem živého pramene.“ Kristus jest původní pramen všech milostí. Z jeho srdce prýští se pramen vody živé tekoucí do života věčného. Ale Maria jest požehnaná zahrada, jež v sobě kryje milostný proud světavýkupué krve, původní zdroj všeho světla a života. Sv. *Augustin* píše: „Poněvadž Vykupitel skrze ni k nám přišel, proto mají také všeliké milosti Vykupitelovy skrze ni k nám docházeti.“ A sv. *Petr Damian* modlí se: „V rukou tvých, ó Maria, naléztí jest všecky

poklady božského smilování, tobě jsou svěřeny všěcky milostné proudy ran Kristových.“

Neníť zajisté bez obzvláštního významu, že nalézáme také při poutních chrámech Marianských často prameny, z nichž nábožní vody váživaji pro blaho těla i pro spásu duše; neboť četná jsou uzdravení, jichž tam na přímluvu Panny Marie se dostává nemocným, četná obrácení hříšníkův, kteráž po těch zázračných uzdraveních se stávají.

Tak v *Marpinkách* v Německu. Dne 3. července 1876 odebraly se tři osmileté dívky do blízkého lesa sbírat jahody. Právě zvonilo na věži místního kostela klekání a malé sběračky pomodlily se po zvyku nábožných vesničanův „Auděl Páně“; na to jedna z dívek vykřikla. Obě družky příběhly, ulekly se náramně a všěcky tři běžely strachem křičíce domů. Starostlivé matky ptaly se udýchaných a zbledlých děvčat, z čeho jsou tak neobyčejně zděšeny. „Viděly jsme Matku Boží,“ odpovídaly souhlasně dívky. „Nu, ovšem,“ mínila matka jednoho děvčete, „jistě zmýlily jste se, snad to šla nějaká ženská s bílým šatem okolo hlavy“; „nebo,“ řekl otec, „nějaký mužský šel se zavěšeným prostěradlem sbírat roští!“ Děti ale říkaly jako prve: „Viděly jsme Matku Boží.“ Rodiče ještě pořád nevěřící pokoušeli se nejdříve různým způsobem pohnouti dívky, aby ku lži se přiznaly; pak i výhrůžky jim činili. „Neuvidíš nikdy Matku Boží v nebi, nýbrž do

pekla se dostaneš, řekneš-li nepravdu," hrozila jedna z matek. Žádná z těch osmiletých neprojevovala bázně, žádná nečinila žádaného odvolání.

Odpoledne druhého dne cítily dítky v nitru svém mocné puzení aby šly do lesa. Na blízku místa zjevu poklekly bázlivě a modlily se. Opakovavše po třetí „Otče náš“ uzřely přímo před sebou velebnou postavu. Bílé jako sníh třpytilo se její roucho, bílý závoj jí přes ramena splýval a zlatá koruna leskla se jí na hlavě. Na pravé ruce držela Ježíška rovněž bíle oděného. Beze strachu ptaly se děti po svém způsobu: „Paní, kdo jste?“ Dána jim zřetelná odpověď: „Jsem bez poskvrny Počatá!“ Další otázka: „Co máme činiti?“ byla zodpověděna: „Modlete se pobožně.“ U večer téhož dne šly děti opět na místo, kde měly vidění. Přidružili se i dospělí, smáli se nevěříce a ptali se dítek posměšně, zdaž co vidí? Pojednou obličej modlících se dítek zbledl a jejich tváře sklonily se strnule k zemi. Nyní již nebylo tamtěm do smíchu, klekli a modlili se. Opět promluvílo zjevení: „Já jsem bez poskvrny Počatá, modlete se pobožně a nehřešte.“ Na otázku: „Smějí-li také nemocní dotknouti se vás, aby se uzdravili?“ náslevovala odpověď: „Ano!“ Hned byli nemocní ze vsi dopraveni, děti kladly jejich pravé ruce na trávník, kde byly uzřely nohu nejsvětější Panny, a churavci byli uzdraveni. Později opět zjevivši se řekla

Maria: „Povězte nemocným, aby si nabrali vody z hořejšího pramene.“ Hned stalo se tak a po užití vody nejedno zázračné uzdravení se událo; každé od mnohých svědků před soudem se dokázalo. Lidé nevěřící chtěli tu celou věc vyličit jako pověru, vojáci byli posláni, aby les vyklidili a nikoho nepustili na místo zjevu.

Ale dosavad nepodařilo se přes nejzevrubnější vyšetřování nějakého klamu se dopídití. Ze všech dědin Německa, Holandska, Lucemburska, Belgie a Francie přicházejí četní poutníci do Marpink, aby se tu modlili a z pramene vody vážili. Opravdu velmi dojemné a úchvatné jest podívání, jak celá cesta z Marpink až na ta zázračná místa jest jako poseta poutníky ze všech stavů; mlčky a vroucně se modlice pobožně po dvou až čtyřech po jedné straně cesty nahoru stoupají, a druhou stranou v témž pořádku sestupují. Větším počtem, po 20, 50, 100 a více nesmějí se poutníci blížit zázračnému místu, tak zní úřední rozkaz, a četníci jsou pořád v Marpinkách na stráži, aby ten rozkaz se nepřestupoval. Každodenně docházejí zprávy i z nejbzdálenějších krajin o nových uzdraveních užíváním vody nabrané ze zmíněného pramene.

Zdaliž tu neukazuje se Panna Maria jako zázračný zdroj, jenž pro blaho těla i duše, pro potěchu za těch žalostných dnů, kdy Církev jest mnoho pronásledována, pro utvrzení víry v době netečnosti a nevěry neustále se prýští?

II.

V zahradě Panny Marie není zimy, neboť v ní nikdy nevadnou květiny.

Když drsná zima prochází se přírodou, všecko se třese z jejího pohledu. Dýchne ledově na květiny a zvadnou; dotkne se tuhou rukou stromů a setře s nich žluté listí; vstoupí hřmotně na zem a všecek život zmírání v žilách přírody. Co se neusmrtí, stěhuje se kvapem pryč. Však nechtě sebe déle zima krutě vládne, posléz vytlačí ji přece jaro vlnadné. Toto pak vyláká slunečním teplem dítky své opět ze země a stele květiny tisícové krásy po polích a lukách a zahradách. Ó, jak čarokrásně lesknou se všemi barvami duhovými, a krůpěje ranní rosy jako perly na jejich oděvu se třpytí? Jaká to libovůně z nich rozlévá se na všechny strany poskytující občerstvení a posilnění! Jak výmluvně vypravují o kráse, moudrosti, bohatosti a lásce Stvořitelově; jak něžně i důtklivě svou ušlechtilou mluvou nás napomínají, abychom se zdobili ctností!

Ale co jest všeliká krása a vůně květin zahradních proti kráse a libovůni, jakou mají ctnosti v srdci Panny Marie? V té zahradě není pražádné zimy, v ní nevadnou nikdy květiny, kvetou a voní pro život věčný. Ó, jak asi modlitby Panny Marie jako vonné kadidlo k Bohu vstupovaly, jak asi její panenská čistota a nevinnost, její pokora a tichost, její trpělivost a

statečnost, její slitovnost a útrpnost, její dobrota a vlídnost, jako tolikéž květin velebně zářily ku slávě Boží a vzdělávání lidí!

Ano, i tvé srdce, křesťane, má býti takovým sadem, takovou zahradou. Sázej v ně vznešené ctnosti Panny Marie, konej dobré skutky, a Otec nebeský bude u tebe dlíti s pokojem svým a milostí svou.

V zahradě Panny Marie není zimního počasí, neboť z ní nikdy se okřídlení obyvatelé výšin nestěhují.

Jakmile zima ze vzdálených krajin polárních zavítá k nám, prchá život z přírody. Červíček nespěchá čile přes cestu, brouček nebručí okolo růžového keře; ba mnohá zvířata zalézají do země a stuhlá trvají v dlouhém spánku.

Ale tvorové vyššího řádu, jež Bůh opatřil perutěmi, ptáci, obyvatelé vzduchu a líbezni pěvci hájů, stěhují se, jakmile zimní počasí se blíží. Shromažďují se ve velikých hejnech, opouštějí naše kraje a spěchají do dalekých teplých zemí jižních.

V zahradě Panny Marie přebývají také bytosti okřídlené; bytosti, kteréž pějí nejslavnější zpěvy v říši Boží; bytosti, kteréž nesnesou chladného vzduchu, jaký v údolí hříchu vane; a bytosti ty jsou *andělé*. Stále obléтали ti dobří duchové Marii Pannu. Anděl přinesl jí zvěst o důstojnosti mateřství Božího, sborové andělů snesli se při Kristovu narození a klaněli se mu s Marií; andělé provázeli ji na da-

leké cestě do Egypta a střežli svatou rodinu, andělé sílili Marii pod křížem Synovým, aby neklesla, andělé stírali jí slzy s očí a řídili mdlé její kroky ku hrobu zesnulého Syna, andělé vyšli jí v zástupech v ústřety, když byla vzata na nebe a vedli ji s plesem k trůnu Božímu; andělé pějí bez přestání její chválu a ji oslavují jakcžto svou královnou. Píše sv. Bernard: „Na vždy a na věky tvoje chvála, svatá Panno, na rtech lidí i andělů neumlkne.“

I nám stojí po boku s ochranou svatí andělé. Nábožná báje vypravuje nám, že hvězdy, které vlídným svitem na nebi se stkvějí, jsou andělé, jichž mnoho tisíců. Jsou na nebi postaveni za věrné strážce, aby viděli všecko, co zde dole se děje. Když některý pozemčan hořem svíraný pohlíží modlitbou vzhůru a v své hluboké bolesti obrací se k Otci, hle tenkrát spadne některá hvězda; jest to anděl, jenž snáší se dolů s dobrotivou září poklidu, s potěchou a pomocí.

Báje jest skořepinou, jádrem pravda. Jest to rovněž krásná jako potěšitelná pravda našeho svatého náboženství, že každý máme svého svatého *anděla strážce*. Práví sv. písmo: „Andělům svým přikázal Bůh o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých.“ (Žalm. 90, 11.) Svatí andělé přistupují k nám, když sotva se narodivše hlavu svou klademe do kolébky. Bdějí vedle nás, když spánek v noci oči nám zavírá. Žehnají nám chléb, kterým hlad svůj zapuzujeme. Sta-

vějí nám mosty přes sluje, přes něž vede cesta našeho života. Kryjí nás štítem svým, když zlovorný nepřítel na nás pouští šípy; vlévají nám sladkou útěchu do kalicha života, když jest pln slz. Ba oni dovedou nás někdy rukou svou i do blažené otčiny nebeské.

Když andělé vedli svatou mučenicí *Dorotu* do té blažené otčiny, když totiž šla na popraviště, provázeli ji věřící, někteří s pláčem a štkáním, jiní s tichým žalem. Byl bouřlivý zimní den; deštivé přeháňky a sněhové chumelice střídaly se. Tehdy promluvila mučenice usmívavě k truchlícím přátelům: „Hle jak pustá a neradostná jest ta země! Já jdu do krásnější země, kde panuje věčné jaro, nivy velebně se zelenají a prameny líbezně plynou, kde v zahradě ženicha mého vonné růže kvetou a chutné ovoce se zapaluje.“ To slyšel tajemník písař Teofil, pohan, a řekl posměšně: „Krásná panno, ať pošli mi kytičku těch květin a košíček s tím ovocem, jež roste v zahradě tvého snoubence.“ Na smrt odsouzená panna naň významně pohlédla a řekla vlídně: „Staň se, dostaneš je, buď jich hoden.“ Když na popravišti od krátké modlitby povstala, náhle stál jí po boku velice slíčný pacholíček a podával jí v košíčku tré čarokrásných růží a jablek. Dorota řekla poslíčkovi: „Jdi k Teofilovi, a vyřiď mu, že mu tuto posílám, čeho žádal.“ V tomtéž okamžiku meč zableskl se nad její hlavou, a čistá duše její nesla se do Boží zahrady. Brzy potom ve veselé spo-

lečnosti vypravoval Teofil s posměchem, že očekává každou chvíli květiny a ovoce z rásiu poslané od jisté něžné ruky. V tom vešel pacholík a odevzdal mu košíček s růžemi a jablky. Užasnut nad krásou těch plodin a přesvědčen jsa, že se tu stal zázrak, zvolal Teofil: „V pravdě není jiného Boha, než ten, kterého vyznávají křesťané. Věřím v něj a klaním se jemu.“ Stal se křesťanem a brzo následoval Dorota podstoupiv smrt mučnickou.

Když pouhé růže sv. Doroty pohanu otevřely oči a v něm takovou touhu po nebeském ráji vzbudily, jak by ta divuplná zahrada Panny Marie námi nepohnula, abychom příkladu její ctností následovali? Tehdáž budou svatí andělé nám již zde na zemi kvítí milosti a štěstí na cestu života sypati, někdy pak nás uvedou do toho nebeského ráje, kde není žádného zimního počasí, kde kvete stálé jaro; uvedou nás do toho krásného, slavného ráje nebeského.

Svátek na nebe vzetí Panny Marie.

(15. srpna.)

Rozjímání první.

Čtvero ročních počasí v životě Panny Marie.

„Pečlivá jsi a rmoutíš se o mnohé věci, ale jednoho jest potřebí.“ Luk. 10, 41.

Značné bohatství dalo jistému mládenci záhy osiřelému příležitost, aby se oddal rozpustilosti a lehkomyšlně den co den hýřil. Po jedné prohýřené noci přišel domů, usnul a měl zvláštní sen. Zdálo se mu, že klečí v noci u hrobu svých rodičů. Náhle ukázala se mu jeho matka, zsinalá, zarmoucená. Ukazovala vzhůru, a on viděl, jako by několik hvězd s nebespadlo; i pravila matka žalostně: To jsou hvězdy blaha, kteréž jsi lehkomyšlností svou v mládí, na *jaře* žití svého zhubil. Zdálo se mu dále, jako by bludičky okolo něho těkaly a matka zalkala: To jsou poblouzení za *léta* života tvého. Pak uzřel nějakého starce, an třesa se a pláče po hřbitově se potácí, propašť otevřela se a pohltila jej.

Matka zakvílela: To jest *podziměk* tvého života, přijde i *zima* — tvé stáří, tvůj konec. Dopověděla a zmizela.

Na to probudil se jinoch a zvolal: „O Bože, od jaké to propasti odvrátila mne moje matka! Ukázala mi poblouznění ve čtveru ročních počasí žiti mého.“ Ten sen dojal jej tou měrou, že se zřekl vši prostopášnosti a byl od té doby živ nábožně.

Jako v přírodě tak i v lidském životě jest čtvero ročních počasí: jaro, léto, podzim a zima. A jako ten mládenec byl živ lehkovážně, tak i přemnozí lidé v lomozu světa nemyslí na spasení své duše, nedbají na konec, neberou si k srdci, jaká bude věčnost. Tuť ejhle vystupuje proti nám vznešená, svatá matka. Již dávno sice zemřela, ale žije dále na věky v paměti lidské. Dnes slavíme její dvojí svátek, den jejího úmrtí a na nebe vzetí. Ta svatá máti Maria pozvedá ruku vzhůru a volá k nám slovy Kristovými v dnešním evangelium: „Staráš se a kormoutíš se o mnohé věci.“ Ovšem staráme se velmi mnoho o věci časné, o pokrm a oděv a zábavy, o povětrnost, o žně, o budoucnost; přemýšlíme celý den a třeba celé noci klopotíme a trudíme se o vezdejší statky, o vezdejší důstojnosti, o vezdejší rozkoše. Ale na to jediné, čeho potřebí, velmi snadno zapomínáme. A tak pomíjí den za dnem, rok za rokem, roční počasí lidského života střídají se až octneme se u konce, snad u propasti, která nás pohltní.

Panna Maria vyvolila si lepší stránku, jelikož prošla skrze časné věci takým způsobem, že o věčné nepřišla; jelikož za živa vydávala jako růže libovůni nejkrásnějších ctností a nám v každém věku, na jaře, v létě, na podzim a v zimě jest vznešeným svatým vzorem; a právě tím učiněna jest hodnou, aby byla na nebe vzata a nesmrtelnou slávou korunována. Aby i nám někdy byla přiřknuta tato nejlepší stránka, budiž čtvero ročních počasí v životě Panny Marie předmětem našeho rozjímání.

I.

Prvé počasí roční jest jaro. Na jaře kvetou a voní květiny a růžovým osvěžená světlem stkví se příroda. Čím jaro v přírodě, tím jest mládí v životě lidském.

Víme málo o mládí Panny Marie, jenom co starobylé podání nám zvěstuje. Její rodiče Joachim a Anna považovali dítě své za požehnání Boží, prokazovali mu nejvroucnější lásku a opatrovali jako zřítelnici svého oka. Za péče mateřské lásky, v milosti a bázni Boží rostla Maria jako růže plná libovůně nejkrásnějších ctností. Laskavá matka vštípila jí nejpřednější vědomosti o Bohu, naučila ji pokoře, pro kterouž Maria na potom tolik milostí u Boha nabyla; opatrovala v ní skvostnou perlu nevinnosti, kterouž se stala svrchovaným vzorem panenství.

Naplněna jsouc hlubokou pobožností a vroucí

láskou k Bohu hned v útlém věku svém projevila Maria rodičům prosbu, aby směla se uchýliti do posvátných síní chrámových. Chtěla hned v dětství zasvětit se Hospodinu, nevinnost svou zabezpečiti a proti úkladům světa útulek si vyhledati. Jak se zachovali rodiče ku prosbě dcerušky? Bylo těžko jejich srdci odloučiti se na delší čas od drahého dítěte, ale považovali ten nábožný úmysl za vůli Boží, dovedli ji na posvátné místo a rozžehnali se s ní přejíce jí božského požehnání a vřele slzíce. Maria vytrhla se z náručí laskavého otce a milované matěře, aby se na celo vrhla v náručí Boží. Hned zde v síních chrámových rozvíjel se lesk její ctností. Byla *pobožná*. Svati učitelé církevní Jeronym, Ambrož, Bonaventura nakreslili nám o jejím živobytí obraz, ač jen mdlý, vypravujíce: Maria jen málo spávala, vstávala často uprostřed noc a modlila se; pohřižovala se v rozjímání o svatých věcech a v čtení sv. písma. Maria byla *dobrosrdečná*. Vráťvši se z klidu chrámového do domova, snažila se, aby sestárlým rodičům břemena staroby ulehčovala a poslední dny života oslazovala. Sv. *Ambrož* dí: „Její bedlivá snaha byla, aby nikoho neurazila, všecky láskou a dobrotou objímala, k starším osobám se prokazovala uctivou, sobě rovnými nepohrdala. Z její povahy svítal obraz svaté a šlechtné duše nejtišší skromnost, nejpokornější pobožnost.“ Maria byla *čistotná*; nikdy nebažila po marno-

stech a veselostech světa. Její čas byl rozdělen v práci a modlitbu.

Viděli jste, mládenci a panny, lesklé draho-kamy ctností na koruně mládi Marie Panny? Také vy nalezáte se na jaře svého života. Vesele kvete všecko vůkol vás, a v růžovém světle ukazuje se vám přítomnost i budoucnost. Radujte se nejkrásnějším letům žití svého. Jsouť tu a neprijdou opět. Ale nemáte se radovati a kochati hříšnou radostí.

Viztež! Za několik let vaše mládi bude ukončeno. Máš se, mládenče, státi řádným hospodářem a ty, panno, dobrou, ctihodnou hospodyní rodiny. Z mladíka však, který za svobodného stavu rozpustile živ jest, který jen surovostí a bozbožností byl pověstný, zřídka stane se hodný muž. Obyčejně zůstane ženatý, jaký byl svobodný, stane se špatným hospodářem, špatným otcem rodiny, špatným členem obce. A z dívky, která za svobodna na Boha zapomíná, jen na šperk a marnivost myslí, třeba i lehkovážně se chová, stane se málokdy dobrá hospodyně, spíše bude domácím křížem pro muže, spíše kazitelkou než vychovatelkou dítek svých. Nuže uvaž, všecko záleží na tom, jak nyní se chováš.

Jistá dívka, od rodičů ve vsi dobře vychovaná ale žádostivá býti něčím vyšším, žádala matku za dovolení, aby odejítí směla do města, by se naučila jemným způsobům tamním. Ale matka namítala: „Zůstaň raději doma a pilně

pracuj, tu jsi nejlépe uschována. Ve městě nebývá tak pěkně, jak se myslí.“ „Co že není tam pěkně?“ odvětila dcera. „Vždyť tolik přichází k nám do vsi hezkých lidí městských; ti mluvívají do mne, abych se odebrala do města a nezůstávala déle tak hloupou. Sousedova Josefa je také v městě a má se velmi dobře, je to na ní vidět, když přijde na návštěvu o posvícení. Ta má tak pěkné, uhlazené spůsoby, a já musím se jen tak na to divati. Nedávno řekla mi zrovna do očí: Kdybys věděla, jak jsi hloupá, samou hanbou bys se do země propadla. Podívej se na mne, pojď také do města a budeš také taková.“ „Pomlč mi o Josefě,“ odvětila nevrle matka, „ty zůstaneš doma.“ Dcera se rozplakala a vzdorovala matce; odběhla k sousedům a tam špatně mluvila o matce. Ti lidé dávali jí za pravdu. Dívka přišla domů až večer. Tu nastalo teprv kvílení; matka si stěžovala otci, ale ten také klonil se k tomu, aby dcera se povznášela. Od té doby nepokoj usadil se v domě. Dcera nedala matce dobrého slova a zlobila ji, jak jen mohla. Aby doma pokoje nabyla, řekla konečně matka: „Co se mne týče, odejdi si kam chceš; chci raději s cizími lidmi v domě obcovati, než s tvrdošijnou dcerou.“ Hned byl v městě prostřednictvím známých pro Markétu vyvolen hostinec, aby se tam učila vaření; krejčí musel zhotoviti jemné městské šaty a s jásotem šla dívka za domnělým štěstím.

Po delším čase psal dceři otec, aby přišla

domů, že jistě se již vyučila. Odepsala, že v městě se jí velice líbí, že má výtečnou službu u nějaké vrchnosti, kdež může nejpěkněji dni prožítí a dále ještě se vzdělávati. Zevrubněji že bude o tom psáti později. Na to uplynul týden za týdnem, měsíc za měsícem, ale psaní nepřicházelo. Ve vsi začali si lidé všelicos pošeptávatí. Otec napsal již několik listů, ale žádné odpovědi neobdržel. Poptával se u známých, ti též mu nedávali určité zprávy. Konečně donutila matka otce, aby sám do města se odebral, dceru vyhledal a ji domů přivedl. Otec přišel do města, ale na dceřinc panstvo se doptati nemohl. Nikdo o něm nevěděl. Radili mu, aby na policii pohledával zprávy o dceři. Tam mu odpověděl úředník: „Jest mi líto, že vám nemohu dáti radostné zprávy o vaší dceři. Byl jste od ní obelhán. Chcete-li ji navštívití?“ Otec řekl: „Ovšem a chci ji vzítí hned s sebou domů.“ Úředník zavrtěl hlavou a pravil; „Navštívití dceru svou smíte, ale odvésti ji domů, to — to se státi nemůže.“ „Nemůže?“ otázal se uleknutý otec. — „Tak jest. Avšak jděte dřív někam do kostela se pomodlit, potom přijďte opět ve 12 hodin, dovedu vás k dceři.“ Po 12. hodině šel úředník s otcem, připravoval jej několika poznámkami, a když prošli několik ulic, zastavili se před žalářem. Ubohému otci třásla se kolena, i zvolal: „Jakže? tady naleznu své dítě?“ Žalářník otevřel železné dvéře a úředník promluvil k nešťastnému otci: „Zde jest vaše

dcera, před čtyřmi nedělemi odsouzená a zavřená pro zavraždění svého dítěte.“ Nyní následoval pohnutlivý výstup. Markéta zakryla si štkajíc obličej, otec chtěl se zařatými pěstmi na ni se vrhnouti. Ale náhle sklesly mu ruce, proud slzi vyhrkl mu z očí; avšak promluviti nemohl, jen nesrozumitelně mumlal; bylať mrtvice jej ranila. Odvedli ho do nemocnice, odkud vyšel pomatený na rozumu. Porotní soud odsoudil dceru na osm roků do těžkého žaláře, za pět měsíců na to zemřela matka hořem nad nezdárnou dcerou

Koho by příběh ten hrůzou nenaplnil! Kéž slouží mládeži za výstražnou tabulku s nápisem: Kdo chce vysoko vystoupiti, spadne hluboko. Protož, mládenci a panny, následujte sv. Panny Marie; buďtež pobožní, buďtež dobrosrdeční, buďtež čistotní a budete stále blaženě žiti.

II.

Za jarem přichází léto. V létě vysílá slunce horké paprsky, vyvstávají bouřlivá mračna, blesky se křížují, hrom rachotí, všecko dozrává k příštím žnám a připomíná rozkaz: Pracuj v potu tváři své. Létem života lidského jest střední věk. Tu se také velí každému pracovati a při-
čiňovati se v povolání, kteréž dal mu Bůh, ať ve stavu vznešeném neb nízkém, v bohatství nebo chudobě.

Panna Maria pocházela sice z královského rodu Davidova, ale měla jen chudičkou

domácnost. Nicméně při tom nikdy necítila, že jest nešťastna, nepohlížela závistivým okem po bohatství jiných, nýbrž byla spokojena s tím, co jí dával Bůh, ba pokládala sebe za šťastnou u vědomí, že Pán milostivě na ni shlédl, že smí Spasitele světa na rukou nositi, že smí jemu býti lásky plnou, obětavou matkou, svatému Josefovi pak panenskou družkou života. Z té příčiny obstarávala se vši láskou skrovnou domácnost sv. pěstouna, a měla svrchovanou radost v klidném kruhu rodinném. I když někdy ji svíral nedostatek, stíhalo hořké utrpení, uměla se potěšiti pomyšlením na Boží oko otcovské, jež prozřetelně nad námi bdí, pomyšlením na ruku Boží, kteráž často podivně řídí osudy lidské.

Jestliže, křesťanská duše, jsi jako Maria Panna stavu chudého, nemysli a neříkej: Můj Bože! proč jsi dal mně tak málo a jiným tak mnoho? Mohou-li býti všickni bohati? Kdo by pracoval? Mohou-li býti všickni chudi? Kdo by komu pomáhal? Mohou-li býti všickni sobě rovni? Učiňte, aby všickni lidé byli sobě rovni, a již zejtra budou sobě nerovni. Rozdělte všecky peníze a pole mezi všecky stejně, co se stane? Marnotratník svůj podíl prohejří, šetrný podrží si jej, budou pak opět chudáci a boháči. Toť jisto, rovnost ve jmění nikdy nebude! Ale jest přece nějaká rovnost, překrásná, velebná rovnost mezi lidmi. Nalézáme ji v náboženství, v Církvi Kristově. Před Bohem neplatí ani vznešenost osoby, ani rozdíl stavu,

ani přednost rodu, ani výsada bohatství. V kostele sedí všickni pospolu, vznešení i prostí, bohatí i chudí. Pro všecky kněz káže slovo Boží, za všecky se modlí a obětuje u oltáře, všem plyne zdroj božských milostí svatými svátostmi. U stolu Páně klečí boháč vedle chudáka, šlechtic vedle nádenníka, panstvo vedle čeládky. A stůně-li kdo, jde kněz se stejnou ochotou do nuzné chýže, jako do nádherného paláceboháčova. Není-li pravda, že taková rovnost má býti též u lidí v občanském životě? Nemá se činiti tak veliký rozdíl mezi bohatým a chudým. Lidé před někým se plazí a po druhém šlapou; jedni jsou jako bohové, druzí jako červi zemští. A i zde jest to opět jen sv. náboženství, jež umí velikou propast mezi chudými a bohatými překlenouti. Říká boháčům: Nepohrdej chudým, buď mu pomocen a laskav, cti jej jako rovného tobě syna Božího. A chudákům káže náboženství: Buď poctiv a spravedliv a nemysli si, že v bohatství samotném lze štěstí a spokojenosti nalézt. Mnohý boháč dal by všecko své jmění, kdyby mohl jím zdraví, chuť k jídlu a spáнку chudého člověka si koupiti.

Pročež, mužové křesťanští, kteří se nalézáte v létě života, vezměte si z Matky Boží vzor, vzdávejte Bohu čest modlitbou a pilnou návštěvou služeb Božích, pracujte horlivě v povolání svém, hleďte se v něm zdokonaliti a čím dál důkladnějšího poznání nabývati. To jest pravý křesťanský pokrok a pravá osvěta, ale čemu svět

říká pokrok, velmi zhusta jest jen pokrok ve zlém, v nemravnosti, v podvodu, a osvěta světská začasť záleží jen v nevěře, v pohrdání náboženstvím a Církví.

Vy pak, ženy křesťanské, máte po příkladu Panny Marie hledati obor svého působení, v něm máte po vůli Boží vládnouti. Důmyslně záležitosti domácí obstarávati, státi s láskou a věrností po boku manželovu, býti dětem pečlivou matkou a ušlechtilým vzorem, to, křesťanská choti, měj za úkol svého života, prázdny hluku a lesku, ale tím záslušnější a požehnanější. Na vás, křesťanské ženy, zvláště záleží zdar a blahobyt rodin, pokoj a štěstí domácí, vychování a všechna budoucnost dětí.

III.

Plníme-li v létě života povinnosti povolání svého svědomitě, tedy můžeme utěšeně hleděti, jak se nám podzim blíží. Na podzim dnové se krátí, květiny vadnou, listí znenáhla opadá. Jest to čas staroby. Též v stáří dnové se krátí, kvítí světských radostí vadne, listí pozemských nadějí znenáhla opadá.

Panna Maria viděla též, jak list za listem jejího života opadá, naděje za nadějí k hrobu se nese, nejdříve rodiče, potom sv. pěstoun, konečně milovaný Syn. Ó, jak často ronila tiché slzy, kdykoli na drahé zesnulé vzpomněla; jak bolestno bylo jejímu srdci, že jest od nich od-

loučena! Aby si zmírnila tu bolest z rozloučení, navštěvovala častěji svatá místa, kde její milovaný Syn druhdy býval; chlév v Betlémě, kdež se narodil, dílnu v Nazaretě, kdež tolik let chudě v zátiší prožil, zahradu v Gethsemane, kdež jeho utrpení se začalo, soudní síň Pilátovu, kdež byl naň rozsudek smrti vyřčen; horu Kalvarii, kde trpěl a umřel; sv. hrob, do něhož byl mrtev položen. Konečně vyplnil Bůh touhu jejího srdce a poslal anděla, aby jí přinesl návěští, že bude brzo ve slávě s Kristem spojena. Mnozí spisovatelé vypravují, že dříve, než svatá Máti zemřela, všickni apoštolé z rozličných dílů země, kdež evangelium hlásali, v jizbě božské Matky byli se sešli. Když Maria milované syny spatřila, promluvila, jsouc velice dojata: „Milí synové! Na zemi již mne není třeba; tedy Bůh vyplnil, čeho jsem si přála, aby mne vzal k sobě. I když vás opustí tělo mé, srdce mé zůstane u vás na vždy. Jdu do nebe, abych se za vás přimlouvala.“ Učenici všickni hořce se rozplakali a zvolali: „Tedy chceš nás opustiti, nejsvětější Panno? Byla jsi nám matkou, nás jsi v pochybnostech poučovala, v úzkostech těšila, v protivenstvích povzbuzovala, a nyní chceš nás nechat samotny mezi zuřivými nepřátely, v tak krutých bouřích. Ó milovaná královno, zůstaň s námi nebo vezmi nás s sebou.“ — „Nikoli, moji synové,“ odpověděla velmi vlídně přelaskavá Máti, „to není vůle Boží. Vy musíte ještě delší čas pracovati pro čest Boží, abyste

si zasloužili korunu svou. Nezůstavím vás samotných, nýbrž budu vám v nebi ještě více pomáhati. Buďte tedy upokojeni a nekormuťte se. Poroučím vám sv. Církev, poroučím duše lidské, to jest mé poslední „S Bohem“, to můj odkaz. Milujete-li mne, tedy činite vůli Syna mého a pracujte bedlivě o spasení duší. Pak se opět shledáme v nebi a věčně se radovati budeme.“

Po té nastala klidná smrt blahoslavené Panny. Nebeská jasnost ozářila její obličej. Andělé v světlém oděvu slávy sestoupili k jejímu průvodu. Marie spatřuje Syna svého, jak toužebně k ní rukou svých vztahuje. Její oči září leskem mateřské lásky a radosti. Tiše a milostně zesnula.

Její duše vznášela se na nebe, její svaté tělo bylo od apoštolů pochováno v zahradě. Po nábožném podání střežili je andělé tři dni, načež je donesli na nebe. Neboť Maria, jež porodila život světa, měla dojíti hned vzkříšení, a nikoli dříve v tmavém hrobě státi se kořistí porušenosti.

A veškeré nebe vyšlo jí vítězoslavným průvodem vstříc. Napřed Ježíš, jenž jí provolal: „Pojď s Libanu, přítelkyně má, budeš korunována. Mnoho, nevýslovně mnoho jsi vytrpěla, matko bolestná, ale nyní jsi v nebi radostí Boží, ozdobou andělův, okrasou svatých.“ A andělé a svatí pozdravují ji jako svou královnu a jásají jí v střídavých sborech: „Zdrávas Maria! Zdrávas,

příčino spásy všech smrtelníků! Zdrávas, královská prostřednice míru! Zdrávas, neposkvrněná ozdobo matek! Zdrávas, opravitelko veškerého oboru zemského! Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou, požehnána tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého!“ (Sv. Tarasius Konst.) Ale kdo jest s to vypsati setkání Panny Marie s rodiči, vyličiti ples pěstouna Ježíšova, jenž zvolal: „Tisícere díky tobě, moje nejdražší nevěsto a nejvěrnější družko života! Skrze tebe dostalo se mi té milosti, Spasitele svého na rukou chovati, živiti a opatrovati. Ó, viz nyní našeho božského Syna, a raduj se, že již nespočívá v chudém chlévě Betlémském, že již není přibit na potupné dřevo, jako tenkrát na Kalvarii, nýbrž že teď trůní po pravici věčného Otce jakožto pán nebes i země.“

A pokorná Maria kleká před trůnem Božím, klaní se božské velebnosti a děkuje jí za velikou milost mateřství Božího. A všecky tři božské osoby ji korunují jako královnu nebes i země a vykazují jí místo po pravici Ježíše Krista a velí andělům a svatým, aby jí jakožto královně své slávu a službu prokazovali.

Tak se skončily podzim i zima v životě Panny Marie, skončily se šťastným shledáním v přibytích věčných, skončily se návratem věčně zeleného, kvetoucího jara na nivách nebeských.

Nejmilejší! snad nám také se již blíží podzimek a zima života, snad nás brzo drsná ruka

smrti strhne jako sežloutlý list se stromu a odloučí od milých rodičů, dítek a přátel. Proto budme stále pohotově, aby nás smrt nezastihla nepřipravené. Co nám Bůh ještě daruje dnů života, užijeme jich k přípravě na cestu do věčnosti. Srdce své víc a víc zhošťujeme věci pozemských a naplňujeme touhou po statcích nebeských.

Z těch, co s námi vyrostli, mnozí již odešli na onen svět, doprovodili jsme je k hrobu. Mezi zemřelými jest snad též tvůj drahý choť, tvá upřímná manželka, tvé milé dítě; snad z dítek vám, milí rodiče, nezůstalo žádné, aby vám bylo podporou a útěchou v stáří. Těšte se, že je zase uvidíte, oni touží po vás, očekávají vás. Až přijde na vás také zima života, smrt, dovede vás k vašim miláčkům, abyste tam byli s nimi blaženě na věky spojeni.

Ejhle, to jest to čtvero počasí v životě Panny Marie, kteráž i v té příčině jest nám nedostihlým svatým vzorem. Pročež, mládenci a panny, na jaře života pozdvihujte často rukou svých k Marii Panně, aby drahokamy pobožnosti, dobrosrdečnosti a čistoty stále se svítily ve vašem žití a vám šťastnou budoucnost zaručovaly. Vy, rodiče, kteříž jste v létě života, uctívejte pobožně sv. matku Marii, abyste dětem svým jakožto svým největším pokladům věnovali největší lásku a péči a co nejvíc radostí na nich se dočekali. Všickni pak různí stavem a věkem modleme se snažně k mocné těšitelce

zarmoucených, aby nám po ukončení pouti slzavým údolím pozemským vyžádala u Syna svého nebeské blaženosti.

Rozjímání druhé.

Panny Marie koruna, žezlo a trůn.

„V shromáždění svatých jest
zdržování mé.“ (Sir. 24, 16.)

Když po uplynutí roku navrátí se den úmrtí drahého otce, milované matky, zdaž tu v oko naše nederou se slzy bolesti? Vidíme v myslí dobré rodiče před sebou jako živé, s díkem vzpomínáme na všechno, co pro nás učinili a obětovali, s žalem připomínáme si jejich poslední dny, jejich nemoc a smrt.

I dnes slavíme výroční den úmrtí, a sice úmrtí té, která všem věřícím jest milá a drahá, den úmrtí naší sv. matky Marie. Sv. *Bernard* praví: „Když o smrti Panny Marie rozjímáme, zdá se, jako by nás Církev sv. měla spíše k pláči vyzývati než k radosti, ježto naše dohrotivá Máti z této země odchází, nás své líbezné přítomnosti zbavuje a sobě samým zůstává.“ Ale nikoli, Církev sv. chce, abychom se radovali, jelikož slavíme nejen úmrtí, nýbrž i slavné na nebe vzetí Panny Marie, nejvznešenější a nejslavnější to ze všech svátků Marianských; dnes vzpomínáme, že Panna Maria z tohoto

smrtného života do nebeské slávy jest vzata, před zrak náš duševní vstupuje ten vítězoslavný průvod, s nímž do nebe vešla; vzpomínáme na jásavé pozdravy, s nimiž nebešťané ji přivítali, na slavné korunování, kterýmž ji trojjediný Bůh vyznamenal a jí v plném shromáždění svatých dal přeblahoslavené přebývání. Unesen jsa nadšením dí sv. *Jan Damascenský*: „Dnes plesá David, její praotec, s ním andělé ji obkličují, oslavují ji archandělé, zvelebují síly, plesají knížatstva, moci jsou v radosti, ve vytržení panstva, v slavnostním plesu zpívají trůny, velebí ji Cherubíni, její slávu zvěstují Serafini.“

A netoliko sborové blahoslavených duchů, ale i všickni svatí radují se, neboť jest to královna všech svatých.

Maria jest královna patriarchů. Ti svatí praotcové toužili po hvězdě jitřní, která nám měla přinésti Slunce spravedlnosti, po hvězdě, která měla vzejíti z Jakoba, po potomku ženy, který měl hadu hlavu potříti. Jaký to srdečný ples praotce ty pojal, když uzřeli královnu nebeskou, jež jest jejich dcera, z jejich národa, z jejich pokolení, z jejich rodu pochází.

Maria jest královna proroků. Ti osvícenci viděli duchem tu tajemnou pannu a matku; spatřovali jako skrz nějaký závoj zásvit jejího lesku, její důstojnosti, její milosti; zřeli v obrazech, v duze na nebi, v hořícím trnovém keři Mojžíšovu, v suchém rouně Gedeonově uprostřed

porosené nivy tu předivnou matku a o ní nadšeně předpovídali.

Maria jest královna apoštolů. Byla jim učitelkou, rádkyní, těšitelkou. Posledními slovy a posledním mateřským požehnáním Panny Marie jsouce znova posilněni navrátili se do zemí sobě určených a hlásali s novým nadšením jméno Ježíšovo.

Maria jest královna mučovníků. Vytrpěla víc, než nesčetný zástup těch svatých, kteří pravdu Boží spečetili svou krví a za to zelenými palmami ozdobeni a nachovým rouchem přioděni obkličují trůn Boží. V její bolestech nalézali zdroj své srdatosti, útěchy, síly a vítězství svého.

Maria jest královna vyznavačů. Všecky ty pobožné a svaté duše, které uprostřed světa pohříženého v lřichu Krista Pána jakožto Syna Božího, Vykupitele světa statečně vyznávaly věrností u víře a svatým, dle Kristova učení upraveným životem: všecky ty nazývá Církev vyznavače. Ale mezi všemi těmi svatými vyniká Maria Panna. Vyznávala Krista jako žádný jiný vyznavač. Třicet tři léta trvalo to vyznávání Ježíše, a pak mnoho času v něm pokračovala po jeho na nebe vstoupení. Vzdor krutým zkouškám své víry a důvěry vyznávala Krista statečně a věrně.

Maria jest královna panen. Nic není na světě krásnějšího, blahocinnějšího, ctihodnějšího a světějšího mezi lidmi, než svaté panenství.

Jako anděl kráčí panna po stezkách trnitých země naší a objevem jejím zdá se, jako by toto údolí strastné v sídlo slasti se měnilo. Maria jest panna nejpřednější, královna panen. Třímá korouhev liliovou svatého panenství vysoko a shromažďuje pod ní panny a přivádí ty bílé řady k Beránkovi jako stkvělé a vzácné nevěsty.

Ó, jaký jásos, jaká radost, jaké vytržení zahlaholily po nebesích, když svatí uzřeli tu, kteréž děkovali za tolik milostí a dobrodiní, za tolik lásky a přimluv, za tolik posily v pokušeních, za tolik potěšení v utrpeních, za tolik pomoci v neštěstí. Nyní dívají se na původkyni všech těch milostí; Maria, královna jejich, stojí před nimi a dává jim poznati, kterak o své děti pečovala. I bylať vítězoslávou naplněna veškera nebesa, když spatřila, že Maria byla od Boha tvojjediného korunována za královnu nebes, královnu všech svatých, a že Hospodin zářnou korunu, stkvělé žezlo, zlatý trůn Marii udělil.

Panny Marie *koruna, žezlo, trůn* — jaký to přercožkošný pohled i pro nás, jimž dopřáno, býti dítkami té královny nebeské.

I.

Sv. apoštol Jan viděl v svém zjevení Pannu Marii. Na její hlavě stkvěla se *koruna* z dvanácti hvězd. Maria jest královna nebeská a tudíž právem nosí korunu. A dvanáct drahokamů,

které jako hvězdy v té koruně se stkvějí, jsou vznešené ctnosti, kterýmiž za vezdejšího života vynikala. Ano, jako hvězdy na nebes výsosti stkví se Maria všelikou ctností.

Z té příčiny volá k ní sv. *Efrem* Syrský : „Ó sv. královno nebeská, naše slávy nejhodnější, nejlepší, ctnostmi nejbohatší paní, vznešenější nebeských duchů, lesklejší slunečních paprsků, ctnostnější nebeských hvězd, čestnější cherubínů, slavnější veškerých zástupů, naděje předků, chloubu proroků, velebo apoštolů, cti mučeníků, radosti panen, *koruno všech svatých!*“ Na zemi nosila nejkrásnější korunu ctností, pročez udělil jí Pán na nebi korunu věčné slávy. Byla na zemi korunou všech lidí, pročez i na nebi jest povýšena za královnu všech svatých.

Jsi-li, křesťane, také korunou, ozdobou mezi jinými?

Dítě! Jsi-li korunou mezi sourozenci, významávajíc se pobožností v chrámě, pilností ve škole a doma, poslušností, láskou a vděčností k rodičům?

Mládenče, panno! Jsi-li korunou mezi odrostlou mládeží? zdaž vyhledáváš přední ozdobu svou nikoli v nádherných šatech, ale v skvostné nevinnosti a ctnosti, v mravném chování, v pilné návštěvě služeb Božích, v horlivosti a činnosti, a tou měrou drahý čas mladosti za čas setby považuješ? Křesťanský otče, hospodáři! Jsi-li korunou stavu svého, staraje se bedlivě o svou domácnost, své dítky a podřízené naváděje

k pobožnosti a poctivosti, a neúhonným příkladem jim předcházejí?

Křesťanská hospodyně! jsi-li korunou mezi matkami, dítek svých nábožně a bohabojně vychovávajíc a o časné i věčné blaho jejich bedlivou péčí majíc?

Křesťanský průmyslníku! jsi-li korunou mezi živnostníky, nikoho podvodem a šalbou neoklamávaje, nýbrž naprostou poctivostí čině si stálým pravidlem života?

Křesťanský čeledíne! jsi-li korunou mezi čeládkou, slouže panstvu svému pilně a pečlivě, Boha se boje a stavem svým spokojen jsa, jelikož i Kristus přišel na zem nikoli, aby si dal sloužiti, nýbrž aby sloužil všem?

Milí přátelé, necht' v kterémkoli stavu žijeme, stále se snažme, abychom byli korunou stavu svého a těmi ctnostmi a vědomostmi svítily, kteréž náš stav zdobí. Tehdáž bude koruna božského požehnání ustavičně spočívati na našich pracích, někdy pak dostane se nám koruny věčné blaženosti, tak slavně se lesknoucí na hlavě královny nebeské.

II.

Maria jest královna nebeská. Králové nosí žezlo na znamení moci, kteráž po vůli Boží jim přísluší. Též Panna Maria v ruku má žezlo moci, kterouž vykonává svou přimluvou u Boha. Z té příčiny modlíme se k ní: „Maria, Panno

mocná, oroduj za nás!“ Proto i nazývá ji sv. *Bernard* „přímolvnou všemohoucností.“ Z téhož důvodu píše sv. učitel církevní *Alfons*: „Syn Boží jest svou přirozeností všemohoucí, jeho Matka pak jest všemocná prostředkem milosti, jelikož od Boha dosahuje všeho, zač prosí.“

Na zemi modlitba spravedlivého vymůže mnoho na Bohu. K vůli modlitbě Eliášově po dlouhém suchu spadl občerstvující déšť na zem. Dokud Mojžíš modlil se s pozdviženýma rukama za bojující Israelity, vítězili tito. Modlitbou sv. Štěpán proměnil Šavla v Pavla; modlitbou sv. Monika učinila ze svého hříšného syna Augustina svatého biskupa Církve. Mnoho též vymůže modlitba svatých v nebi. Jelikož tedy modlitba dobrých lidí na zemi a modlitba svatých na Bohu tolik vymáhá, co pak řekneme o královně všech svatých, o požehnané mezi ženami, o milované dceři Boha Otce, o vyvolené nevěstě Ducha svatého, o drahé matce Ježíše Krista? Proto připomíná sv. *Liguori*: „Modlitby svatých za nás jsou jen modlitby sluhů Božích, modlitba Panny Marie naproti tomu jest modlitba jeho vlastní *matky*, samé královny nebeské.“

Matka vymůže mnoho u dítěte svého. Za pradávna Cyrus zanášel se úkladem, jak by bratra svého Artaxerxa zavraždil a trůnu se zmocnil. Jeho záměr byl prozrazen, Cyrus uvržen do žaláře a na smrt odsouzen. Tu spěchá matka k Artaxerxovi a promluví tato slova:

„Synu můj, není-li možno, aby Cyrus našel u tebe milost? Pohleď na mne, matku svou. Smrtící rána, která padne na mého Cyra, také mé mateřské srdce usmrtí.“ Hluboce jsa dojat slovy jejími Artaxerxes, odpověděl: „Bratr můj jest hoden smrti, ale ať jest živ, neboť moje milovaná máti mne přemohla.“

Koriolan, Říman, jenž svou udatností Řím zachránil, byl později od svých vlastních spoluobčanů doživotně z vlasti vypovězen. Nevděkem vlasti své rozhněván, přešel k nejúhlavnějším nepřátelům Říma, k Volskům. Ve válce Volsků s Římany postavil se v čelo nepřátel svého otcovského města, porazil Římany v několika bitvách, dobyl města za městem a stál konečně pod hradbami třesoucího se Říma. Římané poslali dvě vyslanectva za sebou ke Koriolanovi a prosili za mír, nabízejíce kruté pro sebe výminky. Vše nadarmo! Řím měl býti se zemí srovnán. Konečně vyslána byla matka Koriolanova s mnohými vznešenými Římankami do nepřátelského tábora. Slzíc a na kolenu prosí rozhněvaného syna, aby Říma, vlasti své ušetřil. A hle, matce své nemůže Koriolan odolati; její slzy a prosby obměkčují jeho až dosud kamenné srdce. „Matko,“ promluvil, „ty jsi mne odzbrojila, Řím jest zachován!“ Viztež, čeho vymůže mateřská láska, čeho vynohou slzy a prosby matčiny!

A zdaž slzy a prosby Marie, matky Boží,

méně zmohou před trůnem Boha Všemohoucího, u Ježíše, Syna jejího?

A zdaliž letopisové i zkušenost nepodávají výmluvné svědectví o veliké moci Marie Panny? Všude stavějí se na počest nejblahoslavenější Panny Marie sochy, kaple, oltáře a chrámy, země a říše volí si ji ochránkyní a patronkou. Zdaž by tak činily, kdyby nebyly přesvědčeny, že mocná jest její přímluva?

Kolik churavců obdrželo skrze ni uzdravení, kolik nešťastníků vysvobození, kolik zbloudilých na pravou cestu víry a ctnosti bylo uvedeno! A rozhlédneme-li se po svém životě, musíme snad i my sami říci, že jsme byli často z nemoci vysvobozeni, z nebezpečenství vytrženi, z neštěstí podivným způsobem vyproštěni. Máme za to jistě děkovati mocné přímluvě Panny Marie.

Nejen však minulost, nýbrž i přítomnost podává nám patrné důkazy, jak mocná jest Panna Maria.

V městě *Lurdech* ve Francouzsku byl živ velmi chudý nádenník. Nejstarší z dítek jeho, děvče čtrnáctileté, Bernardina, páslo za denní stravu rolníkům ovce. Rodiče vzali ji ze služby domů, aby náležitě ku prvému sv. přijímání se připravila. Matka poslala kdysi Bernardinu s dvěma svými dětmi sbírat roští. Šly z domova k řece a přes most k skalnaté hoře, na které bylo několik jeskyň nad sebou. Obě ostatní děti byly napřed a měly již otýpky

roští nasbíraného. Pojednou spatří Bernardina na kraji jeskyně skalnaté hory divokrásnou paní září ověččenou. Měla na sobě dlouhý sněhobílý šat opásaný blankytně modrou stuhou, která dosahovala bezmála až na bělostné nohy. S její hlavy visel bílý závoj, jenž měl mnoho záhybů a halil ramena a nadloktí.

Tím objevem zaražena jsouc dívka poklekla, vzala do rukou růženec a modlila se. Náhle zmizelo zjevení, jako když světlo shasne. Bernardina všacka rozčilená chvátala k dětem a divíc se, že docela pokojně se obírají roštím, ptala se: Což jste ničeho neviděly? Načež tyto odpověděly, že ničeho.

Přišedše domů, svěřily se dívky matce s tím, co se bylo přihodilo. Leč matka domnívala se, že jest to dětský přelud, a zapověděla jim ku skále jíti. Ale Bernardina neustála prositi, až toho matka dovolila. S velikou dychtivostí šly dívky ku skále a vzaly s sebou také svěcenou vodu. Tam přišedše ničeho neuzřely. Bernardina jala se s dětmi modliti růženec, náhle zvolá: „Vidíte, tamto jest!“ Obě dívky však ničeho neviděly. Bernardina kropila svěcenou vodou proti zjevení, to se pohybovalo s velebnou září až na kraj jeskyně, načež zmizelo.

Vypravováním dítek věc ta po městě se roznesla. Jedni tomu věřili, druzí říkali, že to nic není, jiní posmívali se tomu a považovali vše za nesmysl. Lékaři domnívali se, že Bernardina trpí předrážděním čiv (nervů) a z toho

prý bludné její představy vznikají. Také duchovenstvo z počátku se celé věci neujímalo, nevíť se prý, zdaliž pochází od Boha, neb jest pouhý klam zlého ducha.

Když děvče opět kdysi u skály se modlilo, řeklo zjevení: „Dcero má, jdi ke kněžím a vyřiď jim, že chci, aby na tomto místě vystavěla se miřkaple.“ Dívka šla hned na faru. Ale farář přijal ji přísně a řekl: „Lidé povídají, že se ti Panna Maria zjevila. Lžeš-li, budeš toho hořce pykati. Pouze na tvé ujišťování nemchu tomu věriti. Ty praviš, že na kraji jeskyně jest šípkový keř. Přijde-li zjevení opět, rci mu, ať učiní znamení, aby ten keř rozkvetl, potom uvěřím.“ Dívka tak učinila, ale zjevení usmálo se a řeklo třikrát: „Pokání, pokání, pokání!“ Jindy prosila Bernardina zjevení, aby povědělo, kdo jest. Tuž zjevení pozdvihlo ruku a oči k nebi a řeklo: „Jsem neposkvrněné Početí.“

Po třetí zvolala sv. Paní: „Napij se a umyj se z pramene!“ Nikde nebylo pramene viděti. Zjevení ukázalo na pravou stranu jeskyně. Bernardina došoupala se tam po kolenou, vyhrabala rukama prst a brzo prýštila se zvolna voda. Projevono domnění, že voda z toho pramene snad by nemocné uzdravovala. Jistému lamači v Lurdech byly před 20 lety při trhání skal oči tou měrou porouchány, že neviděl ničeho. Dal si přinésti té vody a umyl si oči. Ihned vzkřikl a radostně zvolal: „Vidím opět!“ Těžce nemocné dítě bylo ponořeno do vody toho pramene a hned se uzdravilo.

Takových neočekávaných uzdravení později stalo se bez počtu. Každé bylo od lékařů, i nejzarytějších nevěrců, vyšetřeno, světská vrchnost ustanovila komisi, aby tu věc přísně a nestranně prozkoumala, ale všickni musili učiniti výrok, že ta uzdravení přirozeným způsobem nedají se vysvětliti. Lidu tam přicházelo den ode dne valně, vystavěl se na skále překrásný kostel a na tisíce poutníků hrne se tam, aby se modlili k neposkvrněné Panně ve svých potřebách tělesných i duševních a přemnozí zde vyslyšení proseb svých docházejí.

III.

Maria jest mocná nebes královna, ona třímá žezlo moci v rukou svých, její srdce ale jest *trůnem* plným lásky, dobroty a milosrdenství.

Proto volá k ní svatá Církev (v hodinách o neposkvrněném Početi): „Zdráv buď, svatý Trůne Boží!“ Proto i sv. učitelé církevní jmenují Pannu Marii královským trůnem Božím, živým trůnem, zcela neposkvrněným trůnem Božím (Jan Damasc., Bernard). A sv. *Bonaventura* píše: „Trůnem milosrdenství jest Maria, matkou milosrdenství, v níž všickni nalézají potěchy a smilování.“

Trůn každého krále má býti útočištěm pro soužené, pronásledované a opuštěné. Z toho důvodu král nazýván bývá otcem svých poddaných. Též k trůnu Panny Marie můžeme ve všeliké

tísni života utíkati se, neboť Maria jest naše matka.

Považ, co činí matka pro dítě své! Vездеjší tvá matka tě s nebezpečenstvím života porodila, krmila tě vlastním mateřským mlékem, střežla tě jako zřítelnici oka svého, chovala tě na rukou a připravovala ti samé radosti. Když jsi byl nemocen neb nějaké nebezpečenství životu tvému hrozilo, kdo vypraví nepokoj, starost a úzkost matky tvé! Její oči se nezamhouřily spánkem, tělo se neobčerstvilo pokrmem, mysl se nevyjasnila veselím. Pořád myslila na tebe, modlila se a byla ochotna umřítí pro tebe.

A jestliže dítě tuto neomezenou lásku splácí šeredným nevděkem, dává se na špatné cesty, jméno rodičů zneuctívá činy hanebnými: tuť otec snad zavrhne takové dítko a nedá mu více kročiti přes domácí práh; ale matka ani teď nemůže na dítko to zapomenouti a pořád ještě očekává, že se obrátí a polepší. Poněvadž láska plodí vzájemnou lásku, cítí to dítě, že jest neodolitelnou mocí připoutáno k matce; jí všecko vyjeví, u ní hledá útěchy a pomoci, ba nezřídka prosí matku, aby byla přímluvkyní u přísného otce.

A nyní slyšte a plesejte: Maria jest naše *matka!* Jako jest matkou Boží, matka Ježíše Krista, tak jest i naše matka. Sv. *Anselm* volá: „Ó Paní! když Syn Boží skrze tebe naším bratrem se stal, tehdáž ty skrze něj naší matkou učiněna jsi.“ Jelikož Syn Boží vtělením přijal naši při-

rozenost, učiněn jest naším bratrem. Poněvadž ale bratři mají tutéž matku, tedy jest Maria, matka Ježíšova, i naše matka. A zdaliž Kristus nedal jí s kříže miláčkoví učeníkovi za matku? „Toto slovo s kříže,“ vykládá sv. *Augustin*, „týká se nás tak jako Jana; jako Jan měl vstoupiti na místo Vykupitelovo, tak my máme vstoupiti na místo učeníkovo.“

Jelikož tedy Maria jest naše matka, a matka na dítě své zapomenouti nikdy nemůže: zdaliž na nás kdy zapomene, zdaž nás kdy opustí, dá-li nám v zoufalosti zahynouti? Nikoli, její srdce mateřské miluje nás ještě vroucněji, než naše vezdejší matka, její ruce mateřské jsou mocnější, její oči mateřské věrnější a bdělejší. Matka vezdejší musí nás opustiti smrtí. Maria nás ani v smrti naší neopustí.

Kdysi byl kněz zavolán k dítěti těžce nemocnému. Spozorovav, že mu již nastává smrtelný zápas, chtěl matce ušetřiti děsný a bolestný pohled a vyzval ji, aby ze světnice odešla. Rozhodně odvětila matka: „Jakže, já, matka, mám se odtrhnouti od dítěte svého, když umírá? Nikoli, nikdy! ať zemře toliko v mých rukou.“ Tak smýšlí, tak mluví, tak jedná matka. Ani Maria děti svých neopustí nikdy za živobytí, nikdy v smrti, v své náručí je uzavře a k srdci svému přivine, vždyť její srdce jest trůnem lásky, dobroty a milosrdenství.

Maria jest královna nebes. Na její hlavě leskne se koruna nejkrásnějších ctností, v její

ruce spočívá žezlo moci, na stupních jejího trůnu nalézáme lásku, dobrotu a milosrdenství. Ó uchylujme se ve všelikých strastech a potřebách svých k ní, k potěšení a pomocnici křesťanů! K ní ať v nouzi a neštěstí naše oči se obracejí, naši rtové se modlí, naše ruce se spínají, naše srdce se pozdvihuje. Slovy sv. *Bernarda* a sv. *Církve* volejme k ní:

Salve Regina — Zdrávas královno!)*

1.

Královno nebeské vlasti,
Matko milosrdenství,
popatři na naše strasti,
na to nebezpečení,
jenž nás ode všech stran svírá
v tomto smutném údolí;
viz, jak na nás vždy dotírá
svět svou lstí a svévolí.

2.

Evvy synové nešťastní
pravé vlasti hledáme;
jako dítky matku vlastní
o pomoc tě žádáme.
Tobě znějí naše hlasy,
k tobě vstupuje náš vzdych;
bdi nad námi po vše časy,
odvrať od nás blud a hřích.

*) Z Drbohlavova zpěvníku.

3.

Pečlivá jsouc naše matka,
 buď před Boží stolicí,
 Panno laskavá a sladká,
 naší věrnou řečnicí.
 Podej nám své ruky s výše,
 až pak dokonáme boj,
 svého ukaž nám Ježíše,
 věčný všeho štěstí zdroj.

 Rozjímání třetí.
Panna Maria duhou.

„Popatř na duhu a dobrořeč
 tomu, kterýž ji učinil; velmi
 krásná jest.“ Sir. 43, 12.

Sváteční evangelium uvádí nás dnes do Betanie ukryté v středu stinných oliv. Tam zůstával Lazar, ježž Mistr mocným slovem z mrtvých vzkřísil, s dvěma sestrami, s nimiž seznamuje nás dnešní výňatek ze sv. písma. Marta, starší, spravuje domácnost, Maria, mladší, bývá jí při tom k výpomoci. Obě milují božského Mistra a poslouchají jeho slova. Jakmile dnes Pán byl vkročil do domu, Marta přičiňuje se všemožně, aby jej pohostila. Má za to, že milovaného Mistra nemůže uctiti lépe, než když mu podá vše, co může malá domácnost poskytnouti. Marii však vábí nábožná mysl k nohám Páně, pro svatou řeč plynoucí s jeho rtů zapo-

míná na všechno vůkol sebe a neznamená, kterak Marta do únavy se namáhá. I přistupuje Marta k Spasiteli a starostlivě žádá jej, aby vyběhl Marii, by jí pomohla. Ale Pán jí odpovídá mírnou výčitkou: „Pečlivá jsi a rmoutíš se o mnohé věci. Jednohoť jest potřebí. Maria nejlepší stránku vyvolila, kteráž nebude odjata od ní.“

Tato slova obrací Církev sv. na jinou Marii, svatou matku Páně, jejíž svátek na nebe vzetí dnes slavíme. Volila si na zemi nejlepší stránku, ana slovo Boží poslouchala, v srdci zachovávala, a ctnostným životem vykonávala. Za to byla jí v nebi přiřčena nejlepší stránka, kdež jako denice, nade hvězdy svatých jasněji září, kdež jako archa úmluvy chléb nebeský božské milosti nám podává, kdež jako brána nebeská vstup k věčné blaženosti nám otvírá.

Ó nikdy neumdlí písmo sv. a Církev sv. nám srdečnými obrazy líčiti důstojnost Marie Panny.

Sv. *Jan Raimund* píše: „Krása Panny Marie se představuje sedmerým způsobem: jako krása cedru a cypřiše (Sir. 24, 27.), kteréž znamenité jsou velikostí, vysokostí a trvanlivostí; jako krása palmy, kteráž ratolesť podává vítězovi; jako krása růže, kteráž rozlívá líbeznou vůni; jako krása olivy obdařené stále zeleným lupením a nejpěknějším ovocem; jako krása slunce poskytujícího tvorstvu světlo a teplo (Moudr. 7, 39.); jako krása nebe vši blaženost v sobě uzavírajícího (Sir. 43, 1.); jako krása duhy, ja-

kož stojí v knize Jesusa Siracha: „Popatř na duhu a dobrořeč tomu, kterýž ji učinil; velmi krásná jest.“

Tedy také duze má se Panna Maria přirovnati? Kterak to?

1. Duha, kterou uviděl Noe po potopě světa, jest znamením míru mezi Bohem a lidmi.

2. Duha se stkvěje sedmi velebnými barvami.

3. Duha jest známkou božské laskavosti.

I.

„Popatř na duhu a dobrořeč tomu, kdo ji učinil; jestiž velmi krásná.“ Duha jest znamením míru mezi Bohem a lidmi po potopě světa.

Potomci Adamovi za dnů Noemových hřích na hřích hromadili a činili ze země rejdiště ohavnosti. Bůh hleděl s nebe na hříšné pokolení a usoudil, že je zahladí. Otevřely se průduchy nebes, déšť se lil v proudech čtyřicet dní a nocí, voda vystoupila nad nejvyšší hory a všickni bezbožníci byli zahubeni. Jen Noe, jenž se svou rodinou chodil spravedlivě před Hospodinem, byl v korábu zachován nad vlnami neporušený. Teprv po 360 dnech vidělo se, že nebe chce se zemí činiti smír. Hospodin učinil, aby vody zmizely, a Noe na rozkaz Boží vystoupil z korábu. Ještě byla země poseta strašnými zbytky ze všeobecné potopy. S vroucím díkem vystavěl Noe ke cti Boha svrchovaného oltář, modlil se

a obětoval. A když vstal od zápalné oběti, co spatřily jeho překvapené oči? Divokrásný oblouk z velebných barev byl nad zemí rozepjat. „Eile,“ řekl Hospodin, „duhu svou postavím na oblacích, a bude znamením úmluvy mezi mnou a mezi zemí. (1. Mojž. 9, 13.) Ať jest vám znamením, aby od nynějška panoval mír a pokoj mezi mnou a vámi.“

Duha tedy jest znamením pokoje. Ale není-li Panna Maria též znamením pokoje? Porodila Krista, při jehož narození andělé nebeští zpívali: „Na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Maria porodila Krista, jenž se nazývá knížetem věčného pokoje, jenž hněv Otcův ukrotil, nás sním smířil a učinil syny Božími, syny božské milosti a dědici království nebeského.

Ó, jak velice máme té svaté Matce děkovati a ji milovati, že jest stkvělou duhou, jež nám přinesla smír, pokoj. Vždyť pokoj s Bohem, s sebou samým, slidmi jest největší jmění, má víc ceny, než bohatství a skvosty, domy a statky. Mnohý má všeho hojnost, a přec není šťasten, protože mu schází pokoj srdce; kdežto jiný musí krušnou ruční prací vydělávati si chleba a cítí při tom v nitru spokojenost a blaho.

V jistém městě žil řemeslník skrovně ale poctivě. Neměl svého vlastnictví, zůstával v domku najatém; pilností a šetrností sehnal sotva tolik, čím by sebe, ženu a dítě poctivě uživil. Při tom byl vždycky vesel a spokojen. Vedle něho bydlil jiný řemeslník, o němž zdálo se, že jest živ

mnohem lépe, ale týž byl ustavičně nespokojený a mrzutý. I otázal se týž jedenkrát souseda svého: „Čím to jest, že vy, milý sousede, jste tak šťasten, kdežto já se stejnou pílí jako vy pracuji, ani v neděli od práce si neodpočinu, a přece klidné mysl nenabývám.“ Hodný řemeslník odpověděl: „Mně nemůže nikdy štěstí scházeti; neboť štěstí mé jest trojí: jedno si dávám, druhé si kupuji, a třetí si ukrádám.“ Té odpovědi souseď velice se divil a byl zvědav, jak to soudruh vyloží.

„Jedno si dávám,“ řekl šťastný řemeslník, „chce-li nouze a bída života mne kdy naváděti, abych byl smuten a pozbýval mysl, tenkrát říkávám si: E co, smutným být, do toho nic není; zahvízdám si nějakou písničku, a zármutek odstoupí.“

„Za druhé si časem štěstí kupuji, a sice ve své vlastní dílně pilnou a namáhavou prací. Když jsem po celý den pilně pracoval, bývám u večer sice umdlen, ale také vesel a spokojen.“

„Třetího štěstí si nakradu; neberu nikomu, což jeho jest, neboť na jmění neprávě nabytém nespočívá štěstí a požehnání. Činím to jináče. Když nějaká nehoda mne stihne, hledím na velké domy v městě a myslím si, že boháči v nich zhusta nejsou o mnoho šťastnější než já. A pak se dívám na dům ještě krásnější, dům to nebes a myslím si, že tam nahoře jsou mnohem krásnější příbytkové, kdež nebude žádného více zármutku ani neštěstí, ani bolesti, ani slzy.

A tím bývám dokonale upokojen. Takto si kradu své štěstí z paláců boháčů i ze samých nebes.“

Ano, štěstí přebývá ve vlastním srdci, záleží v uspokojení málem, v práci a věrném plnění povinností povolání svého, v službě a oddanosti Bohu, v nábožnosti. To jsou ty tři cesty k pokoji.

Kdo ale chodil horlivěji těmi cestami, než skromná, pilná a nábožná máti Pána našeho?

II.

„Popatř na duhu a dobrořeč tomu, kdo ji učinil, jestiž velmi krásná.“

Když slunce po bouřce vykreslí na nebi duhu, jak milo jest na ni se podívat! Její zjev kráší celou oblohu, z vlnadných barev utkána ukazuje se ta spanilá stuha. Všecko radostně dívá se na ni, stařec, který ji vidal již tisíckráte, pozdvihuje k ní svou šedou hlavu, mládež nemůže si ji dosti vynachváliti, i to malé dítě s udivením duhu pozoruje.

Zdaž ale Panna Maria stkví se menší krásou než duha? Otnostmi svými zajisté září mnohem velebněji, než duha svými barvami. Učitel církevní sv. *Bernard* dí: „Kolik krůpějí duhu, tolik ctností zdobí Marii Pannu.“ Duha má sedm barev, rovněž jest zvláštních sedm darů, jimiž Duch sv. nevěstu svou okrášlil, a

ona nám všem učiněna jest stkvělým vzorem. Jest to sedmero darů Ducha svatého.

Dítky! podívejte se na prvou barvu nebeské duhy, *fialovou*, a proste Marii za dar *rozumu*. Máte se naučiti mnohým potřebným a užitečným vědomostem, abyste byly s to cestou života samy kráčet, až dobří rodiče již vás nebudou voditi. A netoliko cestu tohoto života, nýbrž i mnohem důležitější cestu, cestu do nebe znáti máte. Proto pozdvihujte hodně často ruce své k Marii, matce poznání (Sir. 24, 24.) a proste ji za dar rozumu, abyste chápaly, co věděti pro tento i onen život vám prospívá.

Mládenci! obračejte oči své na druhou barvu duhy, barvu nachovou, a vzývejte Marii zvláště za ten dar, který má víc ceny než nach a zlato a drahokam, za dar *moudrosti*. Radosti života vábivě působí a zvou vás, abyste jich užívali. Lákání světa zní velmi lahodně uchu mladistvému, a mnohý jinoch, jsa vírem prostopášnosti stržen zahyne. Pročež, mladiství přátelé, uchylujte se k Marii, panně nejmoudřejší, s prosbou o dar moudrosti, abyste záhy poznávali, že není všecko zlato, co se leskne, že radosti tohoto života jsou často jen bubliny po nějakou chvíli se lesknoucí a potom v niveč se rozplývající, že se podobají vonným květinám, za nimiž často jedovatá zmije se skrývá.

Vás, křesťanské panny, co může krášliti lépe, než jasně modrá barva duhy, dar to *bázně Boží*, kterouž Maria jest povýšena na 'důsto-

jenství královny panen? Neboť vnady a krása tělesná nejsou ještě nejkrásnější ozdobou panny. „Klamná jest vnada a marná krása, žena, která se bojí Hospodina, tať chválena bude“ praví písmo (Prísl. 31, 30.). Cudná, nábožná panna chodí jako anděl po trnitých stezkách života, nezkalené jest zrcadlo její duše, čisté a jasné nebe jejího života. Ó, proste tu nejsvětější a nejčistější Pannu, matku krásného milování a bázně Boží, aby vás vzala pod svůj ochranný plášť na cestách vezdejšího života. Vizme křesťanské otce a hospodáře. Těžké a důležité jest vaše povolání. Pročež proste Marii zároveň za dva dary, za dar *rady*; abyste v pochybnostech vždy přišli k poznání, co jest pravé a dobré, a tou měrou štěstí vašich svěřenců aby se zelenalo jako *zelená* barva duhy; za dar umění, abyste věděli a rozuměli, jak máte spravovati svou domácnost, aby se vám dostávalo zlatého Božího požehnání, jež *žlutou* barvou duhy vyznačeno jest.

Nesmíme též zapomenouti na nábožné matky a hospodyně, kteréž nikdy nezapomínají na své děti, o všecky se starají, pro všecky pracují, nad všemi bdějí, pro všecky jsou trpělivy a hoře snášejí. Jejich život podobá se velice ovoci, kteréž nám naznačuje šestá barva duhy, *pomeranči*. Jako pomeranč zraje jsa podporován horkými paprsky slunečními, rovněž i matkám snášeti bývá vedro tohoto života. Jako pomeranč roste v stínu stromů, rovněž i

matka působí soukromí mezi čtyřmi stěnami domu. Jako pomeranč v sobě má silici šťávu, podobně má i křesťanská matka ve svém těžkém povolání zapotřebí daru *síly*, aby neumdlela a nezmalomyslněla. Kdo ale mohl by vyprositi u Boha víc síly, než Panna Maria, kteráž byla také matkou, kteráž ví nejlépe, jaké statečnosti a síly jest křesťanské matce třeba?

A ještě sedmou barvu má duha, *rudou* Komu asi náleží? Vám, kterým již kmitají večerní červánky, kdož u vysokém věku se nacházíte. Ó, kéž vám Panna Maria vyprosí dar pobožnosti, abyste měli své odpočínutí, svůj poklid a radost svou v Bohu a všem vám aby někdy svítila ranní zoře nebeská!

III.

„Popatř na duhu a dobrořeč tomu, kdo ji učinil; velmi krásná jest.“

Když v létě dlouho trvá sucho, luka a o-sení horkem skoro vymírají, prameny vysychají a slunce neustále posílá na zemi žhavé paprsky, konečně pak nebe se potáhne oblaky, občerstvující déšť na vyprahlou zemi spadne, a potom krásný oblouk duhy na obloze se zaleskne: není-liž ten slavný barevný polokruh krásným znamením Božího milosrdenství, jeho lásky a milosti?

Avšak není-liž i Panna Maria znamením božské milosti a dobroty? Kdož při pohledu n

Marii s Ježíšem na rukou nemyslí na neskonalé milosrdenství Otce nebeského, jenž poslal jedno-rozeného Syna svého na svět, aby nás vykoupil? Kdo hledě na Marii s mečem v srdci nevzpomíná na lásku Boha Syna, jenž na kříži krev svou cedil pro nás? Kdo rozjímáje o na nebe vzetí přeslavné Matky Boží není dojat božskou milostí, kteráž vznáší smrtelnici nad všecky sbory andělské, kteráž učinila Marii pomocnicí křesťanů, uzdravením nemocných, potěšením zarmoucených, naší prostřednicí a orodovnicí u Boha?

Z téže příčiny sv. *Antonín* uvádí Pannu Marii s touto řečí: „Přisluší mi, abych v oslavě u Syna svého byla s ustavičnou přímluvou za člověčenstvo, abych, když Bůh hrozí, že pro lidské hříchy zemi potopou ran svých zničí, já jako duha před tváří jeho se objevila, a on aby jsa pamětliv smlouvy své, lidstvu opět milostivým se prokázal.“ To vědouce lidé všech věků a stavů utíkali se prosebně k Panně Marii a často pomoci v potřebách svých docházeli.

Svatý Štěpán, král uherský, vystavěl Královně nebeské překrásný chrám, v němž se jako kdysi Šalomoun nábožně modlil, doporučil sebe i říši svou pod ochranu Panny Marie. Zároveň veřejně nařídil, aby všickni Matce Boží se zasvětili, a jí svrchovanou paní svou nazývali. Také nařídil, aby svátek jejího na nebe vzetí v celé zemi co nejslavněji se světíl. Když císař Konrád se vší zbrojnou mocí Německa přitáhl

ku hranicím uherským, chvátal král k obrazu nejvznešenější Paní a modlil se tu následujícími slovy: „Odpust, Královno nebeská, odpust nevinným, a jestliže jsem nějakou provinou se své strany dal příčinu k této metle, ať padne všechn trest na mou hlavu, ale odpust nevinným. Račiž obhájití dědictví své, zakryj štítem své ochrany království a národ, jež jsem ti zasvětil.“ Ty prosby provázel mnohými slzami a vstav od modlitby, dal rozkaz, aby ihned vojsko proti nepříteli vytáhlo. Ale v témž okamžení nebezpečí zázrakem božské milosti jest odvráceno. Bollandisté vypravují, že v noci před bitvou, kdy král se modlil, nebeský posel v podobě a oděvu císařského hlasatele prošel všemi řadami vojska Konrádova a vrchnímu veliteli poručil ve jménu císařovu, aby hned stany strhl a dal se na zpáteční pochod. Císař Konrád na usvitě s úžasem spatřil celý svůj tábor rozptýlený. Uslyšev, jaká toho příčina, svolal si všecky hlasatele a a shledav, že žádný takového rozkazu nevyřizoval, přesvědčil se, že jest to nový zjev božské Prozřetelnosti, kteráž sv. krále Štěpána a jeho království chrání, a v míru nastoupil s vojskem zpáteční pochod.

Sv. Štěpán neustával národům svým úctu k Panně Marii na srdce klásti a její ochraně lid svůj poroučeti. Blízek jsa smrti, spínal chvějící se ruce s vroucími modlitbami k Marii Panně, jí naposled říši svou odporoučel a přál si, aby v deň jejího na nebe vzetí zemřel. Skutečně

toho dne, kdy Panna Maria jako královna andělů byla na nebe vzata, zesnul král Štěpán a jeho tělesné pozůstatky byly uctivě pochovány ve svatyni Boží Rodičky.

Podobným způsobem později také římský císař Ferdinand III. bral útočiště k Panně Marii a horlil o její úctu. Tento mocnár účastnil se jako princ vítězné bitvy u Nördlinků. Zdálo se tenkrát, že po Švédech již jest veta, jak byli na hlavu poraženi. Ale Francouzové podporovali je hojně penězi a pomáhali jim sháněti nové tlupy. Vojska císařova nebojovala již tak šťastně; císař viděl se víc a víc od přátel opuštěna a od nepřátel, zvláště od Francouzů a Švédů sevřena. Nejen katolické víře, nýbrž i svobodě a neodvislosti hrozilo největší nebezpečství. Nábožný mocnár neviděl spolehlivějšího prostředku, jímž by Církev a stát uchránil záhuby, než utéci se v mocnou ochranu Panny Marie, pomocnice křesťanů. Ustanovil se tedy na tom, že svou osobu, svou rodinu a celou svou říši svěří mocné ochraně Panny Marie, sebe slibem zaváže k jejímu oslavování a jí na počest že zřídí na veřejném prostranství důstojný pomník. Dne 18. května 1647 byl císař i se svým dvořanstvem přítomem zpívané mši svaté v chrámu „u devíti kůrů andělských“ a když byl po „Agnus Dei“ přijal od podjáhna políbení pokoje, četl, kleče u oltáře svůj slib, jímž neposkvrněnou panenskou Boží Matku vyvolil za zvláštní ochrankyni svého arcivévodství Rakouského a poručil sebe, svůj dům

a národy sobě poddané na přímluvu Panny Marie ochraň Boha Všemohoucího. Důvěra, kterou nábožný císař choval ku přeslavné Matce Boží, horlivost, kterou dával na jevo v službě její, nebyla sklamána nýbrž k radosti všeho lidu skvělým způsobem odměněna. Hospodin zástupů dopřál zbraním císařovým vítězství. Švédové byli poraženi a ze země vyhnáni; zachráněn byl Rakousku skvostný klenot, katolická víra.

Podnes stojí socha od císaře k úctě Panny Marie postavená ve Vídni, jakožto stálý pomník provolávající pozdějším potomkům, aby setrvali ve víře otců svých a ve věrné službě Panny Marie, aby pod ochranou Královny nebeské byli s to, všem bouřím času se opíratí a jako udatní bojovníci i dobří katolíci vítězně zápasiti. Panna Maria jest duha krásná, sedmerem barev darů Ducha sv. ozdobená. Ó kéž ten sedmerý paprsek i našeho ducha osvětluje, naše srdce zahřívá!

Panna Maria jest duha světlá, známka božské milosti a dobroty. Ó, obračejme se stále jako dobré dítky k tomu milostnému, šlechetnému, sladkému srdci Matky Boží, ona jistě nikdy na nás nezapomene. A jako duha se klene po celém nebi a téměř jako most zemi s vysokým nebem spojuje, tak budiž svatá ta Panna nebeským mostem, po němž na její mocnou přímluvu by nám milost a požehnání s nebe sestupovalo a jehožto prostřednictvím bychom všickni jedenkráte do vlasti nebeské se dostali.

Rozjímání na svátek nejčistšího srdce Panny Marie.

(V neděli 3. po sv. Duchu.)

Panna Maria — zrcadlo spravedlnosti.

„Jest zrcadlo bez poskvrny ve-
lebností Boží.“ (Moudr. 7, 26.)

V jistém lese byl živ starý poustevník, jenž chtěl v tom úkrytu své poslední dny strávit v pobožnosti. Ale lidé přec jej vypátrali a navštěvovali a nikdo od něho neodešel bez potěchy a porady. Proto také celá krajina jej milovala jako světce. Ač se zřekl všeho, co jest svět, nemohl býti bez lásky k nějakému stvoření, i říkával: „Mám zde o samotě dvě děti, jedno mluvící a druhé němé.“ Dítěm mluvícím byla Marie, dcera blízkého vinaře, ta s přítulností dětskou na starci lpěla a často lesem k němu přiběhla. Némé dítě byl pěkný, vysoký dub, který stál těsně u jeho poustevny a ji větvemi svými jako štítem chránil. Rád slýchal šelest listí dubového i milé žvatlání Mařenčino; vštěpoval jí vroucí pobožnost k nejčistšímu

srdci Panny Marie. Často klečel s ní ve své kapliče ozdobené obrazem Panny Marie a díval se se srdečnou radostí, jak nevinné dítko ruce spíná a očí svých pobožně k Panně Marii pozdvihuje.

Kdysi po neobyčejně dlouhé zimě sníh náhle roztál, z čehož horní bystřiny náhle se rozvodnily. „Ach, náš ubohý poustevník!“ řekl otec Mařenčin, „my ho jistě již neuvidíme; již jde voda přes jeho chatrč a stromy stojí po větve ve vodě. Mařenka plakala a zapřísáhala otce, aby pospíšil poustevníkovi ku pomoci, ale nebylo možná. Poustevník však byl zachován, ne sice lidskou rukou, nikoli — jeho silné, němé dítě, dub, drželo ho na svých ramenách bezpečně nad vodami. Když voda se výše dmula, vystoupil poustevník nejprvé na střechu poustky; a když i ta brozila pádem, vylezl na větve dubu. Při dni vězel ve větvích dubových, ježto povodeň bez mála až k němu ječela, a byl živ jen málem chleba, co v spěchu s sebou vzal. Když voda opadla, sestoupil a k esl mdlobou přemožený na zem. V tom stavu jej našla Marie s otcem, a domnívali se, že ubohý kmet jest již mrtev. Ale týž brzo nabyl vědomí, načež jemu silícího pokrmu a nápoje podali.

Poustevník děkoval Bohu vroucí modlitbou za zachránění svého života a s nadšenou, polo ozářenou tváří blahořečil oběma svým dětem, přál jim a za to se modlil, aby nebe oběma hojně požehnálo.

Marie dospěla v kvetoucí pannu nevinností a krásou se vyznamenávajíc, ale poustevník byl již dávno mrtev; též jeho chýže byla se rozpadla a dub byl sekerami skácen. Bylo z něho naděláno sudů na víno. Mariin otec skoupil je. Jeden z nich stál prázdný u besídky před vinařským domem. Marie, již vdaná a matka dvou dítek, seděla za příjemného letního jitra v besídce a dívala se rozkošně na synáčka, jež chovala, druhý větší chlapeček hrál si před ní. V tu chvíli šel tady tiše, jsa zadumán, mladý muž, Rafael Sanzio, jeden z nejvýtečnějších malířů všech časů. Již dávno vznášel se mu před duší obraz Rodičky Boží s Ježíškem, ale nikdy nemohl ho dost důstojně pojmouti. Přívětivými slovy pozdravila jej Marie. Malíř vzhlédl, a když spatřil matku s jejími dítkami, tu stálo mu před očima, po čem už dávno toužil. Vždyť zde byla matka, z jejíhož nábožného vzezření zářila samá láska, zde spočívalo jako andílek krásné dítě v jejím náručí, tuto starší pacholíček přinášel z proutků utvořený křížek. Umělec nejvýš nadšený žádá si ten přemilý zjev nastíniti, ale nemaje ničeho než svou tužku, přistoupil k hladkému dnu blízkého sudu a učinil si na něm nárys obrazu.

Ten původ má obraz „Madonna della Sedia;“ tím se naplnilo požehnání, kterým tehdaž dobrořečil poustevník svému němému a mluvícímu dítěti. Dub byl oslaven, jelikož nejkrásnější obraz všech časů na něm byl vykreslen; Marie byla osla-

vena, neboť její ušlechtilé rysy vzaty za vkusný vzorec uměleckého díla na oslavu Panny Marie a ona tím dosáhla největšího štěstí svého na tom světě.

Bůh jí odměnil lásku k nábožnému poustevníkovi, úctu k nejsvětější Panně.

Srdce Panny Marie plápolá samou láskou a dobrotou. Každá modlitba s vroucí pobožností k ní konaná, každý dobrý skutek vykonaný z čistého srdce dochází u ní odměny za vezdejšího života. Srdce Marie září nejkrásnějšími ctnostmi. Kdo ji vroucně ctí a následuje, svrchovaného štěstí na zemi dosáhl.

Srdce Panny Marie jest oblesk srdce Ježíšova, toho nejšlechetnějšího srdce, které z lásky k nám kopím prokláno bylo. Srdce Panny Marie bylo srdci Ježíšovu nejbliže. Obě svatá srdce na zemi nejvroucnějšími vazbami spojená nemají na věky býti rozloučena. Nikoli tedy bez důvodu Církev sv. při uctívání tato obě srdce svatá spolčuje. Jelikož nejsvětější srdce Ježíšovo jest předmětem našeho klanění, jest srdce nejblahoslavenější Panny Marie s rovněž takovým právem předmětem naší úcty. Ježto srdce Ježíšovo jest sluncem spravedlnosti, osvětlujícím a ohřívajícím veškerý svět, jest srdce Panny Marie zrcadlem spravedlnosti, které paprsky božství nejryzeji přijímá a vrací. Proto také Církev svatá k Marii povolává: „Srdce Marie, zrcadlo spravedlnosti, oroduj za nás.“ Proto o ní vykládají se slova moudrého krále: „Jest

zrcadlo bez poskvrny velebnosti Boží.“ A po-
něvadž jest tak čistým, věrným zrcadlem, zr-
cadlem pro všechny lidi, píše o ní básník:

V tvém srdci čistě leskne se
drahokam nevinnosti;
křesťanstvo zbožné zove tě
zrcadlem spravedlnosti.

Vši zdobu srdce šlechetnou
na tobě zří v jasnosti;
upíráť na tě záři svou
vždy slunce spravedlnosti.

Vzhlížejme se v tom zrcadle
s upřímnou dychtivostí,
vodit bezpečně chůdce mdlé
po cestách spravedlnosti.

V tvém srdci čistě leskne se
drahokam nevinnosti;
křesťanstvo zbožné zove tě
zrcadlem spravedlnosti.

I.

Srdce Panny Marie jest zrcadlo čisté. Aby
zrcadlo dobře ukazovalo, musí býti čisté; nesmí
býti poprášené, ba ani podýchané. Není-li Panna
Maria, co se toho týče, nejčistším zrcadlem?
Prosta skvrny jako křišťál byla její duše od
okamžiku početí až do konce života.

Ani nejmenší skvrna hříšného činu, ani
nejslabší nádech zlého pomyšlení lesk jejího

srdce neporušily ani nezatemnily, ani nezkalily. Srdce její bylo, jak dí sv. Ambrož, „čistý oltář Boží, na němž hořelo světlo nejčistší lásky a kadidlo nejpobožnější modlitby k Bohu vzhůru vystupovalo.“ Srdce její bylo, jakož píše sv. Efrém Syrský, „studnice zapečetěná, z níž se prýštila nejčistší voda.“ Srdce její bylo, jakož píše sv. Petr Damianský, „štěpný vrub z kořene Jesse, z něhož Vykupitel vzešel jako květ.“ Srdce její bylo dle slov sv. Cyrilla Alexandrijského „drahá perla, kteráž byla z moře světa na ozdobu nebes povýšena.“ Srdce její bylo po výroku sv. Germana „dům zlatý, jejž Bůh v důstojné bydliště Ducha svatého upravil.“ Čistá a krásná jako ryzí zlato, čistá dle těla i duše vstoupila Maria do pozemského údolí; čistě a panensky počala Syna Božího; čistá a neporušená vydává své božské dítě lidem, aby jemu se klaněli. Čistá a neposkvrněná zůstala až do smrti a až na věky zůstane.

Čisté byly její oči, z nichž jen nevinnost mluvila, čisté její uši, které radostně otvírala sladkému hlasu božského Syna; čisté její rty, z nichž jen svatá slova plynula; čisté její ruce, jako zeslonové kosti, okrášlené safiry (Pís. Šal. 5, 14); čisté její nohy, stále chodící po cestách Páně; čisté zvláště její srdce. Jí se týkají po výkladu sv. Církve slova žalmistova: „Všecka sláva dcery královské jest vnitř v lemováních zlatých“ (Žalm 44, 14.). Za to též byla shledána hodnou, aby Krista, Nejsvětějšího, nosila po^d

srdcem svým jako v nějakém zlatém svatostánku, aby Spasitel přišel k ní s nejhojnější milostí.

Chceme-li, aby Bůh též k nám s požehnáním svým přišel, zachovávejme čisté oči své, ať v nich nebydlí nesvatý oheň vášní. Zachovávejme čisté uši své, ať jsou zavřeny nečistým slovům pomluvy, a otevřeny čistému slovu Božímu. Zachovávejme čisté rty své, ať jich neposkvrňujeme zlou řečí, nýbrž ať slova poučná a potěšná z nich plynou. Zachovávejme čisté ruce své, ať na nich nelpí podvod, lichva a úskok. Zachovávejme čisté nohy své, ať se neuchylují na zlé cesty. Zachovávejme především čisté srdce své, ať nic zlého v něm se neujímá, neboť ze srdce vycházejí všechny nečisté myšlenky a žádosti a hříchy. Jestli pak na nás co nečistého, tedy pospíchejme tam, kde se smývají ty skvrny, totiž do zpovědnice. Tehdáž Beránek Boží uhostí se u nás; řeklt: „Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou.“

Jistý missionář, jenž za svatou viru umřel jako mučeník, na svých missiích všude brával s sebou obraz nejblahoslavenější Panny. Když svatou horlivostí jsa puzen působil v Africe, uviděl tam sluha králův ten obraz; poněvadž ještě nikdy neviděl malby, myslil, že ten obraz jest živá paní, přichvátal ke králi a vypravoval mu, že cizí missionář má u sebe paní podivně krásnou. Král ze zvědavosti žádal, aby mu missionář tu paní ukázal. Týž nemeškal a ukázal králi obraz; král ovšem poznal, že jest to jen

obraz, ale na jeho líbeznoř nemohl se dost vynadivati. V noci na to zjevila se mu ve snách ta spanilá Panna oděná právě tak, jako na obraze a promluvila k němu vlídně, ale on její řeči nerozuměl. Týž zjev opětoval se v druhé i třetí noci. To uznal král za pokyn nebes, aby se dal pokřtiti. Dal se s náčelníky lidu svého v křesťanské víře vyučovati a přijal křest sv. s nimi společně. Missionář daroval mu ten obraz sv. Matky Boží, král dal jej zavěsiti pod nebesa na způsob trůnu bohatě ozdobená. Byl to zrcadlový obraz Panny Marie skvostně na skle vymalovaný a pod ním stála slova: „Maria, zrcadlo spravedlnosti, oroduj za nás!“ Od té doby nezjevila se králi Maria Panna, neboť už rozuměl její řeči, řeči jej napomínající, aby učení Kristovu zůstal věren.

Z Panny Marie můžeme poznati Ježíše Krista jako z nějakého jasného zrcadla. Vždyť praví sv. Apoštol, že máme se rovnati obrazu Syna Božího (Řím. 8, 29.). Panna Maria ukazuje nám ten nebeský obraz dokonale, neboť jest sama věrným zrcadlem jeho.

II:

Praví básník :

Vši zdobu srdce šlechtnou
na tobě zří v jasnosti;
upíráť na tě záři svou
vždy Slunce spravedlnosti.

Ježíš Kristus jest nám sluncem spravedlnosti jakožto původ a souhrn všelike ctnosti a svatosti. Jeho obraz musí se vtisknouti v naše srdce, jeho duch musí se pohřížiti v našeho ducha, po jeho smýšlení musí naše smýšlení upraveno, po jeho ctnostech náš život spořádán býti. Avšak ty díš: Kristus jest Bůh, světlo ze světla, jeho příklad jest pro mne příliš vznešený; on jest Bůh a já mdlý člověk; kterak mi lze jeho příkladu následovati, jeho vzoru do- stihnouti? Nuže, milý křesťane, nemůžeš-li snést lesku slunečního, dívej se na jeho obraz v jas- ném zrcadle, a tím zrcadlem jest Maria. Ona jest pouhý člověk jako my; v ní se ukazuje Kristova ctnost a jeho duch, Kristova svatost a spravedlnost dokonale, avšak po lidsku.

Maria jest křišťál, v němž žhoucí sluneční paprsek velebnosti božské se láme a se svými sedmi barvami se představuje našemu oku vidi- telný a snesitelný. Ježíš, slunce spravedlnosti, vysílá svůj božský svit do toho čistého zrcadle, jímž jest tvář Panny Marie. Ježíšova nevyvážná svatost — září v Mariině nevinnosti a čistotě srdce. Ježíšova láska k modlitbě v jizbičce Nazaretské nalézá svou ozvěnu. Ježíšova ne- obmezená dobrota a vlídnost také srdce Marie Panny naplňuje; jak laskava byla ke všem lidem, plna mateřské lásky za vezdejšího života, ona jest a bude plna lásky mateřské k nám na věky. Ježíšovu pokoru a poníženost v Marii opět poznáváme. V době svého povznesení na-

zývá se toliko děvkou Páně; tiše a skrytě kráčela svou drahou, tiše a trpělivě, když ta dráha vedla i přes trní. Krok za krokem chodila Maria touž cestou, po které kráčel Spasitel náš, cestou plnou úskalí, plnou útrap. V pravdě, Panna Maria byla věrným obrazem Ježíše Krista.

III.

Zrcadlo jest k tomu, aby se do něho hledělo. Když se díváme do něho, vidíme svou vlastní podobu, svůj obraz. Ale díváme-li se do zrcadla Panny Marie, nevidíme, jací jsme, nýbrž jací býti máme; ukazují se v něm nám nejkrásnější obrazy, které mladého i starého, velikého i malého, bohatého i chudého velice těší; neboť Maria jest zrcadlem pro všechny lidi. „V jejím obličejí,“ praví sv. *Ambrož*, „září jako v zrcadle všechny ctnosti.“

Ó, pojďme a nahlédněme v to zrcadlo spravedlnosti!

Nejdříve *dítky!* Jaký to obraz vidíte? Ó, nad míru krásný. Roztomilé dítko stojí tu s knihou v ruce a učí se nebo modlí se s matkou. Jest to Panna Maria jako dítě, a matka ta jest sv. Anna. Ó upravte se dle toho obrazu! Chodte také pilně do kostela a do školy a učte se svatému náboženství a spínejte ruce své často k Bohu v modlitbě. Děkujte Bohu a za veliké štěstí si pokládejte, že máte dobré rodiče, kteří o vás se starají a vás do školy a chrámu Páně

posílají. Jak mnohé děti vyrůstají bez školy a učení v největší surovosti a nevědomosti, hříchu a nepravosti se oddávajíce.

Nyní přistupte křesťanští panicové a panny a nahlédněte do zrcadla spravedlnosti. Jaký obraz se vám tu jeví? Panna bohatá všelikými ctnostmi stojí tu, oděná bílým rouchem a ukazuje bělostnou rukou na své srdce, z něhož vycházejí paprskové a jež meč proniká. Jest to láskyplné srdce Panny Marie, o němž Církev vykládá slova: „Silné jako smrt jest milování,“ „lampy jeho lampy ohně a plamenů, vody mnohé nemohly uhasiti lásky.“ (Pís. Šal. 8, 6. 7.). Vody největších útrap nemohly ji odloučiti od lásky k božskému Synu. Jest to nejčistší srdce Panny Marie otevřené zvláště těm, kdož milují čistotu a Krista za ženicha si zvolili. Nad těmi rozestírá Panna Maria svůj ochranný plášť, těm žehná hojnou milostí, ty provádí jako královna panen bludištěm tohoto života k trůnu Beránka božského. Proto pěje o ní Církev: „Přivedeny budou králi panny za ní“ (Žalm 44, 15.) Na to nejlaskavější a nejčistější srdce ukazuje Maria prstem svým, jako by říci chtěla: „Následuj mne! Polož mne jako pečeť na srdce své“ (Pís. Šal. 8, 6.), to jest: Vtiskni do srdce svého mé ctnosti, jako se pečeť vtiskuje do měkkého vosku, a následuj mne! Neposlouchej klamných hlasů bezbožných lidí, kteří chtějí tě svést a v zkázu uvrci! Nevinost buď ti nad život!

Pro víru křesťanskou byla roku 309 svatá panna *Eufrasie* vydána v ruce bezbožného vojína jako nevinná holubička v drápy krahujcovy. Když všechny prosby nespomáhaly, vymyslela si něco rovněž obdivuhodného, jako důvtipného. Obrátila se k vojákovi a řekla mu: „Propustíš-li mne, naučím tě z vděčnosti něčemu, čehož bys mi ani polovicí všeho světa zaplatiti nemohl. Umím z mnohých rostlin jiným lidem neznámých upravovati šťávu, každá částka těla tou šťávou natřená okamžitě ztuhne jako nejtvrdší ocel, tak že žádná sebe ostřejší zbraň nepronikne ho. Abys ale neměl podezření, že moje řeč jest klamná, zkus to nejprve na mně; a když uvidíš moc tajemství mého, budeš moci směle jíti do války, postaviti se zmužile v čelo a proti všem šípům obstáti.“ Vojín svolil. Svatá panna plesajíc v duši hledala tu a tam všelijaké byliny, roztloukla je mezi dvěma kameny a šťávu závojem svým vymačkala do nádoby; tou šťávou natřela si pečlivě hrdlo, poklekla a řekla vojínovi: „Teď vytas meč a tni mne vší silou, beze strachu; uvidíš, jak meč odskočí jako od kovádliny.“ Vojín nemaje tušení o rekovné lsti panny, tasil svůj meč a jedinou ranou krk svaté dívky protal; její statečné duši, ozdobené dvojí korunou, panenství a mučnictví otevřel cestu k nebi.

Aby si ochránila nevinnost, raději podstoupila smrt.

Proto raduj se, křesťanská panno a kře-

stanský mládenče, máš-li ještě nebeské roucho nevinnosti. Necht' chudoba neb churavost tě tíží, necht' musíš chleba sobě dobývati těžkou prací, jsi přece vznešenější a váženější a bohatší před Bohem a Marií Pannou, než dcera knížecí všelikou nádherou se stkvící, jestliže nevinnosti srdce se jí nedostává.

Vizmež nyní, čeho křesťanští manželé spatřují v zrcadle spravedlnosti, Marii Panně. Vidíme Marii v dílně v Nazaretě, jak pilně obstarává domácnost, ježto Josef, pěstoun, přičinlivě pracuje, a Ježíš, božské dítě, čile jemu napomáhá. Jakou to dobrotou a tichostí září tvář Marie! Jistě nikdy to vlídné oko neplálo žárem hněvu, nikdy její ústa nepronesla zlého slova, nikdy její útlé ruce nesvíraly se křečovitě zlostí, nikdy nekalila nesvornost neb váda neb hádka blaho těm snoubencům. Co praví sv. písmo o moudrosti, to platí o Marii jakožto stolici moudrosti: „Práce její mají veliké ctnosti, nebo střídmosti a opatrnosti vyučuje a spravedlnosti a síle, nad něž nic užitečnějšího není lidem v životě“ (Moud. 8, 7.). Jaká to nábožná upomínka všem křesťanským manželům, aby na těchto čtyrech hlavních ctnostech zakládali blaho domu svého, aby nikdy nerušili pokoje duše své vádou nebo hádkou, nýbrž v trpělivosti a tichosti spravovali domácnost, neboť po dobrém dá se všecko mnohem lépe spravovati než po zlém, a hlasu mírného každý uposlechne raději, než bouřlivého slova netrpělivosti a zlosti.

Rodičové křesťanští! také vás zvu, abyste se podívali do zrcadla spravedlnosti; co tu spatřujete? Obraz ze všech nejlibější, nejkrásnější, Marii, matku Boží, jak nebeské dítě drží na rukou, nejvšeleji tiskne k srdci a s láskou nejvroucnější na ně pohlíží. Na tom dítěti svém lpěla se vši duší, o to dítě byla pečlivá ve dne v noci. Věnujte též dětem svým takovou lásku a pečlivost dbající především o jejich nábožné vychování, neboť počátek moudrosti a jistě také počátek štěstí a požehnání jest bázeň Boží.

Abyste byli k tomu tím více povzbuzeni, dává Církev sv. nám všem ještě jednou nahlédnouti do zrcadla spravedlnosti a ukazuje v dnešním evangeliu, jak sv. Máti s Josefem a Ježíšem putovala na slavnost do Jerusaléma, jak ztracené dítě bolestně hledala, až je našla v chrámě, jak ve svém dobrém srdci všecka slova jeho zachovávala. Ó, zachovávejte též Boží svaté slovo v srdci svém, ono budiž vaším potěšením na zemi a bude zajisté také vaším a dítek vašich štěstím na nebi. Vodte je rádi do chrámu Páně, předcházejte jim vždy dobrým příkladem a bedlivě na ně dohlížejte. Vždyť pak děti jsou vždy v nebezpečství utrpěti škodu na těle neb na duši, jakmile sejdou s očí rodičů. Jak mnohé děti přišly nedbalostí rodičů o zdraví, o přímé údy neb dokonce o život; ještě více ale jest těch, kdož nedbalostí rodičů oloupeny jsou o zdraví a život duše. „Když lidé usnuli, přišel nepřítel a nasekl koukole mezi pšenici,“

ta slova osvědčují se v leckteré rodině. Pročež dávejte pozor na dívky své a po příkladu Panny Marie navádějte je ku ctnosti, kterouž ona nám tak velebně ukazuje v zrcadle svého srdce.

A nejen rodiče, my všickni máme hleděti do zrcadla spravedlnosti, všem jest Panna Maria vzorem, všem ukazuje cestu, kterou máme kráčet, pravdu, kterou máme v srdci zachovávat, a život, po němž máme toužiti.

Císař Ferdinand II. dostal v mládí od svého vychovatele ku svým jmeninám darem zrcadlo v zlatém rámcí. Nábožný pacholík vyňal tajně zrcadlo z rámce, setřel rtuť na rubu skla a vložil tam obraz Matky Boží. Do tohoto zrcadla dívalo se nevinné dítě den jak den a klečelo před ním a bývalo svatou láskou k Panně Marii rozniceno. Za nějaký čas ptal se vychovatel po zrcadle. Princ běžel do svého pokoje a přinesl užaslému učiteli zrcadlo Matky Boží řka: „Zde jest to zrcadlo! To jest naše zrcadlo, v kterémž máme se sblížeti.“

Kéž také my hodně často nahlížíme v to zrcadlo, je ve svém srdci pobožně ctíme a k následování Marie P. se rozněcujeme. Kéž to zrcadlo spravedlnosti se svým odleskem nebeského světla stále osvěcuje nám cestu života, abychom došli šťastně ke Slunci spravedlnosti, k Hospodinu a přeslavné Panně Marii.

Slavnost Narození Panny Marie.

(8. září.)

Rozjímání první.

Panny Marie hadí opatrnost a holubičí sprostnost.

„Buďtež moudří.“ Přísl. 8, 33.

V jisté zemi byl zvláštní obyčej, že si občané volili krále vždycky jen na tři léta, a to cizozemce, který jejich mravů a zvyků neznal. Nechali mu vládu po tři roky, pak ale, když ani z daleka se nenadál a mněl se bezpečna ve vznešenosti své, v rozkošech a radostech, povstali proti němu, pobrali mu všecko, nechali mu jen chatrný oděv a vyobcovali ho na vzdálený ostrov, kdež bídně zahynul.

Jeden však za krále zvolený nedal se omámiti nenadálým štěstím, že jest králem, a bezstarostný jako předchůdcové nebyl. Byl opatrný. Vypátral, jak to panování jeho někdy se skončí, a vyzvěděl ostrov, na který ho občané vyobcovati zamýšlejí. Velikého bohatství, jehož mohl po libosti užívat, v jistých dobách část ubíral a odevzdával věrným služebníkům, aby

je donášeli na ten ostrov. Tři roky minuly, a jemu stalo se jako předchůdcům. Ale na ostrově našel všecky poklady, které tam napřed byl poslal, a jakožto opatrnější byl také šťastnější než jeho předchůdcové, neboť z hojné zásoby mohl býti dobře živ.

Svět jest tou zvláštní zemí, která člověka nechává nějaký čas dobře žíti, mnohého vynáší na vrchol štěstí, důstojností a rozkoší, ale když čas se otočí, vyrve jej náhle z příjemných rozkoší a z veselosti a odkáže do země vzdálené, do věčnosti. Jestliže jsme hodně záhy se nepostarali, ničeho napřed neposlali a přijdeme duševně chudí na daleký ostrov věčnosti, jak nám bude? Hle, křesťanská opatrnost učí nás starati se o budoucnost, pohání nás, abychom si hromadili zásluhy a obohacovali se poklady, kteréž bychom napřed posýlali na věčnost, abychom je tam jednou opět našli. Těmi pak zásluhami a poklady jsou modlitba a dobré skutky.

Kdo však měl opatrnost větší, než Panna všech panen, sv. Maria, jejíž svátek narození dnes slavíme? Vždyť ji nazývá Církev svatá Pannou nejmoudřejší, Stolicí moudrosti, na niž se posadila věčná Moudrost. Napsal přemoudrý král: „Moudrost vystavěla sobě dům“ (Přisl. 9, 1.), a ten dům jest Maria. Ji zove *Tarasius* Cařihradský „obydlím Ducha svatého, které všemi poklady nebeské moudrosti naplnil.“ Ji pozdravuje sv. *Efrém* Syrský jako „sidlo a bránu světla, odkud paprsky spášení světa zasvítily“.

O ní jása sv. *Petr Damian*, an píše: „Právem plesá dnes v den jejího narození v hojně radosti všude obor země, právem veškerá Církev svatá narození matky ženicha svého, smím-li pro radost tak říci, s jáсотem chvalozpěvy velebí. Veselme se v ten den, kdy oslavujeme narození nejblahoslavenější Panny Marie. Neboť jestliže Šalomoun s lidem při posvěcení chrámu tak hojnou a slavnou obět s plesáním podal, jak velikou a vznešenou radost přináší křesťanskému lidu narození Panny Marie, v jejíž lůno Bůh sám jako do posvěceného chrámu sestoupil, jež jest pravým chrámem Šalomounovým, nebeskou stolicí moudrosti.“ Od ní máme jakožto duchovní dítky její učiti se moudrosti. Ale nikoli moudrosti světa máme se učiti, která jest velmi často bláznovstvím, poněvadž od Boha odvádí, nýbrž té moudrosti, která vede k Bohu, jelikož činí, abychom byli zde na zemi spokojenější a šťastnější a někdy věčného života dosáhli; té moudrosti, které nás učil Kristus řka: „Buďte opatrní jako hadové a sprostní jako holubice“. (Mat. 10, 16.) Ano, hadí opatrnosti a holubičí sprostnosti učí nás moudrá Panna a Boží Mát Maria.

I.

„Buďte opatrní jako hadové!“ volá k nám Kristus. V čem záleží opatrnost hadů? Had může býti jmenován opatrným z nejedné pří-

činy. Opatrný jest, neboť rád si volí za obydlí místa vzdálená, od lidí neobydlená, kde má méně příčiny báti se, že bude stíhán. Takovéto opatrnosti Kristus nám neporoučí, neboť všichni nemůžeme se uchýlovati do jeskyň a na pouště, nýbrž musíme žíti ve světě.

Had jest opatrný, jelikož rád se schovává mezi trávu a křoví a odtud číhá na svou oběť, kteroužto jedovatým uštknutím usmrtí. Tato opatrnost jest ukrutná, ďábelská. Té užil zlý duch v podobě hada, aby první lidi svedl. Ale Panna Maria měla hadovi hlavu potříti, jeho úskočnost zničiti, jeho chytrost zahanbiti.

Had ale má ještě jednu docela jinakou opatrnost, za kterouž jest hoden chvály. Když se nalézá v nebezpečení, když spozoruje pronásledovatele a nemůže zachrániti se útekem, hledí aspoň hlavu svcu skryti; pak se v okamžení stočí, okolo hlavy ovine mnohonásobný kotouč a oddá se v svůj osud, neboť ví, že ukrytím hlavy jest dostatečně zabezpečen.

Čím ale hlava hadovi, tím jest sv. víra křesťanovi; jest ze všech věcí nejdůležitější a nejpotřebnější, hlava všech vezdejších statků.

Víra jest světlo, kteréž nám usnadňuje poznání Boha a ukazuje cestu do nebe. Víra jest zdroj všelikého na zemi požehnání a štěstí, neboť nás učí nábožně a spravedlivě, pokojně a dobročinně s bližním žíti a tím působí, aby-chom na tom světě živi byli šťastně a blaženě.

Víra jest klíč, kterýž nám zde srdce všedobrotivého Boha otvírá, někdy pak nám království nebeské otevře. Víra jest dobrý anděl, který nás, ať jakkoli se nám vede, vždy těší, sílí a pozdvihuje.

Jen svatá víra učí nás, že Bůh nehledí na osobu, je-li v stavu vznešeném neb nízkém, že Pán má tebe chudého červa v prachu právě tak rád jako boháče v kmentu a hedvábí.

Chudý Lazar měl v očích Božích nekonečně větší cenu, než bohatý hýřil, neboť an tento byl pohřben do pekla, všel Lazar do nebe. A ty, člověče bohatý, vznešený a mocný, jemuž uprostřed pokladů nespokojenost na srdci hlodá, poslyš slova Kristova: „Žádného člověka život nezáleží v hojnosti těch věcí, kterými vládne“ (Luk. 12, 15.). Žádné světa zboží ani důstojnosti srdci dáti nemohou spokojenosti; jen kde bázeň Boží a svědomí čisté, tam se trvale uhostí štěstí jisté.

A když proti tobě vystupují bouřlivá mračna nehod, když jsa opuštěn pláčeš a běduješ, co jediné může tě potěšiti, tobě spomoci? Lidé nikoli, ti často nemohou neb nechtějí pomáhati. Jen pomyšlení na mocnou ruku Boží, kteráž pcdivně řídí osudy lidské a často přinese a poskytuje pomoc, když člověk se jí nikterak nenadál. A až někdy přijde ta hodina, kteráž rozhoduje o celé věčnosti: co tenkrát bude s to nás udržeti, abychom si nezoufali v hrozném opuštěnosti? Hle, nemocný leží mdlý,

vysílený na loži. Vyhaslý jest lesk oka, víc a víc ubývá sil. Již za několik okamžiků ho nebude. Na jedné straně jest svět, který má teď opustiti, na drnhé straně chladná země, která má ho brzo zakrýti. Rodiče, děti, přátelé a známí stojí kolem jeho lože a nařikají pro jeho odchod. Co umírajícímu v tom strašném okamžení poskytně potěšení? Jen sv. víra. Onať ho učí, že duše potrvá věčně, i když tělo zetlí a spráchniví, šlechetnější, lepší část bude dále žítí, stále žítí v zemi mnohem krásnější, kde není pláče, nářku, ani smutku; kdež zase nalezne všecky své milé přátele, kdež má obdržeti mzdu za všecky kroky pro čest Boží učiněné, za všecky slzy jiným setřené, za všecky modlitby z pobožného srdce k Bohu vysílané. V té nábožné víře přijímá sv. svátosti a jsa usmířen s Bohem a posílněn přetajemným tělem Páně loučí se klidně s tím světem. Není-liž proto sv. víra sluncem života, kteréž dny života našeho podivně osvětluje, zahřívá a i u večer rozloučení své blahočinné paprsky nám posílá? Svatá víra poučuje nevědomé, těší trpící, posiluje slabé, uvádí umírající do nebe. Nemáme-liž tedy svaté víry vážiti sobě jako nejdražšího pokladu, jejíž člověk na světě míti může?

Když Spasitel posýlal apoštoly do světa, předvídal, že židé i pohané budou jako krvežizniví vlci sápati se na vyznavače víry jeho. Proto řekl: „Hle, já vás posílám jako beránky mezi vlky. Buďte tedy opatrní jako hadové;“

tím mínil: opatrujte si před vším, to nejpřednější, víru. To řečeno též nám. I nyní jest mnoho lidí víry prázdných, kteří všemu, co jest božského, se posmívají a chtějí ničemnými řeči a příklady věrné křestany zviklati u víře. Zvláště špatné noviny jsou ti draví vlci v rouše ovčím, kteří soustavně k tomu pracují, aby křestanskému lidu vyrvali víru, vynasnažující se, aby nejhanebnějšími lžemi a pomluvami učení a zřízení katolické Církvě v opovržení uvedli. Kdyby nebylo Boha a věčnosti, proč by člověk nekradl, neloupil a nevraždil? Tuť by panovalo jen pěstní právo, otnost a mravnost, poctivost a spravedlnost byly by pak pouhé báchorky, a člověčenstvo musilo by na celo zdivočiti. Víra a bohabojnost jsou základní pilíře lidské společnosti; budou-li tyto pilíře se viklati, pak všecko se sboří a svět stane se peleší lotrovskou, lidé budou jako dravá zvíř na sebe nevražiti a nikdo nebude bezpečen svým životem a jměním. Velmi vážné tedy jest to přikázání Páně: „Budte opatrní jako hadové“ — zachovejte si přede vším, na čem nejvíc záleží, svatou víru.

Kdo však té opatrnosti byl dbalejší, kdo víru zachovával světější, než Panna Maria, kterouž zove sv. Cyrill pravidlem náležité víry, sv. Ambrož praporem víry, sv. Ondřej z Křety štítem křestanské víry, sv. Řehoř Nazianský skálou víry, sv. Augustin žezlem pravé víry, sv. Efrém učitelkou víry, sv. Ignác mocnou o-

chranitelkou víry? Právem volá k ní Církev: „Raduj se, Maria Panno! všecky bludy sama zničila jsi po veškerém světě“.

Kdykoli víře hrozilo nebezpečení, vystoupila Panna Maria na obranu této svaté víry. Dokazují to mnohé skutky Bohorodičky a četné zázraky, které se staly na její přímluvu, a to právě za časů, kdy na víru nejprudčeji se hnalo útokem, jako v 12. století, kdy bludy Albigenských velice se šířily. Panna Maria ukázala sv. Dominikovi růženec a jeho působením na tisíce zbloudilců bylo obráceno. V 13. století ukázala se Panna Maria zakladateli řádu Karmelitského a podala mu škapulíř, aby skleslou víru lidu opět pozdvihla.

V 16. věku, když protestanství hrozilo celou katolickou Církev spustošiti, zjevila se Panna Maria, jakož vypravuje *Riccardi* ve svém díle „Dějiny svatyň“ ve *Veltlinu* jistému šlechtici, poručila mu, aby vystavěl chrám, a na znamení toho způsobila, že jeho těžce nemocný bratr v okamžení se uzdravil.

V *Brescii* roku 1526 na obraze Panny Marie pohnuly se oči a rozevřely se ruce, které na malbě byly sepjaté. Ten zázrak hnul celým městem, i nejzkaženější roznítili se pobožností, a víra sesílila proti bludům.

Také za našich dnů, kdy světlo víry v srdcích mnohých křesťanů mdle kmitá neb na celo uhaslo, bývá slyšeti o zjeveních Panny Marie,

jako v kamenné jeskyni v Lúrdech, v krajině Marpinské, v domku ve Filipisdorfě v Čechách.

V tom domku žila svobodná Magdalena Kade u ženatého bratra. Následkem prudkého a náhlého uleknutí trpěla od 19. roku všelijakými neduhy, zvláště prudkými křečemi. Později udělaly se jí na levém prsu puchýřky, které ustavičně hnisaly a vždy dále se šířily. Dva lékaři ji léčili a vyjádřili se, že neduh jest nezhojitelný, nikdy že se nezlepší. Dne 12. ledna 1866 její bolesti dostoupily nejvyšší míry. Celý den nemocná sténala a nařikala, v noci byla bez spaní a nepokojná; jakás přítelkyně u ní bděla. Ke druhé hodině ráno prosila ji Magdalena, aby ji pokropila svěcenou vodou a modlila se s ní modlitbu: „Rozpomeň se, ó nejdobrotivější Panno!“ Na to požádala přítelkyni, aby si ulehla a pospala, což tato učinila. Náhle, bylo to o 4. hodině ranní dne 13. ledna, nastalo v světnici jen lampičkou slabě osvětlené jasno a zvláště blízko postele byl lesk jako za nejjasnějšího dne, tak že nemocná spící přítelkyni probudila řkouc: „Vstaň a podívej se, jaké to světlo se zde šíří.“ Co tato vyskočila, uviděla nemocná u nohou postele po pravé pelesti velikou, velebně zářící, v světlý bílý plášť zahalenou ženskou postavu s tváří jako slunce jasnou a se zlatou korunou na hlavě. Tu byla nemocná uchváčena prudkým třesením a chvěním tou měrou, že družka ze všeho nic nepozorující stíží mohla ji na posteli udržeti, při

čemž ji nemocná vybízelá: „Í klekni, což pak ji nevidíš státi?“

Lesk pak od zjevu vycházející byl tak oslňující, že nemocná si přikryla oči rukama. Družka myslela, že nemocná jest v zimničním blouznění, i chtěla jí ruce odtáhnouti, čehož ona nepřipustila, a na to se sepjatýma rukama se modlila: „Velebí duše má Hospodina!“ Po těch slovech promluvila Panna Maria hlasem náramně libezným: „Dítě mé, od teďka budeš zdráva!“ Na to zmizela a s ní jasnost. Magdalena pak od této šťastné doby již necítila žádné bolesti na těle, dala svolati všecky domácí a s radostným rozčilením volala: „Jsem uzdravena, jsem uzdravena, řekla mi to.“ Lidé mysleli, že blouzní, ale ukázala jim své uzdravené, čerstvou koží potažené rány a cítila, že jest úplně zdráva, čilá a veselá, jako před tím nikdy.

Na místě, kde ten domek stál, nyní k nebi se vypíná krásný, z dobročinnosti věřících vystavěný chrám, a nábožní poutníci přicházejí v zástupech a kladou obrázky a kousky plátna na místo, kde se stalo zjevení, a četná jsou uzdravení, která mohou zevrubně býti dokázána, jelikož jest po ruce mnoho písemných vysvědčení od uzdravených. A to všecko stává se v krajině, kdež protestantství a „starokatolictví“ naší víře velikým nebezpečenstvím hrozí. Ne-ní-liž to zjevný důkaz, jak Maria Panna jest štítem křesťanské víry, aby věřící utvrzovala

proti všelikým ohnivým šípům nepřátel, by statně vytrvali v boji proti bludům a klamům? Nemáme-liž proto Pannu Marii nejvrouceněji ctíti, jelikož pobožnost k ní jest nejmocnějším prostředkem víru zachovati, blud poraziti a konati tu ctnost, o níž dí Kristus: „Buďte opatrní jako hadové?“ Ale Pán také dodal: „A sprostní jako holubice.“

II.

Panna Maria v písmě sv. často naznačena jest holubicí. Duch sv. praví k ní v písni Šalomounově: „Oči tvé jsou oči holubičí (1, 14). „Pojď, přítelkyně má, holubice má“ (2, 10). „Holubičko má v rozsedlinách skalních, v děrách zdi“ (2, 14). Sv. *Rehoř* pozdravuje ji pojmenováním holubice, kteráž přinesla olivovou ratolest míru a *Petr* z Cel jmenuje ji holubicí, jež jest spanilým obrazem dobromyslnosti a tichosti. Ano, dobromyslná a tichá jest holubice.

Vizme holubici, na osení sbírá pilně jednotlivá zrnka, jež zůstala povrchu ležeti. Přichází nepřítel, člověk, se smrtící zbrojí. Sotva že spozoroval spanilé zvířátko, namíří a stiskne. Ale rána selhala. Co činí mezi tím něžná holubice? Zdaž uletěla? Nikoli. Poskakuje jako dříve s hroudy na hroudu a zobe zrníčka. Ba ovšem, holubice jest samá sprostnost. Bezelstná, na žádné nebezpečnosti nemyslí, a žádného nebezpečnosti se nehrozí.

Podobně i my bez bázně máme státi ve všech nebezpečích, která nám hrozí. Nemáme se třásti ouzkostlivě, nemáme beznadějně, zoufale rukama lomiti, nýbrž srdnatě nésti protiventství, jakož sluší na křesťany, kteříž vědí, že jejich život jest v rukou Božích.

Taková také byla Maria Panna. Jaké to moře bolesti svíralo její srdce, když pod křížem svého božského Syna stála! A přece *stála*. Apoštolové bázlivě se skrývali, Maria však vystupovala na Golgotu a chtěla býti přítomna ukrutné oběti. Stála *u kříže*, ne jako jiné ženy z daleka, nýbrž u kříže, a hlásila zjevně, že jest matka ukřižovaného, ochotna snášeti hrubý posměch luzy a se Synem o muka se děliti. Stála u kříže *Ježíšova*; ó Bože! když slunce se zatmívá, země se třese a skály pukají, stojí Maria, jeho matka, ovšem chvějíc se bolesti, ale nepohnutelná jako skála, zuřivému nárazu vln vzdorující. A přece byla to matka a nejsoucítější matka, která viděla svého nejdražšího syna na kříž přibitého, z tisícerych ran krvácejícího, jako terč posměchu nepřátel, od nebe i země opuštěného se smrtí zápasiti a umírati.

Maria byla statečná a srdnatá. V ní nalézali všickni svatí mučeníci pramen své zmužlosti, svého vítězství. Jejím vznešeným příkladem přemnozí křesťané v soužení svém se těšili. Za francouzské revoluce stanula jednou krvavá kára před klášterem jeptišek. Zmužile vstoupily

Bohu zasvěcené panny na krvavé lešení a pěly „Salve Regina.“ Mrtvé ticho panovalo kolem popraviště, bubny mlčely, a s těží mohli kati vykonati krvavou službu, tak velice bylo všecko dojata pohledem na panny ve smrti zmužilé.

Jisté dívce měla noha býti odejmuta. Ač veliké jsou bolesti z takové operace, přec panna tato ani se nepohnula ani nepovzdechla, tiše se modlíc držela v rukou obrázek Matky Boží. Po operaci ptali se jí, zdali žádných bolestí necítila. Odpověděla: „Ovšem, cítila jsem velké bolesti, ale představovala jsem si Marii pod křížem milého Syna, a pohled na bolestnou Matku sílil a těšil mne tou měrou, že tělesná bolest pozbývala hořkosti.“

Takto jest Maria, královna mučovníků, vzorem a potěšením zarmoucených.

Ale Panna Maria byla nejen bez bázně, nýbrž i *tichá* jako holubice.

Říkává se příslovím, že holub nemá žluči. Opravdu v povaze nemá nižádné hořkosti. Matičká medonosná včela dá rychle ucítiti své žihadlo. Psík věrný a úlisný málo strpí od člověka, když se ho nemile, hrozivě dotkne. Slepice snášenlivě chodí po dvoře, ale zlostně si počíná, když někdo po některém jejím kuřátku sahá.

Jinak ale holubice! Ta jest stále dobrá a tichá. Bež jí opeřená mláďata z hnízda, ona nejeví žádného odporu. Když někdo vezme holoubátko do ruky a chystá se zabiti je, ubohé zvířátko dívá se na člověka se stejnou tichostí.

Ano, holubice jest samá sprostnost, t. j. dobrá a tichá, prostá všeliké hořkosti k nepřátelům.

Nikoli bez významu objevil se při křtu Kristovu Duch sv. v způsobě holubice, neboť Ten, na nějž se snesl duch Boží, měl zvláště povahu holubice a svrchovanou měrou ducha tichosti a svaté sprostnosti. Neboť kdy měl Kristus jaké zášti k svým nepřátelům? Či spíš nevztahoval vždycky žehnající ruce na svět plný bezbožnosti a nevděku? Nevyjádřil-li velikou nelibost, když učenci oheň s nebe svolati chtěli na ty Samaritány, kteří jim přístřeší odepřeli?

Poněvadž pak nejsvětější srdce Panny Marie jest srdci Ježíšovu nejbliže, bylo těmitéž city dobroty a tichosti naplněno. Nikdy nejevil se pocit nevrlosti v srdci jejím, ani tehdaž, když v Betlémě všeliké přístřeší jí odepřeli, ani když v nejděsnější úzkosti bylo jí utíkati před vrahem Herodem. Nikdy málomyslnost v srdci jejím se neuhostila ani tehdaž, když od svého vlastního božského Syna zdánlivě pokořena byla o svatbě v Káně, kdež jí řekl: „Co mně a tobě jest, ženo?“ A co řekneme o tichosti, jakou Maria dávala na jevo při umučení syna svého? Ach, tisíckrát přijíti o vlastní život bylo by jí bývalo snadnější, nežli rány kladiv, jimiž ostré hřeby do svatých rukou a nohou Páně byly zaráženy. Ukrutní katané byli její nejhorší nepřátelé. A co činila Maria? Totéž co Ježíš činil: modlí se, modlí se vřele, aby katané tou

krví, kterou prolévají, byli očištěni od hříchů. Modlitba za ty, jenž lají a rouhají se, to jest její msta. Zdaž se tu neukazuje Maria v svrchované velikosti povahy své?

Ó, nikdy není člověk větší před Bohem i světem, než když jsa ozbrojen sprostotností holubičí stojí oproti nepřátelům svým a žehná těm, kteří mu zlořečí. Tou velikostí apoštolé přemohli svět. Pán je poslal jako beránky mezi vlky do světa plného nevěry a bezbožnosti. Ale zbraněmi lásky a tichosti proměnili vlky v beránky.

Jistý missionář kázal pohanským Japoncům, z nichž mnozí poslouchali s velikou pozorností. Jeden však přistoupil ke kazateli a naplil mu ve tvář. Nábožný sluha Boží po té urážce vytáhl šátek z kapsy, utřel si tvář a kázal dále. Tato tichost dojala pohana takou měrou, že se obrátil na víru; myslil si: Učení, jehož přívrženci vykonávají tak rekovné ctnosti, musí býti pravé. Vášnivost nedá se překonati vášnivostí, nýbrž klidem. Zlobí-li se kdo na tebe, ty se nezlob; nadává-li ti kdo, nenadávej mu; dotýká-li se tebe křivými žalobami, mlč nebo se tiše a mírně ospravedlni. Děje-li se ti bezpráví, zahanbuj nepřátely své dobrodiním; tím jejich vztek odzbrojíš a učiníš si z nich přátely. Sv. František Saleský dí: „Jedinou kapkou medu chytí se mnohem víc much, než plným sudem octa.“

Jako holubice Noemova přinesla zelenou

ratolest míru, rovněž i nám dostane se v odměnu za holubičí sprostnost již zde na zemi blahého pokoje. Jakož ale ta holubice ke korbábu se navrátivši ochotně byla vpuštěna, podobně duše naše z tohoto pozemského údolí jedenkrát se vznese do výšin nebeských ku požívání věčné blaženosti.

Rozjímání druhé.

Pojištění na život věčný.

„Kdo mne nalezne, nalezne život.“
Přísl. 8, 35.

Žehnati zajisté sluší dni tomu, v kterýž narodila se Maria Panna. Vždyť Maria jest vznešená královna nebes i země, matka Knížete pokoje, perla veškerého lidského pokolení. Maria jest, jak praví sv. *Efrém*, „svatá archa, kterouž jsme byli vysvobozeni z potopy hříchu; hořící trnový keř, jejž viděl Mojžíš; zahrada uzavřená, studnice zapečetěná, nejsvětější ráj, zářící sídlo a brána světla, květina nikdy nevadnoucí, růže věčně vonící, lilie bělostkvoucí, naše spasení, naše útěcha, náš život.“ Z těch příčin dává Církev ve všech chrámech svých jí na počest konati slavnostní služby Boží, a křesťané přicházejí četněji než jindy, aby Boží Rodičce v den jejího narození kladli k nohám dary pobožnosti, lásky a úcty.

Tak se dělo kdysi v jistém městečku. Se všech stran bylo viděti nábožné osadníky putovati do kostela, zvony zněly jasně ranním ovzduším a zvaly přívětivě na služby Boží. Ale jeden mladý hospodář vyšel a volal na čeládku: „Pryč s tou nedělní parádou! Dnes musíme dodělati své žně, musíme vystavěti poslední stoh.“ Slyšel to jeho otec a hrozil mu: „Josefe, Josefe! šest dní máš pracovati a sedmého odpočívati, praví Hospodin.“ „E co,“ odvětil oslovený, „na takové hlouposti za našeho osvíceného věku již se ne dbá. Jděte do města, tam uvidíte lidi v kancelářích, krámech, v hostincích, že ve svátky pracují jako ve všední dny.“ Načež otec: „A třeba se to dělo tisíckrát, tisíckrát jest to nepravost. Na nedělní práci nespočívá požehnání. Pán Bůh může seslati nějaké neštěstí.“ „Neštěstí,“ pomyslíl syn, „neštěstí může někdy se státi, ale člověk musí býti opatrný a se proti němu ohraditi. Dnes, jakmile bude stoh dodělán, půjdu do města a na všecko se pojistím.“

Skutečně k poledni byl stoh dodělán. Chystali se jíti domů, když jeden čeledín vzkřikl: „Vizte, co to sem letí!“ „Včely, včely jsou to,“ všickni volali. Byly to včely; poněvadž daleko a široko nenalézaly žádného stromu, spustily se na stoh. „Aj,“ zvolal hospodář vesele, „ať ještě kdo říká, že na nedělní práci není požehnání; sotva že jest stoh udělán, už Boží požehnání na něm se usadilo.“ Přinesli oul, hrnec se žhavým

uhlím, a muselo se dlouho kouřiti, než byly všecky včely schytány.

Sotva že mladý rolník domů došel, již volal někdo do okna: „Probůh, váš stoh hoří!“ „Jak že, cože?“ vzkřikl rolník a pádil ven. Hustá černá mračna kouře valila se vzhůru a žíravé plameny v brzku celý stoh ztrávily. „To jest soud Boží,“ říkali lidé. Jakož pak neštěstí nebývá samotno, rolník z leknutí těžce se rozne-mohl. Ale ta nemoc byla mu k spasení.

Byl vychován od nábožné matky, obzvláště vštípila mu tato vroucí lásku k Panně Marii. Poněvadž na svátek Panny Marie proti Bohu se provinil, dal na místě, kde stál stoh, postavit sochu Marianskou s nápisem: „Kdo mne nalezne, nalezne život.“ Nalezl opět život duše, milost Boží, nalezl ale také pro vezdejší život požehnání a štěstí uctěním Panny Marie; uznal, že jest to ovšem opatrnost proti nehodám živ-nosti vezdejší se pojistiti, ale mnohem přednější opatrnost že jest, pojistiti se na život věčný, o němž praví písmo svaté: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, co připravil Bůh těm, kdož ho milují.“ Nemáme-li i my tázati se, kterak na život věčný pojistiti se máme?

Kdo však mohl by nám dáti o tom lepší zprávu, než Panna Maria, o níž praví písmo sv.: „Kdo mne nalezne, nalezne život?“ Maria, kte-rouž nazývá sv. *Bernard* našim životem, naši sladkostí a nadějí, sv. *Efrém* stromem života, na němž zraje nebeské ovoce, sv. *Epifan* příčinou

života, skrze niž nám život se narodil. Příteli, poslyš! pět prstů máš na ruce a pět smyslů na těle, a pět hřiven musíš vydati, abys na život věčný se pojistil. Tyto hřivny jsou:

1. duše,
2. tělo,
3. čas,
4. povolání,
5. jmění.

I.

1. První hřivna jest tvoje *duše* nesmrtelná.

Víš-li, co kdysi řekl Ježíš fariseům, když ho chtěli polapiti otázkou, jest-li slušno dávatí císaři daň čili nic? Řekl jim: „Ukažte mi peníz daně.“ I podali mu peníz. „Čí jest tento obraz a nápis?“ táže se Spasitel. Odpověděli: „Císařův.“ „Dávejte tedy,“ rozhodl Spasitel, „císaři, co jest císařova, a Bohu, co jest Božího.“

Milý křesťane, pozoruj svou duši a dej si otázku: Čí jest ten obraz a nápis? I musíš za jisté odpověděti: Jsem obraz Boží a nápis zní: Jsem syn Otce nebeského, bratr Ježíše Krista, chrám Ducha svatého, dědic věčného života; duše moje někdy má býti nebeským leskem ozářena. To jest tvé důstojenství, tvůj věčný účel.

Panna Maria pocházela z královského pokolení. Patriarchové, králové, knížata byli její předkové. Ale ona předčila nad všecky ctnost

a svatostí. Abel podal Bohu svému oběť upřímným srdcem; Noe chodil mezi zkaženými lidmi stále po svatých cestách Božích; Abraham dal na jevo víru a poslušnost, která nás jímá úžasem; Isák byl vzorem bohabojnosti a nábožnosti; Jakob dává nám obdivuhodný příklad mírnosti a trpělivosti; Josef se stkví liliovým oděvem neposkvrněné a neporušené čistoty; David skládal a pěl zbožné písně; Šalomoun, mudrc, vystavěl Bohu chrám. Ale Maria Panna nad všecky předčila, nad Abela nábožností a obětavostí, nad Noema poslušností a věrností, nad Abrahama vírou a důvěrou v Boha, nad Isáka bohabojností, nad Jakoba dobrotou a láskou k lidem, nad Josefa čistotou a cudností, nad Davida zbožností, nad Šalomouna moudrostí a poznáním.

2. Hřivnou druhou, milý křesťane, jest tvé tělo. Maria pocházela z rodičů Joachima a Anny. V zátíší nevšímaná od světa vkročila do života. Snad též tázali se rodiče její jako příbuzní Alžbětini: Co asi bude z toho dítěte? Jak se rozvíje to poupátko? Po jakých cestách ji Bůh povede? Avšak zahalena a zakryta byla ta budoucnost, netušili důstojnosti a slávy, ku kteréž ji Boží úrada určila, věděli toliko, že jest to drahocenný dar nebes. Tělesná krása Marie Panny ozářena byla růžovým třpytem panenství, démantovým leskem pokory, nachem pobožnosti. Proto také byla hodna, aby Kristus sstoupil do toho chrámu Ducha svatého, aby

andělé po její smrti slavně proměněné tělo její donesli do nebe, kdež se Maria osvědčuje stále jako zvláštní ochránitelka svaté nevinnosti.

Za času veliké nouze několik výtečných mužů v Neapoli založilo pod ochranou blahosl. Srdce Panny Marie spolek ku podpoře nuzných a neštěstím navštívených. Kdysi uslyšeli, že jakási nemocná žena trpí velikou bídou. Vyptali se na dům, kde zůstává a šli tam. Vyšedše po schodech zakleпали na dvéře. Vyšla proti nim děvka šestnáctiletá, chatrně oděná, ale v obličeji sličná jako anděl. Obávajíc se, že cizinci ukládají o její nevinu, jakož již častěji se bylo stalo, ptala se vážně, čeho zde pohledávají. Pravili, že Matka Boží je sem poslala na pomoc nemocné; tu děvče plačíc a vzlykajíc kleklo a zvolalo: „Svatá Matko velikého Boha, blahoslavený, kdo v tebe doufá!“

Těmi slovy jsouce dojata vešli do bytu a shledali, že bída dosáhla takového stupně, že chorá a hladem k zoufalství doháněná matka chtěla čest své dcery zaprodati. Když dcera nabídnutí to s ošklivostí zamítla, nařikala matka: „Dítě mé, necháš-li mne tedy zahynouti?“ Na to odpověděla dcera: „Nezoufejte, milá máti, matka Ježíšova nedopustí, abyste nedostatkem umřela. Což bychom nemohly zatím za mé viasy na několik dní výživu dostati?“ Na to rozpustila své pěkné kadeře, ustříhla je a prodala prostřednictvím sousedky. Za utržené peníze nakoupila hned pokrmů s dodatkem: „Než tato

zásoba dojde, Matka Boží nám pomůže“. Skutečně bylo nadále o obě s dostatek postaráno.

Není-liž tu skutkem dokázáno, kterak Panna Maria nevinnost chrání? Důtklivé to napomenutí, abychom tělo své jakožto chrám Ducha sv. ctili a nezlehčovali pýchou neb lakomstvím, smilstvím, závistí, nestřídmostí, nýbrž abychom těla svého užívali ke službě Boží. Kristus řekl kdysi v kázání na moři: „Kdo má uši k slyšení, slyš!“ (Luk. 8, 8.) K tomu doložiti můžeme: Kdo má oči k vidění, viz, poznávej v přírodě a v osudech lidstva všemohoucnost, moudrost a dobrotu Boží. Kdo má uši k slyšení, slyš: naslouchej slovu Božímu, hlasu svědomí. Kdo má ruce k práci, pracuj pilně a poctivě v povolání svém. Kdo má nohy k chodění, choď po pravých cestách ctnosti. Tak stává se tělo naše hřivnou, kterou můžeme si nebe pojistiti.

II.

3. Drahocenný čas jestiž třetí hřivna, Bohem nám svěřená, abychom s její pomocí nebeské blaženosti dosíci mohli.

Jistý děd, muž starého, poctivého rázu, dal vnučce své tři památné dary k svatbě: zrcadlo, krucifix a hodiny nástěnné. Do zrcadla, praviť, často se dívej a své vlastní chyby pozoruj, neboť pak budeš míti více trpělivosti a pokoje s lidmi. Před krucifixem klekej, když Bůh ti sešle nějaký kříž do domu, a neběduj přede

vším světem, nýbrž jen Bohu samému si postěžuj. A hodiny tyto, viz, mají stříbrné ručičky, protože čas má velkou cenu, cenu stříbra. A jako ručičky ubíhají bez zastávky a odpočinku dál a dále, tak i čas života rychle ubíhá. Jako však ručičky dál a dále spěchají a celý kruh opisují; kruh pak — bez začátku a konce — jest obrazem věčnosti, dává se nám tudy napomenutí, abychom času vezdejšího pro věčnost užívali.

Neměl-li dědeček pravdu? Cas jest drahý. Jak bychom si vážili diamantu, když bychom zaň mohli si koupiti nějaké království? Čas jest takovým dýmantem, neboť dobrým užíváním času můžeme si koupiti království nebeské. Za jakého blázna pokládali bychom toho, kdo by zásobu peněz vzal a vyhodil oknem? Takoví blázni byli bychom my, kdybychom drahý čas mařili nečinností, zahálkou neb ničemnými věcmi a zábavami.

Čas jest prchavý. Jako vlny bystré řeky neustále chvátají k moři a nikdy se nevracejí, tak chvátají hodiny, dni a léta k moři nemajícímu břehu, do věčnosti, a nevrátí se nikdy více. Všechn čas ale, v němž jsme neučinili ničeho dobrého, jest ztracen navždy. Pohanský císař Titus říkával, že člověk nemá nechatí ujíti si žádného dne, aby něco dobrého neučinil; „nulla dies sine linea.“ A on sám jestliže za některý den ničeho dobrého neučinil, volával žalostně: „Diem perdidit! den jsem ztratil!“ A

což my křesťané nemáme-li míti za ztracené ty dni, v nichž jsme neučinili ničeho pro nebe?

Nejlepší způsob však času dobře užívati nalézáme opět v zrcadle všech dokonalostí, v životě Panny Marie. Neboť nejblahoslavenější Panna měla ve všem na zřeteli Ježíše, svého božského Syna, ve všem ho následovala, i mohla také s Ježíšem zvolati: „Co libého jest jemu (Otcí nebeskému), to činím vždycky.“ (Jan 8, 29). Maria pracovala, žila, trpěla jedině pro Ježíše.

Sv. Řehoř vypravuje ve svých rozmluvách o zjevení, které obdržel od nejblahoslavenější Panny jistá svatá panna jmenem *Musa*, kteráž vždycky s nejvřelejší pobožností Marii Pannu ctívala. Když opět jednou srdce své horlivou modlitbou pozdvihovala k Bohu a Marii, ukázala se jí Matka Páně a řekla: „Casu žití tvého jest na mále; zbývá ti již jenom třicet dní. Ustaň tedy od ničemného zaměstnání; raději věnuj ten čas stálému konání modlitby, odebeř se v samotu, tam bude Bůh mluvit k srdci tvému.“ *Musa* uposlechla toho napomenutí nejblahoslavenější Panny, a když nastal 30. den, vypustila ducha svého v ruce Boží pod ochranou Panny Marie, zvolavši: „Zde jsem, milostivá ochránitelko, jdu k tobě!“

Sv. *Antonín*, rovněž tak horlivý ctitel Panny Marie, kdysi zaslechl s nebe hlas: „Antoníne, chceš-li se líbiti Bohu, modli se, a nemůžeš-li se modlití, pracuj.“ Modli se a pracuj — to jsou ty dvě nohy, které nesou do království

nebeského. Ale mnozí lidé chtějí jen jednou nohou dojít do nebe. Pracují pilně pro vezdejší život. Tu jim není žádná námaha příliš velká, žádná cesta příliš špatná, žádná práce příliš obtížná, žádný podnik příliš nebezpečný. Ale když mají modliti se, do kostela jít, sv. svátosti přijati, tehdy říkávají: „Nemám kdy.“ Můj Bože, není-li to lež, že člověk nemá kdy vykonati krátkou ranní a večerní modlitbu, v neděli mši svaté přítomen býti a velikonoční zpověď vykonati? Pročež užívejme drahocenného času a přičiňujme se, abychom hodiny a dny života svého bohumilými ctnostmi a skutky ozdobili. To jest nám dobré k dvěma velikým věcem: činíme pokání za své hříchy a umenšujeme si pokuty očištcové. Každou modlitbou Otčenáše a Zdrávasu, každým krokem učiněným pro čest a chválu Boží, každým dárkem uděleným bratru nuznému, umírníš si očištec. Neboť čas, který vynakládáš na dobré skutky, odráží se ti od času, do kterého bys měl v očištcu trpěti. Za druhé pak můžeš si časem dobře upotřebeným dobytí spasení a si pojistiti nebe.

4. Čtvrtou hřivnou jest tvůj úřad, tvůj stav, tvé *povolání*. Pán Bůh, jenž všecko moudře spořádal a určil, také vytknul též určitý stav každému člověku. Jednoho učinil císařem neb králem, druhého knížetem neb hrabětem, jiného úředníkem, jiného duchovním, právníkem, lékařem, rolníkem, vojínem, řemeslníkem, nádení-

kem. Jestliže tě Pán Bůh postavil do stavu nízkého, nikdy nemáš mysliti v srdci svém a říkati: „Ach Bože! proč jsi mně tak chudobný a opovržlivý život ustanovil a jiným tolik bohatství a důstojnosti jsi dal?“ Nikoli, tak nečiň! Spíše říkej: „Pane, buď tobě chvála za všechno dobré, co jsi mi prokázal a ještě prokázati chceš.“ Kdyby byl ti Pán Bůh dal nějaký jiný a vyšší stav, snad bys byl ničemou a necitelným pro útrapy svých bližních.

Buď vždy poctiv a spravedliv! Nevěř, že v bohatství lze nalézt největší blaho života. Nevěř, že šalbami a nespravedlnostmi, lichvou a krádeží může kdo se zmoci. Na nespravedlivém zisku lpí Boží kletba, která jej šírá jako pilous obilí. Proto praví Bůh v zjevení sv. Jana (20, 10): „Buď věren až do smrti, a já tobě dám korunu života.“

Panna Maria byla věrna, ve svém nízkém stavu spokojena a svědomitá, pročež i dal jí Bůh nejslavnější korunu v nebesích. A kdokoli jí následuje, dobude si téhož šťastného podílu. Pročež i lidé ze všech stavů dostalí se do nebe. Sv. Václav, sv. Ludvík, Štěpán, Leopold stali se svatými jako králové, sv. Florian, sv. Martin, sv. Šebestián byli vojínové, sv. Hata, sv. Anežka, Kateřina byly panny, sv. Anna, Monika, Ludmila, Alžběta byly matky rodin, sv. Křišpín a Křišpián provozovali řemeslo, sv. Isidor byl rolníkem, sv. Notkurga a Zita byly děvečky. A tako-

vou měrou může každému z nás stav jeho býti hřivnou, kterou se může na život věčný pojistiti.

5. Pátou od Boha nám propůjčenou hřivnou jest naše vezdejší jmění. Panna Maria byla chudobná na statky. Ovšem jí přinesli darem sv. tři králové mimo kadidlo a myrrhu také drahocenné zlato. Ale jak vysvětlují sv. učitelové církevní, rozdala přijaté zlato štědře chudým. Po příkladu Kristovu chodila s místa na místo a činila všem dobře. Její šlechetné mateřské srdce nemohlo viděti někoho trpěti. Kde nemohla sama pomoci, přimluvila se u božského Syna, jako za chudé snoubence v Káně galilejské. Jest i nyní ještě potěchou bohatá matka plna lásky a smilování ku všem, kdož k ní přistupují, nezapomíná na nás v tomto slzavém údolí a přednáší za nás svou přimluvu u Boha, kterýž jí jistě nezamítne, neboť Marii učinil rozdavačkou milostí svých.

Ó, milý křesťane! taž se, zdaliž též rád chudým dáváš a srdce svého nezavíráš před bližním. Slyš a uvaž, co dí sv. Jan: „Kdo má statek toho světa a viděl by bratra svého an trpí nouzi a zavřel by vnitřnosti své před ním, kterak láska Boží zůstává v něm?“ (1. Jan. 3, 17.). Tudíž i Panny Marie láska nezůstává v tak necitelném srdci. Tak laskavá matka milosrdenství může míti ráda jen laskavé, milosrdné dítky a neuznává za své dítky ty, kdož bližnímu svému srdce své zavírají. Považ tedy, jak snadno jest ti ještě teď, z chudáků skrze a-

mužnu učiniti sobě mocných přímluvců u Boha; považ, že osobou chudého Kristus sám, Vykupitel tvůj, prosí tě za almužnu; považ, jaká jest to nebeská radost šlechetnému srdci slzy chudým stírati, hlad jejich ukojovati a zimou se třesoucí zahřívati oděvem a palivem; považ, že jsi-li milosrdný, Bůh také bude milosrdný tobě a jistě ti hojným požehnáním oplatí; vždyť žádný dobrý čin pocházející z čistého úmyslu nezůstane bez odměny.

Lázeňské místo Išl bylo kdysi svědkem tklivé dobrosrdečnosti vysokorodé paní. Rakouská arcikněžna Žofie procházela se v neděli ráno roku 1837 v jednoduchém oděvu se svými dítkami a pozorovala je s radostným úsměvem. Po silnici šel vesničan v nedělním obleku, nemluvnátko nesa. Přes tu chvíli se zastavoval a ohlížel, jako by na někoho čekal. Dítě, kterému bylo as osm dní, palčivým vedrem nemile jsouc dotknuto, dalo se do žalostného pláče. Tím onomu muži nesnázi značně přibývalo. Aby ukonejšil maličké, sedl si u cesty. Za několik okamžení stála před ním arcikněžna, kterouž neznal. „Jak pak ale můžete nositi ubohé dítě v tom slunečním parnu?“ otázala se, sklonila se k maličké a utišila ji. „Nečinil bych toho, kdybch nemusil,“ odvětil. „Zůstáváme tamto nahoře v horách a náležíme sem do farnosti. Dnes chceme to maličké dáti pokřtiti, ale kmotra dlouho nepřichází, zatím pak může ubohý červíček umřít.“ — „Nu, jestli nic jiného nevádí,

tuž lze jest pomoci; já a můj manžel půjdeme vám za kmotry.“ — „Srdečně vám za to děkuji,“ řekl potěšený otec, „a nejdobrotivější Pán Bůh nechť vám to odplatí na vašich dětkách.“

Dojatá arcikněžna zavolala manžela svého arcivévodu Františka Karla a oba se odebrali ke křtu dítěte do farního kostela. Ale kdo vypraví úžas farářův, když vznešené kmotry poznal, kdo radostné ustrnutí vesničanovo, když arcikněžna děvčátko při křtu držela a ještě radostnější překvapení, když po svatém výkonu byl štědře obdarován! Mohl radostí sotva sebrati se, se zaslzenýma očima opakoval: „Bůh račiž to splatiti Vašim Milostem na Vašich dětkách!“

„Slyšel jsi,“ promluvila arcivévodkyně k manželu, když vyšli z chrámu, „co povídal, aby Bůh nám to splatil na našich dětkách?“

Zbožné přání se vyplnilo.

Když malý arcikníže František Josef roku 1842 byl nebezpečně nemocen, když jeho máti s pláčem a modlitbou klečela u jeho lože, tenkrát vystupovalo mnoho modliteb k nebesům za jeho zachování. Též vysoko v horách v chudé chatrči na Solné hoře klečeli muž, žena a dítě a modlili se za dítě svých dobrodinců. A Bůh vyslyšel jejich prosbu; prino přestál hrozící nebezpečí, uzdravil se, jeho matka s jásotem uzdravujícího se syna objímala, otec s plesáním jej

k srdci tiskl, to dítko dorostši bylo povznešeno
na nejslavnější císařský trůn Rakouska.

Rozjímání třetí.

Panna Maria dennice.

„Která jest to, jenž kráčí
jako dennice vycházející?“

Pís. Šal. 6, 9.

Z nejkrásnějších úkazů přírodních zajisté neposlední jest východ slunce. Noční temno a hluboké ticho leží po širé zemi rozprostřeno. Města a vesnice, luhy a nivy jsou pokryty jako černým přikrovem. Jako vymřelé jsou příbytky lidské, jako ztrnulá rozsáhlá říše přírody. Tu však znenáhla ukazuje se v dáli na východní straně slabounká změna. Jemná vlna světla začíná obzor lemovati, každou minutou stává se týž jasnější a lesklejší. Nebe se jako zlatem třpytí, jako purpurem září; za málo okamžiků již velebný vládce dne, slunce, začne metati světlé paprsky na obzor a všecko na zemi uváděti ve vlnitý pohyb světlový. Vše se osvěžuje a hýbe; barvy skytají své půvaby, les a dol září se ohněm ranního slunce, celá země odívá se v slávu a krásu. S věží uslyšíš zvony. Lahodně a libozvučně věští tobě ranní pozdrav nebes. Modlíš se zbožně: „Anděl Páně — Zdravas Maria!“

Čím jest vycházející slunce v přírodě, tím

stal se Kristus světlu. Jako slunce všude plodí světlo a teplo, život a ples, tak Kristus, slunce spravedlnosti, přinesl na svět osvětlu a vykopení, milost a život. Před tímto světlem předešla Maria, požehnaná Máti. Dnes slavíme přerodostný den, kdy ta krásná dennice vystoupila na svět a s ní přišlo požehnání všem světu. Z té příčiny též provolává Církev s plesáním: „Dnes jest narození Panny Marie, jejíž život věhlasný osvětluje všecky Církev.“ „Narození tvé, Boží Rodičko Panno, radost zvěstovalo veškerému světu; neboť z tebe vzešlo slunce spravedlnosti, Kristus, Bůh náš, jenž zrušiv zlořečení přinesl požehnání, a zvítěziv nad smrtí dal nám život věčný.“ (Círk. Hodinky.) Z téhož důvodu pozdravuje ji Církev slovy Písně Šalomounovy: „Která jest to, jenž kráčí jako dennice vycházející?“ Proto též sv. *Bernard* prohlašuje: „Jako dennice vystoupila jsi zlato-
stkvoucí na svět, Maria, která jsi před leskem pravého Slunce předešla s jasným svitem tak veliké svatosti, v pravdě hodné, aby den spasení, den smíru, den, jež učinil Hospodin, s takovou slávou zasvětila.“ A sv. *Rupert* píše: „Jakož dennice osvědčuje se jako konec noci, rovněž osvědčilo se narození nejblahoslavenější Panny jako konec našich béd a počátek našeho potěšení a oblažení.“ Právem tedy nazývá se Panna Maria dennicí vycházející. O dennici víme, že jest

1. *koncem noci* a
2. *začátkem dne.*

1.

Maria slove v svatém písmě dennice vycházející, neboť dennici končí se tmavá noc.

Osamělý pocestný v Americe zbloudil v širém pralese. Jest tmavá noc, ani hvězda nesvítlí na nebi hustě zamračeném, jen po chvílích prorážejí děsné blesky černá mračna a osvětlují na okamženi bludnou stezku. Strašně rachotí hromy a dravá zvěř vyje hned daleko hned blízko, cestovatel jest v každém okamžiku a při každém krcku v nebezpečení, že zahyne. S jakou as touhou čekal na denní světlo, s jakou radostí zočil záblesk svítání, s jakým jásosem pozdravil dennici, která ho vytrhla z nebezpečení a jemu ukázala opět cestu k domovu!

Takovým zbloudilcem bylo lidstvo před Kristovým narozením, neboť národové, jak praví písmo, „seděli v tmách a stínu smrti.“ (Žalm 106, 10.) Tmavá noc byla rozložena před příštím Panny Marie po všem zemském oboru. A byla to dlouhá noc, neboť uplynulo čtyři tisíce let, než Spasitel přišel na zem, aby lidé co nejcitelněji poznávali, jak zle jest jim opuštěným a pomoci nemajícím, a tím více aby toužili po Vykupiteli. Byla to tmavá noc, kdež člověk jda pozemským údolím cesty neznal; tmavá noc, kdež všickni národové tapali v bludném pohanství a modlářství.

Byla to smutná noc; kletka tížila rodiny i státy; všude byl chudý opovržen a odstrkovan, všude byla žena v porobu uváděna a trýzněna, děti často odkládány, aby se staly pokrmem dravců; všude byl slabý silnému podroben jakožto otrok, všude byli nuzáci a churavci bez pomoci opuštěni. Procházejíce se po městě vzdělaností slyoucím, po Římě, co uvidíme? Zde obrovské okružní divadlo (amfiteátr), do něhož statisíce diváků se sbíhalo, aby se zálibou patřili, jak na sta zápasníků umírá. Vystupme na Kapitol, uvidíme za vítězným vozem na tisíce spoutaných zajatců, nemajících jiné vyhlídky než na otroctví neb smrt. Nemravnost, ohavnost, vilnost mají všude svobodné stanice, ale nikde nenalezneme nějakého ústavu pro různé churavce trpitele. A jako v hlavním městě, tak bylo po celé říši.

Nebyla-liž to noc děsná, neutěšená, pustá, tmavá a dlouhá? Avšak neměla věčně ta noc tížiti člověčenstvo; ne nadarmo bažili národové po vykoupení, ne nadarmo proroci nábožně nadšení volali: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého!“ Neboť aj, konečně zabřeskl se v té temné noci lesk nebeské dennice a s ní naděje na světlo denní. A za touto dennicí přišlo slunce, Ježíš Kristus, i zmizela tma a bída změnila se v nejrozkošnější ples. Dennicí tou jest Panna Maria, která nám porodila Spasitele světa. Proto píše sv. *Petr Damian*: „Po narození Panny vzešla dennice, poněvadž Maria

jako pravá předchůdkyně světla narozením svým jasnost nejsvětějšího jitra přinesla. Ona jest dennice, po které vyjde, z které se narodí Slunce spravedlnosti, jemuž co do jasnosti ona samojediná leskem se přibližuje. Neboť jako dennice svědčí, že jest konec noci a začátek dne, takž i Panna Maria zapudila věčnou noc a den zemi přinesla.

II.

Při východu slunce všecko jása a raduje se, pták pje libě svou píseň, květina se zastkvívá zářnými krůpějemi rosy, člověk jde ve se se po své práci: tak a mnohem více radoval se svět z Kristova narození. Z té příčiny zpívali andělé píseň radostnou a ohlašovali užaslým pastýřům: „Zvěstujeme vám radost velikou.“

Nyní již na člověčenství nelpí kletba božského hněvu. Nyní může každý člověk se radovati, neboť země jest již smířena s nebem, pouta satanova jsou rozražena. Nyní stalo se světlo v chladné, tmavé, děsné noci bludu, nevědomosti a nepravosti. A to světlo zasvítilo jako blesk do příšerných chrámů model pohan- ských v Římě a Athenách, i sbořily se obrazy a sochy modloslužebnosti. A to světlo zasvítilo do tmavých škol mudrců a vznítilo poznání a ctění jediného pravého Boha. A to světlo zasvítilo do stinných lesů Slovanstva, Německa, Francouzka a jiných národů a přineslo nikdy

netušenou vzdělanost, vědu a ctnost mezi národy.

Za vše prospěšné, čím křesťanští státové předčí nad pohanské, jest děkovati křesťanskému náboženství.

An tedy Kristus učiněn jest naší spásou, naším životem a naší blažeností, pohleď, křesťane, vděčně na požehnanou ženu, která nám jej dala, porodila a vychovala. Panna, v jejímž věrném náručí mateřském to spanilé dítě spočívá a trůní, jest po témž dítěti naše největší a nejlepší dobroditelka, náš nejhojnější zdroj radosti, naše nejsladší těšitelka, naše nejmocnější pomocnice ve vší potřebě.

Jistý řemeslnický chasník zbalil svůj vak a šel do světa. Rodiče dali mu slziče požehnání a napomenuli ho, aby měl stále Boha před očima, varoval se svůdců, byl pilen ve svém povolání, by s pomocí Boží neporušený na těle i na duši a obohacený potřebnými vědomostmi vrátil se domů. Syn přislíbil všecko s vroucí upřímností. Konečně vytrhl se rodičům z náručí a odešel. Ale jsa sotva dvacet kroků od domova, uslyšel matku volati: „Máš-li pak s sebou také modlitební knihu?“ Když syn přisvědčil, zněla její poslední slova: „Modli se v ní pilně zvláště k sv. Matce Marii.“

Cílem cesty chasníkovy byla německá říše. Bedlivě si hleděl práce, vyhledával nejznamenitější dílny a při tom svědomitě používal všeho,

co přispívalo k jeho vzdělání duchovnímu vůbec a v řemesle zvláště.

Když pak byl čtyři roky vzdálen od vlasti, vznikla v něm touha po domovu, po otci a matce, po bratřích a sestřích. Také z domova vyzývali jej, aby se navrátil. Pročež vydal se na cestu k domovu.

Jda lesem uviděl pod dubem na polo rozpadlou kapličku. Jsa z mládí zvyklý žádného kříže, žádné posvátné sochy neminouti, aby aspoň nějaké modlitbičky nevykonal, též zde stanul a chtěl nejdříve shlédnouti, co v kapličce jest; uviděl prostý do mědi rytý obraz nejsvětější Matky za roztlučeným sklem a v chatrném dřevěném rámcí, i pomodlil se zde „Zdravas Maria.“

Jsa unaven umínil si, že si pod dubem ve stínu odpočine. Odložil vak, opřel oň rámě své a jsa obrácen tváří k domovu zadumal se v myšlénky o svém cestování. Myslil si: „Tamto jest můj drahý domov, skoro pět let jest tomu, co jsem z něho odešel. Bože, jak mnoho dobra prokázal jsi mi od té doby! Ochránil jsi mne nemoci a jiných nehod na těle i duši. Také rodiče mé zachoval a chránil jsi, a teď dáš mi je brzo spatřiti opět. Ach jak bude se moje máti radovati, až uvidí, že jsem dbal o slušný oděv a čisté prádlo a že také přinesl jsem úsporu na důkaz pilné práce. A což otec, když bude v mé knížce čísti a viděti, kde jsem všude

byl, čeho zkusil a čemu se naučil, a kterak zaplesá.“

Co tak o milých rodičích snil, vzpomněl si na to, co při odchodu matka za ním volala: „Modli se pilně z modlitebni knihy k sv. Matce Boží!“ Otevřel tedy vak, vyndal knížku a modlil se: „Pod ochranu tvou se utíkáme, sv. Boží Rodičko!“ načež vzal vak opět na záda a šel s dobrou myslí dál, aby asi za hodinu dorazil do nejbližší vsi. Ušel v lese as tisíc kroků, když tu nenadále vyšel z příční pěšiny nějaký muž a k němu se přidružil. Ptal se pocestného, kam jde, povídal, že má též cestu v tu stranu a přes tu chvíli ohlížel se na vak a okem měřil, jak veliký a silný jest majitel vaku dobře naplněného. Ten to spozoroval a umínil si, že bude se míti před podezřelým člověkem na pozoru. Proto držel svou silnou železem okovanou hůl tím pevněji v ruce. Přišli až na místo, kde husté na polo srostlé smrčí cestu hodně zatemňovalo. Tu cizinec pojednou se zastavil, naslouchal v pravo a řekl šeptmo: „Poslyšte, co jest to?“ Chasník zapomněl býti opatrným a stál též tiše, Ale v tom okamžení ucítil mohutné bodnutí na levé straně prsou a padouch zkřikl: „Vak sem!“ Avšak v témž okamžiku už také zahvzdla chasníkova hůl se vši tíží na lebku padouchovu. Udeřený zavrával zpět, zamotal se a padl zpět do houští. V tom pádu zableskl se mu v ruce ostrý nůž.

Polékaný chasník dal se na útěk a přišel

všecek schvácený do hospody nejbližší vesnice. Tam děkoval Bohu, že ho zachránil. Poněvadž v knížce modlitební také se nacházela zvláštní „Modlitba po přestálém velikém nebezpečení“ vzal vak, aby knížku si vyhledal. Ale jak se ulekl! nebylo jí tuto. Již se domýšlel, že ji nechal ležeti u kapličky v lese. Avšak prohledal všechny kapsy, a — jaké to radostné překvapení! v levo v náprsní kapse ucítil knížku. Rozradován jsa vytáhl ji. Ale jaký to nový úžas. Na knížce modlitební jevílo se mocné bodnutí ostrého a špičatého nástroje; bodnutí proniklo skrz pevnou, v kůži vázanou desku a víc než polovici listů. Podíval se na kabát, i ten byl na té straně proříznut. Teď teprv poznal, jak divně byl zachráněn. Vrah mířil dýkou na jeho srdce, ale modlitební kniha k Matce Boží zachytila ránu a zachovala mu život. Ó, jak velice děkoval kleče Bohu za předivnou záchranu a zachovával si tu modlitební knihu po celý život v úctě největší ku Panně Marii.

Milý křesťane! cti také Pannu Marii modlitbami, cti ji následováním té ctnosti, které ti v tvém stavu a povolání nejvíce zapotřebí. Jsi-li mládenec neb panna, cti andělskou nevinnost Marie a varuj se všech nebezpečností, jež té ctnosti hrozí. Jsi-li otec neb matka, hospodář neb hospodyně, představuj si častěji pobožný a pokojný život Panny Marie s Ježíšem a Josefem a snaž se žítí pobožně, pokojně a svorně a o dítky a čeládku svědomitě pečovati. Ano

všickni, když nějaké hoře a trápení nás hněte, když jsme opuštěni a bez potěšení: mysleme na Marii, matku bolestnou, která tiše a Bohu oddaně všechno snášela a přehojně za to v nebesích jest jí odměněno; snažme se jejího šlechetného příkladu následovati a neustávejme ji za mocnou přímluvu vzývati. Tehdáž bude Maria, dennice vycházející, jež činí konec noci a začátek dne, také nám dennicí štěstí a požehnání, ranní zorou spásy našich duší a naší nejvyšší blaženosti.

Slavnost Jména Panny Marie.

Panna Maria — vinným kmenem čili révou.

Rozjímání první.

„Jako vinný kmen vypučila
jsem líbost vůně, a květ můj přinášá
ovoce cti a poctivosti.“

Sir. 24, 23.

Legendy starověku vypravují o nábožném pacholíku pastevci jako zvláštním ctiteli nejblahoslavenější Panny Marie. Na kraji lesa byla kaplička se sochou sv. Matky Boží a vedle ní vinný kmen vypouštěl vzhůru mohutné ratolesti, které pacholík okolo kapličky na způsob paprsků svíjel. Když ovce se pásly, vyhledával v lese nejpěknější květiny a uvil z nich věnec na ozdobení sochy Panny Marie. Při tom pobožném zaměstnání přistihl jej kdysi představený blízkého kláštera a pro jeho moudré odpovědi oblíbiv si jej nabídl mu, že ho přijme do kláštera. Hoch již neměl rodičův a přijal to nabídnutí se vší radostí a výborně se učil v klášterské škole. Pro jeho výtečné schopnosti dal ho klášter na studie a neměl nikdy

příčinu toho želeť. Chovanec stal se horlivým a učeným knězem toho řádu, a později zvolili jej bratři jednohlasně za svého opata. Týž nezapomněl nikdy na lesní kapličku a na Tu, která vlastně dala náklad jeho štěstí. Navštívil opět jednou kapličku v lese. Hned z daleka spatřil bující vinný kmen a uvil, jak činíval v mládí, z lesních květin věnec pro Pannu Marii. Po té klekl a modlil se. Zpomínal, jak před léty zvěčnělý opat jej chudého sirotka, zde našel a uvedl do klášte-
ra; rozpomínal se na pomoc, kterou Maria Panna stále mu prokazovala, jelikož z nízkého stavu na tak vysokou důstojnost byl povýšen; myslil též na svou milou zemřelou matku, jak by se radovala, kdyby ho nyní viděla a kdyby synovskou láskou za její starosti mohl se jí odsloužit. Takou měrou se zadumal v minulost, že slzy kanuly mu z očí.

Jistě nepomyslel, jací lidé jsou mu na blízku; v temném houští lesním několik lupičů číhalo na pocestné. Měli však zvláštní zázračné vidění. Viděli přicházeti Paní, tak krásnou a zvláštní jasností ozářenou, že záře jejího obličejě podobala se lesku slunce. Měla na sobě skvostný plášť z modrého hedvábí, ozdobený bohatě drahými kameny, lesklými jako hvězdy, na hlavě stkvěla se jí zlatá koruna. Jak opat se domodlil, zmizela, aniž ji byl uzřel. Ale v tom již vyskočili z úkrytu lupiči, zmocnili se opata a vyhrožující mu smrtí žádali, aby jim pověděl, kdo byla ta vznešená paní, která vedle něho

se nalezala. Ujišťoval, že žádné paní neviděl. Křičeli: „Zabijeme tě těmito dykami, toho-li nám nevyznáš.“ Načež opat domysliv se, že Matka Boží k ochraně jeho přispěla, řekl loupežníkům: „Vězte, že Panna Maria sama se vám zjevila, aby vás k pokání vzbudila. Ustaňte od svých nepravostí, služte Bohu a Panně Marii.“ To slyšíce lupiči, vrhli se k nohám opata a slibovali, že chtějí pokání činiti za své hříchy a nepravosti. Opat přijal je za bratry kajicníky do kláštera; na místě pak, kde Panna Maria se zjevila, dal vystavěti nádherný chrám; vinný kmen pokryl celý štít chrámu spanilým lupením, květem a ovocem. Pobožní poutníci odnášeli si listy s toho vinného kmene a ukládali si památku na svatou Matku Boží nazývanou „*u révy*.“

A právě to pojmenování, neboť sv. Církev v dnešním čtení zove Pannu Marii vinným kmenem neb révou, klade jí v ústa slova mudrce Siracha: „Jako vinný kmen vypučila jsem libou vůni, a květ můj přináší ovoce cti a poctivosti.“ A sv. *Jan Domascenský* píše: „Nejúrodnější réva vyrostla z Marie a přinesla nejsladší hrozen, jenž podal smrtelníkům nektar*) pro život věčný.“

Nemáme-li tedy proto dnes o slavnosti Jména Marie Panny srdečně se radovati, ji jakožto révu milosti plnou pozdravovati a jí po-

*) božský nápoj (dle bájesloví pohanů).

dávati posvátné dary vděku svého, lásky své, holdování svého? To vyplníme nejlépe rozjímáním o tom: Kterak může Maria býti nazývána révou? Hle:

1. Réva na zimu se opatřuje proti mrazu,
2. réva se ořezává,
3. réva přivazuje se,
4. réva spanile květe,
5. réva vydává líbezný plod.

1. Réva musí se v zimě proti mrazu zabezpečiti, neboť drsné jest zimní počasí: čeho se dotkne, to zmrzne. V zimě nevané teplý vzduch, nekvěte žádné kvítko, nebaví nás žádné ptáče líbezným zpěvem. Mrtvá jest veškerá příroda.

Podobně jest v lidské duši, když se dopustila těžkého hříchu. Neobživuje ji teplý dech lásky Boží, neboť kterak by mohl Bůh milovati člověka, který ho těžce urazil? Nekvete v ní žádné kvítko milosti Boží, neboť jak by mohl Bůh sypati květiny na cestu tomu, kdo srdce jeho zranil ostrým trním? Nezní v ní žádná píseň pokoje, neboť jak by mohl býti pokoj v srdci, které jest živo v nepokoji s Bohem? Neobčerstvuje ji žádný strom ovocem dobrých skutků, neboť všickni dobří skutkové konané v stavu nemilosti jsou jako perly do bláta zašlapané. Ach, duše hříšnickova jest jako neutešená, bouřlivá, tmavá zimní noc! Když člověk bedlivě uváží, že má na srdci těžký hřích,

a kdyby nemohl nikdy se ho sprostiti, musil by si zoufati.

Avšak Boží milosrdenství jest nevyčerpateľné a jeho dobrota nemá konce. Z laskavosti své ustanovil Někoho, ke komu můžeme se utíkati, kdo nás láskyplně se ujímá. Jest to Panna Maria, útočiště hříšníků, naděje naše, matka milosrdenství, réva, samojediná od mrazu hříchu ušetřená.

Avšak, kterak to? Což může Maria nejčistější milovati hříšníky? Ovšem, Maria má v nenávisti hřích, vědouc, že hřích jest ten had, který vychrlil usmrcující jed v lidstvo; že hřích jest ta ukrutná ruka, kteráž nás odtrhuje od otcovského srdce Božího, že hřích jest ta dýka, která vraždí klid srdce.

Maria nenávidí hřích, ale ona miluje hříšníka, poněvadž jest matka Toho, jenž přišel s nebe na zem, aby hříšníky spasil, Toho jenž řekl: „Já jsem pastýř dobrý, dávám život svůj za ovce své,“ Toho, jenž umřel na kříži za hříšníky, aby je vyprostil ze zahynutí věčného.

Maria miluje hříšníky, poněvadž jest matka všech nás. Matka mívá nejvíc soustrasti s nemocným dítětem, největší bolest pro nezdárné dítě. Neštítí se žádné námahy a starosti, užívá všech prostředkův, aby dítě zachovala. Žádná matka však nemiluje dítek svých víc, než Panna Maria. Proto provolává *Bernard Tuluský*: „Srdce i oči pozdvihujeme zároveň s rukama k tobě, Královno světa!“

Nezamítej nás, své blahoslavené oči obrať ku svým pokorně prosícím, v bídu vyvrženým dítkám. Hle, jakožto hříšníci třesoucí se stojíme před hrozným Soudcem, jehož ruka nad námi drží meč hněvu svého. Otevři tedy, Matko milosrdenství, bránu svého nejdobrotivějšího srdce vzdechům a modlitbám synův Adamových.“
 A *Adam z Prenesty* píše: „Ty jsi matka vyhnančova i matka králova; matka vinníkova i matka soudcova, matka Boží i matka lidí. Skrze tebe stal se vinník soudcovým bratrem, skrze tebe učiněno jest dědictví královo též dědičným podílem vyhnančovým, aby v tvém jménu svatém zloba hříšníkova našla odpuštění.“

Proto, duše křesťanská, necht jakýkoli hřích tebe tíží, uchyluj se důvěrně k dobrotivému Srdci Panny Marie, útočišti všech bloudících, naději všech hynoucích, prostřednici všelikých božských smilování; k ní se utíkejme, aby jako věčně se zelenající réva i nás ochránila od mrazu hříchu a tím způsobem aby po kajicné sv. zpovědi milost Boží jako teplé jaro opět k nám zavítala, ledová kůra srdce našeho aby roztála, božské požehnání aby nás na cestách našich provázelo.

2. Aby však réva nesla hojně hroznů, musejí se na ní *všecky zbytečné výstřelky či větvičky vyřezávati*. Těmi zbytečnými větvičkami na duši jsou zlé myšlenky, neboť z těch vznikají zlé žádosti, a ze zlých žádostí zlí skutkové. Když

zlý duch uchytí člověka za vlas, brzo z toho vlasu udělá provaz, ten v jeho ruku se v řetěz zvrhne, kterým nešťastníka do propasti strhne. Těmi větvemi jsou vášně a zlé náruživosti, jimž se člověk oddá, ať jest to pýcha neb lakomství, nečistota neb nestřídmost. Sem náleží také příležitosti a pokušení k hříchu. Pročež dí milý Spasitel: Horšila-li by tě ruka tvá, utni ji; jestli noha tvá tě horší, utni ji; pakli oko tvé horší tebe, vylup je (Mat. 9, 42—46.). To jest řečeno podobenstvím a znamená: Kdyby ti nějaká osoba neb návštěva některého domu neb nějaká zábava byla milá tak, jako oko tvé, ruka tvá, noha tvá, ale chtěla tě k zlému svěsti a v zkázu, musíš se jí zhostiti stůj co stůj. Tyto větve pokušení, vášní, zlých žádostí na révě lidské duše oklestí se nejlépe ostrým nožem utrpení, tím nožem, o němž praví přísloví: Čím vinnému kmenu klestění, tím člověku jest utrpení. Jako totiž vinný kmen neb réva čím víc se klestí, tím mohutnější pruty pouští a tím pěknější hrozny nese; tak i člověk trápením, kteréž jeho přirozenost krotí, prospívá v ctnosti a přináší ovoce dobrých skutků.

Kříž a utrpení člověka zdokonalují v ctnosti. Neboť stříbro a zlato se zkouší ohněm, a ti, které miluje Bůh, ohněm strastí zkoušení bývají. Když Job po ztrátě všech svých statků, po úmrtí všech svých dítek a při hrozném nemoci zůstal nezměněn v ctnosti a s veselou myslí zvolal: „Budiž jméno Páně pochválen!“

teprv tenkrát byla jeho ctnost dokonalá, tak že Bůh zvolal: „Není jemu rovného na zemi.“

Kříž a utrpení pojišťují nám nebe. Musíme činiti pokání za spáchané hříchy, a k tomu slouží obzvláště utrpení. Máme dokazovati, že Boha opravdu milujeme, a k tomu dávají nám nejlepší příležitost utrpení. Chceme-li ozdobeni býti korunou života, musíme vykázati se zásluhami, neboť bez zásluhy není koruny, a nejslavnějších zásluh sobě dobývati lze v boji s utrpením.

Utrpení jsou jako žebřík Jakobův, po němž člověk vystupuje do říše pokoje. Utrpení jsou jako lano, jímž Otec nebeský dítky své z údolí pozemského k sobě vzhůru vytahuje. Utrpení jsou šípy lásky, jimiž všemoudrý Bůh naše srdce raní. Utrpení jsou trnové křoví, na němž kvetou spanilé růže milosti. Utrpení jsou ruce, které křesťanovi krásný věnec oslavy uvíjejí. Utrpení jsou pisátka, kteráž naše jména zapisují do knihy života.

Co jiného než vznešená cena utrpení sv. *Augustina* pudilo, aby často volal: „Pane, zde pal, řež, ale na věčnosti ušetř!?“ Co jiného, než vznešená cena utrpení, svaté *Teresii*, když sestry pro její trápení hojné slzy soustrasti ronily, vložilo v ústa rekovné slovo: „Za všechny poklady světa nedala bych své utrpení.“ Co jiného, než vznešená cena utrpení, pohnulo apoštola národů, že napsal: „Odevšad trpíme soužení, ale nestýskáme si; býváme v nesnázích, ale nebýváme opuštěni; protivenství trpíme, ale

nebýváme bez pomoci zanecháni; vždycky mrtvení Ježíšovo na těle svém nosíce, aby i život Ježíšův zjeven byl na tělech našich.“ (2. Kor. 4, 8—10.). „Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, která se zjeví na nás.“ (Řím. 8, 18.) Co jiného, než trápení, sv. *Lidvinu* povzneslo na tak vysoký stupeň mravní dokonalosti a do království nebeského? Od útlého mládí chovala dětinnou pobožnost k nejblahoslavenější Panně, často před oltářem Marianským ve farním chrámu klečela a Marii Panně své záležitosti předkládala. Jednoho dne dívala se na družky, jak se po zvyku té země obveselují klouzáním na bruslích. Jedna z nich v rychlém běhu vrazila do ní tak prudce, že *Lidvina* zvrátila se na led a jedno žebro si zlomila ve dvě. Žert a hra ustoupily společnému leknutí a ustrnutí. Byla na prsou a pod žebrami silně pohmožděna, dělaly se jí hrozné vředy, které se propouštěly do vnitřka a jí působily strašné bolesti, až se často jako červ svíjela. Vnitřek těla přešel v hnilobu, život byl na dvou místech od červů prožrán, pravá plece hnila, pravé ramě bylo až do kosti vyschlé a viselo na těle jenom jako za nitku; jedno oko bylo slepé, druhé tak slabé, že nemohlo snést žádného světla; k tomu ještě pakostniční boule, vodnatelnost, zimnice, chrlení krve, — než přestaneme líčiti její strašná muka. Byla žalostným obrazem lidské bídy, a to trvalo celých 38 let až do její smrti. A přece snášela ty bolesti

s podivuhodnou silou. Tu sílu čerpala z rozjí-
mání o umučení Kristově, v něž se pohřžovala
se vsí duší. Té síly nabývala uctíváním svaté
Bohorodičky, jejíž srdce na zemi meč nejhlubší
bolesti pronikl. Naplňovala duši sv. Lidviny
blahými potěchami a vedla ji do věčné ra-
dosti, aby jí tam podala věnec z růží, z růží
vítězství a slávy.

Jelikož tedy utrpení mají tak vysokou cenu,
máme-liž proto si zoufati, když Hospodin nám
sesílá nějaký kříž, když jsouce opuštěni plá-
čeme a není nikoho, kdo by nám pomáhal? Ni-
koli, máme se těšiti pomyšlením, že trpíme buď
viinně neb nevinně. Trpíme-li ale nevinně, máme
se potěšiti tím vědomím, že Pán naši ctnost
zkoumá, aby ji dovedl na vyšší stupeň doko-
nalosti. Máme chvátati k obrazům a oltářům a
milostným místům bolestné Matky, k jejímu
útrpnosti plnému srdci úpěti, její sladké jméno
vzývati, neboť jak praví sv. *Antonín* Poduanský,
„sladké jméno Maria přináší radost srdci, med
ústům, libozvuk uším, potěchu v opuštění, pomoc
v potřebách těm, kdož ji ctějí.“ Jako réva či
vinný kmen se klestí ostrým nožem, podobně
bylo srdce Panny Marie probodeno mečem bo-
lesti. Jako réva oklestěná vylévá vodu svou na
zem, vylévaly oči Panny Marie hořké slzy.
Proto také má útrpnost s našimi slzami a jistě
nikdy nás neopustí. Též my jí se nespustme,
buďme jejími dobrými dítkami, které jsou jí
věrně oddány a jejího příkladu následují.

3. Réva okleštěná *wazuje se na tyč*. Tyčí na révě naší duše jsou svatá přikázání, kteráž dal Hospodin na hoře Sinai při hromobití a blesku, o nichž řekl skrze Mojžíše lidu: „Budeš-li poslouchati hlasu Hospodina, Boha svého a ostříhati všecka přikázání jeho, přijde na tebe požehnání Boží.“ (5. Mojž. 28, 1—2.) Kdo však ta svatá přikázání hlouběji v srdci choval, kdo je zevrubněji plnil, než Panna Maria? Byla od svého božského Syna za blahoslavenou prohlášena, nejen za to, že jej, Spasitele, porodila a kojila, nýbrž přede vším za to, že jeho slova poslouchala a zachovávala, řekl: „Ovšem blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho.“ (Luk. 11, 28.)

Ale o té tyči svatých přikázání a o vazbách lásky Boží nyní svět nechce mnoho slyšeti a věděti. Nic nechce býti uvázáno, všecko chce býti svobodno. Již neposlouchá žák učitele, dítě rodičův, učeň mistra, poddaný vzpírá se proti představeným; o svobodě, rovnosti, bratrství třeští lidé různí a hledí těmi lákavými slovy získati lid pro své zločinné záměry.

Ovšem, přepodivně jímá člověka slovo „svoboda“, a v pravém smyslu jest svoboda také vznešený statek lidstva. Svobodně lítá pták ve vzduchu a pěje Stvořiteli veselou svou píseň. Svobodně valí řeka vlny své do moře. Svobodná jest v povětří mračen dráha, svobodný hvězd běh. Ale aj, řeka v tom, co spěchá skrz květnaté nivy, jest sůžena svými břehy, podrobuje se zá-

konu tíže a valí se po nížinách. Hvězdy blýskajíce se na nebi poslouchají zákona přitažlivosti. Pták, an libovolně projíždí se ve vzduchu, jde za vnitřním zákonem, jenž mu velí: Odstěhuj se do vzdálených zemí, utíkej před zimním mrazem. Tedy žádné svobody bez zákona.

Čím ale přirozený zákon v přírodním světě, tím jest mravní zákon v životě duchovním. Bůh v moudrosti své postavil pro člověka ohrady, aby svobody nezneužíval na záhubu svou i jiných, jako u cesty vedoucí podlé propasti kladou se ohrady, aby nikdo nespádl a k úrazu nepřišel.

Jest to tedy pravá svoboda, věřiti neb nevěřiti v Boha, jak se komu líbí? Nikoli! Neboť první přikázání zní: „V jednoho Boha budeš věřiti.“ Či jest to pravá svoboda, kdyby bylo jednostejné, modliti se nebo proklínati a rouhati se? Nikoli, neboť druhé přikázání zní: „Nevezmeš jména Božího nadarmo.“ Aneb jest to pravá svoboda, zdaž kdo neděli světi neb zbytečnou prací zlehčuje? Nikoli, neboť třetí přikázání zní: „Pomni, abys den sváteční světil.“ Či to jest pravá svoboda, rodičů a představených neposlouchati neb k nim se obracetí zády? Nikoli, neb čtvrté přikázání zní: „Oti otce svého i matku svou.“ Jest snad to pravá svoboda, aby nám bylo zůstaveno na vůli o život připraviti člověka, který jest nám nevhod? Nikoli, neboť páté přikázání zní: „Nezabiješ.“ Jelikož však jsou na světě lidé chudí a bohatí, nemá-liž býti

svobodno, jmění a majetek rozdělití, nebo krásti a loupiti? Nikoliv, neboť sedmé přikázání zní: „Nepokradeš.“ A snad to pravá svoboda, aby bylo vše jedno, mluvití pravdu nebo lháti, pomlouvati, křivé svědectví vydávati a křivě přísahati? Nikterak, neboť osmé přikázání zní: „Nepromluviš proti bližnímu svému křivého svědectví.“

Hle, takto Boží zařízení naší svobodě položilo meze, aby nepřekračovala hranic rozumu a slušnosti, a práv božských i lidských nerušila. Nedbá-li se na ty ohrady a meze, tehdáž stává se svoboda divokým proudem, kterýž břehy strhá a lidem smrt a zkázu přináší. Proto nesmíme se diviti, že mládež vůčihledě divočí, že mládež pohrdá vši vrchností světskou i církevní, že se páše tolik podvodu a klamu, hrozných samovražd a úkladných vražd. Toť jsou nutné následky, když svobody se zneužívá a svatými přikázáními Božími se pohrdá.

Kdyby mnozí jinochové, kteří jen hrubostí, nevěrectvím a sprostáctvím chtějí dokazovati svou svobodu, raději dbali o svatá Boží přikázání a času mladosti moudře užívali, mohli bychom se nadíti, že budou z nich hodní křesťanští hospodářové a otcové. Kdyby leckteré panny místo neblahého pachtění po modě, čtení kluzkých románův a maření drahého času raději následovaly příkladu Panny Marie, tenkrát opět dobře by bylo co do budoucnosti rodin a vychování dětí. A kdyby všude, kde se křičí o

svobodu a vymanění z nadvlády, se přede vším vymanili z otroctví přepychu, lakoty, podvodu, lži a opilství, tehdaž by se brzy podařilo hlavní vady věku nynějšího odstraniti a pravá svoboda by všem přinesla štěstí a blaho.

4. Réva uvázaná roste vzhůru a vydává *líbezný květ*. I tím podobá se Maria Panna révě. Vždyť v písmě svatém praví se o ní: „Květ můj přináší čest a poctivost.“ Církev jmenuje ji „nejkvětnější révou“ (Lectio VIII. in festo I. C. M.), a sv. *Bernard* píše: „Jako květ vinného kmene jsou ctnosti nejblahoslavenější Panny Marie, posvátnou libovůní dýchající.“

Květ révy ale jest tak maličký a nepatrný, že ho lidé sotva si všímají. Jiné květy jsou o mnoho pěknější a spanilejší krásou barev. Ale zdaliž právě z té stránky Panna Maria se nerovná prostému květu révy? Nikoli v bujně nádheře objevila se mezi dcerami Israelskými, aniž šperkem ze zlata a drahokamů a perel stkvěla se, nýbrž dětinnou sprostností, neporušenou nevinností, pokorou a ponížeností kvetla v domku v Nazaretě, skrytá podobajíc se květu vinného kmene. A jakož vinný kmen má kvítků nekonečně mnoho, rovněž stkví se nekonečně mnoho ctností v životě Panny Marie. Ale jest jedna ctnost zvlášt nad jiné daleko zářící, naše útěcha a pomoc ve všeliké potřebě, totiž ta ctnost, o kteréž mudrc Sirach mluví v dnešním čtení, an dí: „Já jsem matka krásného milování.“ Jaká to radost, jaké to potěšení, že jest v nebi

mateřské srdce, k němuž můžeme se utíkat ve všelike potřebě, kteréž s nejuvělejší láskou o nás pečuje a ustavičně u trůnu Božího za nás prosí! Jaké to štěstí, že máme Marii, pomocnici křesťanů, Matku dobré rady! Ach, když naše dobrá matka již dávno byla zemřela, když u jejího hrobu klečíme a se slzami vzpomínáme na to srdce, kteréž vždycky laskavě pro nás bilo, nyní ale pod zemí práchniví: srdce matky Marie bije stále laskavě pro nás, rozprostírá svůj ochranný plášť nad námi a pomáhá nám často předivně ba i zázračně. Svědkem toho jest událost, na jejíž památku ustanovena jest slavnost Jména Panny Marie.

Léta Páně 1683. stáli Turci, když byli zaplavili celé Uhry, s válečnými prapory až před Vídní. Pádem toho města bylo by veta bývalo po křesťanství v Rakousku a Německu. Proto všickni úpěnlivě vzývali Pannu Marii, obranu víry. Avšak válečné vojsko Turků bylo tak četné a štěstí přálo jejich zbraním velice, tak že na potření jich málo bylo naděje.

Avšak Maria neopustí věrných dítek svých. Když nouze a nebezpečí vystoupily nejvýš, tuť, hle, bylo viděti na Lysé hoře naproti Vídní vláti prapory. Soběský, nábožný, královský hrdina, přispíšil v čele svých chrabrých Poláků císaři na pomoc. Měl vojska skrovně, ale tím víc důvěry v Boha a zmužilosti. Dne 12. září 1683, v den bitvy, Soběský při mši svaté přijal Tělo Páně a postavil sebe a vojsko své pod mocnou

ochránu Královny nebeské. Při válečném křiku „Maria! patronko Polska,“ pustili se v bitvu. Brzy uviděli tábor nevěřících a jejich nesmírnou armádu. Krupobití kulí z nesčíslných ohnivých jícňů přivítalo je tak, že vojínové Soběského na okamžik váhali. Ale ve jménu Marie poznovu vrhli se v boj, a jejich útok byl tak hrozný, že Turci dali se na útěk a jejich celý bohatý tábor padl vítězům do rukou. Vítězoslavně vjel král Soběský do Vídně a slavil ihned v chrámě „Te Deum“, díky vzdávaje Hospodinu zástupů a Marii Panně. Na stálou památku toho znamenitého vítězství nařídil papež Innocenc XI., aby v celé církvi v neděli po Narození Panny Marie slavil se svátek jejího slavného a nejsvětějšího *Jména*.

Leč i přítomnost podává nám dosti důkazů o pomoci, již poskytuje Maria Panna.

Magdalena Langhansová, svobodná dívka v Georgsvaldě v Cechách, ležela od jedenácti let, trápená dle výroku lékařů nevyhojitelným neduhem míchy v páteři a prudkými křečmi, beze vší pomoci na loži. Nohy její byly pakostnicí skroucené do té míry, že nemohla se obrátiti ani na pravo ani na levo. Při tom často nemohla pro křeč čelisti, která jí ústa úplně svírala, po mnoho týdnů ničeho požívatí. Když někdy pokusila se něco snísti, dostavilo se hned prudké chrlení krve. Přece však snášela všechna ta trápení stále se vší oddaností do Boží vůle;

svaté přijímání bylo jí ze všeho nejmilejší, její jediná radost a posila.

V posledních dnech r. 1866. měla po tři noci stejný sen; sv. Lidvina, která sama 38 let hrozně trpěla, dala jí na rozum, aby se dala donésti do blízkého poutního místa Filippsdorfu pro dobro ne-li tělu, aspoň duši. Dala se tam dovézt na saních dne 7. ledna 1867 při strašlivém nečase a chumelici a dostala se do Filippsdorfu podobná víc umírající než živé v stavu nejžalostnějším a zcela bez sebe. S velikou námahou ji vzali ze saní a donesli na lůžko v studené modlitebně připravené vedle místa, kde Matka Boží se zjevila. Jen málo osob bylo přítomno, modlily se po tichu za nemocnou, ale chladný vzduch světnice působil na zesláblé ústrojí Magdaleny tak škodlivě, že jsouc bez vědomí musela býti přenesena do obydlené světničky vedle síně. Teprv za několik hodin nabyla vědomí. V hodinu s půlnoci byla znova přinesena do modlitebny a modlila se u místa, kde se stalo zjevení. Skrovná společnost jen čtyř osob ve světnici modlila se tiše, až nemocná konečně nabyla opět smyslů a slabým hlasem promluvila k sestře vedle ní klečící, že nyní asi umře, aby jí podali ještě jen něco málo vody; potom vyslovila, že si přeje, aby se modlili nahlas.

Její přítelkyně modlila se loretanskou litanii. Nemocnou teď uchvátila jakási křeč, i kašlala mnoho krve. Zatím co v modlitbě se opakovalo třikrát: „Maria, uzdravení nemoc-

ných, oroduj za nás!“ spozorovala sestra ubohé trpitelky, jak její nohy po mnoho let zcela zkřivené pojednou se natáhly a z pod pokrývky viditelně ukázaly; dříve byly by se musily spíš přelámati, než by se narovnaly.

Výkřik radostně překvapené sestry zvěstoval přítomným tento znamenitý výjev. Nemocná pak zvolala plna radosti: „Jsem zdráva, necítím už žádné bolesti, musím vstáti a svaté místo políbiti.“ Všickni přítomní rozplakali se hlasitě, když viděli, že ta, o kteréž mysli, že jest blízka smrti, teď náhle uzdravená peřinu odstrkuje, s lože svého utrpení vstává a mnoho slzí radostí roníc kleká a posvátné místo zjevu líbá. Od té doby nemocná necítila žádné bolesti, všechny křeče pominuly, veliký nežit zmizel, všecka bolavá místa na těle byla zahojena.

Zdaliž z tohoto zázračného uzdravení od mnohých svědků potvrzeného není viděti, že Maria jest matka krásného milování; okem, které vždy bdí, rukou, která vždy pomáhá, srdcem, které vždycky láskou hoří?

Avšak Maria jest matka krásného milování nejen slavnými ctnostmi, které ji jako květ vinného kmene ozdobují, nýbrž i požehnaným plodem, kterýž jako rajská réva vydala.

5. „Jako vinný kmen vydala jsem libou vůni a květ můj přináší ovoce cti a poctivosti.“ Ta slova moudrého Siracha přivlastňuje Církev Marii. A Hesychius provolává Panně Marii;

„Zdravas, révo, jež přinášíš nejkrásnější brozny!“
Hugo ze sv. Viktora píše: „Réva kvete a přináší ovoce; tak Maria přinesla květem hojných svých otností ovoce, Krista, hrozen našeho vykoupení, jenž podává svým vyvoleným na zemi víno milosti, na nebi víno slávy.“

Požehnaný plod révy Marie jest tedy Kristus, a v tom jednom plodu jsou obsaženy tisícové plody, plody to našeho vykoupení.

Člověčenstvo bloudilo osiřelé po cestách bídy, žádné duši nebylo lze vjíti do nebe, poněvadž hněv Boží tížil všecky. Kristus ale z nesmírné lásky vzal na sebe lidskou vinu a na kříži ji shladil, rozhněvaného Otce usmířil a věčného spasení nám dobyl. S plesáním můžeme nyní říkati: „Otče náš, jenž jsi na nebesích.“ Bůh opět se zálibou shlíží na nás, jsme synové Boží, dědicové Boží a spoludědicové Kristovi.

Kdož jest s to tu milost pochopiti, kdo důstojně ji vyličit? Spasitel prve než se odebral ze světa, ustanovil nejsvětější Svátost oltářní, v níž sebe sama nám za pokrm duše dává, s námi se pojí, nás žehná a sílí na pouti života. A aby ničeho nechybělo naší duši, založil sv. Církev a jí seslal Ducha svatého, jenž nás milostmi svými provází, osvětčuje a sílí — od kolébky až k hrobu. Bůh tedy jest náš otec, Syn Boží náš vykupitel, Duch sv. náš posvětitel. Za to všecko děkujeme Panně Marii. K tomu přibeřme ještě milostný poklad

samospasitelného učení, sedmerý pramen milosti, totiž sv. svátosti, bohumilou obět mše svaté, zásluhy Kristovy a všech svatých, těch mnoho milostí a odpustků, jichž podává se nám v Církvi, konečně nebeské radosti, které mají někdy zjevití se na nás; ó tu musíme zajisté zvolati: Hojné, přehojné a nesčetné jsou plody, které nám přinesla Maria.

Ale uvažujme též slova, kterými nás Maria volá: „Pojďte ke mně všickni, kdož mne žádostiví jste, a plody mými nasytte se“ (Sir. 24, 36). Požívejme hodně často z tohoto ovoce, jež nám přináší vinná réva Mariánská, a to učiníme pilným přijímáním sv. svátostí, horlivou návštěvou služeb Božích a pobožným konáním modliteb. Děkujme trojjedinému Bohu za ovoce vykoupení a posvěcení, děkujme ale také Té, která nám přinesla všecko to ovoce a tím učiněna jest příčinou naší radosti, příčinou našeho vykoupení, příčinou našeho spasení.

Rozjímání druhé.

Květný věnec k Jmeninám Panny Marie.

„Květ můj přináší ovoce cti a poctivosti.“ (Sir. 24, 23.)

Ve vsi Salenkách blíže Noyonu ve Francouzích koná se po mnoho století prstonárodní slavnost pro zajímavý způsob, jakým se odbý-

vá, jedna z nejpěknějších. Obec představí světské vrchnosti tři dospělé dcery z počestných rodin jakožto nejmravnější a nejctnostnější panny té dědiny. Ta vytkne jednu z nich jakožto nejhodnější a dá její jméno veřejně v kostele ohlásiti, aby mohli všickni zkoumati volbu, jest-li spravedlivá a nestranná. Nestala-li se žádná námitka, zvolená bíle oděná od příbuzných a dvanácti bíle ustrojených panen dne 8. června odpoledne se doprovodí do kostela ke klekátku schválně připravenému a po skončených službách Božích se uvede slavnostním procesím při hudbě a zpěvu do kostela sv. Medarda, tam jí farář na hlavu vsadí posvěcený věnec z růží modrou stuhou okrášlený a napřed stříbrnou sponou ozdobený a odevzdá jako čestný dar dvanáct tolarů. Zvolená nazývá se růžová královna i dovedou ji při zvuku hudby a střelby z hmoždířů do zámku, kdež se upraví štědrá hostina. Po té pán zámku zahájí s růžovcou královnou prostonárodní tanec, po němž mládež vesnická tančiti počne. Druhého dne pozve růžová královna všecka děvčata ze vsi k sobě a vyčastuje je slušnou hostinou.

Původcem a zakladatelem této významné slavnosti, kteráž rozkvět ctnosti u mládeže, zvláště ženské, velice budí a šlechtí, jest svatý Medard, biskup noyonský. Částí jmění svého tu slavnost na věčné časy založil a zabezpečil k tomu účelu, aby ctnost a dobré mravy u mládeže panovaly, aby panny se vyznamenávaly čest-

ným věncem nevinnosti a čistoty srdce a tím následovaly té svaté Panny, kteráž jest všelike ctnosti vzorem a obrazem.

Neboť Maria jest královna panen, všecky je převyšující leskem čistoty, okrasou nevinnosti, koruncou své královské důstojnosti. Ji pozdravuje nábožný učitel církevní Tharasius „ozdobou panen, bezvadným beránkem, čistým a neposkvrněným příbytkem Božím.“ Jest pravá královna růžová, mající vonný věnec z květin ctnosti na hlavě, oslavována od Boha, pozdravována od andělů, ctěna od všech svatých.

S jakým asi jásotem dnes všickni andělé a svatí v nebi slaví svátek jejího jména, s jakou radostí, s jakým rozechvěním jí podávají nevadnoucí věnce z kvítí!

Ale i rám jest Maria matkou, též my slavíme dnes její jmeniny. Když matka má svátek svého jména, dostavují se děti její všecky, a žádné nesmí scházeti. Ale nepřichází s prázdnem. Jedno podá květný věnec, druhé nábožné přání, všecky věnují milující srdce. Zdaž i nám nesluší, abychom dnes s milujícím srdcem a nábožným přáním se dostavili před Marii a jí podali krásný květinový věnec k slavnosti jejího jména? Maria Panna měla hned na zemi velmi ráda květiny nejen pozemské, které barevnou rozmanitostí oko baví, nýbrž především nebeské, vonné kvítí ctností. Slovy moudrého Siracha uvádí ji svatá Církev dnes k nám mluvící slovy: „Květ můj přináší ovoce cti a

poctivosti. — Rostla jsem jako květ růžový ve dnech jarních a jako lilie, které jsou při toku vody.“ (Sir. 50, 8.) O ní se píše v písni Šalomounově: „Zahrada zamčená jsi“ (4, 12.). Pravdivě zahrada rozkoše, v níž kvetou všelike květiny, a zavřená v ten způsob, že ni žádnou lstí hada pekelného nemůže býti porušena. Ji zove Jan Geometer (Orat. in Deip. Annunt. num. 23.) „zahradou neporušitelnou a neuvadlou, v níž kvetou lesklá lilie, libovonná růže, tiše ukrytá fialka, ano všechny květiny ctností.“ Nuže z těch květin dnes uvijme k slavnosti sv. Boží Rodičky věnec, do něhož dáme:

1. lilii, 2. fialku, 3. růži, 4. pomněnku.

1. V květný věnec Panny Marie zavijeme nejprv *lilii*.

Lilie svou oslňující bělostí jest obrazem neposkvrněné čistoty srdce Panny Marie. Když jí anděl přinesl poselství, že má býti matkou Boží, tázala se s údivem: „Kterak se to stane, jelikož muže nepoznávám?“ Slíbilat Bohu, že ustavičně zůstane pannou. Když anděl ji ujistil, že počne nadpřirozeným způsobem, tu teprv svolila. Jak tedy velebně jeví se Maria lilii čistoty srdce! Proto také dí v Písni Šalomounově (2, 1.): „Já jsem lilie v údolích.“ Bůh sám ji pozdravuje slovy (Pis. Šal. 2, 2.): „Jako lilium mezi trním, tak jest přítelkyně má mezi dcerami.“ A sv. Ambrož píše: „Kdo při pohledu na lilii nebývá bezděky upamatován na ctnost čistoty, která na Marii nejvelebněji se ukazuje

a nejdokonalejšího zobrazení došla.* Z též příčiny představuje se archanděl Gabriel při zvěstování vznešeného poselství s lilií v ruce; proto drží Maria zhusta lilií v pravici; proto vypravuje nám nábožná pověst, že lilie vyrostly na hrobě Panny Marie.

Avšak lilie netoliko má světlé roucho, nýbrž i vydává líbeznou vůni a dává nám poznati zálibu, jakou Bůh má v čistotě srdce. Duch sv. dí v knize Moudrosti (4, 1): „Ó jak krásné jest čistotné plémě v stkvělosti; nesmrtelná zajisté jest památka jeho, neboť u Boha známo jest i u lidí. Na věky korunováno slaví vítězství, dobyvši odplaty bojů neposkvrněných.“ Pro libovůni té krásné ctnosti vyvolil si Kristus za matku čistou jako anděl pannu, za pěstouna čistého Josefa, za přítele panického Jana, za miláčky nevinné dítky. Nahoře v nebesích panenské duše dle Zjevení sv. Jana stojí nejbliž Beránka a následují ho, kamkoli jde, tak že o Kristu platí slova Písně Šal. (6, 2.): „Milý můj pase mezi liliemi.“ Ó jak asi ti panenští svatí, jako: sv. Anežka, Cecilie, Lucie, sv. Václav, Alois, Stanislav, chválí a velebí královnu Marii za vzor, který jim dala, za ochranu, kterou jim poskytovala, za přímluvy, které přednášela za ně u trůnu Božího, za milosti, kterých jejím prostřednictvím nabývali! Jak jest vaše srdce samou blažeností naplněno, vy andělové v těle, kteříž jste vzácnou ctností pa-

nenství stali se přáteli andělů, bratřími andělů, druhy andělů!

Již zde na zemi oblétají svatí andělé nevinnoš ochranou svou. Neúhonný Jakob viděl ve snách celé sbory andělů s nebe sestupovati k sobě. Čistý pěstoun Josef byl v několika snech poctěn zjevy andělskými. Čistá nevěsta sv. Cecilie, sv. Františka Římská, uzřely často svého strážného anděla ve viditelné spůsobě po boku svém.

Pročež, duše křesťanská, postav sebe a nevinnoš svou pod mocnou ochranu Marie, libovonné lilie. Dokud budeš čista, budeš bezděčně ke všemu dobrému náchylna a proti všemu zlému odporem naplněna. Dokud budeš čista, budeš míti radost z modlitby a služeb Božích, bude tě jasná a veselá mysl blažiti a požehnání Boží patrně na tobě spočívati. Ale nedokazuje-li zkušenost, že vše dobré v lidské duši vadne, dusí se a mizí, jakmile pozbyla své čistoty? že od toho okamžení ruka Boží od ní se odvrací a neštěstí jako železný řetěz na její paty se připíná?

A přece bohužel svět tuto věc na lehkou váhu brává. Ctnost čistoty srdce bývá tak nepatrně vážena, a páchávají se proti tomu ohavnosti v křesťanském světě, jakých by se v pohanském s těží nalezlo. Sodoma a Gomorha byly za ten hřích tak přísně potrestány, a jak soudí o tom svět? Ušklíbá, směje se tomu, má to nejvýš za přestupek lidské křehkosti, za mali-

chernost. Jak že? To že jest malichernost, co Bůh skrz Mojžiše na hoře Sinai za hromobití a blesku zapověděl? To že jest malichernost, co trestati se musilo v Starém zákoně ukamenováním? To že jest malichernost, o čem praví sv. písmo, že nevejde do nebeského království, že tedy jest to hřích těžký, smrtelný? To že jest malichernost, zač přichází kárná metla Boží do rodin, z čeho pocházejí nesvornost manželů, špatné vychování dítek, různé nemoce, útrapy a muka? To že jest malicherné, když člověk nesvědomitý přetvářením, lichocením a klamným připovídáním slabší pohlaví vláká v osidla hřichu, uvrhne v neštěstí, bídu, nářek a zoufalství?

Hleďtež tedy, křesťanské panny, na Marii Pannu, jak v rukou drží lilium čistoty, a snažte se následovati jí.

2. K lilii připojíme *fialku*. Fiala kvete v úkrytu a je odznakem tiché domácnosti Panny Marie. V jizbičce chudičkého domu v Nazaretě modlila se, když jí anděl přinesl nebeské poselství. Ovšem opustila to klidné místo, když chvátala k příbuzné Alžbětě. Ovšem musila se rozloučiti s tím blahým místem, když s Josefem cestovala do Betléma. Byla sice nucena utíkat do daleké země, aby ušla ukrutnosti Herodesově. Ale když se navrátila, byla jí opět ta chýže svrchovaným štěstím, rájem, vším. Josef, tesař zhotovoval, jakož vypravuje sv. Justin, pluhy, jha a vozy. Maria Panna působila v do-

mácnosti jedině toho jsou dbalá, aby vyplnila povinnosti hospodyně a matky. Ježíš Kristus dle pověsti jako pacholík pomáhal svatému pěstounovi při díle; a rovněž i drahé matičce mnohou službu domácí prokazoval. Nebeský klid a nebeské štěstí přebývaly v tom rodinném kruhu a činily z toho tichého domu ráj svrchované rozkoše.

Ženy křesťanské! zdaliž vaše srdce se nerozhvívá radostí, když pomýšlíte na ten blahý rodinný život v Nazaretě, a nežádáte-li si též, aby to blaho zůstávalo ve vašem domě? Ó, buďtež každá Marií, a vaše rodina bude odleskem blaha Mariina. I vám budiž rodina vaše pokladem nejvzácnějším. Říkejte vždy s básníkem :

„Nežádám hlučných radostí, můj tichý dům mi světem buď! Jen plnění povinností jak hvězda osvětluj mou hrud. Jen na to stále mysl mám, kterak ti lásku projevim; klid bytu rozkoší dá nám víc, nežli svět vším hlukem svým.“ Čeho mohou poskytovat různé zábavy ženě? Nemusí-li kvůli nim své domácí povinnosti zanedbávat? Nemusí-li své děti opustiti a svěřiti čeládce? Nemusí-li kvůli zábavě často porušiti poklid domácí? Proto blahoslavený *Jiljí* píše: „Nechceš-li pozbyti pokoje v domě, musíš si přidělati na dveře domovní dva známky; jeden se jmenuje: „Mnoho nevycházej!“ a druhý: „Mnoho nevpouštěj!“ Nevaž se mnohými nitkami na vnější svět, snadno se přetrhne některá a spů-

sobí ti nevoli. Zastři dům svůj počestnosti závojem, budeš v něm přebývati s pokojem.

A co řekneme ušlechtilému oboru působnosti, jaký nalezá křesťanská matka u vychování dítek svých? Právě může říkati: „Mé srdce svou zahrádku má mateřskou láskou pestěnou: jí věnuji vši píli svou, a Bůh jí jistě zdaru dá.“ Její dobře vychované děti někdy budou šťastny, budou jí ještě u hrobu děkovati a nikdy na ni nezapomenou.

Takovou šlechetnou hospodyní a matkou byla sv. *Františka Římská*. Jako manželka plnila každou povinnost, a přání manželovo bylo jí rozkazem. Zachovávala dokonale spůsoby jemného mravu a vznešeného stavu, navštěvovala i přijímala společnosti, odívala se aksamitem a hedvábím, ale nezakládala si na tom. Avšak hlučných slavností, bujných tanců a veřejných zábav nikdy se neúčastnila. Jsouc v čele jednoho z předních a nejbohatších domů římských ozdobovala všecken domácí život půvabem ctnosti. Vládla s opatrností, byla mírná i dle potřeby přísná, a musela-li kdy kárati, činila to sláskou. Mužovi snažila se radosti připravovati tak něžným a důvtipným spůsobem, že jí zůstal celým srdcem oddán. Jednoho dne, když se modlíla, služka vešla k ní a ohlašovala: „Milostivá paní, pán chce s vámi mluvit.“ Ihned ustavši od modlení spěchala k němu. Navrátivši se našla tu větu, kde přestala modliti se, napsanou zlatými písmeny. Opravdu zlaté to naučení, že

služba domu, služba muži a dítěti, v komoře a kuchyni jest též služba Boží. Její manželství bylo požehnáno čtyřmi dítkami. Považovala je za dar nebes, a bylo jí blahou radostí jejich srdce obracet k nebi, s nimi hovořiti o lásce Boží, s nimi a za ně se modliti, aby je Bůh žehnal. Její modlitba byla vyslyšena, dočkala se na dětech svých mnohé radosti.

Šlechtnou matkou byla také císařovna *Marie Terezie*. Ač byla jí svěřena vláda tak veliké říše, přec za nejšťastnější pokládala sebe v kruhu své rodiny, řídila obezřele vychování syna svého, ba starala se i o domácnost a služebnictvo. Kdysi jedouc nazpět do Vídně spatřila děvče venkovsky oděné u cesty seděti a hořce plakati. Císařovna přikázala hned zastaviti a tázala se dívky, proč jest smutna? „Jak bych nebyla smutna?“ odpověděla dívka, „jsem chudá sirota, opuštěná ve světě. Jdu do Vídně na službu, ale jsem tam zcela neznámá a nevím, kam.“ Dáma se pousmála a řekla: „Netrať mysli! Budeš-li pilná a hodná, jistě dobře se ti povede. Proto jen jdi do Vídně a ptej se na paní domu čísla 1., ta může z hodných dívek některou potřebovati, ta tě jistě přijme do služby.“ Děvče stojí přemýšleje a praví: „Bylo by tak dobře, ale dbá-li se v tom domě také o křesťanské náboženství a dobré mravy jako u nás v Tyrolsku?“ „Jen jdi s Pánem Bohem,“ odpověděla paní velice dojatá, „buď bez starosti, tam má náboženství vždycky

zastání.“ Jela dále, dívka ale kráčela radostně do Vídně a tázala se hned prvního, koho potkala: „Dobrý pane, nemůžete-li mi povědět, kde naleznu paní domu č. 1.“ Ten ale zavrtěl usmívavě hlavou a šel dál. Nevědouc si rady stojí děvče, sotva se osměluje dále se ptáti. Ale tu přichází pán s jasnýma modrýma očima, vzezřením velmi vlídný a přívětivý, k němu nabývá důvěry a promluví prosebně: „Ach pane, kde pak naleznu dům č. 1.“ Cizinec podívá se na ni vážně a praví: „Aj, proč pak hledáš ten dům, dítě milé?“ A dívka vypravuje, jak nějaká paní, velmi krásná a přívětivá, ji na cestě potkala a do svého domu objednala, že tam prý vstoupí do služby. „Tedy, mé dítě,“ pravý neznámý, „vidíš tamhle, kde stráž přechází, tam jest dům č. 1.; ale lépe, pojď se mnou, dovedu tě k té paní.“ Brzo stojí před domácí paní, ta jí vlídně praví: „Tedy pojď ke mně do služby, pracovitě děvče jest pro dům zisk.“ Po těch slovech dívka klekne, majíc srdce plné díků, oči plné slz; dovídá se, že Josef, sám císař, byl jí šlechtným vůdcem, že Marie Teresie, první a nejšlechtnější z domácích paní v celé rakouské říši, to byla, která jí k šťastnému zaopatření milostivě dopomohla.

Následujte, křesťanské ženy, takových šlechtných žen, na nichž se stkví violka tiché domácnosti.

3. Třetí květinu věnujme Marii Panně a

sice tu, ku které ji Církev sama přirovnává, *ruži*. Růže svou něžnou červení jest obrazem lásky a mírnosti, kteréžto ctnosti jako božský dech rodinný život Panny Marie osvěžovaly. Láska zářila z jejího pohledu, slova i činu. A tu lásku korunovala tichost a mírnost ducha Panny Marie. „Láska,“ dí sv. *František Saleský*, „svítí jen tehdáž dokonalostí svou“, když jest mírná.“

A není-li láska a mírnost nejpěknějším šperkem žen? Píše sv. Petr: „Ozdoba žen nebuď zevnitřní splétání vlasů, aneb obkládání zlata, aneb obléčení šatstva, nýbrž člověk srdce, kterýž jest skrytý, v neporušitelnosti pokojného a krotkého ducha, jenžto jest před obličejem Božím bohatý.“ (1. Petr. 3, 3.) Láska a mírnost jsou jako křídla, jimiž se snáší štěstí na rodiny. Když páská lásky spojuje srdce oudů rodiny, když otec a matka a děti jsou sobě v Bohu a pro Boha upřímně oddáni, když si nelají a nezlořečí, když si jeho života usnadňují vespolečnou ústupností a úslužností; tehdáž stává se skromná chýže chrámem Božím, nejchudší komůrka bytem andělů a stav manželský nikoli slzavým bolestí dolem, nýbrž pozemského štěstí vrcholem.

Neboť tichý, mírný duch působí mocí velmi podivnou. Mnohem víc přídíš, křesťanská matko a hospodyně, u těch, kteří jsou tvé správě poddáni, když rozkazy jim dáváš s přívětivou mírností, než kdybys proti nim vystupovala pánovitou přísností a velitelskou krutostí. Mnohem více vymůžeš, manželko, na srdci mužově, když

v každém slově tvém spočívá mírná vlídnost, než kdybys hleděla urputnou prudkostí a vzdornou svéhlavostí vůli svou jemu vnutiti a jej takměř k boji proti sobě vyzývala. Mnohem pěknějších výsledků své vychovatelské činnosti, matko, dočkáš se na svých dětech, snažíš-li se mírným duchem jejich srdce pro dobré rozehráti, než kdybys jim krutě lála.

Takovouto andělskou mírností vynikala sv. *Isabella*, choť krále Dionysia portugalského. Zdálo se, že vlastní syn králův jako Absolon, zamýšlí za živobytí otcova panování uchvátiti. Král chtěl zbujného syna uvězniti, což se mu však nepodařilo. Isabella konala se svými dvorními dámami mnoho pobožností, aby Bůh opět pokoj v rodinu uvedl. Že při tom hleděla napomínáním a prosbami pohnouti syna, aby se poddal, a otce, aby odpustil, netřeba dokládati. Ale dvořané, kterýmž v jejich prospěchu na tom záleželo, aby se rozbroj udržel, poštvali krále i na Isabellu, že prý strany synovy se přidržuje. Král proto vypověděl manželku do města Alanguery. Ovšem nabídli se rytíři, že půjdou jí proti králi na pomoc. Avšak Isabella vyjádřila se, že chce raději trpěti chudobu a křivdu, než svoliti ve válku, kterouž by tolik lidí přišlo nevinně o jmění a život. Zůstala v Alanguere a v úkrytu svém zbožně žila. Král dověděl se o tom, zpatoval se, pustil z mysli všechno podezřívání a povolal královnu nazpět. Také se jí podařilo zjednati smír mezi otcem a synem. Avšak rozkol

neblahý opět se vznítit až došlo dokonce ku skutečné bitvě mezi přívrženci otcovými a synovými. Isabella láskou a hořem puzená jela koňmo na bojiště nedbajíc střel, vyhledala otce, pak syna a domlouváním způsobila, že bitva se zastavila, syn otci se podrobil, tento pak dal synovi otcovské požehnání.

Takovou měrou kéž růže lásky a mírnosti v srdci každé křesťanské ženy kvetou, aby o ní mohlo se říkati: „Cesty její jsou krásné a všechny stezky její pokojné“ (Přísl. 3, 17.). Jako růže jest královnou květin, tak láska jest královnou všech ctností, dobývá srdcí všech, získá nám Boží zálibu a činí, že jsme podobni královně nebeské Marii.

4. Čtvrté kvítko, kterýmž ozdobíme květný věnec Panny Marie, jest *pomněnka*.

Maria na Boha vždy pamatovala; bohabojnost a nábožnost bydlely v její duši. Můžeme poznati tu nábožnost, když slyšíme Marii, ana praví andělovi: „Hle já děvka Páně, staň se mi dle slova tvého.“ Můžeme ji poznati, když vidíme ji později, jak svého dvanáctiletého syna vede do chrámu do Jerusalema. Můžeme ji poznati, když ji pozorujeme u kříže Kristova, kdež nejvěrněji setrvala. Můžeme ji poznati, když spatřujeme Marii modlící se v kruhu apoštolů při očekávání příchodu Utěšitele Ducha svatého s nebe. Všady zjevovala se v Marii a víře statečná, bohabojná duše, a tím učiněna jest vzorem

ženské ctnosti, jejíž silou a korunou jest pravá nábožnost.

Každý člověk, který pozbyl víry, jest ubohý a k politování, ale nejvíce litovati jest nevěřící ženy. Muž jde z domu na veřejnost, jest činný a dochází často mezi lidmi uznání, cti a slávy u světa. Ale žena má skrytou a tichou působnost, těžké povinnosti, a zhusta jest jí odepřena všeliká vděčnost a uznalost. Jak často musí matka od svých vlastních dětí, pro něž všecko činí a obětuje, ještě nejhorší nevděk zkoušeti! Kde má tato matka nalézati potěchy, síly a statečnosti mysli, ne-li ve sv. náboženství?

S mnohými útrapami jest vám zápasiti, křesťanské ženy! Nehody rodinné často raní vaše srdce, vzdechy starostí vystupují z vaší sevřené hrudi. Mnoho nocí bez spaní obětujete pro dítě. S námahami a obětmi vychováváte je a pracujete a pečujete po všecken život o ně. Než tu neuprosná smrt vyrve vám dítě z náručí a položí je do rakve. Nebo stihne ženu krutý osud, že jí manžel umře a zůstává ji jako vdovu s několika sirotky. Co může v takových strastech ženu udržeti, aby neklesla, si nezoufala, než náboženství, bohabojnost a modlitba? Z té také příčiny ženy mnohem více než muži dbávají o náboženství a modlitbu, protože cítí, jak jest jim třeba této berly.

Svatá *Hedvika*, vévodkyně slezská, přestála za života svého kruté zkoušky. Jeden syn jí

zemřel v mládí, oba druzí, Jindřich a Konrád, mezi něž otec rozdělil Slezsko a Polsko, upadli v rozepři, z níž vzešla krvavá válka mezi Němci a Poláky. Poláci byli přemoženi, a Konrád pádem s koně přišel o život. Manžel její, na němž lpěla celým srdcem, odebral se s křížáky do sv. země, byl pak ve válce s Poláky zrádně přepaden, těžce poraněn a zajat. Srdce Hedviky se chvělo bolestí, ale v modlitbě nalézala posilu. Odešla a opatrným vyjednáváním vymohla manželovi svobodu a pokoj zemi. Roku 1238 uchvátila smrt jejího chotě. Když jeho mrtvola byla přivezena do Trebenice a sestry ji přijaly s náramným kvílením, uzavřela se Hedvika do komnaty a o samotě modlila se mlčky klaněje se vůli Boží.

Četné tlupy Mongolů v tom čase vtrhly pleníce a vraždice i do Slezska. Vévoda Jindřich Pobožný, syn Hedvičin, opřel se jim na polích Lehnických, ale byl přemožen a v bitvě mrtev padl. Všecko truchlilo; vdova a sestry padlého hynuly hořem; jen ona, matka, udržela si statečnou mysl a těšila je bědující. Pozdvihla oči a ruce k nebi a modlila se: „Ó Pane, ty jsi mi dal syna, byl mi ze všeho nejdražším na zemi, nyní vzal jsi jej k sobě, budiž jméno Tvé pochváleno. Tobě poručím jeho duši; vždyť umřel v čestném boji za víru a za zem, k její obraně jsi jej ustanovil.“

Rozjímání třetí.

Patero písmen jména Maria.

„Jméno Panny Maria.“
Luk. 1, 27.

V jistém městě ve Vlaších meškala společnost ukazující v železných klecích divoká zvířata: lvy, tygry, pardaly a hyeny. Následkem neopatrnosti hlídačů vyskočil jeden lev z kleci své. Zuřivé zvíře pádilo po ulici. Lidi jí měla úzkost a hrůza; všecko utíká, toliko maličké dítě tamto v stínu domu spí. Lev je zočí a již skokem jest u něho. Již vyvaluje na ně krvolačné oči, za okamžení ubohé dítě bude usmrceno. Lidé to vidí, lomí rukama a volají o pomoc. Ale kdo má šelmě vyrvati kořist? Nikdo se neodvažuje. Avšak přece — ze zástupu vyskočí bědující žena a běží k dítěti; domlouvají jí, aby svůj vlastní život nevydávala v šanc; neposlouchá těch slov, nevidí pro sebe nebezpečení, má oči pouze pro své dítě. Srdnatě vrhá se proti dravci, zápasí s ním a hle! dravec upouští od oběti své. Když dítě to dorostlo a uslyšelo, co učinila pro ně matka, zdaliž nebylo jemu jí ten čin po celý život odplácti nejvřeější láskou?

Těž my, rozmilí, nalézáme se v takovém nebezpečení. Hrozívá nám též lev, který po slovu apoštola (1. Petr. 5, 8.) obchází, řve a hledá, koho by pohltit. Tím lvem jest neštěstí,

které často člověka stihne, pokušení, které smrtelníka k zlému láká, hřích, v nějž křesťan se vrhá. Tehdáž také přibližuje se matka a pomáhá nám. Jest to Maria, Matka Boží, mocná královna nebeská, Panna, před níž archanděl v pokoře se uklonil, ta mocná žena, která hadovi hlavu potřela, ta svatá matka, jejíhož mocného a předivného jména dnes svátek slavíme.

V Starém zákoně dočítáme se o mnohých ženách, z nichž každá nějakou ctností zvlášť vynikla. Panna Maria vynikala všemi těmi ctnostmi v míře svrchované. Jest to zvlášť pět žen, jejichž jména začínají těmi písmeny, kteráž dohromady složená činí jméno *Maria*. Jsou hodny, abychom srovnávajíc je s Pannou Marií o nich rozjímali. Jsou to:

Mirjam, pečlivá sestra Mojžíšova,
 Anna, pobožná matka Samuelova,
 Rebeka, dobrotivá nevěsta Isákova,
 Judith, vítězitelka nad Holofernem,
 Abigail, moudrá žena Nabalova.

I.

Farao v Egyptě rozkázal, aby každý israel-ský pacholík hned po narození byl v řece utopen. Mojžíše skrývala matka po tři měsíce. Déle tajiti ho nemohouc, vložila do ošitky ze sítí omazané klím a smolou a pustila do rákosí u břehu řeky Nilu, poručivši ho Bohu. Sestra jeho *Mirjam* pozorovala z daleka, co se s ním

bude dítě. Přišla dcera Faraonova se koupat, rozkázala ošitku vytáhnouti a otevřítí; uzřevši pacholíčka plačícího, slitovala se nad ním; i řekla jí Mirjam: Chceš-li, ať jdu a zavolám ženu hebrejskou, kteráž by odchovala to nemluvňátko? Se svolením jejím přivedla matku svou a té odevzdala královská dcera dítě, aby jí je odchovala a pak navrátila. Tak byl Mojžíš zachován, a když oospěl v muže, učiněn jest zachovatelem israelského národa. Na rozkaz Boží je vyvedl z Egypta, na poušti blahodějně vodil a připravoval ku příchodu do zaslíbené země.

Jaká tu podobnost mezi Mojžíšem a Ježíšem! Mojžíš byl vložen do chatrné ošitky, Ježíš položen do jeslí. Mojžíš byl odložen z lidské společnosti do řeky; Ježíš byl od svého národa vyvržen, nedopřáno mu ani, aby se narodil v lidském obydlí, ale pustý, osamělý chlév byl jeho rodištěm. Mojžíš měl býti usmrcen na rozkaz králův, a Ježíše hleděl usmrtiti král Heródes. Mojžíš byl zachován a vychován v Egyptě; Ježíš pak do Egypta se utekl a tam strávil útlé dětství. Mojžíš vysvobodil národ svůj z kruté poroby a záhuby strojené od Faraonů; Ježíš vyprostil všecko člověčenstvo z poddanosti nejukrutnějšího nepřitele, knížete říše temnosti, a ze zahynutí věčného. Mojžíš opatřoval lidu blaho na zemi, Ježíš vydobyl nám blaženost věčnou v nebi.

Mojžíš byl zachován sestrou o něho tak pečlivou. Ó jak upírala neodvratně zraky na

ošitku v rákosí, jak úzkostně čekala, co se bude dít s bratříčkem; jak napnutě pozorovala, kterak s ním naloží dcera králova, jak se zaradovala znamenajíc, že naň pohlíží útrpně, jak spěchala k ní se zvěstí, že ví o ženě, která by to dítě odchovala! — Ježíš byl vypěstován od Marie, matky své nejstarostlivější. Ó, s jakou pečlivostí kladla zrozence svého do jeslí a ovinula plénkami litujíc, že čeho lepšího nemá; jak ho tiskla k prsoum a dechem svým zahřívala! Jak pečлива byla oň na útěku do Egypta a v té vzdálené zemi mezi cizími lidmi, mezi pohany! Jak starostlivě střežla jej v útlém mládí jako zřítelnici oka svého!

Čím se jí za to zavděčíme? Jestliže chceme, aby působení Ježíšovo nebylo nám na zmar, stanovme si jeho učení a příklad za pravidlo života, jeho milostí užívejme, abychom se vzdělávali v lid vzácný, následovný dobrých skutků, v důstojné chrámy Boží. Israeli prohlásil Mojžíš: „Proroka z národa tvého a z bratří tvých, jako mne, vzbudí tobě Hospodin, Bůh tvůj, jeho poslouchati budeš.“ (5. Mojž. 18, 15). Ten prorok, král proroků, jest Ježíš Kristus. O něm prohlásil v slávě Bůh: „Tentoť jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil, jeho poslouchajte.“ Jeho poslouchati ukládá nám také matka Panna Maria, říká nám, jako řekla služebníkům při svatbě: „Cokoli vám řekne (Syn můj), čiňte.“ Tím zachováme Ježíše v srdcích svých, jakož sv. Pavel dává návod, aby Kristus

skrze víru láskou se osvědčující přebýval v srdcích našich, abychom mohli po něm říkati: „Živ jsem já, již ne já, nýbrž živ jest ve mně Kristus.“ (Gal. 2, 20.)

II.

Anna, manželka *Elkanova*, rmoutila se velice, že dítěk nemá. Veřejně opovržena byla u Židů každá žena neplodná. S mnohým pláčem modlila se *Anna* v chrámě Jerusalemském, aby ji Bůh obdařil plodem, slibujíc, že bude-li mítí syna, bude jej obětovati na vždy v službu Boží v chrámě a v přísný život nazirejský.

Panna Maria ustanovila si a zavázala se slibem, že zůstane vždy pannou; jen na zřejmý božský příkaz zasnoubila se *Josefovi*, ale učinila s ním smlouvu, že panenství své nezruší; i k božskému mateřství teprv tenkrát svolila, když byla ujištěna, že počnouc z Ducha svatého pannou býti nepřestane. Nedbala potupy a opovržení světa pro vzácnou ctnost ustavičné čistoty. Sv. *Bernard* k ní volá: Ó *Panno* moudrá, *Panno* pobožná! kdo tě vyučil, že panenství líbí se Bohu? Nepravím, že jsi neměla rozkazu, ale ani rady, ani příkladu jsi neměla.“

Rozmilý křesťane, tak máš také zachovávat se oproti světu, neříkej: „Co budou lidé o mně mysliti a říkati, když nebudu dle jiných se spravovati? Máme dbáti a hleděti si, abychom měli u všech čest a dobré jméno, abychom nikomu nedávali pohoršení. Přikázal nám

to božský učitel: „Tak svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a oslavovali Otce vašeho, jenž jest v nebesích“ (Mat. 5, 16.) Apoštol jeho volá: „Opatrujte dobré nevoliko před Bohem, ale i před všemi lidmi.“ (Řím. 12, 17.) Kdykoli však máme něco dobrého vykonati, něčeho příjemného se zřící, nějakou oběť Bohu podati, nesmíme dbáti lidských úsudků, které přechoasto bývají nepravé, haní dobré a chválí zlé mravy. Jen když Bohu se líbíme, třeba jsme byli za to u lidí opovrzeni a tupeni. Tehdáž si připomínejme výrok apoštolský: „Přátelství s tím světem jest nepřátelství s Bohem; protož kdo chce býti přítelem světa, nepřitelem Božím učiněn bývá.“ (Jakub 4, 4.) Držme se toho hesla sv. Pavla: „Kdybych se lidem líbil, služebníkem Kristovým bych nebyl.“ (Gal. 1, 10.)

Anna dle své prosby obdržela syna Samuela; hned ho obětovala Hospodinu, a jakž poodrostl pacholíček, věnovala ho na celo službě Boží v chrámě. Jejím vychováním vydařil se v muže podle srdce Božího, jenž Israelitům prokazoval nejznamenitější služby, jako věhlasný prorok je spasitelně učil a napomínal, bohoslužbou v chrámě po boku velekněze vyjednával jim božské milosti a k pobožnosti je povzbuzoval, a blahodárně je spravoval; za to od všeho lidu byl velmi milován a oslavován. Panna Maria učiněna jest matkou; jakou? Sv. Bernard k tomu dokládá: „Kristu tedy proka-

zuješ se pannou, nevědouc, že máš jemu prokázati se i matkou. Opovrženou býti v Israeli volíš a kletbu neplodnosti podstoupiti; a hle, kletba se proměňuje v požehnání a plodností vyrovnává se neplodnost.“

Panna Maria počala z Ducha svatého a porodila Toho, jenž slove „Syn Nejvyššího“, „jenž jest oblesk slávy a obraz podstaty jeho, nesa všecko slovem moci své.“ (Žid. 1, 3.) „Naučil nás dokonale Boží pravdě a vůli, obětoval se za nás krvavě na kříži a obětuje se nekrvavě na oltářích jakožto „kněz na věky dle řádu Melchisedechova“ (Žalm 109, 4.), jakožto oběť čistá, o niž bylo předpověděno, (Mat. 1, 11.), že se bude obětovati Hospodinu od východu slunce až na západ, i přimlouvá se v nebesích u Otce, aby nám jeho hněv obrátil v milosrdenství, vyjednal nám u něho všelike milosti; vládne námi jako král laskavě a milostivě pečlivý, aby nás dovedl do království svého věčného v nebesích. Jest náš Spasitel, pravý Kristus t. j. pomazaný, nejvyšší učitel, kněz a král. K tomu všemu byl působilý svou božskou přirozeností, avšak pokud se lidské přirozenosti týká, nemálo k tomu též přispívalo vychování od panenské Matky. Ona ne-
toliko tělesný, ale i duševní život jeho vždycky nejpečlivěji opatrovala.

Křesťanští rodiče! Považujete-li též každé dítě své za drahocenný dar přijatý od Boha? pamatujete-li, abyste je dobrým vychováním

zúšlechtili a někdy neporušeně navrátili Stvořiteli? Nemusí dobré vychování u každého se zdařiti, ale jistě záleží na něm mnoho, velmi mnoho. Bez dobrého vychování musí člověk uběhnouti v duševní zkázu. Obzvláště matka působí velmi mocně v duši dítěte. Její každé slovo, kterým učí a napomíná, vniká mu do srdce jako símě a vydává užitek ctnostného života; její dobré činy jsou mu neodchylným pravidlem; i kdyby zbloudilo s pravé cesty, zpomínkou na dobrou matku vrátí se na ni opět. Sedm bratří Machabejských a rovněž sedm bratří římských, synů svaté Felicity i sedm synů sv. Symforosy, byli by sotva tak srdnatě podstoupili a vytrpěli ukrutné mučednictví, kdyby byly je matky vychováním nepřipravovaly a k vytrvalosti v mukách nepovzbuzovaly. Blahoslavená *Blanka* obětovala Bohu každé dítě své hned v životě mateřském a skutečně dosáhly svatosti. Říkávala synu svému: „Raději bych tě viděla na marách mrtvého, než živého jediným těžkým hříchem poskvrněného.“ — Sv. *Teresie* vypravuje ve svém životopise: „Můj otec velmi rád čítal dobré knihy a dával je nám dítkám čísti, v čemž jej matka podporovala, učíc nás k Bohu se modliti a vzbuzujíc v nás úctu k Panně Marii a Svatým. Tyto pocity ozývaly se v srdci mém již v 6. a 7. roce věku. Mocně působil i příklad rodičův. Otec můj byl velmi laskav k chudým a útrpný k nemocným. Se sluhy

zacházel velmi laskavě.) Vždy jevil prostnost a upřímnost; nikdo jej neslyšel přísahati aneb někoho pomlouvati. Nikdo se mu lidskostí a zdvořilostí nevyrovnal. I matka má byla velmi ctnostná. Ačkoli byla velmi sličná, nikterak si na tom nezakládala. — Sv. *Františka z Chantalu* vychovávala své děti sama zbožně. Když ráno děti vstaly, učila je modliti se k Bohu, vyučovala je a též služebníky pravdám sv. náboženství. Nedovolovala, by se promluvílo slovo, které by mohlo uraziti jejich nevinnost, pečujíc o to, aby za stolem jen dobré věci slyšely. U večer modlila se s nimi litanii k Panně Marii a žalm: „Z hlubokosti volám k tobě“, atd. za jejich v Pánu zesnulého otce. Napotom kázala jim zpytovati svědomí, poručiti se do ochrany anděla strážného a říkati nahlas společně: „V ruce Tvé, Pane, poručím ducha svého“ atd. Posléze, pokropivši je svěcenou vodou a dávši jim požehnání své mateřské, položila každé zvlášť do postýlky a nikdy pospolu. Setrvala ještě půl hodiny na modlitbách, dokavád děti neusnuly.

Vychovávejte též tak děti své slovem i příkladem, aby prospívaly jak věkem tak i moudrostí a ctností a za to i milostí u Boha i u lidí. Budou vám vděčně žehnati, až dospějí, že jste se tak starali o jejich vzdělání a opatření. Bude vás věčně oslavovati Bůh, že jste děti své pro nebe vychovali.

III.

Abraham poslal svého služebníka Eliezera do krajin příbuzenství svého, aby vyhledal jeho synu Isákovi dobrou nevěstu. Eliezer vzal s sebou deset velbloudů a mnoho drahého zboží a přijel do Mesopotamie k městu Hاران, zastavil se u studnice na večer a modlil se: „Hospodine, hle, já stojím blízko studnice vody, a dcery obyvatelů tohoto města vyjdou vážit vodu. Protož děvče, kteréž já díím: Nachyl věderce svého, ať se napiji, a ona odpoví: „Pí, ano i velbloudům tvým dám nápoje“: tať jest, kterou jsi připravil služebníku svému Isákovi, a z toho porozumím, že jsi učinil milosrdenství s pánem mým.“ V tom vycházela s věderci na rameni *Rebeka* dcera Batuelova, vnučka Náchorova, kterýž byl Abrahamův bratr. Naváživši vody odcházela. I běžel Eliezer proti ní a řekl: „Dej mi maličko vody z věderce svého.“ Odpověděla: „Napí se, pane můj!“ a rychle složila věderec na loket svůj a dala mu pít. Když se napil, dopověděla: „Ano také i velbloudům tvým navážím vody, dokudž se všickni nenapijí.“ Což ihned učinila. Otázal se jí, či jest dcera, a je-li v domě otce jejího místo k zůstání; když odpověděla, že jest dcera Batuelova z příbuzenství Abrahamova, a že u nich dost jest prostrannosti a opatření pro něj a lidi jeho i velbloudy jeho, poznal, že ta jest určena za nevěstu Isákovu.

Rebeka, pauna velmi krásná a nevinná, nevěděla, kdo jest ten cizinec, proč ji žádá za nápoj, co jí za to dá; přece však ochotně učinila mu po žádosti, ba i víc: měla radost, že má příležitost vykonati dobrý skutek.

A jak ochotna byla Maria, panna nejkrásnější a nejčistší, ke každému skutku dobrému, kterým by Bohu sloužila neb bližnímu prospěla? Neohlížela sa na osobu, nemyslela na odplatu. Radovala se, kdykoli mohla učiniti něco dobrého. Sv. *Alfons Liguori* svědčí takto: „Dokud Maria na zemi žila, byla lásky plna, tak že i bez prosení nuzným k pomoci chvátala, jakož učinila v Káně při svatbě, kdež Syna svého prosila, aby vodu zazračně ve víno proměnil, představuje mu nesnázi chudé rodiny: „Hle, vína nemají!“ Kterak velmi hotova byla vždy, když se jednalo o přispění bližnímu! Když z lásky k bližnímu navštívila Alžbětu, „odešla na hory s chvátáním“ (Luk. 1, 39.).

Rebeka byla za svou dobročinnost proti všemu nadání od Eliezera podarována zlatými náušnicemi a náramky, stříbrnými a zlatými nádobami a skvostným oděvem, vyvolena za spanilou nevěstu a šťastnou choť Isákovu, za matku vyvoleného národa, z něhož mělo vzejíti všem národům požehnání a spasení. Panna Maria byla od Boha samého ozdobena nad všecky tvory nejdražšími skvosty, neposkvřeným početím, plností všelikých milostí, vyvolena za tajemnou nevěstu Ducha svatého, panenskou

matku Syna Božího, věčnou královnu nebes, matku nesmírného posvátného národa, všech pravověřících křesťanův. Ona jest ta nevěsta a choť Krále věčné slávy, o níž pěl korunovaný prorok: „Postavila se královna tobě po pravici v oděvu pozlaceném, ozdobená rozličností.“ (Žalm 44, 10.)

Buďme též tak vždycky ochotni k plnění vůle Boží, ke konání všelikého dobrého skutku, třeba nebyl nám přikázán, úslužni a dobročiunni buďme ke každému bez ohledu na osobu a bez zisťnosti. Ukládá nám to křesťanská láska, která po výroku apoštola národů jest dobrotivá a trpělivá a nehledá svého zisku (1. Kor. 13, 4. 5.). Kéž milosrdným Samaritánem nikdy zahanbiti se nedáme!

Za takovou ochotu též naše duše bude připojena Bohu jako svatým sňatkem dle prohlášení sv. Pavla: „Zasnoubil jsem vás jako čistou pannu oddati jednomu muži Kristu.“ (2. Kor. 11, 2.) Budeme od něho obdařeni a ozdobeni na zemi milostmi a v nebi slávou, bude nám lze říkati s prorokem: „Radovati, radovati se budu v Hospodinu, a plesati bude duše má v Bohu mém; nebo oblekl mne v roucho spasení a oděvem spravedlnosti přioděl mne, jako ženicha okrášleného věncem, a jako nevěstu okrášlenou ozdobami svými.“ (Is. 61, 10.)

IV.

Nabuchodonosor, král assyrský, chtěl si podmaniti všecku zemi. Vyslal vojska svá s vrohním vůdcem Holofernem na národy; byli od něho přemoženi a všechna jejich země byla spustošena. Mnozí dobrovolně podrobili se mu, ale neušli jeho ukrutnosti; města jejich zkažil a posvátné háje posekal, neboť Nabuchodonosor rozkázal mu, že má všechny bohy země vyhladiti, aby sám Nabuchodonosor byl nazýván bohem těch národův. Israelité připravovali se na silný odpor, což když zvěděl Holofernes, rozhněval se velmi na ně i na vůdce Achiora, že mu vypravoval, jak lid israelský jest chráněn od Boha svého, dokud jeho příkázání zachovává, ale bývá vydáván v moc nepřátelskou, jakmile Boha svého se spustí, a proto radil Holofernesovi, aby vypátral, zdaliž jest jaká nepravost u toho lidu proti Bohu jeho, pak že jim vydá Bůh Israelity jistě v moc jejich; pakli není, že Bůh je jistě obrání. S hrozným rouháním, že není Boha kromě Nabuchodonosora, Holofernes nejdřív oblehl s velikou silou ohražené město Betulii. Betulští se strachem a hrůzou, v pokání a postu vzývali Hospodina za pomoc. Již chtěli vzdáti se nepříteli, protože nedostávalo se jim vody. Kníže Oziáš radil, aby posečkali ještě pět dní. *Judith*, vdova velmi pobožná, počestná a krásná, nabídla se, že se pokusí o pomoc. Skvostně oděná odešla do Holofernesova stanu, dovedla opatrně ho obelstíti, a když opilý spal,

utala mu jeho vlastním mečem hlavu a s ní navrátila se do Betulie. Veliká radost nastala tam, vytáhli na Assyrské, ti zděšení dali se v zmatku na útěk, byli poraženi, a celý jejich drahocenný tábor připadl vítězům za kořist. Všichni velebili a oslavovali Judithu, že rekovnou odvahou k osvobození od ukrutného nepřítele přispěla.

Nepřítel nejukrutnější, zloduch, zmocnil se všeho člověčenstva, když první ženu Evu svedl lstivou lží k hříchu. Všichni lidé byli v nebezpečnosti, že v moci toho ukrutníka na věky uváznou a zahynou. Ale Bůh hned pověděl tomu svůdci: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím; ona potře hlavu tvou.“ Ta žena není jiná, než druhá Eva, Panna Maria. Ona potřela hlavu hadovi, kterýž se nazývá ďábel satanáš, jelikož bez skvrny hříchu byla počata a všelikého hříchu prostou se zachovala; tím byla schopna a hodna, státi se matkou Syna Božího, jenž smazav zápis úsudku, kterýž byl proti nám, vzal jej a přibil na kříži, a oloupiv knížatstva a mocnosti vedl je směle na odív, zjevně slaviv nad nimi vítězství skrze sebe sama.“ (Kol. 2, 14. 15.) Sv. *Bernard* dí: „Komu bylo vítězství toto uschováno, ne-li Marii? Ona bez vší pochybnosti potřela jedovatou hlavu“ . . . kterou pak jinou hledal Šalomoun, an pravil: „Ženu silnou kdo najde?“ (Přisl. 31, 10.).

Judithě všichni v Betulii pochvalně říkali:

„Požehnal tebe Pán v moci své, nebo skrze tebe zničil nepřátely naše.“ Oziáš pak kníže řekl k ní: „Požehnaná jsi ty, dcero, od Pána Boha nejvyššího nad všechny ženy na zemi.“ (Jud. 13, 22. 23.) A co máme říci my o Marii, rekyni nejjudatnější, kterou pojmenoval Gabriel, kníže říše nebeské, požehnanou mezi ženami, plnou milosti? Čím ji dost oslavíme za vítězství, kterým nás osvobodila od věčného zahynutí? Nijak dostateční nejsouce, spojme hlasy své se sv. Církví, kteráž Pannu Marii týmiž slovy velebí, jimiž kněžstvo z Jerusaléma pozdravilo Judithu, totiž: „Tys sláva Jerusaléma, tys radost Israele, tys čest lidu našeho.“

Leč ten nepřítel, kterýž se hned od počátku v pýše a zlosti vypíná nad Boha, neustává číhati, aby nám zmařil vykoupení, nás svedl k hříchu, strhl za sebou do propasti pekelné. Velmi lstivě klade nám osidla, brává na sebe podobu anděla světla (2. Kor. 11, 14.), jako vzal v ráji podobu hada. Velmi nebezpečné a prudké boje máme s ním, „není to bojování proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnosti, proti duchovním zlostem v povětrí.“ (Efes. 6, 12.) Kterak ty boje překonáme, jsouce slabí tvorové? Snadno zajisté zvítězíme s přispěním Marie, panny mocné, neustaneme-li ji za ochranu a přímluvu vzývati. Čiňme tak dle písně: „Viz, jak nás tu mocně stíhá litý lidské spásy vrah; pohleď, hřích jak útok zdvihá na našeho srdce

práh . . . Jestli k zápasu nám síly nevyžádáš u Boha, klesne v nebezpečné chvíli naše duše nebohá. Matko Boží, nebes bráno, mocná křesťanů ochrano, nech ať za nás tvoje prosba zní teď i v době poslední.“

V.

David utíkáje před úklady Saulovými přišel se svými lidmi na poušť Fáran. Uslyšel, že Nabal, člověk velmi bohatý, na Karmélu stříhá stáda svá. Poslal k němu deset mládenců prosit, aby jim a Davidovi něčeho poskytl; ujišťovali svědectví jeho služebnictva se dovolávajíce, že dokud dleli na Karmélu, nikdy nebyli mu obtížni a ničeho z jeho věcí se nedotkli, ale spíše všecko mu opatrovali. Nabal, muž tvrdý a zlostný velmi, odpověděl jim, že nezná jich ani Davida, a neví, zdaž od pána svého neutekli, že ničeho jim nedá. Tím byl David náramně rozhněván. Opásal se mečem a vzal s sebou mužův okolo čtyř set zbrojených, i šel s nimi k Nabalovi, aby tam lidi i brav domácí pobil a vyhubil. Tu pak *Abigail*, Nabalova žena, velmi opatrná, uslyševši to vzala s sebou mnoho zboží, vsedla na osla a jela Davidovi vstříc. Uctivou a moudrou promluvou a dary podanými Davida udobřila, i odpověděl jí: „Požehnaný Bůh israelský, kterýž tebe poslal dnes v cestu mně, a požehnaná řeč tvá, a požehnaná ty, kteráž jsi zdržela mne dnes, abych nešel k prolití krve a nepomstil se rukou svou.“ (1. Král. 25.)

Ó jak často my Boha urážíme, jeho lásku splácíme nevděkem, popouzíme jej k trestu! Již již zdvihá se jeho rámě, aby nás trestalo a zahubilo. V tom okamžiku vstoupí před něj Maria jako prostřednice a usmíří jej pokornou přímluvou; ona dí podobně jako Abigail, že z nerozumu tak se proviňujeme, jako Nabal, kteréž jméno znamená blázna. Následuje svého Syna na kříži prosícího: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Jestliže David dal se ukrotiti ženou neznámou, zdaž ve hněvu svém neukrotí se Bůh Otec svou nejmilejší dcerou, Syn Boží svou nejdražší matkou? Bez její přímluvy jak zle bylo by nám jednotlivcům, i celým obcím, národům a zemím! Nikoli neprávě říká se jí v písni: „Přísné rámě napřažené k trestu složí Bůh, ušetří vinníků k prosbě tvé, ó štíte hříšníků! Proto přímluv Bohu Hospodinu, jenž na zbožná tvoje slova dbá, ať neváží přísně našich činů.“ *) Ano vzdychejme: „Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko! prosbami našimi nezhrdej v potřebách našich, ale ode všeho nebezpečení vysvobď nás vždycky, ó přeslavná a požehnaná Panno Maria, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše; se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj!“

Ctěme tedy nejsv. jméno Maria a zlatými písmeny vtiskněme si je do srdce svého. V peč-

*) Z Drbohlavova zpěvníku.

livost Panny Marie se poroučejme, její věrnosti následujme, v její dobrotu důvěřujme, v její moc se utíkejme, na její moudrost spolehejme a její ctnosti vůbec si osvojujme, abychom si zachovali na zemi jméno dobré a na nebi obdrželi jméno slavné, abychom se nalezali mezi těmi, jejichž jména jsou zapsána v knize života.

Rozjímání na svátek sedmera Bolestí Panny Marie.

(V neděli 3. v září.)

Slzy Panny Marie.

„Ó vy všickni, kteříž jdete
cestou, pozorujte a vizte, jest-li
bolest, jako bolest má.“

(Pláč Jer. 1, 12.)

Osiřelé dítě klečelo u hrobu svých rodičů, plakalo usedavě a modlilo se. Slyšela to paní zámku, jdoucí právě podle hřbitova; vešla tam a těšila děvčátko promluvou: „Upokoj se, dítě, o tebe bude postaráno, budu ti matkou.“ Přijala dívku za své dítě, posílala ji pilně do školy a nezapomínala na hlavní věc u vychování, zvykati ji modlitbě a bázni Boží. Byla sama velmi nábožná a ctíla zvláště umělecky upravenou sochu bolestné Matky Boží, kterou měla na svém domácím oltáříku. Sedm mečů tkvělo na té sošce v srdci Panny Marie; bolest a zármutek, ale také oddanost Bohu a zmužilost mluvily z její tvářnosti, a dole byla slova: „Vizte, jest-li bolest, jako bolest má!“ Často

klečela tu paní s děvčetem, kteréž znenáhla dorůstalo v pannu.

Paní se rozstonala. Anna, schovanka, ošetřovala ji jako vlastní matku, neodstoupila od jejího lože a hleděla vším způsobem zavděčiti se své veliké dobrodějce. Často dala nemocná podobiznu bolestné Matky Boží přinést si před lože; pohled na ni dodával jí útěchy, a Bohu jsouc oddána odebrala se ze světa tohoto do vlasti nadhvězdne.

Po úmrtí byla otevřena poslední vůle; Anna zdělila značný odkaz a směla si ještě ze všech klenotů zámeckých po libosti vybrati. Vzala si ze všeho toliko sochu bolestné Matky Boží.

Anna se dobře provdala a byla živa v manželství mnoho let šťastně. Koupili si s manželem domek se zahrádkou a byli ve vlastním bytu zcela spokojeni. Leč bohužel brzo přikvačilo na ně neštěstí. Muž onemocněl, ležel dlouho bez výdělku, nemoc sama pohltila mnoho peněz. Zemřel a zůstavil vdovu s dítětem chudou a opuštěnou. Avšak neštěstí nepřicházívá samojediné.

Brzo po smrti jejího muže přišel ku vdově domácí pán, od něhož koupili domek, a žádal peníze, které prý zůstaly dluhem. Vdova nemálo se ulekla; neboť věděla dojista, že manžel zaplatil všecko, hledala v papírech, ale kvitance nikde nebylo. Vydríduch hrozil, že domek dá do dražby. Z oblíbeného svého domova měla s dítětem býti vystrčena. V návalu bolesti klekla

před sošku bolestné Matky Boží, modlila se a plakala hlasitě a hořce. Jakmile dítě uvidělo matku plakati, vstoupily mu též slzy do očí, kleklo vedle matky a sepjalo nevinné ručičky. A hle, dobrotivá Bohorodička nesklamala důvěry jejich.

V osadě roznesla se zpráva o tom, co nebohrou vdovu stihlo. Právní přítel upamatoval se, že mu nebožtík, muž vdovin, odevzdal spisy k výmazu. Hledal ve svých papírech a skutečně našel kvitanci. Ihned pospíšil ke vdově a přinesl jí radostnou zprávu. Směla zůstat s dítětem ve svém vlastnictví a dostala také z mnohé strany podporu.

Maria jí neopustila. Dobrotivá Máti měla útrpnost s bolestmi a slzami matčinými, vždyť sama ronila slzy a snášela víc bolesti, než kdokoli na světě. Stojíc podle Synova kříže volá k nám: „Ó vy všickni, kdož jdete cestou, vizte, jest-li bolest, jako bolest má!“ Proto modlí se sv. Církev v písni Stabat Mater: „Podle kříže plná žele stála Matka Spasitele, když Syn její na něm pněl.“

Maria stála s pláčem podle kříže. I my nezřídka slzy roníme. Bůh slzu dal, aby stísněnému srdci skýtala úlevu. Není však každá slza šlechtná. I z oka zlostníkovy vytryskují slzy, i netrpělivý pláče. Slzy zlosti a netrpělivosti ale jsou hříšné. Jaké slzy tedy přísluší křesťanu za příkladem Panny Marie? V její očích lesknou se tři slzy:

1. slza *svaté radosti*,
2. slza *nejhlubší bolesti* a
3. slza *nejvřelejší soustrasti*.

I.

Panna Maria ronívala slzy *svaté radosti*.

Vidí nebeského poslanca státi před sebou, slyší nebeský pozdrav, přijímá předivnou zvěst o důstojnosti mateřství Božího. Svatá radost ozývá se v jejím srdci, pudí ji, aby radost tu sdělila své příbuzné Alžbětě. Chvátá k ní, objímá ji oplývající rozkoší a slzy radosti řinou jí z očí, ona dí: „Zplesal duch můj v Bohu, spasiteli mém.“

Maria viděla tajemství splněné, klečela u jesli v Betlémě. Vůkol ní jest samá chudoba, ale bohato srdce její radostí. Sklání se k dítěti, objímá a líbá je, tiskne k srdci a celuje je; srdce její radostí plesá a z očí slzy radosti kanou na dítě.

Pastýřové přichvátali, aby božskému dítěti se klaněli, vypravují o zjevení andělů, které viděli, o nebeském chvalo zpěvu, který slyšeli. Králové od východu přišedše obětují dítěti poklady své. Dítě roste a prospívá. Kdo pocítí matčinu rozkoš, když poprvé úsměvem ji pozdravovalo, rukou svých toužebně k ní vztahovalo, když ponejprv ji oslovilo jménem „máti“.

Svatá rodina putuje do Jerusalema a kochá se v chrámě v svatých radostech. Ale spanilý

pacholík ztratil se. Maria hledá ho tři dny, tři dny jest bez něho, konečně spatřuje jej zase v chrámě, a její srdce plesá radostí, z oka jejího kanou slzy radosti ze šťastného shledání.

Ježíš nastupuje veřejně úřad svůj vykupitelský, lidé davem hrnou se k němu, nabývají jeho božským slovem poučení a potěšení, jsou často dojati až k slzám; dávají se do lhučných chvalořečí, uprostřed zástupů pozvedá jakási žena hlasu a provolává: „Blahoslavený život, který Tebe nosil!“ Pověst o Ježíšových zázračných činech roznáší se daleko, všickni velebí jeho dobrotu a vlídnost, s vítězoslávou provázejí jej do Jerusalema a provolávají jemu jako králi oddanost. Matka raduje se v Synu a oči její tonou v slzách radosti.

Arciť snesla se těžká bolest na její srdce, když Pán nastoupil utrpení své a smrt na kříži. Avšak jako po bouřce slunce svítí tím pěkněji, tak uzřela též s tím větší radostí Syna svého po vzkříšení slavně ozářeného jakožto vítěze nad peklem. Maria plesá v slzách radosti nad opětným se shledáním s milým Synem svým.

Maria konečně odchází ze země této k výšinám nebeským. Umírajíc viděla překrásné nebe otevřené, slyšela radostný zpěv andělů a svatých, kteří ji jako královnu svou pozdravují, viděla svého božského Syna na světlém oblaku, an jde jí vstříc. Při tom spatření její spanilé oči zazářily se leskem mateřské lásky a radosti.

I nám Hospodin dopřává mnohé radostné slzy v životě vezdejším.

Když, milý křestane, na sklonku roku vzpomínáš na dobrodiní, která ti Pán prokazoval; když, rolníče, přehlížíš hojné požehnání, kterým ti Bůh stodolu naplnil; když po nemoci, kterou jsi byl téměř jednou nohou již v hrobě, nabýváš opět úplného zdraví: z toho rozradován jsi roníš-li slzy, ó nech téci ty slzy, jsou to slzy svaté radosti. Když, rozmilí rodiče, vidíte, jak vaše dítky nábožně a bohabojně dospívají, jak rády spěchají do chrámu a do školy, jak s radostí a s nadšením jdou poprvé k sv. zpovědi a k sv. přijímání, jak za své mravné chování bývají od všech chváleny a při veřejných příležitostech vyznamenány, vstupují-li vám slzy do očí, jsou to slzy svaté radosti.

Nebo když nešťastník, jež jsi odtrhl od kraje záhuby, malomyslný, jež jsi potěšil, pronásledovaný, jehož nevinu jsi vynesl na bílý den; když hladový, jež jsi nasýtil, když všichni ti, kteří za své štěstí buď zcela neb z části tobě děkují, k tobě přichvátají a se slzami radosti tebe nazývají svým otcem, vysvoboditelem a ochráncem, když své slzami naplněné oči k nebi zvedají a s radostným díkem tebe, svého dobrodince, žehnají, a tobě samému oči slzami se zalévají, jsou to slzy blahé radosti. Jestliť to nejčistší štěstí na zemi, jiným činiti štěstí a hodně mnoho radostných slz kolem sebe rozsévati. A co příležitostí naskytá se nám k tomu,

jelikož bída za našich dnů jest tak veliká. Ó, nebudme v tom díle liknaví! Ta setba přinese nejhojnější žeň. Bůh nám oplatí požehnáním již zde na zemi, památka naše zůstane svatou i nad hrobem naším.

II.

Panna Maria ronila také slzy *bolesti*.

S onou Noemi v Starém zákoně mohla zvolati: „Nenazývejte mne Noemi (to jest krásnou), ale raději nazývejte mne Mara (hořkou), neboť hořkostí mne velmi naplnil Hospodin.“ (Ruth 1, 20.) Sv. *Bernard* píše: „Maria milovala Ježíše nejvroucněji, muka Synova byla tedy i její muka. Trpěla a mřela s Ježíšem a v něm, poněvadž láskou v něm žila.“ Jelikož pak Kristus trpěl víc než všickni mučenicí, tedy i Maria víc trpěla. Jest královnou mučeníků. Sv. *Jeroným* praví: „Jiní stali se mučeníky, poněvadž pro Krista umřeli; Maria ale umírala s Kristem dělila se s ním o bolesti.“ Právem tedy Církev k ní vztahuje slova proroka Jeremiáše: „Veliké jako moře jest potření tvé.“ (Pl. Jer. 2, 13.)

Z tohoto moře utrpení několik krůpějí sobě navažme. Při tom nebudeme uvažovati těch hořkých slz, kteréž Panna Maria ronila jako opuštěný sirotek, když jí záhy zemřeli rodiče. Nezminíme se o trpkém žalu, jakýž pocítila v Betlémě, když zarmoucený pěstoun Josef chodil od domu k domu, za přístřeší prosil a

všude byl odmrštěn; nepomníme jejího hlubokého bolu, když musila se ubytovati v chlévě a spanilé dítě, Spasitele světa, kterýž byl zasloužil, aby všickni králové světa mu paláce své otevřeli, položiti do jeslí na tvrdou slámu. Stesk mateřského srdce byl poněkud mírněn tím, že toužebně očekávaného Spasitele chovala na rukou.

Když pak radostí mateřskou jásajíc přinesla dítě své do chrámu, aby je obětovala Nejvyššímu, tehdáž přistoupil k ní kmet Simeon a prorokoval: „Položen jest tento ku pádu mnohým a za znamení, jemuž bude odpíráno, a tvou duši pronikne meč.“ Matko křesťanská! Kdyby při narození tvého dítěte někdo ti najisto řekl, že to dítě bude stíhati nejhorší utrpení světa, zdaliž by tvé srdce se neotřásl, tvoji rtové se nezachvěli, tvé oči se nenaplnily slzami? Maria věděla co jí nastává, prorok odhalil závoj budoucnosti před jejíma očima. Třeba sebe vlídněji na ni se usmívalo, sebe líbezněji ji pozdravovalo božské dítě, nemohlo jí býti veselo, pořád vstupovala jí slova prorokova na mysl, ustavičně stála budoucnost před ní hrozivě a oči její plnila hořkými slzami.

Dítěti jejímu hrozí vražedný meč Herodesův. Aby je ochránila, musí uprostřed drsného počasí zimního v noci dáti se na útěk a s úzkostí přes pouště a samoty chvátati. Vlast, rodinu, příbuzné musila opustiti a v cizí pohanské zemi živa býti, sužována ustavičnou bází, aby ne-

bylo prozrazeno, kde se zdržuje, a mstivý zámysl Herodesův aby nebyl v skutek uveden.

Po návratu do vlasti putuje Maria s dvanáctiletým Ježíšem do chrámu v Jerusalémě. Tuť hle synáček se jí ztratil, jata úzkostí spěchá zpět do města, s nářkem a bolestí hledá ho; každou minutou stoupá matčin zármutek, málem by zoufala, spánek prchá od očí jejích a slzy z nich kanou. Konečně po třech dnech, které jí byly dlouhé jako věčnost, nalézá dítě v chrámě. Ó, matko truchlíci, hledej své ztracené dítě též v chrámu Páně; modli se za ně a nalezněš je.

Avšak nikoli již dost slz. Když byl Ježíš jat, přinesl jí Jan žalostnou o tom zprávu. Ještě jednou chtěla viděti Syna a umříti s ním. Pospíchá na cestu, žalostný průvod blíží se, Syn spatřil Matku, a ten pohled učiněn jest pronikavým šípem do jejího srdce se deroucím. Viděla, že hrozný kříž nese Ten, ježž nosila pod srdcem; viděla provazy spoutaného Toho, ježž jakožto syna laskavě objímala; viděla krví zbroceného na zemi ležeti Toho, před nímž andělové s uctivostí se sklánějí. A bolestí překonána jsouc, padla mu k nohám, objala jej nejvroucněji a zvolala: Necht s Tebou umru!

Avšak bolest největší teprv ji stihnouti má. Nemožno jí Syna opustiti, vystoupila s ním na vrch Kalvarii a stála slzic pod křížem. Umírající Syn volá: „Žízním!“ matka nesmí mu podati vody. Syn volá: „Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil?“ Matka nemůže mu po-

skytnouti nižádného přispění a poslední hodinu jemu usnadniti. Syn volá hlasem mocným: „Dokonáno jest!“ kloní hlavu a umírá. Ach mateřské srdce muselo by žalem puknouti, kdyby ji vira a důvěra v Boha jako dvě mocné paže nedržely, tak že zůstala u kříže státi. Ovšem že do očí proudem se valily slzy, že krvácelo srdce, že třásla a chvěla se v mysli, ale ona přemohla bolest svou rekovně.

Po třech hodinách sňato s kříže bezduché tělo Páně. Bolestně se podrobujíc tomu dopuštění, shýbá se máti na drahou hlavu, celujíc chladné rty žhoucím polibkem lásky, jako by chtěla svůj vlastní život do nich vdechnouti.

Krista pochovávají, nesou do osamělé skalní hrobky. Maria klečí u vchodu do hrobu a tiše pláče. Ztratila nyní všecko. Její rodiče, její věrný průvodce Josef již se odebrali do onoho života, teď leží i Syn, její radost, její všechno blaho na zemi, jako bezduchá mrtvola v hrobě. Duše křesťanská! jestliže jsi přišla o své milé přátely, klečíš-li u hrobu chotě svého, pláčeš-li pro své milé zemřelé dítky, pomysli na Marii a její slzy. Ona umí oceniti tvé slzy, neboť sama zkusila, jak bolestná je ztráta jediného Syna. Umí ale též slzy tvé setřítí. Povede tvého sklíčeného ducha tam, kde své milé nebožtíky zase uvidíš a nalezneš, kde již není slz, ani smutku, ani bolesti.

Plakati smíme za dob krutých zkoušek, ale nesmíme si zoufati, aniž myslí klesati. I kámen

tvrdý vydává jiskry, když kladivo naň mohutně dopadne; a člověk citlivým srdcem nadaný mohl by zůstat nepohnut, když ho udeří kladivo osudu? Strom shýbá se hluboko k zemi a větvemi svými mocně se brání, když víchř násilně proti němu burácí. Člověku nesluší-li lomiti rukama a hlavu smutně kloniti k zemi, když bouře utrpení naň přikvačila?

Proto plač v návalu bolesti, kdo máš slzy. Vždyť s občerstvující silou padá ranní rosa na zvadlou květinu zahradní. Rovněž občerstvuje slza lidské srdce, když palčivá bolest je strávití chce.

Blaze nám, rozmilí, můžeme-li při těch slzách bolestných položití si ruku na srdce a říci: Nejsem příčinou toho neštěstí! Ale běda nám, jestliže musíme sami na sebe žalovati, že jsme původci bolesti své, že jsme ji hříchem a náruživostmi zavinili. Tehdáž slzy nebyly by umírňujícím balsámem našemu srdci, nýbrž těžkým břemenem, kteréž tlačí na naše svědomí. Blaze nám též, můžeme-li říci, že jsme nikomu z oka ani jedině slzy žalosti nevynutili. Neboť takové slzy volají do nebe o pomstu na toho, kdo je zavinil, obtěžují svědomí a vedou častokrát tam, kde bude věčný pláč.

III.

Maria plakala. Poněvadž sama prolévala hořké slzy bolesti, má také *útrpnost* s našimi

slzami a utrpeními, jestiž také naše matka. Proto píše nábožný kazatel *J. E. Veith*: „Jest Maria matka bolesti, poněvadž jest matka milosrdenství: i jest jedině proto tak laskavou matkou lidstva, že jest matka bolesti.“ Ó, jak často vstoupila jí slza útrpnosti v oko, když viděla ubohé churavce a nuzáky, a jak milosrdně pomáhala, když mohla! Jak leskla se slza účastenství v jejích očích, když spozorovala nesnázi novomanželů o svatbě v Káně, a jak dobrosrdečně prosila Syna za pomoc! Ó, jak asi třpytí se nyní v nebesích slzy soustrasti v jejích oslavených očích jako diamanty, když vidí na zemi dobré lidi v nouzi, neštěstí a tísní!

Zdaliž nemají i v naše oči vstoupiti slzy útrpnosti, když nešťastníci k nám se přibližují? Ty slzy poskytují sevřenému často víc útěchy a úlevy, než dlouhá potěšitelná řeč. Slza soustrasti jest nezřídka nejlepším balsámem, kterým zraněné srdce bližního okřeje.

Chudák stojí u našich dveří; jeho sněhobílá hlava, jeho chatrný oděv, zvlášt jeho slepé oči huou námi. Vypravuje, že strávil již sedmdesát let v děsné noci slepoty, jeho život že jest dlouhým řetězem krutých utrpení, jak nemá jiného potěšení, než čáky na chladný hrob, než naděje, že anděl smrti mu otevře oči a krásnější světy Boží ukáže. Slyšíš to, a nemůžeš se slz zdržeti. Navštívíme ubohého nemocného, leží již mnoho měsíců na loži, bolesti trápi ho ve dne v noci a skoro až k šílenosti dohá-

nějí. Ach, ubožák, jak nás uzří, zaslzí a my také rovněž nemůžeme se zdržeti slzysoustrasti.

Zvonění na poplach budí nás v noci ze spaní, požár na blízku vzniklý celé okolí hrůzou naplňuje. Rychle spěcháme tam a uvidíme mnoho domů státi v plamenném moři, uvidíme lidi nářkem rukama lomiti, rodiče úzkostlivě hledati své děti, vidíme ubohé nemocné vynášeti z hořících domů. Když pomýšlíme, co nešťastných jest teď bez přístřeší, jak se stodolami jest zmařeno požehnání za celý rok a výživa, jak mnozí učiněni jsou žebráky i zdaž při pohledu na tak smutné výjevy nevstupují v oči naše slzy soustrasti?

Ale jest-li dost již na tom, když toliko oči útrpnosti pláčí? Nikoli, tím bylo by ubožákům málo spomoženo. Slzy útrpnosti musejí se podobati tichému dešti, kterýž nejen padá na zem, nýbrž ji i zúrodňuje. Ježíš nejen plakal nad obyvateli Jerusalema, ale i všemožně se snažil, aby je hrozné zkázy uchránil. Maria nejen ronila slzy útrpnosti, nýbrž i pomáhala, kde mohla, a prosila božského Syna za pomoc. Rovněž máme také se slzami útrpnosti spojovati skutky útrpnosti. Vidiš-li bližního nouzi tříti, hlad trpěti a pohled na jeho bídu naplní oči tvé slzami: pospěš co můžeš, nasycuj, občerstvuj, vysvobozuj, těš, rad, pomáhej a hled si u Boha nashromážditi hojně zásluh pro život věčný. Anebo, pakliže bližního tvého lidská zloba pronásleduje a hledí potlačiti, a on sám si neví

radý a pomoci: spěchej, seč jsi, ujmí se pronásledovaného a získej si nejušlechtilejší radost, že jsi pozdvihl utiskovaného. Jestliže pláčeme takové slzy útrpnosti, které pobádají k činům lásky, tenkrát jsou ty slzy před Bohem stkvostnější než démanty a ponosou hojné úroky v říši lásky věčné.

Rozjímání na svátek Panny Marie Vykoupení zajatých.

(24. září.)

O rozličných řetězech.

„Duch Páně poslal mne...
zvěstovat jatým propuštění.“
(Luk. 4, 18. 19.)

Bouře všeliké valily se zuřivě po mnoho století na křesťanskou víru a Církev. Kde však stávalo se to větší měrou, zakročila také pamětihodným způsobem Panna Maria s vyšší pomocí na ochranu křesťanstva.

Tak bylo, když mohamedáni ohněm a mečem vše před sebou hubíce vtrhli do Španělska a nejkrásnější část země podrobili kruté moci své. Z nenávisti víry křesťanské vraždili křesťany neb drželi je spoutané řetězy v ukrutném zajetí. Održeni byli muži od žen, děti od rodičův a zavlčeni v zajetí do Afriky, kdež nejen museli živi býti v největší nouzi, ale i jako zvířata byli trýzněni. Pod břemenem těžkých řetězů bylo jim v nesnesitelném vedru táhati pluchy. Když zemdlením klesli na zem,

byli šleháni bičem a nuceni vstáti. Shnilá sláma byla jim ložem, hrstka mouky neb rejže potravou, teplá voda nápojem. Každého dne byli vydáni v nejohavnější a nejpotupnější trýzně, pořád jen proklínání a zlořečení vráželo jim do uší, pořád jim hvízdal bič okolo hlavy, fičela hůl kolem šije, a když síla jich byla vyčerpána, musili dokonati bez vší pomoci a útěchy.

Této bídy souvěrců velice zželelo se sv. *Petru Nolaskovi*. Umínil si, že obětováním všeho svého jmění se přičiní, aby byli vysvobozeni. K tomu účelu odebral se do Valencie, kde bylo nejvíc takových nešťastníků, tam obětoval všecken svůj majetek a tím vykoupil víc než tři sta zajatých křesťanů. Ale ještě více tisícůúpělo jich v porobě, a Petr už ničeho neměl. Při tom stavěly se mu, jakož bývá při každém dobrém podniku, v cestu různé překážky. Když pro ubohé sbíral dary, vinili ho, že tím zamýšlí jen sebe obohatiti. Petr utíkal se jako vždy k modlitbě. V noci přede dnem sv. Petra „v okovech“ klečel v pobožnost zahlobán jsa a modlil se pro sebe za osvícení, pro zajaté za vysvobození, aby Bůh jejich okovy rozrazil, jako kdysi andělem svým rozrazil okovy apoštolovy. Na to měl ve snách přepodivné vidění. Královna nebeská ukázala se mu a povzbudila jej, aby zmužile dal se do díla Bohu milého; aby byl za vzorem Kristovým vykupitelem vězňů, aby i na něm se splnila

slova sv. písma: „Duch Páně poslal mne, abych zvěstoval jatým propuštění.“

Roznícený novou horlivostí, aby duši svou dal za bratry, šel k svému zpovědníkovi sv. *Raymundu* z Penaforte, a nemálo užasl, když tento sdělil, že měl totéž zjevení. Také *Jakub*, král Aragonie, vypravoval o témž. Nyní již nepochybovali ti tři muži Boží, že jest to zřejmá vůle Páně, a dali se spěšně do díla. Na den sv. Vavřince 1223 složil Petr v hlavním chrámě v Barceloně u přítomnosti krále obyčejné řeholní sliby a přidal čtvrtý: na vykoupení zajatých vydati své jmění a statky, a když toho třeba i tělo a tělesnou svobodu. Následovalo ho třináct šlechticů, šest kněží a sedm rytířů a nosili bílé roucho s královským znakem na prsou. Nový ten rytířský řád „Naší milé Paní milostivé“ byl od papeže Řehoře IX. 1235 potvrzen a těšil se zvláštní ochraně nejsvětější Panny. Sbírkami sešlo se takové množství peněz, že jimi bylo na tisíce zajatců vykoupeno. Petr sám podnikl dvakráte cestu do Afriky, líbal řetězy vězňů a radoval se, že trpí pro Krista muka a pronásledování. Jeho neunavná horlivost, jeho nevyvážená trpělivost, jeho sebe zapíravá láska získala mu u Turků úctu a obdiv. Konečně se přiblížila jeho smrt; přijal sv. svátosti a modlil se se svými chvalo zpěv „Benedictus“ (Luk. 1, 68—79.). Když došli ke slovům: „Učinil vykoupení lidu svého,“ rozrazily se vazby těla jeho, duše se vznesla ve věčnou

svobodu synů Božích a přijala odměnu za bohumilé práce tohoto života. Poněvadž na zemi tak mnohým zajatcům rozvázal železné řetězy, obdržel od Boha zlatou korunu věčné oslavy; poněvadž zde na zemi pomáhal tak mnohým rozrážeti řetězy hříchu, splývá nyní kolem něho řetěz požehnání, řetěz nebeské blaženosti. A Maria podává mu řetěz růžový uvitý z jeho dobrých skutků.

Jest v skutku několik druhů řetězů hodných všeho povšímnutí. Jsouť:

1. řetězy železné,
2. řetězy zlaté,
3. řetězy požehnání,
4. řetězy hříchů a
5. řetězy růžové.

1. Železné řetězy — řetězy zločinců. Těch má člověk děsiti se. Ale křesťané, kteří od sveřepých Turků bývali pro viru poutáni řetězy, nosili je bez viny. Bez viny nosili je mnozí svatí. Železné řetězy měl na sobě svatý Petr, když byl od Herodosa uvězněn. Železné řetězy měl sv. Pavel, když byl v Římě veden na smrt. Železné řetězy měli na sobě tisícové svatých mučenníků, když byli uvrženi do žalářů. Ale oni líbali ty řetězy, pokládali si za štěstí, že mohou pro jméno Ježíšovo trpěti.

Avšak velmi mnozí lidé nosili a nosí řetězy svou vinou. Vejděme do některé trestnice, rozhlédněme se, uvidíme jednoho uvězněného pro žhářství, tam toho pro vraždu, onoho pro

křivou přísahu, tohoto pro velezrádu. Co mne-
dle jest příčinou, že ti lidé tak hluboce po-
klesli? Vizmež děje jednoho z nich.

Byl jediný syn zámožného řemeslníka. Ro-
diče měli z dítky velikou radost. Ale z ne-
smírné radosti brzo začala matka dítě své ka-
ziti; všechna svévůle pouštěla se mu, učilo se
svéhlavost svou proti všem domácím prováděti
zlostným chováním a křikem. Otec pak ještě
smál se tomu, když klučik počínal si hodně
hřmotně, matce se vzpíral, a tu a tam také
notně zaklel. Když pak otec někdy přece tre-
stal, brávala maminka synáčka v ochranu, ta-
jila jeho zlé činy a zkazila ho opičí láskou do-
cela. Jako rodiče sami nedbali mnoho o mo-
dlitbu a služby Boží, také synka k nim nepři-
držovali; zanedbával často školu a byl vždy
potutelnější, zlomyslnější a mstivější. Otec brzo
na to umřel. Zkažený mladík jásal, že teď stal
se pánem v domě. Matku sužoval, musila se
před ním třásti. Posléz také ona zemřela. Po-
ručník jej dal učiti řemeslu; ale pro zlost, ne-
poslušnost a lenost od každého mistra byl vy-
hnán nebo sám od něho utekl. Byl odveden
k vojsku a myslilo se, že tam konečně naučí
se podřízenosti a poslušnosti. Avšak i tu ne-
vycházel z trestu buď pro neposlušnost, buď pro
zanedbávání služby, pro krádež, rvačky; ano
jednou ze msty střelil po svém představeném
a zabil jej. Byl odveden v řetězech a skončil
na popravišti.

Ano, špatné vychování od rodičů, zlé tovaryšstvo, nedbalá návštěva školy a bohoslužby jsou přecasto příčiny, proč mnohý člověk hluboce padne a dokonce řetězy zločinců nositi musí. Jaká to tedy důtklivá vybídka všem rodičům, aby děti své dobře vychovávali, pilně ke škole, modlitbě a službám Božím přidržovali, jim dobrým příkladem předcházeli a bedlivě na ně dohlíželi, aby děti aspoň jejich vinou nešťastnými se nestaly.

2. Jsou však též *zlaté* řetězy čestné. Vznešené státníky a vojevůdce, kteří stojí nejbliž trůnu panovníkova, zdobí zlatý řetěz důstojnosti. Jest tak po právu. „Čest, komu čest,“ praví apoštol. Ať důstojenství se vyznamenává, ať zásluha se ctí; mužové, kteří nosí zlaté řetězy, jsou dvojí cti hodni, mají-li pod zlatým řetězem také zlaté srdce.

Panna Maria nenosila žádného zlatého řetězu, chudičkový byl její oděv. Ale pod tím oděvem bilo srdce, v němž zářilo nejryzejší zlato lásky, srdce okrášlené skvostem nejšlechetnějších skutků. Proto také došla té hodnosti, že jest domem zlatým, do něhož Syn Boží vstoupil; že jest vzata do zlatého domu Otce nebeského, kdež jest připraveno mnoho příbytků.

Pročež, milý křesťane, nebaž po zlatém řetěze na prsou a zlatém mamonu ve skříni. Jen pošetilec dá se klamati leskem, moudrého neoslepí třpyt zlata. Zlato v ruce opatrného jest

prostředkem, aby mnoho dobra na zemi se vykonalo, spolu však zlato jest velikým úskalím na cestě ctnosti. Všechno zlato země nevyváží zlatého pokoje, který záleží v milosti Boží, v dobrém svědomí člověka, ve vědomí, že dobře jednal.

Císař Napoleon I. povznesl se na trůn jedné z nejkrásnějších říší, měl na sobě řetěz zlatý a korunu sv. Ludvíka, ale pod tím řetězem bilo srdce vládychtivé. Nenasytně nesl prápory své z bitvy do bitvy, od vítězství k vítězství, vydobyl trůny mnohých království a zemí. Na tom postupu však ruka Boží ho zastavila a uvrhla na holou skálu, na ostrov svaté Heleny. Tam teprv našel, jakož sám říkal, co nadarmo hledal ve válečném ryku a v hluku stkvělých slavností, klid a pokoj srdce.

Dokud byl císařem, šel kdysi podle kuchyně zámecké ve Versailech, i uzřel chlapce, an točí rožněm nad ohněm a k tomu vesele si zpíval. Císaři se to zalíbilo, šel k jinochovi a ptal se ho, odkud jest a jaké zaměstnání má. „Jsem z Berry“, odpověděl hoch, císaře neznaje „jmenují se Štěpán a jsem zde kuchtíkem.“ „Mnoho-li pak si vyděláš?“ „Vydělám si tolik, jako císař francouzský.“ „A mnoho-li si vydělá císař?“ „Tolik, co potřebuje, a právě tolik já také si vydělám!“

Ó zajisté, kde spokojenost, tam i štěstí. Proto nechť každý o sobě říci může totéž, co praví jistý básník o své nevěstě, an jí v ústa

klade tato slova: „Netřeba mi dýmantového šperku, máš u mne ceny co hromada štěrku; můj šat a byt se stkví v nádheře, nehoní se zlatem kadeře. V mém srdci dol jest zlata, drahokamů; ctnost jest mi nejskvostnější ozdobou, byt sdružená se světa chudobou, dát skrovnost mi spokojenost bez klamu.“

3. Byť bychom nemohli se honositi zlatem všickni, přece máme od Otce nebeského nabídnutý nám skvostný řetěz *Božího požehnání*.

Co máš, člověče, čeho byl bys nepřijal od Boha? Jasný zrak, citlivé srdce, pevné zdraví, upřímné přátele, zdárné dítky, zdar podniků, blízký dům Boží, do něhož můžeš jíti častěji než jiní, slovo Boží, které slycháš, milostný stůl sv. svátostí, k němuž přistupuješ — nejsou-li to samé články řetězu Božího požehnání? Věru jako vzduch naše tělo, tak Boží dobrota naplňuje všecku naši bytost. V něm, v jeho milostech, živi jsme, hýbeme se a trváme.

Komu ale máme nejvíce článků v tom řetěze požehnání Božího vděčně přičítati, ne-li dárkyni milosti, matce milosti, pomocnici a těšitelce Marii Panně?

Sv. *Filip Teri*, sešlý věkem a přebohatý zásluhami, ke konci života roznemohl se zimnicí. V té nemoci choval se velmi trpělivě; nepovzdechl ani nezalkal, bylo ho slyšeti často, jak šeptá slabě: „Pane, rozmnož bolest, ale také rozmnož trpělivost.“ Když jednoho dne bez mála dvanáct hodin byl trápen nejprudšími

bolestmi, přišli večer lékaři, ohledali tepnu a prohlásili, že může ještě jen několik hodin zůstat na živě. Uchvácení žalem a mlčky stáli kolem něho duchovní synové. Tu náhle zvolal svatý hlasitě: „Ó má svatá Panno Maria, má krásná Panno Maria, má požehnaná Panno Maria!“ To slyšíce přispíšili k němu lékaři a přítomní a viděli světce, že má obličej nebeským světlem ozářený a ruce pozdvižené, jako by chtěl někoho objati, a při tom volal s vřelými slzami: Ó má milá Panno Maria, nejsem hoden, že přicházíš mne navštívit a mých bolestí mne sprostít.“ Lékaři mu domlouvali, aby setak nerozčiloval, že si tím nemoc zhorší. Na to řekl jim světec: „Já vás již nepotřebuji, vždyť svatá Panna Maria ke mně přišla a uzdravila mne.“ To uslyševše, sáhli mu opět na tepnu a shledali, že jest sproštěn zimnice a při síle; i mohl druhého dne ráno vstáti. Ani představití si nelze, jak vděčným byl Filip své milé Paní, ten Filip, kterýž se hned v dětství Marii Panně zasvětil a svým duchovním synům nevěděl co jiného doporučeti, než aby byli pobožní ctitelé Panny Marie; říkával: „Vězte, moji synové, a věřte mi, že není mocnějšího prostředku k dosažení milosti od Boha, než ta sv. Matka. Kdo chce milost, uchyl se k Marii.“

Ale zdaliž také my milostí mocnou přimluvou Panny Marie od Boha obdržených užíváme k jeho oslavě a své duše spasení? Zachováváme-li vděčně jeho svatá přikázání?

4. Kdo činí zlé, proměňuje si zlatý řetěz božských dobrodiní v strašný řetěz *hříchu*. Řetězy hříchu nosí hráč a opilec, kterýž denní mzdu promrhá, ježto doma žena a děti musejí třít nouzi; řetězy hříchu nosí lichvář, jenž chudého bližního úroky do nebe volajícími přivádí na mizinu; řetězy hříchu nosí zloděj, kterýž sahá po cizím majetku; řetězy hříchu nosí zlostník, kterýž bližního pomlouvá; řetězy hříchu nosí chlípík, jenž se kochá v ohavnostech.

Kdokoli okovy hříchu sevřen jest, rozraz je ve dvě násilím, rozraz je ve zpovědnici a příslib, že se opravdově polepšíš. Běda tomu, kdo tak nečiní! Zlý duch zapletá jej ve větší a větší hříchy, aby jej konečně do pekla strhl.

Kdo ale může nám více pomáhati řetězy rozrážeti, než mocná ruka Panny Marie, kterouž nazývá sv. Diviš „přímluvkyní hříšníků,“ sv. Bernard „vůdkyní hříšníků,“ sv. Alfons „rozdačkou božských smilování?“ Což nesvědčí dějiny Církve, že nejznamenitější obraty byly způsobeny mocnou rukou Panny Marie?

Alfons Ratisbonne, bohatý a učený žid, od mládí náramně nenáviděl křesťanské náboženství. Cestoval do Itálie s pevným předsevzetím, že o Řím, to nenáviděné město křesťanstva, ani nezavadí. Avšak člověk mění a Bůh mění. Omylem vsedl na vůz jedoucí místo do Palerma — do Říma. Přijel tam, navštívil památnosti věčného města a byl přítomen roztržitě některým

posvátným obřadům. Již chce odcestovati, tu si zpomene na starého přítele z mládí; toho musí navštívit, ačkoliv přestoupil ku katolické Církvi. S velikou radostí vítá ho přítel, přemlouvá ho, aby zde zůstal ještě několik dní a dává mu na památku krásný obrázek Matky Boží, na němž byla vytištěna známá modlitba sv. Bernarda: „Rozpomeň se, ó nejdobrotivější Panno!“ Alfons usmál se zvláštnímu dárku přítelovu, ale přece schoval si jej. Doma pudila jej zvědavost, aby tu modlitbičku si přečetl. Četl, ale nenalézal ničeho, co by jej zajímalo. Spíše tropil si z toho posměch, a přece četl podruhé i potřetí.

Druhého dne uvedl jej přítel do znamenitého kostela, ale maje na blízku nějaké řízení nechal pana Ratisbonna v chrámě samotna. Brzo se vrátiv přítele svého nikde nenalézá. I spozoruje v jedné kapli klečící postavu nacele sehnutou. Přikročí a pozná svého přítele. Volá jej jménem, nedostává ale odpovědi; zaklepe mu na rameno, on ale nedává žádné známky o sobě; zvedne mu hlavu a shledává, že jest zcela změněn. Slzy mu kanou z očí, obrázek Bohorodičky vřele líbá a žalostně vzlíká. Nevěřící žid učiněn jest věřícím křesťanem. „Ach jak jsem šťasten,“ zvolal, „jaké propasti jsem ochráněn! Za celý svět nemohl bych déle žíti bez křtu.“

Odkud pak ta náhlá změna? „Ratisbonne vypravoval: že v kostele všecko jiné mu náhle

zmizelo a že spatřil toliko světlo zářící a v tom světle že se mu ukázala Matka Boží, právě jako stojí na obrázku, v nevýslovně veliké, slavné a světlé postavě. Dal se ve víře vyučovati a přijal dne 31. ledna 1842 slavnostně sv. křest. Maria, útočiště hříšníků, byla toho původem, že milost osvítila mysl jeho, tak že Ježíše Krista poznal; roztříštila řetězy, které ho poutaly k bludu a hříchu, a učinila z něho důstojný nástroj božské milosti.

Tímtež způsobem Panna Maria stále i nám pomáhá pouta vášní rozrážeti a podává nám hodným a důstojným přijímáním svátosti pokání zlatý řetěz milosti.

5. Jestliže však dobrodiní, jimiž Hospodin nás obmýšlí, svděčným srdcem užíváme: jsme-l sami k jiným dobročinní a tím velmi mnohé poutáme svazkem vděčnosti k sobě: pak zajisté budou skráně naše ozdobeny řetězem *růžovým*. Růže sbírají andělé v zahradě nebeské, řadí je v řetězy, a ruka Marie, té růžetajemné, připojuje těmi řetězy křesťanskou duši k trůnu Božímu, na znamení nepomíjející radosti a blaženosti.

Rozjímání na slavnost nejsv. Růžence bl. Panny Marie.

(V 1. neděli měsíce října.)

Růže a růženec.

„Jsem jako štěp růže v Jerichu.“
(Sir. 24, 18.).

Každé roční počasí má své příjemnosti, ale nejvíc jich má jaro. Příroda povstává ze zimního spánku a květin počet veliký pokrývá luka, nivy a zahrady. Pučí bílá sněženka a vyzvání čas rozkoše. Rozvíjí se něžná fialka a toho, kdo ji přívětivě hledá, obveseluje líbeznou vůní. Tak i lesklý hyacint, něžná narciska s červeným věnečkem v květném kalíšku, bílá lilie a jiné květiny objevují se jako spanilé dívky jara a zvedají se k nebi jásažíc vstříc dobrotivému Stvořiteli svému.

Ze všech květin pak jest *růže* nejpěknější. nejbohatší a nejvonnější. Jaká to krása, když po jaře růže kvetou, jaká plnost, jaká bohatost v jejich listech, jak líbezná vůně, kterou vydávají! Růže jest

jednoduchá, důstojná a velebná jako královna květin. Nesmí scházeti v žádné zahradě, nejpěknější místo vykazuje se jí, u mladých i starých jest oblíbena a po všecky věky v světě vychvalována.

Hned za starodávna bývala růže ve veliké vážnosti. Sirach přirovnává velebněze Šimona všemu, co krásného jest na zemi, také růži přibírá, an dí: „Byl jako květ růžový ve dnech jarních.“ (Sir. 50, 8.) O hodech a slavnostech ozdobovali se lidé věnci z růží, těmi okrášlovali chrámy a oltáře, sypali je při průvodech na cesty a kladli je svým drahým zemřelým na hroby. Římané byli takoví milovníci růží, že v čas, kdy nebylo u nich růží, dávali si celé lodi růží z Egypta do Říma přivážeti. Listí růžové nejen do stolních polštářů a do pohovek k vůli vůni se dávalo, nýbrž i stoly a podlahy o hostinách postlávaly se růžovým listím. Při kvasu, který dávala Kleopatra královna vítězi Antoniovi, růžové listí, kteréž leželo na podlaze do výše dvou stop, stálo víc než 1000 dolarů.

Nejvyšší však čest prokázalo křesťanské náboženství růžím, když královnu nebeskou Marii přirovnalo růži a ji pozdravuje jménem „růže tajemná.“ O ní vykládá Církev slova mudrce Siracha: „Jsem jako štěp růžový v Jerichu.“ Ji zove sv. Bernard onou věčně vonnou růží, z níž vzešla všeliká spása světa. O ní pěje nábožný básník: „Květe růže na zeleném věčně luhu, není rovné jí v blankytném nebes kruhu; Panna Maria ta vzácná růže jest, jížto dáno

nejkrásněji ze všech kvést.“ Z té příčiny se vyobrazuje Maria, jak andělové vůkol ní se vznášejí a ji ovíjejí věncem z růží, ona pak sama drží v ruce růženec.

Poněvadž totiž ve východních zemích bylo obyčejem, velezasloužilým osobám podávati věnce z růží, bylo toto jméno přeneseno na ten tajemný květný vínek, který jest složen z modliteb na počest Spasitele a nejblahoslavenější Panny a jmenuje se *růženec*, růžový to vínek, který Bohu Synu a jeho nejpožehnanější Matce jest jistě mnohem milejší, než všecky skutečné věnce z květin. Jak to tedy významné a slavné, Marii Pannu pozdravovati:

1. růží tajemnou, a
2. královnou růžence.

I.

Růže jest milá všem lidem. Ó, hled' pak, kterak časně ráno, jak vkročíš do zahrady, přivětivě tebe pozdravuje, libě na tebe se usmívá, každého okouzlí svou jednoduchostí, jemností a něžností. Není-liž krásným obrazem nejsvětější Panny, kteráž panenskou neporušeností, spanilou nevinností kvetla a všem pannám hlásá průpověď: „V nejkrásnějších šatech jen ta jest u lidí, která nádheru přílišnou nenávidí.“

Růže hned se nerozvíje. Jako poupě má život vnitřní, tajemný. Jest obrazem *panny* skromné, tiché, jejíž nevinnost jako závoj zaha-

luje její bytost a jí poskytuje půvab, jenž v nás vážnost a úctu k ní vzbuzuje. Ale Maria jest panna panen, nejčistší a nejsvětější ze všech. Její srdce bylo stále zahaleno závojem tichého, skromného života, proto zasluhuje právem, aby byla přirovnána růžovému poupěti.

Však poupě rozvíjí se; úplný květ rozevívá listy své, hledí vzhůru k nebi a přijímá od tamtud světlo a rosu. Rovněž matka. Jest v květu svého života; mateřské srdce hárá láskou k dítkám, hledí k nebi a naděje se odtud útěchy a pomoci. Maria pak jest nejvznešenější z matek. S dítkem Ježíškem na ruku náleží zcela nebi, odtud čerpá milost a moc přimluvy; její srdce zůstává však také na zemi a otvírá se všem synům a dcerám lidským, k ní důvěrně se utíkajícím. Jsouť pak růže dvojí barvy. Sv. *Bernard* pravi: „Bílou růží byla Maria svou neposkvrněností, červenou růží svou láskou.“ Lesklá jako sníh, slunečným paprskem ozářený, vyšla duše Panny Marie z ruky Boží. Vždycky a věčně Maria jest čistá, svatá, skvrny prostá panna.

Jakož pak Maria bílou růží jest čistotou, takž červenou růží láskou svou. Od kolébky jejího božského Syna až ku kříži obdivujeme se této lásce, ano Maria na věky zůstává dobrotivou, věrnou pannou, matkou krásného milování, orodovnicí lidského pokolení.

Avšak barevná svěžest a půvabnost růže není lichá, neplodná. Onať vydává velmi pří-

jemnou *libovůni*, kterážto nám připomíná vůně z ctností Panny Marie.

I ty, duše křesťanská, máš býti „dobrou vůní Kristovou.“ (2. Kor. 2, 15.) Ó, přistupuj hodně často k tajemné růži Marii, následuj jejího života. Vzávej ji, aby zhoubný zápach hříchu a zlých náklonností od tebe zapuzovala a tvé srdce naplňovala slastnou vůní svých ctností.

Růže odkvete, ale zůstává ještě libovůni v růžovém oleji. Také Maria sice zemřela, ale vůně její ctností jest nesmrtelná. Maria žije dále v paměti lidské, žije úctou, která se jí všude vzdává; žije památka její v obrazech a sochách které se jí z vděčnosti zřizují; žije dále velikolepými chrámy a pomníky umění stavitelského nesoucímí její jméno; žije dále těmi řády a bratrstvy, jež pro její uctění byly založeny; žije dále mnohými poklady milostí, které po celé věky až do našich dnů rozdává. Proto také sv. *Ambrož* jmenuje Marii „olejem božské milosti, jehož libovůně se rozlila po vsí zemi“, a obrací na ni slova písně Šalomounovy: „Olej vylitý jméno tvé.“ (1, 2.)

II.

Jelikož tedy sv. Máti vším právem nazývá se růží tajemnou, nesluší-li dítkám jejím, aby ji modlitbami svými jako nějakým věncem z růží obkličovaly, těmi růžemi z modliteb, které jsou uvity v celek jako u věneč, růžemi

z modliteb, kterým říkáme svatý *růženec*, a které obsahem jsou srdci a myslí tak blahočinné jako růže a růžová vůně?

Neboť hle! Modlitbu růžencovou začínáme vyznáním víry v trojjediného Boha Otce, Syna a Ducha svatého, a tím zřetelně vyslovujeme, že čest, kterou vzdáváme sv. Matce Boží má se vztahovati na Boha trojjediného. Následuje „Otče náš“, ta velebná modlitba, které nás naučil sám Ježíš, náš božský mistr. K Otčenaši družíme desetkrát „Zdravas Maria.“ Nemá-li to býti pravému křesťanu radostné, pozdravovati Marii těmi slovy, kterými ji anděl pozdravil a Alžběta přivítala? Blahoslavený *Tomáš Kempenský* píše: „S uctivostí, pobožností a pokory plnou důvěrou přistupuji před tebe, ó Maria, abych ti vzdal pozdravení andělovo. Kladu je se skloněnou hlavou, s rozpjatýma rukama, s nejvroucnějším pocitem pobožnosti a žádám si, aby všickni nebešťané je opakovali po mně stotisíckrát a ještě vícekrát. Neznám nic slavnějšího pro tebe a nic utěšenějšího pro nás. Ať se nebesa rozradují a země úžasem otřásá, kdykoli dím: Zdravas Maria! Smutek zmizí a radost vlévá se v mou duši, když promluví: Zdravas Maria! Moje klesající láska povstává a duše moje osvěžuje se, když se modlím: Zdravas Maria!“

Toto nadšení pak ještě zvyšuje se tajemstvími, která k růžencové modlitbě se přidávají. Růže má tři části: „zelené listí,“ „bodavé

trní a plný květ. Zelené listí značí radostná tajemství, trní bolestná a rozvité květ tajemství slavná.

Nezasluhuje-li tím jména svého růženec? Není-liž bohatý a nevyčerpatelný věnec uvitý z růží stolistých? Neobsahuje-li náplň věro-
uky a divů, svatých myšlének a citů? „Rů-
ženec,“ tak praví Himioben ve svém díle:
„Krása katolické Církve,“ „podobá se ctihod-
nému velechrámu rozdělenému na tři lodi,
z nichž v každé pět oltářů s velebnými obrazy
naše oči jímá a naši mysl povznáší.“

Ovšem, jako starožitný ctihodný velechrám objevuje se nám růženec, neboť jeho původ sahá až do nejstarodávnějšího času křesťanstva. Hned sv. Pavel, poustevník, který byl živ v třetím století, modlil se každého dne třista-
kráte modlitbu Páně, a aby se v počtu nezmátl, kladl si kamínky do klína. Sv. Benedikt v še-
stém století uložil svým mnichům, kolikrát mají denně se modlití „Otčenáš“ pomocí kuliček na šňůře seřaděných. Takové šňůry také se na-
lezaly v rakvích sv. Gertrudy, která byla živa v sedmém, a sv. Norberta, jenž žil v dvanáctém století.

Za vlastního zakladatele růžence ale po-
važuje se právem sv. *Dominik*, jenž působil na začátku 13. století ve Francii. Byl to tehdejší velice žalostný čas. Nevěra a bezbožnost, ne-
vědinnost a pověra náramně se rozmáhaly a hrozily, že ctnost a náboženství zcela vyhubí.

V Asii, Africe a Španělsku panovali Turci, v jižní Francii roztrušovali Albigenští své záhubné bludy. V tom čase vystoupil sv. Dominik s plamennou horlivostí a výmluvností a postavil se mohutně naproti zhoubnému proudu nevěry. Ale jeho kázání padalo na skálu neplodnou, dál a dále rozlévalo se bludné učení, surovosti a zdivočilosti valně přibývalo.

Na to obrátil se vroucí modlitbou k Bohu za osvícení, kterého se mu brzy dostalo. Ukázala se mu nejblaženější Panna s Ježíškem velice krásná a slavná. Byla obklopena třemi královnami a z těch každá měla v průvodu padesát panen. Prvá královna se svými družkami byla oděna bíle, druhá červeně, třetí měla na sobě roucho zlatem protkané. Panna Maria vložila žasnoucímu Dominikovi smysl toho zjevu. Ty tři královny prý znamenají tři růžence, padesát panen Zdrávasy každého růžence; bílá barva roucha že ukazuje na radostný růženec, červená na bolestný a zlatá na slavný. Světec od té doby odporoučel všude tu modlitbu, a zázračné byly její účinky. Mnoho tisíc zbloudilcův a veliké množství zatvrzelých hříšníkův obrátilo se v krátkém čase.

Nespočetné také jsou milosti, kterých přímluvou Královny růžence bylo dosaženo. Vrchní vojevůdce *Jan (Juan) Rakouský* dal na hlavní prapor admiralské lodi upevniti posvěcený růženec a v témž čase věřící v Římě klečící modlili se růženec. Vybojoval velikou

námořní bitvu u Lepanta proti přesile turecké, kteréž vítězství Pius V. jedině pomoci nejblahoslavenější Panny přičetl a na památku ustanovil zvláštní slavnost pod názvem „Panny Marie Vítězné.“ Řehoř XIII. pak nařídil, aby každého roku v prvou neděli října v těch chrámech, kde nalezá se oltář sv. Růžence, zvláštní slavnost pod názvem „slavnost sv. Růžence“ konána byla.

Dále známo, že věhlasný rakouský *princ Eugen Savojský* rad se modlíval růženec. Před každou bitvou zahalil se v svůj hnědý plášť a kráčel modle se růženec ulicemi tábora. Vojáci již věděli, co znamená ta nábožná procházka jejich udatného vůdce, kterému pro jeho hnědý plášť říkali jen „kapucín“. Ale ten kapucín uměl vítěziti a slávu Rakouska rozmnožovati. Dobil dvouhlavému orlovi rakouskému skvělých vítězství nad Turky, nejprvé u Petrvarazdína, kdež velvezír Ali padl, a u Bělohradu 1716. Klement XI. z vděčnosti za tato a jiná vítězství pomocí Panny Marie získaná vydal rozkaz, aby svátek sv. růžence po veškerém světě katolickém každoročně se slavil.

V roce 1808. vypukla ve Španělich strašná vzpoura proti Francouzům, kteří tuto zemi měli dobytou. Bez ušetření byli Francouzové povražďeni, zvláště ve hlavním městě Madridě. Mezi Francouzy byl lékař, horlivý ctitel Panny Marie; právě toho dne byl ke cti nejblahosla-

věnější Panny u sv. přijímání a ubíral se na své nové stanoviště. Na cestě byl nenadále uchopen od zuřivé tlupy, a již tasili meče, aby ho probodli. V tom nejvyšším nebezpečí postavil se pod ochranu Ježíše a Marie, a jelikož byl již slyšel, jak Španělové Francouzům spílají bezbožných nevěrců, napadlo jej náhle, čím by se obhájil. „Nikoli,“ zvolal proti zuřivcům „já nejsem nevěrec, zde vizte důkaz!“ Při těch slovech vytáhl z kapsy růženec, který nosil pořád u sebe a na němž visela stříbrná posvěcená medailka. Španělové zočivše růženec složili meče, přistoupili k Francouzovi, vzali růženec, líbali jej uctivě a podali též lékaři k políbení, který tiskl jej na rty s nejvroucnější láskou k Panně Marii. Byl zachráněn a navrátil se do Francouzka vypravoval často, jak ho ochránila Královna nejsv. růžence.

Ký tedy div, že věřící lid lne takovou úctou k sv. růženci a činí jej ustavičným průvodcem na cestách života. Jistý nábožný muž dí: Modlitba růžencová jest nejstarší a zároveň též nejnovější; nejstarší, poněvadž sahá nazpět až do prvotního času křesťanského, nejnovější, protože i teď věřící křesťané rádi ji konají.

Modlitba růžencová jest nejjednodušší a zároveň nejrozmanitější. Prorockých obrazů, šalomounských prúpovědek v ní není, ale připomínají se v ní přece nejdůležitější tajemství naší spásy se týkající.

Modlitba růžencová jest nejsnadnější a zároveň nejnesnadnější. Snadná jest, neboť malé děti již mohou se jí modliti. Mohou se modliti i lidé, kteří neumějí čísti, chudí, nemocní, slepí, stářím sešlí. Jest ale také nesnadná pro nebezpečnost, že při ní duch upadá v roztržitost. Abychom tomu zabránili, sebeřme se před modlitbou, postavme se v přítomnost Boží a v každý odstavec vložme svaté tajemství, které ducha zaměstnává, dokud ten odstavec trvá.

Modlitba růžencová jest nejlibější, ale spolu i nejopovrženější. Který pozemčan modlí se růženec, ten hledí vzhůru na nebe k Matce Boží, vylévá před ní důvěrně srdce své a volá: „Pozdravuji tebe, velebím tebe!“ A božská Máti, jakož dokládá sv. Bernard, shlíží naň a říká podobně: „Též já pozdravuji tebe a žehnám ti!“ Může-li býti co zajímavějšího? Ale vzdor té líbeznosti jest modlitba ta u mnohých nejopovrženější, neboť který světák nebo učenec, toliko dle jména katolík, jest té modlitbě ze srdce přízniv? Najdeme jich málo, naopak říkává se: že růženec jest modlitba jednotvárná, mechanická a duchamorná. Ale tito nepomýšlejí, že sám Kristus Pán nám odporoučí vytrvalou modlitbu podobenstvím o susedovi, který přišel k příteli svému v noci prosit o chléb, a protože tolikrát svcu prosbu opakoval, posléz vyslyšen byl. Neuvažují, že božský Mistr ženě

chananejské, když bez přestání za ním volala, konečně řekl: „Staň se ti, jakož jsi uvěřila.“ Nezpomínají, že i Spasitel na hoře Olivetské modle se tatáž slova říkal třikráte. Nevšímají si toho, že my stejný chléb denně jídáme, aniž se nám zprotiví, poněvadž naším tělesným potřebám lépe vyhoví, než leckterá jiná chutná a kořeněná krmě. Nevědí, že věhlasní učenci sv. František Saleský, sv. Karel Boromejský, sv. Vincenc z Pauly, sv. Filip Neri, že císařové a králové, knížata a vojevůdcové pilně se modlívali růženec. Vejděme do některého velechrámu, tam prohlížejíce kovové neb mramorové náhrobky korunovaných hlav, vítězných reků a chrabrých rytířů, spozorujeme na nich často v jedné ruce meč, v druhé růženec, což znamená, že uměli mečem rytířsky vládnouti, ale také růženec, dokud žili, milovali a modlili se jej. A mnozí hrdinové našeho věku, kteří by sotva dovedli mečem takového muže máchnouti a sílu svou osvědčují jen v ušklebování se posvátným věcem, chtěli by snad nad růžencem opovržlivě krčiti ramenoma? Pravdivě volá k nim Sambuga: „Chcete osvěcovati a začínáte tím, že nesvěcenýma rukama všeho, co jest svatého, se dotýkáte, všecko to zneuctíváte, a lidu všecku vážnost k těm věcem berete? Nenapravujete chyb časových, naopak všecko dobré boříte pod zámínkou osvěty a na místo sbořeniny nestavíte ničeho než svou smyslnost.“

Ó, pročez uctívejme pobožně Marii, růži

tajemnou. Požehnanou královnu růžencovou co nejčastěji obklopujeme růžemi modlitby, růžencem ctíme, jej rádi a pobožně se modleme. Tehdáž bude Maria hned zde nám stláti na cestu života růže útěchy, pomoci, požehnání, někdy pak nás uvede do věčně kvetoucí růžové zahrady nebeské.

Rozjímání na svátek Mateřství Panny Marie.

Panna Maria žebříkem k nebi vedoucím.

„Já jsem matka krásného milování.“
(Sir. 24, 24.).

Ve vysokém skotském pohoří stál romanticky ze všech stran smrčím a skalami obklopený klidný dům polesného, Co muž chodil za svým milým lovectvím, obstarávala choť skrovnou domácnost. Jednoho odpoledne vynesla kolébku se svým dva měsíce starým dítětem ven pod širé nebe a umdlená sedla si na žulový balvan. Vzduch byl parný i v tom skalním údolí, jalovec a douška vydychovaly nejsilnější vůni. Mladá žena složila mdlou hlavu na sepjaté ruce a při tom noha její houpala bezděky kolébkou. Víčkám se přitěžovalo, konečně se zavřely nacele — kolébka již se nehýbala — matka i dítě spaly.

Mezi spaním něco podivně zašustilo, a na to děcko úzkostně vzkřiklo. Matka otevře oči, zápasí s vědomím, upírá zrak zmateně před

sebe a vidí kolébkou prázdnou. Uzkostí naplněná obrací zrak na všechny strany, zvedá se — a rukama lomíc jako šílená dá se do křiku. Vysoko v povětří letěl mohutný orel zvolna ale nedostižně s dítětem ve drápech. Letí výš a výš, lup jeho jest viděti již jen jako bílou světlou tečku pod černýma křídly, a posléz ztratí se mezi horami.

Nešťastná matka pádí hořekujíc do údolí ku skalám, k nimž se povznesl orel. Ale běda! Cesta zdá se jí býti bez konce, hory před ní strmící připadají jí jako zlí duchové jí se posmívající. Pojednou spěchajíc okolo skal, uvidí dělníky dříví zdělávající. To jí naplnilo poněkud nadějí. Za minutku vypravila jim, co hrozného se stalo, a prosí, aby jí pomohli. Všickni jí litují. Jeden dí: „Tam v té hoře je orlí hnízdo.“ Ale kdo tu pomůže? Nikdo se toho neodváží. Matka volá: „Musím dítě své vysvoboditi, byť mne to stálo život. Opatřte mi nějaký provaz, ať se tam spustím.“ Všickni strnuli, radí jí, aby toho nečinila, že jistě zahyne a roztráštěná spadne do propasti. Ale nedala se přemluvíti, myslila jen na dítě. Třesouc se na celém těle poklekla a modlila se, modlila se vroucně k Marii, matce požehnané, kterouž od mládí ctíla.

Za půl hodiny visela provazem jsouc uvázaná nad závratnou hlubinou a dotýkajíc se rukou a nohou příkré stěny, spouštěla se pomalu dolů. Z rokle vyletělo dvě orlů se zuřivým vře-

štěním, hrozebně fičely jejich peruti okolo matky. Ostrými zobáky doráželi na ni, jednou rukou se bránila a druhou se držela povyroslého křoví. Až, již vidí pelech a uprostřed dvou orlat dítko neporušené; jsouc bez pomoci plakalo a ručičky po matce vztahovalo. Dosáhla ho šťastně a nastoupila s dítkem, které se jí ručičkami drželo v náruči, po provaze nebezpečnou cestu nahoru. Šťastně dostala se s dítkem na vrch, celé je zlíbala a vložila do náruči právě přichvátavšímu otci, načež rozčilením zemdlená klesla na zem.

Ó, na věky věruo a na věky pevně zůstane srdce matčino, odvažuje se věci nejtěžších. Z té příčiny také ze všech jmen, která se přidávají nejsvětější Panně, není žádné tak krásné, tak líbezné a jímavé, jako jméno „matka.“ Pamatujet nás na nejdražší, co má člověk na zemi, na lásku matčinu, na nejvěrnější pečlivost srdce mateřského. Proto každý člověk lne k matce láskou. Byť i mnohý cit dávno byl odumřel, mnohá zpomínka dávno byla zanikla, cit pro matku neumírá, její památka nehasne, její lahodný obraz nebledne. Když dávno odpočívá v hrobě, její jméno, památka po ní pozůstala svlaží oči slzou a ústa hlaholí: „Byla to moje dobrá, nábožná matka! Bůh jí račiž hojně odměniti všecko, co mi dobrého učinila!“ Maria pak jest naše matka. Ona chová nás všecky v mateřském srdci, její oči nás střejou, její ruce žehnají nám, její ústa orodují za nás. A

proto vane posvátný cit v naší duši, něžná touha zachvacuje nás a vroucí láska nás rozněcuje, když slyšíme její slastné jméno Matka.

Proto Církev ustanovila zvláštní svátek svatého mateřství a mateřské důstojnosti Panny Marie, přivlastňující jí slova Sirachova: „Já jsem matka krásného milování.“ Proto sv. Petr Damian nadšeně volá: „Po právu veselí se v hojné radosti všecken obor zemský, po právu veškerá svatá Církev pěje chvalozpěvy za chvalozpěvy, neboť ty, svatá Boží máti, jsi žebřík k nebi vedoucí, po němž nejvyšší Král ve svém snižení k tomu, co jest dole, sestoupil a člověk, jenž ochromený na zemi ležel, ve svém povýšení k tomu, co jest na nebi, vstoupá.“

Jaká hlubokost poznání, jaká bohatost myšlének, jaká plnost božských milostí spočívá ve slovech těchto! Maria jest žebřík k nebi vedoucí, po němž:

1. Ježíš Kristus sestoupil na zem, a
2. my máme vstupovati na nebe.

I.

Patriarcha Jakob na útěku do Mesopotamie byl v širém poli překvapen nocí. Položil si pod hlavu kámen a usnul. Zdálo se mu, že vidí žebřík stojící na zemi a koncem dosahující do nebe. Andělé Boží po něm vystupovali a sestupovali, Hospodin pak stoje nahoře, promluvil: „Já jsem Bůh otců tvých. Zemi, na které spíš,

dám tobě a potomkům tvým, a v jednom z tvých potomků budou požehnáni všickni národové země.“ Jakob probudiv se velice udivený zvolal: „V pravdě, Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl! Jak hrozné jest místo toto! Není zde jiného, než dům Boží a brána nebeská!“

Jaké to velebné předobrazení Panny Marie! Onať jest zlatý dům, v němž bydlel Bůh sám; brána nebeská, kterouž přišel Kristus na zem; žebřík Jakobův, kterýž stál na zemi a koncem svým nebe se dotýkal. Byla dítko lidské jako my, ale její mysl a obcování byly v nebesích. Maria jest ten žebřík nebeský, po němž andělé vystupovali a sestupovali; svatí andělé sestoupili na zem, pozdravili ji jako milosti plnou a přinesli jí zvěst o důstojenství mateřském. Maria jest žebřík nebeský, na němž stál Bůh. Kristus sám sestoupil a vtělil se v jejím svatém panen-ském životě. Právem mohla zvolati u příbuzné své Alžběty: „Veliké věci učinil mi, jenž mocen jest a svaté jméno jeho,“ tím mínila tu velikost, pro niž od Alžběty byla blahoslavena, totiž povýšení své za matku Boží, matku Stvořitelovu, matku Vykupitelovu.

Tomu, na jehož pokyn světové se svými silami a zákony, drahami a časy vstupují v jsoucnost; Tomu, jenž drží na prstu zeměkouli a vesmír objímá dlaní; tomuto vševládnému a všemocnému stvořiteli a zachovavateli všech věcí dala Maria život, potravu a ošetřování, oděv i přístřeší. Toho, jenž káže hromům rachotiti po

širé obloze a který blesky s výše sesýlá, tak že dub lesní roztráštěný se kácí; před nímž cherubínové a serafínové se zastřenou tváří se sklánějí a bez přestání zpívají: „Svatý, svatý, svatý“: jej má Maria nositi a chovati na rukou, jej má ku svým prsoum přivinouti, jej má chrániti proti nepříteli.

A to dítě, které trůní v jejím náručí, tak vznešené a velebné a přec tak dobrotivé a přívětivé, jest zaslíbený Vykupitel světa, jenž za nás Bohu Trojjedinému náhradu a smír poskytne. To dítě smíří nebe se zemí, dá lidstvu pokoj srdce, přinese světlo ve tmách bludův a poskytne posily v bouřích náruživosti.

Toto dítě jest mocný potomek ženy, která hlavu hadovu potře; jest vysvoboditel z pčroby a otroctví, jejichž pouta rozrazí; jest veliký lékař duší, jenž zející rány srdce uzdraví, naliv v ně vína a blahodějného oleje nebeské útěchy. Toho Spasitele, jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy, jenž jest oblesk slávy a obraz podstaty jeho, Toho matkou jest Maria. Kdož by v té příčině neřekl o Marii, co sv. Pavel vyhlásil o Kristu, že jest učiněna tím lepší nad anděly, čím přednější jméno nad ně zdédila? Neboť kterému andělu řekl kdy Bůh: „Ty jsi moje matka, tys mne porodila?“ A: „Ty mi budeš matkou, a já budu tobě synem?“ Kdož by s ženou v evangelium, slyševši učení Vykupitelovo, nezvolal: „Blahoslavený život, který tebe nosil?“ Kdož by nepřisvědčil učenému

Misleiovi, nazývajícímu božské mateřství středem všeho požehnání Starého i Nového zákona a Marii zázrakem všech zázraků, novým stvořením, naskrz duchovním světem? Neboť čím jest člověk v řádě přírody, čím Kristus v řádě slávy, tím Maria v řádě milosti.

Předivný byl Syn, předivná jest Matka. Jako nepochopitelné jest vtělení Syna Božího, rovněž nepochopitelné jest i mateřství Marie. Ona jest prvá a jediná, která stala se matkou a pannou zůstala. Jest Bohorodička, která nikoli božství, ale přec Boha porodila. Jest pravá rodička Boží, a přec rovněž pravý tvor Boží. Jest starší než Syn, jemuž dala tělo a krev, a přec jest Syn její Ten, který ji stvořil. Jest tedy matka Stvořitelova.

Zároveň jest božské mateřství středem a základem všech oslav Panny, všech tajemství, všech milostí, kterých se jí dostalo. Pátráme-li po posledním důvodu, proč samojediná byla vyňata od všeobecné poskvrny prvotního hříchu; proč samojediná spojila v sobě přednosti panenství a mateřství; proč okusivši smrti porušení nepoznala, nýbrž oslavu i tělesnou obdržela před všeobecným z mrtvých vstáním; proč konečně nad anděly a archanděly povýšena jest nejbliž trůnu Božího, učiněna královnou nebes, velikou prostřednicí milosti: na vše to jest nám odpověděti: Protože jest *Matka Boží*.

Proto také, když otcové církevního sněmu v *Efesu* zavrhli blud Nestoriův a slavnou Pannu

prohlásili za Matku Boží, sv. *Cyrill Alexandrijský* radostí naplněn zvolal: „Chvála a čest budiž Tobě, nejsvětější Trojice, jež jsi nás povolala k takové slavnosti. Chvála budiž i tobě, Matko Boží, ty skvostná perlo oboru zemského, koruno panenství, zlatý žebříku k nebi.“ S jásosem pozdravil věřící lid biskupy, když vyšli ze sněmu; s plápolajícími voskovými pochodněmi byli doprovoděni do svých bytů. Celé město bylo osvětleno, po všech ulicích odrážel se zvuk chvály Boží, ozývalo se velebení Marie Panny.

Smíme-li tedy diviti se, že není ani pídě země, kdež by se Marii Panně neprokazovala nejvelkolepější úcta? že králové před ní koruny své skláněli a knížata k ní důvěrně se modlili? že mládež v její ochranu se poroučí a staroba za požehnání její lká? že umělcové jí zasvěcují nejslavnější svá díla? že v strasti i radosti, v nebezpečenství i vítězství, v domech i na veřejných místech její jméno se vzývá, a ona po dvě tisíciletí srdce milionů k sobě připoutala? Nahlédněme do letopisů Církve, i uzříme, že nejvzdělanější národové, nejurozenější knížata, nejslovutnější učenci byli naplněni nejvroucnější úctou k Marii. Vidíme Karla Velikého a Jindřicha II. mezi císaři, Ludvíka IX. z Francie, Eduarda z Anglie, Ferdinanda III. ze Španěl, Boleslava z Polska, Václava z Cech, Stěpána z Uher a mnoho jiných mocnářů, kteří později mezi svaté jsou počteni. Vidíme sv. Františka Saleského, Karla Boromejského, Alfonse z Li-

guori mezi biskupy, sv. Dominika, Bernarda, Aloise z řeholníků, sv. Ludmilu, Teresii, Františku, Brigitu z pohlaví ženského, — oko naše není s to přehlédnouti jich, zástupy ze všech měst a stavů, zemí a dílů světa. Důvod té velikolepé, všeobecné a trvalé oslavy Marie jest, že jest Matka Boží, žebřík nebeský, po němž Kristus na zem sstoupil, a po němž my na nebe vstupovati máme.

II.

Na tak řečeném *Svatém Kopečku* na Moravě as hodinu od Olomouce stojí překrásný poutní chrám, který se čítá mezi největší svatyně té země. Má vznik od jistého pobožného měšťana olomouckého, kterýž po svém slibu vystavěl na tom tenkrát ještě hustě lesem porostlém místě roku 1632. kapli ke cti Matky Boží, jejíž obraz, jakož dí nábožná pověst, andělé bílé odění sem přinesli a na oltář postavili; brzo putovali k němu zástupové pobožných. Ale hned roku 1644., když Švédové po Moravě řádili, kaple vyhořela. Hradištský opat Bedřich založil tu prostranný kostel, který jeho nástupce roku 1685. dostavěl. Jest to nynější velikolepý dům Boží, vystavěný na způsob kříže, jehož vnitřní drahocenná úprava každého, kdo tam vkročí, obdivem unáší a k pobožnosti pobádá. Pod velebným tabernakulem stkví se v stříbrném rámu z kameuné desky vytesaný milostný obraz Panny Marie,

držící v pravém náruči Jednorozence, v levé pak ruce zapovězené ovoce rajske. V pozadí hlavního oltáře uvidíš mezi korintským sloupením velmi umělý obraz Navštívení Panny Marie u Alžběty.

K tomuto majestátně strmícímu milostnému chrámu vystupuje se po vysokých schodech. Stromořadí silných lip zastiňuje schody, na kterých stojí porůznu kamenné sochy představující události ze života Marie Panny. Nábožní poutníci klekají na každý stupeň, modlí se a uvažují a rozjímají o ctnosti, kterou ten obraz představuje. Jest to dojemné podívání, když přijde nějaké procesí, jak věřící modlice se postupují se stupně na stupeň, lidé ze všelikých stavů, mezi nimi také chudí Slováci a Hanáci bosí, postavující dřeváky své vedle sebe. Kdokoli se na to dívá, bývá mimoděk uchvácen pobožností, klekne též a koná pouť vzhůru ku svatyni.

To jest obraz našeho života. My též putujeme na svatou horu, horu nebeskou. A tážeme-li se s nábožným pěvcem Davidem: „Pane, kdo bude odpočívati na hoře svaté Tvé?“ Tu nám odpovídá sv. otec *Augustin*: „Kdo ctí Marii, která učiněna jest nebeským žebříkem, po němž máme vstupovati na nebe.“ Maria značí nebeské schody na svatou horu blaženosti a stupně se sechami jsou její vznešené ctnosti.

Při procesí kráčejí napřed dívky a nesou kříž na znamení, že mají kříž si napsati na čelo

a do srdce, býti dbalé svaté bázně Boží, která jest počátek moudrosti. Protož vy, dítky, klekněte na první stupeň nebeských schodů Marianských a podívejte se na tu sochu. Představuje dítko, ano s knihou v ruce stojí před matkou a se modlí neb učí.

Dítka to jest Maria a učí vás, že dítko není nikdy krásnější, než když drží knihu v ruce a z ní se modlí neb učí.

Mládenci křesťanští, vy při procesí nosíváte rádi korouhev. To znamená, že máte také za živobytí svého rádi choditi za krouhví dobroty, pilnosti a poctivosti a mládí považovati za dobu setby. Pročež poklekněte na druhý stupeň a podívejte se na sochu. Představuje Marii, jak jest činná v domově svém a čas svůj vynakládá na práci a modlitbu.

Panny křesťanské, vy nosíváte o poutích bíle oděny jsouc sošku svaté Boží Rodičky. Ten krásný odznak vás napomíná, abyste ctnostný obraz Marie Panny též nosily v svých srdcích a roucho nevinnosti sobě zachovaly čisté od všeliké skvrny hříchu. Pročež poklekněte na třetí stupeň a pozorujte vyobrazení, kterak Maria drží v rukou lilium čistoty, jako by chtěla říci: „Následujte mne!“

Rodičové křesťanští, otcové i matky! vy při procesí chodíváte za sochou Matky Boží; následujte jí také v jejím chování na světě a hleďte si pečlivě nábožného vychování svých dítek. Proto klekněte na čtvrtý stupeň a po-

patřte na vypoďobnění, jak Mariä vedouc dítke své za ruku, putuje do Jerusaléma do chrámu.

Vy pak, žalem a bolestmi sevřeni a opuštěni, kteříž v osamělé komůrce klečíte a rukama lomíte; vy truchlíci, jejichž oči se plní slzami pro ztrátu dobrých rodičů neb nezapomenutelného chotě nebo drahého dítěte; vy chudí a churaví, kteří jste jako vystrčeni z lidské společnosti, ó poklekněte před obrazem Panny Marie a pozorujte, kterak stojí s mečem v srdci u kříže a utrpení svá nese rekovně. Avšak pohlédněte též na vypoďobnění druhé, jak Maria slavně na nebe se béře, a z toho učte se, že někdy po trápení přijde radování, po rozloučení shledání; učte se z toho, že Maria, jsouc královnou nebeskou, má moc pomáhati nám, že ale též jakožto dobrotivá, věrná matka naše má vůli, spomoci nám. Píšeť sv. Ambrož: „An Kristus jest bratr věřících, jakož se sám nazývá, jakž by ta, která Krista porodila, nebyla matkou věřících? Tedy radujme se a radostí opojeni jsouce, řikejme: Požehnaný bratr, skrze nějž Maria jest naší matkou, a požehnaná matka, skrze niž Kristus stal se naším bratrem.“

Maria — naše matka! Které srdce by nebylo naplněno radostí? Tobě snad dávno matka tvá zmizela s oči, ale z paměti nezmizela. S tesklivostí vzpomínáš na ni a myslí se ponořuješ nazpět v dny mladosti své.

Slabí a churaví leželi jsme, matka nám po-

dávala pokrm, upravovala lůžko, opatřovala oděv. Věrnou rukou pěstovala nemocné dítě, hlídala a střežila je. Pokrm, zábavu, odpočinek, vše obětovala ochotně. Se slzami lásky modlila se za nás v tiché samotě. Učila nás oči pozdvihovati k nebi a ruce spínati k modlitbě.

Když jsme byli větší a odcházeli do ciziny a loučili se s matkou, která se tu skvěly slzy v očích jejích. Vyprovázela nás modlitbami, s láskou, se slzami. Byla stále dobrým andělem, který nám stál po boku, nás opatroval a těšil; byla sluncem našeho mládí, hvězdou našeho života.

Jelikož tedy Maria i naší matkou jest, a to ještě mocnější a dobrotivější než matka rodná, zdaliž může nás kdy opustiti? Jestliže matka s nebezpečenstvím života dítě své vyprostila z dravých drápů orlových, nevytrhne-li nás mocná a láskyplná mateřská ruka Marie P. ze všeliké nesnáze? Jestliže matka krásného milování, matka božské milosti, žebřík k nebi, po němž sestoupila na zem největší milost, Kristus, a po němž my máme na nebe vystupovati.

Ó, utíkejme se k ní tedy stále, stěžujme si jí na všecko, co nás hněte, a modleme se k ní se sv. Bernardem takto: „Ze všech končin utíkáme se k tobě a lkáme za ochranu a pomoc. K tobě, Panovnice, pláčí naše oči, k tobě voláme s pobožností, s důvěrou vyjevujeme tobě všecky záhyby srdce svého a poznáváme, že jsi dobrotivá, milující matka! Kéž tvá ma-

teřská láska všemu světu v známost uvádí tu milost, kterou jsi našla u Boha, jelikož zjednáváš odpuštění hříšníkům, uzdravení nemocným, posily málomyslným, útěchy zarmouceným, pomoci opuštěným. A protož nechť sluhům tvým vzývajícím svaté mateřské jméno tvé darů své milosti hojně udílí Ježíš Kristus, Pán náš, jenž jest Bůh nade všecko a veleslavný na věky.“

Rozjímání na svátek panenské čistoty Marie.

(V 3. neděli v říjnu.)

Panny Marie vřz na nebi.

„Ó Panno slavná, spanilá, povýšená nad hvězdy stkvělé.“
(Píseň církevní.)

Dvě knihy jsou z vnuknutí Božího od svatých mužů sepsány, abychom z nich se učili všelike moudrosti a ctnosti. Jsou to knihy Starého a Nového zákona. A dvě knihy jsou netoliko lidskýma rukama utvořené, nýbrž od Boha samého na počátku světa založené; knihy to, v nichž může čísti každý učený i neučený; knihy ty není třeba si teprv koupiti, neboť Bůh sám je nám do ruky dává. Jakmile vykročíme z domu, ihned obě knihy tyto spatřujeme. Jedna bývá v zimě bílá a jako démanty posetá, v letě pak zelená a nejspánilejšími květinami protkávaná. Druhá kniha ale jest modrá, blankytná a nejkrásnějšími hvězdami ozdobená. Tyto dvě knihy

jsou země a nebe. Ano, země a nebe jsou dvě veliké, mohutné knihy, v nichž může člověk mnoho se dočísti, mnohému se naučiti. Vždyť sám božský Spasitel praví: „Patřte na kvítí polní — na ptactvo nebeské.“

Opravdu, když na jaře vyjdeme z domu a vidíme květiny v plné kráse, zdaž tyto nás neučí nejpěknějším otnostem? Modrá fialka kvetouc v úkrytu říká: Buď tak skromný jako já! Růže červená volá k tobě: Miluj Boha ze srdce! Bílá lilie káže: Buď nevinen a čist, jako já. A svlačec, který se otáčí okolo byliny praví: Drž se takto Boha a jeho přikázání! Ipomněnka šeptá: Pamatuj na Boha!

A když v lese sbor ptactva zapěje svůj chvalozpěv, nepobízí-li tebe, abys i ty chválil a velebil Boha? Pták sedě na větvičce a zpívaje vesele svou píseň činí nám vážné kázání o naší maličké důvěře v Boha. Také od stromů máme se učit. Když kdysi sv. Bernard byl tázán, z které knihy má své hluboké poznání věcí božských, odpověděl: „Učím se tomu od stromů.“ Hle, strom roste výš a výše vzhůru k nebi. Podobně máš ty, křesťane, velmi často mysliti na nebe a snažiti se, abys pobožným životem k němu se blížil. Dobrý strom kvete a nese ovoce. Také ty máš kvěsti a dobré ovoce dávat, květem jsou dobré úmysly a ovocem skutky dobré. Tehdy budeš jako dobrý strom přesazen do království nebeského; jinak provolá

ti Pán hrozné slovo: „Zlý strom bude vyřat a do ohně uvržen.“

Mnohým věcem může se člověk učit z druhé knihy, totiž z nebe. Na nebi jest mezi jinými sedm hvězd; čtyři činí jako čtyři kola u vozu a tři přední jsou jako voj. Každý zná to souhvězdí, říká se mu „vůz,“ nebeský vůz. A to čtvero kol, čtvero hvězd, značí čtyři ctnosti, čtyři nejpěknější ctnosti, jaké kdy krásily svět. Tyto ctnosti jsou tak vzácné, že dosud žádný člověk bez nich do království nebeského se nedostal. Jako v Starém zákoně prorok Eliáš vjel na ohnivém voze do nebe, rovněž všickni svatí v Novém zákoně dostali se do nebe jen na voze ozdobeném těmi čtyřmi ctnostmi jako koly.

Také Panna Maria, kterou pozdravuje Církev jako „nejkrásnější nebes hvězdu,“ kterou anděl velebí milosti plnou a požehnanou, kterou svatí učitelové církevní vyhláší za div celého světa, lesklejší nad hvězdy, světlejší nad slunce, čistější nad anděly, tak že i zvláštní svátek její „panenské čistoty“ ustanoven jest; též sv. Maria brala se na voze o těch čtyrech hvězdách do říše nadhvězdné. Které mnedle jsou ty znamenité hvězdy vozu Mariánského na nebi?

1. první hvězda jest safír;
2. druhá hvězda jest smaragd;
3. třetí hvězda jest rubín, a
4. čtvrtá hvězda jest diamant.

Svatý Jan evangelista viděl u svatém vtržení nebeský Jerusálém, město svaté, které

Hospodin si vystavěl za stále bydliště a jehož výzdobou neustále se zanáší. Zajisté obdivuhodné, krásné a znamenité jest to město. Jest to sídlo blahoslavenců, kamž i my jednou vejíti máme. Ale to město poutá naši pozornost zvláště tím, že složeno jest ze samých drahokamův, a to živých. Neboť takto zní modlitba o slavnosti posvěcení chrámu Páně: „Bože, jenž z živých a vybraných kamenů věčný velebnosti své připravuješ příbytek —“; a v jedné církevní antifoně praví se: „Kamení drahé jsou zdi tvoje.“ Svatý věstec vypočítává ty drahé kameny, z nichž jsou vystavěny ty zdi, zdi Jerusaléma nebeského, a těmi živými drahokamy jsou andělé a svatí.

Prvý drahokam jest zlatolesklý chrysolit; jemu se podobají andělé, létající lesklými perutěmi po věčné slavné říši. Druhý drahokam jest zelený smaragd, ten značí patriarchy, kteří toužebně očekávali Vykupitele. Třetí drahokam, zlatožlutý topas, představuje proroky, již zlatými ústy věstili o Vykupiteli. Čtvrtý drahokam, hyacint, jenž všemi barvami se mění, poukazuje na apoštoly, kteří se rozešli do všeho světa hlásat evangelium. Pátý drahokam, rudý rubín, podobá se sv. mučenníkům, kteří vydali krev srdce svého pro království Boží. Šestý drahokam, fialový ametyst, uvádí nám na mysl kajicníky a kajicnice, jež v samotě s Bohem se zabývali. Sedmý drahokam, modrý safír, pamatuje na svaté panny, jejichž nejpěknějším šperkem byla skromnost. Avšak v zářné koruně

Panny Marie lesknou se všechny tyto drahokamy, neboť ona, jakož dí sv. Efrém, má souhrnem všechny ctnosti svatých. Její vůz na nebi ozdoben jest čtyřmi hvězdami jako drahokamy, o nichž nyní uvažovati chceme.

1. Prvý jest *safír*. Kámen tento jest modré barvy a byl za starodávna dobýván na ostrově Safirim, odkudž má jméno. Safír jest jako *nebe* modrý a pamatuje nás, že Panna Maria ustavičně mysl k nebi pozdviženou měla, jak dí Apoštol: „O věci, které jsou svrchu,¹ nečujte, ne které jsou na zemi.“ Její srdce neznalo žádosti statků vezdejších, byla spokojena svým chudobným stavem, jsouc nesmírně bohata milostí s hůry. Její srdce bylo čisto od všelike náruživé žádosti; nebažila po hlučných radovánkách světa, ale radovala se věrnému plnění povinností povolání svého. Její srdce neznalo žádosti světské slávy, zůstávala skromně v úkrytu, když její Syn jel vítězoslavně do Jerusaléma.

O, kéž ten drahokam myslí obrácené na nebe i tvé srdce osvěcuje, abys kráčel cestou, která vede do nebe! Ale ty díš, že ta cesta jest drsnatá a příkrá, kdo může po ní jíti?

Pravda jest to, Kristus sám praví: „Prostranná jest brána a široká cesta, která vede k zahnutí, a mnoho jest těch, kteříž voházejí skrze ni; ale těsná jest brána a ouzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří jí nalézují.“ (Mat. 7, 13. 14.) Jest pravda, že sám

Spasitel tvrdí: „Království nebeské násilí trpí.“ (Mat. 11, 12.) Avšak uvažujeme-li tu věc důkladněji, shledáváme, že ani peklo není zadarmo, že stojí ještě větší lopoty, námahy a oběti, než nebe, že tedy v jistém smyslu snáze jest dostat se do nebe, než do pekla. O tom také vyjadřuje se jistý básník slovy:

Nepřilišné práce, boje
stojí nebes věčné blaho;
ale draho, velmi draho
prodává ďas ohně svoje.

Neboť hle! Aby člověk dostal se do nebe, musí věřiti; nevěra vede do pekla. Ale co jest vhodnější zdravému lidskému rozumu: věřiti ku př., že ten krásný svět jest stvořen od nejvyššího mocného a moudrého Ducha, nebo míti za to, že vznikl sám sebou? Co jest ušlechtilejší a člověka důstojnější: zdaž věřiti, že člověk jest obraz Boží, že má nesmrtelnou duši a povolán jest k věčné blaženosti, nebo-li věřiti, že člověk jest zvíře, že žije jako zvíře, zahyne jako zvíře, že jeho původní matkou byla opice? Tak jest v pravdě, aby do byl nevěrcem, musí činiti svému rozumu největší násilí, musí zavíratí oči své před vším, co se děje v přírodě, musí všechen dějepis vinití ze lži, neboť dějiny všech národů učí, že jest Bůh. Tedy jest snáze skrze víru dojíti spasení, nežli nevěrou přijíti k zatracení.

Aby kdo dostal se do nebe, musí dále hle-

děti si *poctivosti*. Nepoctivost, podvod a lichva vede do pekla. Ale k čemu může člověk spíš se usmysliti: zdaž k tomu, aby poctivě provozoval svou živnost, zastával svůj úřad, jako spravedlivý stál před světem a mohl každému bez bázně se postaviti před oči; nebo-li k tomu aby prováděl řemeslo zlodějů, podvodníků a šejdířův a stál před světem se znamením hanby na čele? Odpověď jest snadná. Tudiž mnohem méně obětí stojí pracovati o své nebeské koruně, než stavěti na svém věčném žaláři.

Aby kdo dostal se do nebe, musí konati *dobročinnost*; *špovaha* nemilosrdná, nelaskavá vede do pekla. Což ale jest člověka důstojnější, aby k lidem chudým byl dobročinný, ubohým slzy mírnil a zakládal si dobrou památku u potomstva; anebo-li aby plana zisťností a lakotou hromadil bohatství a necitelným se stal k cizí bídě a za to byl opovržen a nenáviděn. Jest opravdu snáze do nebe nežli do pekla se dostatí.

Prodává-li tedy zlý duch tak draho nehasnoucí ohně své, nekonečná muka svá, kdož by chtěl býti tak pošetilým, ba tak šíleným, aby jemu pro peklo se ještě trmácel a namáhal? Kdož by nepokládal za věc rozumnou, šlechtnou a důstojnou člověka, toužiti po nebi, kteréž za vši námahu odměňuje věčnými radostmi? Tak se zachovávala Panna Maria, na jejímž nebeském voze se leskne blankytný safír, pravý to drahokam.

2. Druhá hvězda nebeského vozu Mariánského třpytí se jako *smaragd*. Jest to drahokam zelené barvy a vysoké ceny. Zelenou barvou svojí vyznačuje naději a pevnou důvěru v Boha.

A právě při blahoslavené Marii Panně obdivujeme se její neobmezené důvěře v Boha, nezlomné naději v Jeho svaté slovo, skálopevné dověrnosti v jeho sliby. Maria obdržela od anděla sliby, jak veliký a mocný bude její syn; že bude syn Nejvyššího, že obdrží trůn otce svého Davida, že bude panovati v domě Jakobově na věky, a jeho království že nebude konce. Nyní ale ani místečka nenalézá v Betlémě a musí v chlévě se ubytovati, ba musí v noci na útěk se dáti do Egypta s dítětem svým, aby je urvala vražedným útokům tyranovým. Nebylo-li to dost příčin pro Marii, aby ve své důvěře v Boha byla se zviklala? Ještě víc! Viděla zázraky Ježíšovy, slyšela chvalořeči jemu vzdávané od lidu, jenž chtěl jej učiniti králem. Ale za několik dní vidí jej, jak mnoho potupy a bolesti trpí, vidí, jak jest ukřižován od vlastního lidu, a při vši té pohaně a tom ponížení ani na okamžení důvěra v Boha ji neopouští; doufá se vši jistotou, že její božský Syn vykoupí Israele a že jest ustanoven, aby byl Spasitelem všeho světa.

Uč se též od Marie skálopevné důvěře v Boha. Nezoufej si, jestliže starostmi tobě slzy s očí kanou, jestliže bolestí srdce ti div nepukne. Božská prozřetelnost dovede všecko o-

braceti a řídití ku tvému největšímu dobru. Jistý vojn byl od svých představených týrán a trýzněn, až chtěl ze zoufalství život si vzítí. V jizbě jsa samotén, nabil svou ručnici a zamýšlel již již střeliti do sebe. V tom někdo zaklepal tiše na dvéře. Zaražen odložil zbraň a otevřel; byla to jeho matka, přišla ho navštívit. Spatřiv ji byl dojat až k pláči, vypravoval jí všecko, i to své hrozné předsevzetí. Prosila a těšila jej, a jejími srdečnými slovy jsa pohnut, připovídal, že nikdy více nic takového sobě na mysli nepřipustí. A Bůh také jeho osud obrátil k lepšímu.

Jestíť Bůh bohat a mocén dosti, aby nás vytrhl z všelike nouze a bídy. Proto máme říkati se žalmistou: „Blahoslavený, kdo doufá v Hospodina.“ (Žalm 35, 9.). Panna Maria doufala v Hospodina a vešla v jeho nebeskou říši.

3. Třetí kámen září jako *rubín*. Jest to dráhookam rudé barvy a krásného ohně, pro kterouž vlastnost byl od pradávna velice oblíben. Rubínový šperk vysoké ceny, dar to jisté císařovny, zdobí milostný obraz Panny Marie v Loretě.

Co by také mohlo Pannu Marii zdobiti krásněji, než rubín? Vždyť její srdce samo jest rubín zářící ohněm lásky k Bohu a bližnímu? V tom srdci plném lásky neměl místa nikdy oheň nějaké vášně, který u nás lidí často poklid duševní ruší. Dobrota, vlídnost, útrpnost a slitovnost zářily v jejím srdci a domě, a činily

z toho chudičkého domku sídlo nejvyššího blaha.

Také člověk staví si dům blaha svého. Ale z neopatrnosti neb přičiněním bezbožné ruky padne do něho jiskra, z jiskry udělá se oheň a z ohně plamen, který hrozí dům lidského blaha zničit. A víš-li, milá duše, co jest ta jiskra, ten oheň, ten plamen? Jest to *vášeň*, kteráž z počátku vzniká v lidském srdci jen jako jiskra, ta pak, jestliže se neudusí, vyšlehne v plamen a blaho člověka toho rozbourá.

Neboť není-li pýcha, marnivost, hejřivost plamen, který již mnohým život strávil? Není-liž žádost majetku, lakomství zžirající oheň, který všecken lidský cit tlumí, tak že ze srdce toho člověka stává se spáleniště a divých bouří drsné rejdiště? Není-li ta *vášeň*, která dle vyjádření apoštolova nemá ani jmenována býti mezi křesťany, náramný oheň, který míra blaha celých rodin boří a je vrhá v nevýslovné hoře? Není-liž závist oheň, kterýž hltavě sežirá klid bližního, aby jej lží a pomluvou uvedl na zmar? Není-liž opilství oheň zhoubný, který pokoj a blahobyt ruší, na rodinu přivádí nouzi, opilci působí nemoce a předčasnou smrt? Není-liž zlost zuřivý oheň, který člověka zbavuje všeho rozumu a rovná zvířeti vzteklému? Není-liž lenost v dobrém, vlažnost a netečnost u věcech náboženských oheň doutnající a plíživý, který zvolna ale jistotně člověku milost Boží uloupí

a jej žene do ohně, o kterém praví Spasitel, že nikdy neuhasne?

Ano, každá vášeň připravuje trápení, každá vášeň jest taková, že nikdy nepřijde samotna; jejím průvodcem jest temný stín a to jest kletba zlého činu, že ustavičně rodí zlo. Každá vášeň rovná se plamenu, který dům lidského blaha boří. Když dům hoří, zdaž se na to nečinně díváme? Nikoli, uklízí se, vynáší a chrání se, co se dá, tryskem přijíždějí stříkačky, sbíhají se hasiči, aby udusili požár. Což naše časné a věčné blaho nemá více ceny? Protož, duše křesťanská, přemýšlej, zda oheň nějaké vášně hrozí tobě záhubou a užij všech prostředků, jimiž se uhasí; zavrhněš-li všecky příležitosti k hříchu, a budeš-li nejsvětější Pannu ctíti, ona ti pomůže oheň vášně uhasiti a na místo něho roz-nítiti svatý oheň, jenž osvěcuje a zahřívá pro život věčný.

4. Čtvrtá hvězda svítí jako *diamant*. Diamant jest králem drahokamů. Všecky je předčí průhledností, leskem a tvrdostí. Nalézá se ve výhodní Indii a Brasílii. Který otrok jest tak šťasten, že najde diamant značně veliký, bývá vítězoslavně do domu uveden a od pána svého obdařen svobodou. Drahocenná diamanty stkvějí se v klenotnicích Anglicka, Francouzka, Ruska a Rakonska. Ale v klenotnici nebeské svítí mnohem krásnější diamant, Maria, nejčistší Panna. Jako diamant jest králem drahokamů, tak i Maria královnou nebe. Por-

dila Krále věčnosti, pochází z královského pokolení Davidova, byla od Boha povýšena na důstojnost královny nebes i země.

Diamant jest pevný. Panna Maria se významenala pevnou povahou. S obrovskou silou ducha přestála všeliké osudné houře, které jí na této zemi bylo snášeti.

Diamant jest *průzračný, čistě bílý a zcela jasný*. Jasně jako nejčistší pramen plynulo žití Marie, čisté a neposkvrněné bylo její srdce hned od narození, průhledné jako křišťál bylo její každé slovo a jednání. Proto také dí serafský otec *Bonaventura*, vykládaje Písně Šalamounovy: „Všecka jsi krásná vlastnictvím všeho dobra, a není na tobě skvrny zla, neboť jsi krásnější než slunce a proti světlu všeho obzoru hvězdného jsi mnohem čistější.“

Právě proto že v srdci Panny Marie leskne se nejčistší diamant nevinnosti, ustanovila sv. Církev zvláštní svátek její panenské čistoty a pozdravuje ji slovy písně: „Ó hvězdo světlá Davidova, jak slunce lesklá ranní zoře, jež záříš čistěji než hvězdy všecky!“

V srdci jejím svítily hvězdy nejkrásnějších ctností, hvězda nebeské myslí lesklá jako safír, hvězda důvěry v Boha skvělá jako smaragd, hvězda svaté lásky jiskrná jako rubín, hvězda panenské čistoty skvělá jako diamant. Ano, nábožnost, důvěra v Boha, dobrota a čistota byly čtyři drahé kameny jejího života. Za to byla přeslavná Panna vzata vzhůru na zlatém voze

nebeském a jako nejvzácnější drahokam města Božího vpravena do nebeského Jerusaléma, kdež září víc než všickni andělé a svatí.

Těž ty, duše křesťanská, máš někdy jako drahokam býti uvedena do tohoto svatého města. Bůh stvořil v tobě safír dobrého srdce, Kristus obětoval za tebe rubín své svaté krve, Duch sv. udělil ti diamant milosti. Ale na těchto drahokamech vězí tvou vinou až dosavád mnoho částeček pozemských. Lpíš na světských věcech, jsi vysokomyslná, škodolibá, svárlivá. Tyto vady musíš odložit, takřka ubrousiti, jako se brousí hrubé drahokamy. Vezme se totiž diamantový prášek, a tím drahokamy se trou. To tření provádějí u člověka velmi často útrapy a zkoušky, které jej očišťují; to tření působí často obcování s lidmi též chyby majícími; to tření činí zvláště úcta nejčistější Panny, kteráž nám poskytuje životem svým prášku diamantového, aby naše srdce bylo zušlechtěno.

Dostihl-li drahokam lidské duše náležitého stupně uhlazenosti, tedy sestoupí sluhové nebeského Krále a buďsi ten drahokam v koutě nějaké vlhké slaměné chaty, neb v osamělé jizbě, anebo v skvostné komnatě knížecího hradu, vše jedno, nesou jej vzhůru do domova a složí radostně do ruky božského Stavitele. Ten jej posvětití dotknutím, dodá mu pohledem svého zářného oka ještě víc krásy, a vřadí jej do svého paláce, kdež v záři božského slunce se leskn svrchovanou krásou barev na věky věků.

Rozjímání na svátek Ochrany Panny Marie.

(Na 2. neděli v listopadu.)

Stromy Marianské.

„Jsem jako cedr na Libanonu
a jako cypřiš na hoře Sionu a
a jako palma v Kadesu.“

(Přísl. 24, 17. 18.)

Když po drsné zimě jaro opět zavítá, osvěžuje čerstvým dechem veškero tvorstvo, přede vším pak na strom sype štědře květ jako nový sníh. Ó, podívej se na tuto obrovskou květinu zahradní, jak se halí v ozdobné roucho nevinnosti a z tisícera květných kalíšků libovůni vydává. Nepřipadá-li ti, jako důmyslná panna zahalená ve vonné roucho nevěsty, snící o budoucnosti, o světle a jasnu slunečným? Ovšem, bohatá budoucnost kyne stromu! Vymění si ten bílý oděv za roucho jakožto maragd, zelené totiž listí, a brzo ční mezi tímto nejspanilejší ovoce krásné na pohled a chutné k požívání. Proto také se říká, že strom dvakrát do roka jest krásný: s květem

a s ovocem. Avšak i k lesnímu stromu bývá člověk mocně váben; kterak okřívá za letního vedra v jeho stínu; jak dychtivě balsámové vůně jeho v sebe vdychujeme; jak občerstvuje se duch i tělo čistým vzduchem!

Také ve svatém písmě zaujímá strom zvláštní místo. Vypravuje se nám, že Bůh do ráje vsadil všelikého druhu stromů na pohled pěkné a k jídlu chutné, také strom života u prostřed sadu a strom vědění dobrého i zlého. V knize Přísloví přirovnává se moudrost stromu života. Královský pěvec blahoslaví nábožného člověka připodobněním ku stromu štípenému podlé vod tekoucích. Kristus sám nazývá Církev svou stromem hořčičným, jenž čím dál pěkněji vyrůstá, a přirovnává člověka ku stromu řka: „Každý strom dobrý dobré ovoce nese, zlý pak strom zlé ovoce nese.“

Též nejsvětější Panna Maria přirovnává se velmi často stromu. O ní vykládá sv. *Epifan* slova písma: „Stromem života jest těm, kteří by jí dosáhli, a kdo by ji měl, blahoslavený jest.“ (Přisl. 3, 18.) O ní píše sv. *Bonaventura*: „Maria jest nejkrásnější strom, krásný listím úst, krásnější ještě květem srdce, nejkrásnější pak plodem života svého.“ A *Adam z Prenesty* takto k ní volá: „O strome úrodný, uprostřed ráje štípený s rozsáhlými ratolestmi a pevným kořenem!“ Jako strom rozkládá daleko větve své, tak i Maria vztahuje ruce své k ochraně nad všechny, kdož k ní se utíkají. Z té příčiny

Církev také ustanovila zvláštní svátek „Ochrany“ sv. Boží máteře a nabádá od pradávna své děti k modlitbě: „Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko!“

Zvláště východních zemí stromům Panna Maria často se přirovnává. Slovy sv. písma praví: „Jsem jako cedr na Libanu, jako cypřiš na hoře Sionu, jako palma v Kadesu.“ Jaké to poučné názvy! Maria

1. cedr na Libanu,
2. cypřiš na Sionu, a
3. palma v Kadesu.

I.

Nejpěknější cedry rostly na hoře Libanu. Král Šalomoun poslal tam dělníky kácet cedry na stavbu chrámu. Ale nebyla-li Panna Maria vzdělána v chrám mnohem slavnější? V chrámě Šalomounském byla toliko předobrazení Vykupitelova, do přesvatého chrámu Marie pak Kristus sám vstoupil a přebýval v něm.

Dřevo cedrové bylo libovonné. Také Maria vydychovala libovůni nejpěknějších ctností, libovůni, která vystupovala k nebesům a zalíbení Božího Marii zjednala.

Cedr rostl vzhůru a vynikal výškou a mohutností nad všechny jiné stromy. Sv. *Jan Damascenský* dí: „Z té příčiny jsi Maria přirovnávána cedru Libanskému, jenž vyvýšeným vzrůstem

a nebetyčnou velikostí svou má překvapující s tebou podobnost.“

Ze života svatých víme, že to bylo často jen skrovné slovo sv. písma, nepatrná okolnost v jejich živobytí, všední ctnostný čin, co je znenáhla na vyšší dokonalosti povzneslo.

Sv. *František Xaverský* uslyšel v kázání slova písma: „Co platno člověku, by celý svět získal, duše své pak škodu trpěl?“ A to slovo padlo jako blesk v jeho duši a změnilo jej světáka ve světce; odešel do vzdálených zemí a hlásal evangelium přečetným pohanům.

Sv. *Ignác z Loyoly* byl jako vojenský důstojník v bitvě těžce poraněn a upoután k loži. Pro kratochvíli žádal, aby mu dali nějaké knihy ku čtení: romány, děje rytířské; ale nebylo v domě ničeho, než: „Život Ježíšův“ a „Životy svatých.“ Z dlouhé chvíle obracel listy těch knih, také poněkud přemýšlel o tom, co četl, a tázal se sám sebe: Jak pak, kdybych také učinil něco velikého, jako ten onen svatý? A četl a četl a včetl se s celou duší do obsahu knih a stal se zakladatelem řádu, který učeností a ctností Církev proslavil.

Sv. *Vincenc z Pauly* jda kdysi v noci ulicemi Pařížskými, zaslechl pláč dětský. Popošed uzřel kojence zavinutého v hadry ležeti na rohu ulice; za malou chvíli slabouňké dítě bylo by zimou do smrti zkřehlo. Horké slzy svatému muži kanuly po lících a jsa pohnut v duši promluvil slova sv. písma: „Otec můj a matka má

opustili mne, Hospodin ale přijal mne.“ I sehnul se a zdvihl dítě s radostí a donesl domů. Tím okamžikem založil první sirotčinec. Chodil po celé zemi, sbíral a žebřal, stavěl sirotčince, nemocnice a ústavy všelikého křesťanského milosrdenství. A zdaliž milosrdné sestry řehole od něho založené nepůsobí podnes? Na bojiště pospíchají a obvazují ubohé raněné, jdou do nemocnic a meškají mezi churavými cholerou a horečkou, posluhují jim a obětují pro ně svůj život. Původcem všeho toho byl muž zcela nemajetný. Věru, veliká věc z maličké povstává.

Avšak nejen mravně dobré, nýbrž i zlé věci povstávají z maličkých. Jidáš Pána a Mistra svého za mrzký peníz prodal a zradil. Kterak k tomu dospěl? Nikoli najednou. Když byl od Pána povolán za apoštola, jistě nebyl lakomec ani zloděj. Měl jen malou radost z peněz, jen chuť je množiti a spořiti. Ale poněvadž tuto zlou náklonnost nepřemáhal, zlý duch znenáhla zaujal jeho srdce a uvrhl jej v záhubu.

Tam jest zlosyn veden na popraviště, aby za své zločiny vzal odplatu. Kterak až k těm koncům dospěl? Najednou nikoli. Nejdřív kradl nepatrné věci, potom sahal po větších, ze zloděje stal se lupič, z lupiče vrah.

Někdo byl před léty jen poněkud vlažný v modlitbě a službách Božích. Ale zloba neodpočívá; nyní jest to naskrze bezbožník, nechodí k zpovědi a v nevěře své snad také umře.

O, jako kapka vody časem vyhloubá i nej-

tvrdší kámen, jako malé nastuzení, zanedbá-li se, může snadno přivoditi smrt: jako plevel, jestliže záhy se nevypleje, dále bují: tak bují i zlo v srdci člověka a mimo nadání hloub a hloub ve zkázu jej vrhá.

Pročež, duše křesťanská, nebuď nevšímavá malého zla; jiskra dá se snadno uhasiti, nikoli však velký požár. Nebuď nevšímavá malého dobra; každé slovo Boží, každá ctnost, každý skrovný čin může se státi semínkem, kteréž ti vzroste v strom života.

II.

Maria — *cypřiš* na Sionu. Cypřiš roste v jižní Evropě, má trvalé povné dřevo, z něhož za pradávna se rakve pro mumie zhotovovaly, má též list stále zelený. Sázejí jirádi k hrobům milých nebožtíků a byla brávána od starodávna za strom smuteční.

Též Maria stojí jako posvátná cypřiš u hrobů našich milých přátel a modlí se za ně. Jest to potěšitelné učení našeho svatého náboženství, že obcování svatých všecky lidi na zemi i v očištcí i v nebesích páskou lásky spojuje. Panna Maria pak stojí v čele té celé veliké rodiny jakožto matka milosrdenství, ochranný plášť svůj nade všecky prostírá, slávou svou nebesťany oblažuje, za pozemské poutníky se modlí a za duše v očištcí u Boha oroduje.

Rozmilí rodiče! dočkali jste se trpké bo-

lesti, že jste viděli, jak děti vaše před vámi klesají do hrobu. Avšak ta mládež ubíhá často v nebezpečnosti a nemyslí na smrt, která tak náhle ji překvapí. Z kolika asi chyb mají ještě na onom světě dosti činiti? Ty děti nyní vám volají: „Slitujte se nad námi, rodiče naši!“ A co vy klečíte u hrobu dětí svých a modlíte se, stojí neviditelně vedle vás Maria, posvátná cypřiš, a za milost pro vaše děti se přimlouvá.

Milé děti, vám zemřeli rodiče. Synu, snad pamatuješ se ještě, jak otec tvůj ležel na smrtelném loži, studený pot na čele maje. Nutil se ještě jednou promluvit, a co řekl tobě? „Synu, nezapomínej na svého umírajícího otce! Měj Boha před očima, modli se za mne.“ Pak pozdvihl se na posteli, vztáhl ruce nad vámi, a dal vám poslední požehnání. Dcero! pamatuješ-li se ještě na matku svou, neb snad jsi již zapomněla na ni, která na tebe za živa nikdy nezapomněla? A ty jsi ji tak často zarmoutila, za její staroby špatně jsi s ní zacházela. Z plamenů bolesti svých volají k vám otec a matka: „Smilujte se nad námi, děti naše.“ Ach, nikoli slzami, nýbrž modlitbou pomůže se zemřelým. Když se modlíte u hrobu rodičů, stojí Maria, posvátná cypřiš, vedle vás a pomáhá vám se modlit, a její modlitba jistojistě mnoho vymůže u Boha.

Milý příteli! vidiš hrob své milé choti a zpomínáš, jak ti bývala věrnou družkou života a hodnou matkou dětí tvých, jak ta pravá přítelkyně láskou a soucitností tvou mysl vyjasňo-

vala a jako dobrý anděl s potěchou a pomocí tobě po boku stávala, — jak bylo by možná, abys té obětavé lásce nevěnoval modlitbu díků?

Vdovo hluboce zarmoucená! rozpomínáš se, jak tvůj choť neunavně k vůli tobě pracoval a pečoval, jak ještě na smrtelném loži byl o tebe starostliv: nemají-li horké slzy díky prýštiti z tvých očí a vroucí modlitby za jeho duši k Bohu vystupovati? Ale i Maria, posvátná cypřiš, stojí u hrobu miláčkův a modlí se, aby brzo došli k patření na tvář Boží.

Avšak u leckterého hrobu nikdy nikdo neklečí, nikdo nepláče, nikdo se nemodlí. Jest to hrob chudšasův, kterýž na světě byl neznámý a opuštěný. Jest to hrob dávno zesnulého, o němž již nikdo neví, jeho jméno dávno doznělo, jeho činy jsou již dávno zapomenuty. Přijde čas, kde také na hroby tvých milých nebude nikdo klekati, nikdo květiny sázeti ani je slzami smáčeti. Nábrobek se rozpadne, písmo na něm vyvětrá a lhostejně půjde cizinec podlé něho. Neboť i ty budeš již v rakvi, snad na místě tobě zcela cizím, a kdož ví, zdaž u tvého hrobu kdo poklekne a pomodlí se Otčenáš. Ale jedna duše zůstane ti věrná, jedna duše na tě nezapomene, jedna duše bude se modliti u hrobu tvých milých zemřelých i u tvého hrobu; jest to Maria, posvátná cypřiš. Se zapomenutými máš ona ještě víc útrpnosti.

III.

„Jsem jako *palma* v Kadesu.“ Palma širokým, dlouhým listím svým jeví statné vzezření. Její vlastní jsou jižní země, zvláště Jericho a Kades byly slovutné palmami. Palmová radolesť byla vždy znakem *vítězství*. Krista jedoucího do Jerusaléma vítali s palmami, aby jej jako vítěze pozdravili. Též o Panně Marii vypravuje se, že archanděl Gabriel, když na Boží rozkaz jí zvěstoval konec života nesl v ruce palmu. Chtěl tím naznačiti vítězství, kteréhož dobyla nad světem a hříchem; a které od té chvíle se svým Synem, před nimž před jeho smrtí nesli palmy, bude v nebi slaviti.

A nenosí-li Panna Maria jakožto mocná opatrovnice katolické Církve neustále v ruce palmu vítězství, nás pobádajíc, abychom pro čest a slávu Boží všeho se odvažovali? Ona apoštoly povzbuzovala, když šli do světa vydávat svědectví o Kristu. Ona katolickou Církev opatrovala v boji vedeném po několik století proti židům a pohanům. Židé při Kristově smrti volali: „Krev jeho na nás i na naše syny!“ Ta krev skutečně přišla na jejich svatyni, když ten krásný chrám byl až do základu rozbořen; na jejich město, když je neuprosný vítěz ohněm a mečem zničil; na jejich národ, když ho polovice byla v ssutinách hlavního města pohřbena, druhá polovice do všech dílů světa rozptýlena.

Z Jerusaléma brala se Panna Maria s pal-

movou ratolestí vítězit do Říma. Ten hrdý Řím, který skoro všechny národy země sklonil pod své žezlo; ten Řím, který po tři sta let se opojoval krví křesťanů a se bavil děsným jich vražděním, ten podrobil se kříži Kristovu; vidíme chrámy a sochy model sesuté v rum; na místě starého trůnu vladařů postaven prestol otce křesťanstva. Ty pak zříceniny v stínu křesťanských velechrámů, ty podobizny bohů zrumu vytažené, před nimiž již nižádné koleno se neohýbá, a které musí se uchylovati do starožitných sbírek v hlavních městech, ty velebné chrámy Marianské, které na místě pohanských chrámů mohutně strmí: nezvěstují-li hlasitě vítězství křesťanstva a nedokazují-li, že Maria Panna nosila stále palmu vítězství v ruce?

Během věků vyvstali bludaři, jako Arius, Nestorius, Pelagius a jak všickni se jmenují, a bojovali proti Kristu a jeho svaté Matce; ale kde jsou teď i se svými přívrženci? Jsou zapomenuti, zmizeli a sotva jména jejich známa jsou. Maria, mocná ochranná patronka katolické Církve, přemohla je. O ní píše Církev, že všechny bludy po veškerém světě sama zničila.

Avšak boj ten trvá podnes. Za našich dnů zvláště pýcha rozumu se rozšiřuje, hlásajíc, že jest na vrcholi vši moudrosti, a úšklebně i útrpně shlíží na množství nábožných. Hlásá své liché evangelium na všech ulicích a roztrhuje přečetnými daremnými spisy do všeho světa záhubné nauky své. Ale nic se nebojme.

Ti novomodní nevěrci nejsou hrdinové, kterým by se podařilo, království Boží překonati. Podobají se muškám jepicím, které večer kroužejí okolo hořícího světla, až sesraženými křídlyma rozpadnou se v prášek. Podobají se mořským vlnám, které rok co rok vrážejí na skalnatý ostrov, ale rozpěněné srážejí se nazpět do hlubiny. Podobají se odpadlému císaři Julianovi, jenž zuřivě pronásledoval Krista a jeho Církev, ale v bitvě smrtelně šípem zraněn zvolal: „Zvítězil jsi, Galilejský!“

Jen doufejme v Tu, která drží v rukou palmu vítězství a vybízí nás, abychom jí následovali. Čiňme svému jménu, kterým se nazýváme, jakožto křesťané čest slovem i činem. Pak se ukáže, že Panna Maria jest mocná ochranná patronka katolické Církvě, kterouž nazývá sv. Ambrož praporem víry, Ondřej Kretský štítem víry, sv. Řehoř Nazianský ochranou a záštitou víry, sv. Augustin stromem křesťanství, jenž přinesl nejpěknější ovoce spasení.

Panna Maria — strom! Nebetyčný cedr otnosti, posvátná cypřiš u hrobů zemřelých našich přátel, ochranná palma katolické Církvě! Proto tak ráda na stromech a v lesní samotě si staví trůn milosti. V *Šejnově* neb Bohosudově v Cechách žala děvečka nedaleko pramene trávu, náhle k nemalému jejímu uleknutí skočil jí had na rámě a otočil se okolo něho; při tom vypínal hlavu do výšky a sičel na

starou lípu naproti stojící; pak zase se odplížil, nijak dívce neublíživ. Ta ulekaná spěchala domů a vypravovala pánu svému, co se jí přihodilo. Jemu byl nejpodivnější hadův sikot na strom, i napadlo mu, že v tom dutém stromě snad vězí skrytý poklad. Prohlídl lípu a našel v ní ne sice poklad zlata, ale obraz bolestné Matky Boží, bohatý to poklad pro duše, z něhož od té doby nesčíslné milosti plynuly. Blízko té lípy byl vystavěn chrám Páně, který jest posud oblíbeným poutním místem věřících.

A kdo neví, kterak Panna Maria v nejnovějším čase zjevila se dítkám v Lurdech ve Francii, v Marpinkách v Německu, a to v lese? Kdož nezná velebných chrámů poutních stojících v lesním temnu, kolem nichž šumí stromové? Chvátejme též do stínu těch lesů, ctěme Pannu Marii, rajský ten strom života, ba snažme se, abychom byli též dobrými stromy v zahradě Boží, vydávajícími netoliko listí a květ, nýbrž i libezné ovoce, abychom byli někdy hodni přesazenu býti do věčně kvetoucího sadu nebeského.

Rozjímání na svátek Obětování bl. Panny Marie.

(Dne 21. listopadu.)

„V příbytku svatém před ním
posluhovala jsem.“ (Sir. 24, 14.)

Oběti a dary lásky poskytnuté z šlechetného úmyslu jsou Bohu vždy velmi milé. Dle nábožného podání i rodiče nejblahoslavenější Panny, Joachim a Anna s takou myslí dceru svou, která jim již velice sestárlým od Boha byla dána, hned od jejího narození Hospodinu zasvětili a slíbili, že ji na všechn život jeho službě budou věnovati. Když byla Maria tříletá, rodiče po svém slibu přivedli ji do Jerusaléma do chrámu, aby ji tam Bohu představili a obětovali. Maria byla přijata mezi panny, které přebývaly k tomu účelu v síních chrámu Jerusalémského a vykonávaly, čeho k důstojnému slavení služeb Božích bylo třeba.

Tím se splnilo slovo sv. písma : „V pří-

bytku svatém před ním posluhovala jsem.“ Maria sloužila Pánu se vši horlivostí panenské duše své, obětovala mu všecky radosti a jediné toho byla dbalá, aby věrnou služebnicí Páně byla.

I když po smrti rodičů se navrátila do otčiny, byl její všecken život jedinou bohoslužbou. Obětovala se Bohu řkouc andělovi: „Aj já děvka Páně, staň se mi dle slova tvého!“ Obětovala se Bohu, zasvěcujíc všecken svůj čas a všechny své síly, všechny práce a starosti své — božskému Synu. Dosud uctívá se známka té obětovné lásky Marie k Ježíši; jest to roucho, které svému milovanému Synovi sama upředla a utkala, ta sukně, o kterouž katané při ukřižování Kristově metali los; ta podivným způsobem se zachovala a podnes v Treviru (Trieru) se chová.

Kdož jest s to vypsatí lásku a obětavost, akou Panna Maria dávala na jevo po všecken život k bližním? Kdo sešte slzy, které setřela, kdo slova potěšitelná, která promluvila, kdo dobré skutky, které vykonala? Jistě, její láska jest nesmrtelná, jde až za hrob. Jako tam o svatbě v Káně galilejské, kdež novomanželům dobrotivou přímluvou spomohla, tak jest i nyní v nebi naší dobrotivou, vlídnou, milosrdnou orodovnicí u Boha.

Či jest snad něco radostnějšího, šlechetnějšího, prospěšnějšího nad dobrotivost, vlídnost, milosrdnost k bližnímu? Tato ctnost svědčí o

srdci citu plném, činí, abychom byli podobni Bohu, opatřuje nám nejčistější radosti, otvírá nám nebe. Jako Maria byla jako dítě v chrámě představena a obětována, rovněž my za dobré skutky hodni budeme, abychom v chrámě slávy Boží byli představeni. Z toho důvodu napsal veliký arcibiskup v Kolíně nad Rýnem, Klement August, do rodné knihy přítele svého: „Dobrymi skutky činíš se zde i na onom světě nesmrtelným.“

I.

Dobrodiní, jež za živa prokazujeme, i po smrti činí památku naši požehnanou. Člověk zemře a bývá v hrob uložen. Ale neumře s ním památka na dobrodiní, která prokazoval, památka na útrpnost, kterou cítil stále s nešťastníky.

Hned zde na zemi naplňuje nás ta útrpnost nejušlechtlejšími radostmi. Jakou as radost měla Panna Maria, když oblažení snoubenci v Káně vzdávali jí nejvroucnější díky; jaká rozkoš naplnila její srdce, když ubozí churavci jimž Kristus na její přímlovu spomohl, blížili se k ní se slzami v očích? Jaké asi štěstí pocítoval Josef egyptský, když jako vladař zemský ochraňoval otce a bratry a tisíce lidí od smrti hladem? Jaká as radost zářila z očí apoštola Petra, když slyšel chromého od něho u dveří chrámových uzdraveného, velikým hlasem ve-

lebiti Boha? Jakou as blažeností byl naplněn Spasitel, když u hrobu vzkříšeného Lazara přijímal díky dobrých sester?

Jistý bohatý mládenec roznemohl se těžce, ale znenáhla se opět uzdravil. Když vyšel si zas po prvé do Boží přírody, velebil předobrotivého Otce nebeského a pravil: „O Bože! čím mohu Ti splatiti, co dobrého jsi učinil mně?“ Slyšel to nějaký stařec a řekl mu: „S hora pochází všeliký dobrý dar, tam nemůžeš ničeho poslati, ale pojd' za mnou.“ Přišli do nuzné chatrče. Tu byla samá bída a žalost; otec ležel nemocen, matka plakala, a děti vyzáblé volaly o chléb. Kmet pak pravil: „Hle, tuž oltář pro tvou oběť! Viz tu našeho Pána bratry a náměstky.“ Na to bohatý mládenec otevřel ruku svou a dal jim hojně. Vytržení z bídy chudáci žehnali a jmenovali jej Božím andělem, a líbali se slzami jeho dobročinné ruce. Jak šťasten byl v tu chvíli ten mládenec, že našel tak krásnou příležitost, aby přinesl lidem štěstí a Pánu Bohu vděk vykonal. Jeho srdce naplnila radost, jakéž dříve nikdy nepocítil při všech rozkošech bohatství svého.

Hle, to jsou radosti dobročinnosti. Kdo jich nezná, nezná žádné pravé radosti. Zlato, stříbro drahokamy jsou mrtvé, němé, necitlivé hmoty, kterými tvé blaho ani bol tvůj nepohne.

Nikoli tak lidé stísnění, kterým jsi pomáhal. Ti se strachují o tvé blaho, modlí se za tebe mnohý Otčenáš, vzdychají ve dne

v noci k nebi, aby ti byl popřán dlouhý život. Zastihne-li tě nějaké neštěstí, jde jim to též k srdci; dostane-li se ti nějakého štěstí, radují se tomu. Jsou ti vděčni, přičiňují se, aby se ti odsloužili vším, cokoli by mohli učiniti tobě k libosti; zblednou leknutím, až uslyší zvoniti tobě umíráčkem, budou tvou duši vyprovázeti svatými vzdechy na onen svět; budou roniti za tvou rakví upřímné slzy žalosti; budou se modliti u tvého hrobu, budou žehnati tvé památce a vypravovati o tobě, když tvé tělo bude dávno v prach rozpadlé.

Kdysi šel po Vídni smutný pohřební průvod; nebylo v něm nikoho mimo kněze a ty, jež nesli mrtvolu; bylť to nějaký neznámý chudšas. Právě jel touž cestou císař František I. Uzřev ten nuzný pohřeb, sestoupil s vozu a kráčel za rakví. Hned se rozneslo po všech ulicích: „Císař jde s pohřbem!“ — a v okamžení přidružilo se k průvodu lidí na tisíce, a než došli k svatému poli, byl nesmírný zástup, nepřehledný průvod. Co stojí Vídeň, neviděla takového pohřbu a po všechny časy zajiště bude se o něm vypravovati.

Duše křesťanská! Cosi podobného i na tobě se vyplní, působíš-li na zemi pro nebe. Tvoji dobří skutkové půjdou za tebou, jako to množství šlo za pohřbem onoho chudšasa, a postaví tobě pomník, kterého nižádná bouře času nezboří, a položí ti na hrob břečtanový věnec, který neuvadne na věky. Chudí, které jsi oděl

a nasýtil, nemocní, které jsi navštívil a potěšil, slzy, které jsi setřel, rány, které jsi zahojil, almužny, které jsi udělil, podpory, které jsi křesťanským spolkům poskytl: ty budou, až budeš dávno nebožtíkem, řetězem z démantů spojujícím čas s věčností a pojišťujícím tobě věčnou památku již zde na zemi.

II.

Dobrodiní prokázaná s myslí nábožnou, praví nábožná průpovídka, jsou kvítka, která horkem ani mrazem nevadnou.

Sv. *Alžběta*, královna Portugalská, vynikala velikou laskavostí k chudým; její největší rozkoší bývalo nuzotě slzy stírati. Manžel její ale za to měl, že choť jeho statky časnými přílišně plýtvá a mrhá, a zakázal jí choditi do chatrčí chudáků. Na to řekla k sobě: „Jakže? Nejkrásnější života radost odnímá se mi? Nemám dále udíleti ubožákům štědře darů! nemám konejšiti hlad, který u mých dveří za pokrm úpí! Tento dvůr se svými rozkošemi nikdy mne nepoutal; to jediné mne bavilo, že mohla jsem rozdávat štědrrou rukou, že jsem nemusila uši své zavírat nuzotě, že mi bylo lze v chudých Tebe, Pane, laskavými dary ctíti.“

V tom vkročilo k ní nějaké dítě a prosilo se zaslzenýma očima za pomoc pro matku; leží prý těžce nemocná a dítky její nemají co jísti. „Milé dítě!“ řekla Alžběta, „já již nesmím ti

ničeho dáti.“ „Ó pro Boha prosím Vás, milostivá paní, pomozte, dokud není pozdě.“ „Dítě!“ odvětila Alžběta odhodlaně, „spomohu ti, staň se co staň. Prosiš mne pro Boha. Kletba musila by stihnouti tento dům, kdybychom nechali ubožáky bídou hynouti.“ Naplnila košík potraviny a vydala se na cestu k té rodině. Leč běda! manžel ji potkal. Ptá se zlostně: „Co to neseš?“ Sv. Alžběta odpoví v zmatku: „Růže.“ „Ukaž!“ zvolal král. Nábožná pověst vypravuje, že jakmile rozevřela sv. Alžběta košík, byl plný růží v čas zimy. A manžel její, král, pohnut jsa tím zázrakem od Boha způsobeným více jí v dobrých skutcích nebránil.

Ovšem, růžemi jsou skutkové útrpnosti a slitovnosti; jsou to kvítka, která nikdy nezhynou, nižádnou světa nehodou a zlobou nevadnou, zdobí naše srdce nejkrásnější ctností. O kéž to šlechetné kvítí kvete také v našem žití, kéž také, seč jsme, pomáháme bídákům. Příležitosti k tomu jest zajisté dosti.

Kdo se v mysli nepohne, když ví, že bližní jeho hlad trpí, když vidí, jak děti pláčí za otcovou mrtvolou, když se dovídá, že někde nemocní leží bez pomoci opuštění, že někdo jest nevinně pronásledován neb utiskován, že vůbec jsou nešťastníci hořem sklíčení a nevědí si rady a pomoci: jestliže kdo čím takovým se nepohne a nechce poskytnouti pomoci, ten buď si čím buď, králem mocí, Šalomounem moudrostí, člověkem není a není. Neboť pustil s mysli, že

žebrák chatrně oděný, chudák v obličejí vy-
záblý a churavec na loži zsinalý mají s nim
téhož Otce v nebesích. Nemyslí, [že nad námi
všemi klene se totéž blankytné nebe a tam
v nadhvězdném staně totéž oko Boží všeccky nás
laskavě opatruje. Nevšímá si, že jedna matka
země nás společně nosí a někdy vedle sebe
v své lůno skryje. Neuvažuje, že pro nebe ne-
mají platnosti ani bohatství, ani učenost; že
před tváří Páně jsou toliko dvě třídy lidstva,
totiž dobří a zlí.

Tudíž kdo má a koná útrpnost, dává na jevo
srdce citů plné, šlechtí na sobě lidskou důstoj-
nost a nosí v sobě Boží podobu. Vždyť Bůh
jest Bůh smilování a útrpnosti, slove otcem
vdov a sirotků; naučil ptactvo pěti pěkné písňe,
aby člověka rozveselovalo; vyluzuje z hor pra-
meny, aby žiznivý z nich okřival; spouští na
oči lahodný spánek, aby trpitel pozapomněl na
své nářky; poslal Syna svého na zem, aby
z nás učinil syny Boží a uvedl nás do vlasti
pokoje.

Kristus chudého nazývá svým nejmilejším
bratrem, a my bychom jej zatvrzele odstrkovali
od dveří? Ježíš plakal, kde viděl slzy, a my
byli bychom necitliví k neštěstí bližního? Spa-
siteli bývalo líto chromých a slepých a chura-
vých, a my bychom bez soustrasti a pomoci
odvraceli oči své od nešťastníků, uši své zaví-
rali k jejich kvílení a říkali netečně: Co mně
do toho? To odstup od nás! Dobří skutkové

nás šlechtí, činí, abychom byli podobni Bohu, jsou nejkrásnější kvítka, která okrašlují naše srdce, ve vší života bouři ostojí, žádným horkem ani mrazem světské marnosti a zloby nevadnou.

III.

Dobrodiní prokázaná s myslí nábožnou jsou hvězdy, které zrakům na věky nezapadnou.

Hned na zemi svítí dobrodincům hvězdy pravého štěstí. Pravit Bůh: „Dávejte, a bude vám dáno.“ (Luk. 6, 38.) „Kdo se smilovává nad chudým, půjčuje Hospodinu.“ (Přísl. 19, 17.) „Kdo dává chudému, nebude mít nouzi.“ (Přísl. 28, 27.)

Zkušenost potvrzuje, že žehnajíc rozpíná se ruka Boží nad nás, když obracíme ruku svou dobročinně k chudému. Někdy pak, až nám nastane noc smrti, budou nám svítiti dobří skutkové jako hvězdy do onoho přeblaženého života.

Vypravovalť kdysi Kristus Pán podobenství o bohatém labužníku a chudém Lazaru. Oba umřeli. Bohatec byl pohřben do pekla. Proč pak? Že neměl útrpnosti s tím chudákem. Nelaskavost tedy jest závorou za dvéře nebes, tudíž laskavé jednání klíčem do nebes. Služebník v evangelium byl uvržen do temnosti ze-

vnitřní. Zač medle? Že neměl soucitu s druhem nechtěl mu dluhu skrovného poshověti. Nela-skavý tedy nemá žádné naděje na život věčný, jemu platí slovo sv. Jakuba: „Soud bez milosr-denství tomu, kdo nečinil milosrdenství“ (2, 13.), v den soudu dotkne se jeho uší strašné provo-lání Soudcovo: „Odejdi ode mne, zlořečený, do ohně věčného.“

Jinak ale jest s útrpným. Jemu svědčí slovo Kristovo: „Blahoslavení milosrdní.“ Ovšem bla-hoslavení za vezdejšího života, neboť poklid ne-beský bude stále srdce jejich blažiti, dobří lidé budou je milovati, žehnati a ctíti; blahoslavení v umírání, neboť dobří skutkové, které soustrastně vykonali, budou jako andělové na ně přívětivě hleděti; blahoslavení i na onom světě, neboť až přijdou před Boží soud, a Pán vezme váhu, aby jejich živobytí zvažil, co se stane? Shromáždí se před Soudce mnoho bratří. Jeden řekne: „He, já byl jsem chudák bez pomoci, i chtěl jsem si již zoufati nad božskou dobrotou; ale přišel tento a pozvedl mne pomocnou rukou. Pane, oplat mu to!“ Jiný řekne: „Já osiřel jsem záhy a byl jsem opuštěn od všech: tento pak slitoval se nade mnou a byl mi otcem. Pane, oplat mu to.“ Třetí zvolá: „Ležel jsem v bolestech na loži a po mnoho neděl ani člověka jsem neuviděl, i bez mála bych si byl zoufal. V tu dobu tento se vyskytl a potěšil mne. Pane, splat mu to!“

A když ti budou tak mluvit, co učiní Soudce, jenž odměňuje i každou krůpěj vody

studené žíznivému laskavě podané? Pohlédne naň milostivě a promluví: „Nuže, služebníče dobrý a věrný! činil jsi bližním dobré, tedy vejdi v radost Pána svého.“ — I vejde v sídlo věčné blaženosti, kdež trůní Maria, matka milostí, a Bůh všech^f Otec nejvyšš laskavý své milosrdné sluhy oslaví.

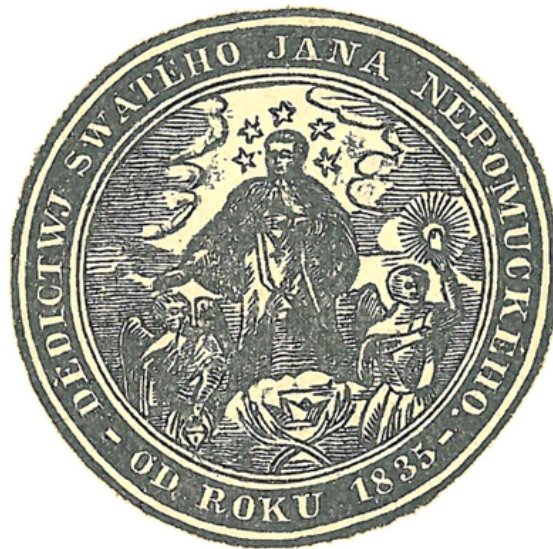

ODPUSTKY.

Napsal

Josef Hůlka,

špiritual biskupského semináře v Budějovicích.

V Praze.

Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny.